

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Journal of Kanchanaburi Rajabhat University
วารสารวิชาการระดับชาติ ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2
ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2563-2567

คณะผู้จัดทำวารสาร

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.มนต์ชัย เทียนทอง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สมบัติ

กาญจนกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์

ยกส์าน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย

พันธเสน มหาวิทยาลัยรังสิต

ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์

สังข์รักษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.วามณี

ชัยวัฒน์สิน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะกรรมการบริหารวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนีย์

สุขชานา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์

รวมชมรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์

วันลา

ดร.ปิยะพร พิทักษ์ตันสกุล

นางอัมพร ไชยสร

ฝ่ายจัดการ

ดร.ปิยะพร พิทักษ์ตันสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ วันลา

นางอัมพร ไชยสร

นางสาวสำอางค์ ชูศรี

นายเรวัตตะ กิจจานุรักษ์

นางปัทมา ชัคตตรีย์

นางวันวิสา ใบบัว

นางสาวปทิตตา บุญอินทร์

นางสาวสุนันทา แก้วสอาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71190

บทบรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เล่มนี้เป็นวารสารประจำปีครั้งที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2566) จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการบทความวิจัย และผลงานทางวิชาการอื่น ๆ ของอาจารย์ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคลากรภายนอกในศาสตร์ และบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การพัฒนาสังคม การท่องเที่ยวและบริบทอื่น ๆ

วารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง และบทความวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 11 เรื่อง บทความวิจัยด้านการศึกษา 5 เรื่อง บทความวิจัยด้านการท่องเที่ยว และบริการ จำนวน 2 เรื่อง บทความวิจัยด้านการบริหารและการเงิน จำนวน 4 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 13 เรื่อง โดยเป็นบทความจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

อนึ่ง ความคิดเห็นจากบทความวิจัยหรือผลงานทางวิชาการอื่น ๆ แต่ละเรื่องที่น่าสนใจ ในวารสารฉบับนี้เป็นความคิดเห็นจากผู้เขียนโดยตรง กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีหน้าที่จัดการดำเนินการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 3 ราย จัดพิมพ์ และเผยแพร่ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการแก่สังคมเท่านั้น

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณท่านผู้อ่านที่ได้ให้ความสนใจติดตามวารสารของเราอย่างต่อเนื่อง พบกันใหม่ฉบับหน้า

ศาสตราจารย์ ดร.มนต์ชัย เทียนทอง

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ	
ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงสู่การพัฒนาทักษะชีวิต	3
นวิช นวชีวินมัย	
การเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (4-6 ปี)	15
รวีวรรณ สีสสุวรรณ และศุภวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์	
บทความวิจัย	
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	27
ปนัดดา ประสพกาญจน์ สุพัฒน์ เศรษฐาคมกุล และอังคณา กุลนภาดล	
การจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ	40
จิรภิญญา ศิลปะศาสตร์พิริยะ อุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ และภานุวัฒน์ ศรีไชยเลิศ	
ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติการทองเที่ยว	54
ชุลีวรรณ ปราณิธรรม และอินทรียา หลีกกันชะ	
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2	63
ชานันท์ กุ่มพรม และมีชัย เอี่ยมจินดา	
การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค DISRUPTIVE INNOVATION	76
ศศิพิมพ์มาศ หงษ์สมบัติ	
การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดตรังที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย	90
ณัฐภัทร เทพพุดผล และกัลยา สว่างคง	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ ในเขตกรุงเทพมหานคร ภายใต้สภาวะวิกฤต COVID-19	101
ดวงอมร กสิกรชำนาญกุล และกัลยา สว่างคง	
การสื่อสารการตลาดส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ	112
สุภา จิรวัฒนานนท์	
การวิเคราะห์สภาวะหนี้สินและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	126
โฉมจรัส ปิ่นทอง และวิจิตรศรี สงวนวงศ์	
การพัฒนาระบบการใช้เงินเหลือจ่าย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	140
สุธาสิณี บุญประดิษฐ์	
การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร	154
ขวัญฤทัย สนใจ และชินโสณ วิสิฐนิจิกิจา	

ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงสู่การพัฒนาทักษะชีวิต

REALITY THERAPY FOR THE DEVELOPMENT OF LIFE SKILLS

นาววิช นวชีวินมัย*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Nawawit Navachewinmai

Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: nawawit54@gmail.com

Receive : July 14, 2022

Revised: August 22, 2022

Accepted: August 29, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงสู่การพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง ซึ่งผู้เขียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกระบวนการพัฒนาในหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง อย่างเช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การให้คำปรึกษากลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยบทความวิชาการนี้ได้นำเสนอสาระสำคัญของเนื้อหา ได้แก่ ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงที่นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง และบทสรุปของบทความ

คำสำคัญ : ทักษะชีวิต การป้องกันการใช้ความรุนแรง ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง

ABSTRACT

The purpose of this article was to present reality therapy for the development of life skills on violence prevention. The author applied these concepts in various development processes such as group dynamic activity, group counseling and learning activity. Key elements presented in this article included life skills on violence prevention, reality therapy, reality therapy for the development of life skills on violence prevention and article conclusion.

Keywords : Life skills, Violence prevention, Reality therapy

บทนำ

ความรุนแรง ถือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกับประเทศไทย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงช่วงวัยรุ่นที่เป็นอนาคตสำคัญของชาติที่จะขับเคลื่อนประเทศแต่กลับพบว่า วัยรุ่นจำนวนมากต้องตกเป็นผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงหรือเรียกได้ว่าตกเป็นเหยื่ออย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลจากหนังสือ เรื่อง เมื่อลูก

ถูกแก๊งโดย แพทย์หญิงเบญจพร ตันตสุติ (2562) ยังได้เปิดเผยถึงข้อมูลการใช้ความรุนแรงจากกรมสุขภาพจิตในปี พ.ศ. 2561 ที่ได้มีการสำรวจข้อมูลสถิติจากโครงการติดตามสมภาวะารณ์เด็กและเยาวชน เป็นรายจังหวัดพบว่า มีเยาวชนได้รับการกระทำ ความรุนแรง การข่มขู่รังแกปีละประมาณกว่า 6 แสนราย อีกทั้งในปี พ.ศ. 2553 ยังพบอีกว่า

ร้อยละ 43 เคยมีประสบการณ์การตกเป็นผู้ถูกรบกวน
ความรุนแรงมาแล้ว

จากความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น จะพบว่า
เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ทุกเวลา ไม่เว้น
แม้กระทั่งเมื่อเด็กคนดังกล่าวเติบโตไปเข้าสู่สังคม
แห่งการทำงาน ก็ยังมีโอกาสจะประสบกับความรุนแรง
ในที่ทำงานได้ เนื่องด้วยเกิดได้ทั้งการเผชิญหน้ากัน
ซึ่ง ๆ หน้า หรือแม้กระทั่งเกิดขึ้นได้ในโลกออนไลน์
ดังนั้น ความรุนแรงจึงยากมากต่อการแก้ไขปัญหา
ที่เกิดขึ้นให้ครอบคลุมหรือหมดไป จึงกล่าวได้ว่า
การทำงานในเชิงป้องกันและส่งเสริมพัฒนาให้วัยรุ่น
ทุกคนมีทักษะบางประการที่จำเป็นต่อการป้องกัน
หรือรับมือกับการใช้ความรุนแรงที่เข้ามาปะทะกับ
ตนเองจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยจะเป็นความรุนแรง
ที่เข้ามาในรูปแบบไหนลักษณะไหนก็ตาม ถ้าวัยรุ่น
มีทักษะดังกล่าวก็จะสามารถป้องกันและรับมือ
กับความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมือนมี
ภูมิคุ้มกันติดตัวที่ยั่งยืนจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด
ในการดำเนินการพัฒนาให้กับวัยรุ่นสามารถเติบโต
ไปเป็นบุคลากรของประเทศชาติที่สมบูรณ์พร้อม
ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จากข้อมูลดังกล่าวเมื่อต้อง
พัฒนาทักษะบางประการให้กับวัยรุ่นเพื่อป้องกัน
การใช้ความรุนแรงอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้ที่มี
ส่วนในการเลี้ยงดู และพัฒนาวัยรุ่นก็จำเป็นต้องรู้
ถึงรายละเอียด สาเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง
ที่จะไม่สามารถป้องกัน หรือรับมือกับความรุนแรงได้
ซึ่งเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย โดยเกิดได้จากปัจจัย
ทั้งการขาดการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง การขาดทักษะ
การคิดพิจารณาแก้ปัญหาตัดสินใจเลือกแนวทาง
รวมถึงการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังหมาย
รวมถึงการขาดทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสม
ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลให้ขาด
เครือข่ายกัลยาณมิตรที่จะคอยสนับสนุนให้มีความ
มั่นใจ ทั้งทางร่างกายและจิตใจเมื่อต้องรับมือ
กับปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงการขาดทักษะการจัดการ

กับอารมณ์ทางลบความเครียดที่เกิดขึ้น การมีสติ
ตระหนักรู้ในตนเองเมื่อพิจารณาข้อมูลเพิ่มเติม
จากประเด็นข้างต้นพบว่า ฟลานานแกนและคณะ
(Flanagan; et al. 2013, 693) ได้ระบุถึงปัจจัย
ที่จำเป็นซึ่งวัยรุ่นต้องเสริมสร้างเพื่อป้องกันการ
การทำความรุนแรง ทั้งการใช้การสื่อสาร
เพื่อโต้ตอบสถานการณ์ขัดแย้งให้ยุติลงอย่างเหมาะสม
การแสวงหาและสร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อน
กลุ่มทางสังคม และผู้อาวุโสที่จะเป็นเครือข่าย
ให้ความช่วยเหลือทั้งทางร่างกายและจิตใจ
การคิดพิจารณา และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
และการจัดการกับความเครียดอารมณ์ ทางลบ
อย่างเหมาะสม ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวพบว่า มีความ
สอดคล้องกันเหมาะสม

ทักษะที่มีความจำเป็นต่อการป้องกันการใช้
ความรุนแรง พบว่า มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบ
ของทักษะชีวิต (Life skills) ซึ่งถือเป็นความสามารถ
ของวัยรุ่นที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง
ในสภาพสังคมปัจจุบัน และเป็นทักษะที่ช่วยเตรียมพร้อม
สำหรับการปรับตัวภายใต้ความเปลี่ยนแปลงเมื่อมี
สถานการณ์ที่รุนแรงเข้ามากระทบตนเองและสามารถ
จัดการตนเองไปในทิศทางที่สร้างสรรค์เหมาะสมได้
(World Health Organization, 2010) ซึ่งองค์ประกอบ
ของทักษะชีวิตนั้นประกอบด้วย การตระหนักรู้
และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์
ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการ
กับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพ
ที่ดีกับผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,
2560) ซึ่งจากการพิจารณาองค์ประกอบของทักษะชีวิต
พบว่า มีความสอดคล้องกับทักษะการป้องกัน
การข่มเหงรังแก อีกทั้งการพัฒนาทักษะป้องกัน
การใช้ความรุนแรงนั้นสถานศึกษาหรือวัยรุ่นที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนาเด็กวัยรุ่น จำเป็นต้องมีแนวทางการ
ช่วยเหลือ โดยควรมีชุดกิจกรรม หรือกิจกรรม
บางประการที่ประยุกต์ทักษะชีวิตอย่างเหมาะสม

เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการป้องกันการใช้ความรุนแรง

โดยการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงนั้น สามารถดำเนินการผ่านการจัดกระบวนการในรูปแบบต่าง ๆ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญของบุคลากรที่เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาแต่ด้วยบริบทของกระบวนการดังกล่าวจะสามารถดำเนินไปได้อย่างมีทิศทาง มีความจำเป็นต้องมีทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อเป็นการกำหนดทิศทาง (Based on) ของกระบวนการให้ดำเนินการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงได้อย่างเหมาะสมจากการพิจารณาธรรมชาติของแนวคิด เทคนิค ขั้นตอนการดำเนินการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง หรือทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Therapy) มีความสอดคล้องกับบริบทองค์ประกอบของทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอข้อมูลตามบริบทของทฤษฎี การบำบัดแบบเผชิญความจริงสู่การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจสู่การนำประยุกต์ใช้กับการจัดกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง

ความสามารถของวัยรุ่น ในการแสดงออกเพื่อรับมือ จัดการ รวมถึงเตรียมความพร้อมกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) และเมื่อกล่าวถึงปัญหาความรุนแรงในฐานะของผู้ถูกรับความรุนแรง (Violence Victim) ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงถือเป็นการแสดงถึงความสามารถในการจัดการแก้ปัญหา สถานการณ์ที่ตนเองถูกรับความรุนแรง

ด้วยความก้าวร้าว คุกคาม ช่มเหิงรังแก ผ่านการกระทำทางวาจา หรือการกีดกันการทำลายสิทธิ์ทางสังคมของวัยรุ่นโดยเหล่านี้ล้วนส่งผลให้ผู้ถูกรับได้รับความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งทักษะชีวิตจะช่วยให้วัยรุ่นเสมือนมีเกราะคุ้มกัน มีความสามารถติดตัวเป็นเครื่องมือที่จะจัดการกับปัญหาเหล่านั้นให้คลี่คลายรวมถึงสามารถเยียวยาตนเองทางจิตใจได้อย่างเหมาะสม โดยทักษะชีวิตประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ 4 ทักษะ ได้แก่ 1) การเห็นคุณค่าของตนเอง 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา 3) การจัดการกับความรู้สึกในแง่ลบของตนเอง และ 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ซึ่งได้มีการนำทักษะชีวิตไปบูรณาการกับกระบวนการพัฒนาผู้เรียนในสังคมตามบริบทที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงอย่างหลากหลาย อย่างการศึกษาวิจัยในเรื่อง ผลของกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อลดความก้าวร้าวของวัยรุ่น โดย ศิริกุล ฝินสันเทียะ และมัลลวีร์ อุดลวิฒศิริ (2555) ซึ่งได้มีการแบ่งทักษะชีวิตในบริบทดังกล่าวเป็นทักษะต่าง ๆ ได้แก่ การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา ตลอดจนการจัดการกับอารมณ์ ซึ่งจากการแบ่งองค์ประกอบของทักษะดังกล่าว สามารถกล่าวได้ว่า มีความสอดคล้องกัน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบของทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงประกอบด้วย 1) การจัดการกับอารมณ์ และความเครียด 2) การรับรู้คุณค่าของตนเอง 3) การแก้ปัญหา และ 4) การปฏิสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายสนับสนุนทางสังคม

ซึ่งเมื่อกล่าวถึงบริบทของทักษะทั้ง 4 องค์ประกอบก็จะพบว่า ในการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงนั้น สามารถดำเนินการด้วยกระบวนการพัฒนาได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งการใช้กระบวนการกลุ่ม การให้คำปรึกษา

กลุ่มกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ฯลฯ ซึ่งจะเลือกใช้รูปแบบวิธีการใดนั้นต้องขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญ ชำนาญ ของผู้ที่ดำเนินการพัฒนาทักษะดังกล่าว ประกอบกับต้องคำนึงถึงความพร้อมของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความจำเป็นอีกประการสำคัญที่บุคลากรที่ดำเนินการพัฒนาทักษะชีวิตจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ คือ ทฤษฎีหรือแนวคิดที่จะนำมาเป็น ตัว กำหนด ทิศ ทาง (based on) ให้กับกระบวนการพัฒนาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงขอเสนอทฤษฎีทางจิตวิทยาอย่างทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง

ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง (Reality Therapy) โดยวิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) เป็นทฤษฎีการบำบัดหรือเป็นทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษา (Counseling Psychological Theory) ที่สามารถนำประยุกต์ใช้เป็นทิศทาง (based on) ในการดำเนินการกระบวนการช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาได้อย่างหลากหลายตามแต่บริบทหัวข้อ และวัตถุประสงค์ของสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา เช่น การให้คำปรึกษากลุ่ม กระบวนการกลุ่ม กลุ่มฝึกอบรม กลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมแนะแนว ฯลฯ ซึ่งเมื่อก้าวถึงในบริบทหัวข้อของการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น จะพบว่า ธรรมชาติของทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงได้ระบุว่าเมื่อวัยรุ่นมีเจอกับปัญหาความสัมพันธ์ เช่น การถูกผู้อื่นกระทำความรุนแรง ให้ได้รับความเจ็บปวดทางร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งนำไปสู่การเกิดความรู้สึกคับข้องใจ ธรรมชาติของสมองมนุษย์จะมีกลไกที่จะต้องการให้ตนเองรู้สึกดีขึ้นเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงมุ่งเน้นให้วัยรุ่นที่เจอปัญหา

ความรุนแรงกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาที่ตนเองพบตามสภาพความเป็นจริงอย่างมีทิศทาง โดยเริ่มจากการตระหนักถึงปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่ พร้อมทั้งมุ่งให้วัยรุ่นพิจารณาค้นหา ความจำเป็น ความต้องการที่จะให้ปัญหาความรุนแรงที่ตนเองประสบอยู่คลี่คลายไปในทิศทางไหน หรือต้องการให้ชีวิตของตนเองดำเนินต่อไปอย่างไรในมุมที่สร้างสรรค์เชิงบวกแล้วนำไปสู่การกระตุ้นวัยรุ่นได้ทบทวนและพิจารณาความสอดคล้องจากการกระทำของตนเองที่กระทำอยู่ กับความต้องการของตนเอง และสุดท้ายนำไปสู่การตัดสินใจวางแผนแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตนเอง

สาระสำคัญของทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง

เมื่อก้าวถึงทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงกับการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงนั้น มีสาระสำคัญของทฤษฎีรวมถึงมุมมองที่มีต่อธรรมชาติมนุษย์ซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาตามรายละเอียด (Corey, 2017) ดังต่อไปนี้

1) ความต้องการพื้นฐาน 5 ประการ (five genetically encoded needs)

ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงจึงมุ่งเน้นให้ผู้ประสบปัญหาตกเป็นเหยื่อความรุนแรงได้ค้นหาตนเอง เพื่อให้เกิดการตระหนักในอารมณ์ความรู้สึกของตนในขณะนั้น หรือหลังจากที่ถูกกระทำ ความรุนแรง ซึ่งจะนำไปสู่การค้นพบความต้องการที่แท้จริง ว่าหลังจากมีผู้มากระทำความรุนแรงกับตนเองแล้ว วัยรุ่นต้องการจะทำอะไรให้ตนเองได้รู้สึกดีขึ้น รวมถึงทำให้ปัญหาหมดไป โดยทฤษฎีดังกล่าวได้ระบุว่า การค้นหาความต้องการของวัยรุ่นสามารถอ้างอิงกับ ความต้องการพื้นฐาน 5 ประการ (five genetically encoded needs) ได้แก่ 1) ความต้องการมีชีวิตรอด (Survival) 2) ความต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของ (Love and belonging) 3) ความต้องการพลังและการจัดการ

สิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Power or Inner control) 4) ความต้องการเป็นอิสระ (Freedom) และ 5) ความต้องการความสุข สนุกสนาน (Fun) โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการทั้ง 5 ประการ แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายวัยรุ่นจะพบว่าในแต่ละช่วงแต่ละสถานการณ์ วัยรุ่นจะมุ่งเน้นความต้องการในแต่ละประการต่างกันออกไป เช่น เมื่อวัยรุ่นถูกระทอนความรุนแรงด้วยวาจา แล้ววัยรุ่นนั้นตัดสินใจตอบโต้กลับด้วยการทำร้ายร่างกายผู้ที่มาล้อเลียนตนเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงเหตุปัจจัยอาจจะมาจากความต้องการในแต่ละประการที่แตกต่างในแต่ละวัยรุ่นด้วยเช่นกัน อย่างกรณี นาย ก. ตัดสินใจชกเพื่อนที่มาล้อตนเอง อาจจะเพราะต้องการป้องกันตัวไม่ต้องการให้เพื่อนมาล้อเลียนตนเองอีก ซึ่งจะเป็นความต้องการมีชีวิตรอด (Survival) แต่ นาย ข. ทำกรณีเดียวกัน อาจจะเพราะต้องการให้เพื่อนในกลุ่มที่นิยมความรุนแรงเห็นถึงความสามารถของตนเอง จนกระทั่งยอมรับตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งกรณีดังกล่าวจะจัดอยู่ในความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and belonging) จากข้อมูลข้างต้นจึงกล่าวได้ว่าเมื่อมนุษย์รู้สึกคับข้องใจวัยรุ่นควรได้รับการกระตุ้นสนับสนุนให้ค้นหาความต้องการของตนเองในลักษณะที่ยากให้ปัญหาคลี่คลายไปในทางใด รวมถึงการตระหนักในอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ขณะนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การค้นพบความต้องการที่แท้จริงโดยสามารถพิจารณาตามกรอบของความ ต้องการข้างต้น ที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการช่วยเหลือวัยรุ่นที่ประสบกับความรุนแรงอีกทั้งวัยรุ่นควรตระหนักถึงสภาวะตนเอง เมื่อเราเจอปัญหาแล้วเกิดรู้สึกแค้น วัยรุ่นสามารถพิจารณาและอธิบายได้ว่าความทุกข์ที่เกิดขึ้นมาจากปัญหาอะไร ปัญหา นั้น ทำให้ความต้องการในองค์ประกอบใดที่จำแนกตามประเภท ความต้องการพื้นฐาน 5 ประเภท เกิดขาดตกบกพร่องหรือไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสม เพื่อให้วัยรุ่น

เข้าใจปัญหา สามารถระบุความต้องการที่แท้จริง ของตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการแก้ปัญหา ให้ได้ตรงประเด็น และนำไปสู่สามารถในการตัดสินใจ เลือกแนวทางแก้ปัญหาตลอดจนวางแผนดำเนินการ ตามแนวทางเพื่อบรรลุความต้องการนั้นได้อย่าง เหมาะสมสร้างสรรค์

2) มุ่งเน้นปัจจุบันและความรับผิดชอบ ต่อแนวทางที่ตนเองเลือก

ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง มุ่งเน้น การเสริมสร้างให้วัยรุ่นที่เจอปัญหาความรุนแรง กล้าเผชิญกับความจริงที่ตนเองประสบพบเจอ อย่างเป็นระบบพร้อมทั้งมุ่งเน้นให้รับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาในการดำเนิน ชีวิตของตนเอง เน้นว่าสิ่งที่วัยรุ่นตัดสินใจเลือกไปแล้ว หรือมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่นั้น ล้วนมีแง่มุมที่สามารถ เปลี่ยนแปลงชีวิตของวัยรุ่นไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้ หรือนำตนเองไปสู่ความฝันที่ตนเองปรารถนาได้ ดังนั้น ควรค้นหา แก้ไข ปรับปรุงให้เกิดแง่มุมที่ดีในสิ่งที่ตนเอง เผชิญในปัจจุบันและดำเนินการต่อไป มากกว่าจะไป โทษอดีต หรือจมกับความทุกข์ เช่น นักเรียนมีหน้าที่ เรียน ศึกษา มาโรงเรียนเพื่อไปประกอบอาชีพ ที่ตนเองฝัน การที่จะล้มเลิกหนีโรงเรียนเพราะเพียง ถูกเพื่อนบางกลุ่มกลั่นแกล้งอาจไม่เหมาะสม เป็นต้น

เทคนิคการใช้ระบบ ดับเบิล ยู ดี อี พี (WDEP System)

เป็นเทคนิคกลวิธีที่สามารถนำไปประยุกต์ เป็นขั้นตอนในการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการ ใช้ ความรุนแรงตามแนวคิดทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญ ความจริงที่ได้ตั้งชื่อเทคนิคกลวิธีนี้ ในรูปแบบที่เป็นรหัส ซึ่งจำแนกตามอักษรตัวหน้าของขั้นตอนที่กำหนด ทิศทางการพัฒนาซึ่งเรียกว่า “WDEP” (วัชร ทรัพย์มี, 2554) โดยมีองค์ประกอบของขั้นตอนดังนี้

- W คือ ความต้องการ (Want, Need)
- D คือ วิธีชีวิตของวัยรุ่น (Direction, Doing)

- E คือ การประเมินพฤติกรรมตามวิถีชีวิตของตนเองเทียบกับความต้องการของตนเอง (Self – Evaluation)

- P คือ การวางแผน หรือ การกำหนดแนวทางเพื่อการแก้ปัญหาและการบรรลุความต้องการของตนเอง (Planning)

จากขั้นตอนของเทคนิควิถีชีวิตของ ระบบดับเบิลยู ดี อี พี ที่ปรากฏข้างต้น จะเห็นได้ว่าการกำหนดทิศทางในลักษณะที่เริ่มต้นจากการสำรวจความต้องการ (Wants) ของวัยรุ่นซึ่งประสบปัญหาซึ่งความต้องการนั้นต้องเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้ตามความเป็นจริงต้องเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและศักยภาพของวัยรุ่น แล้วจึงตามด้วยการเปิดโอกาสให้วัยรุ่นสำรวจวิถีชีวิต (Direction) พร้อมทั้งพิจารณาประเมินตนเองว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่นหรือไม่อย่างไร (Self - Evaluation) และทำการวางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติการ (Plans) เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตนเองต่อไป (Corey, 2016) โดยสามารถอธิบายขยายความถึงรายละเอียดจำแนกในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) ความต้องการ การค้นหาความต้องการตามความจำเป็น (Want)

การกำหนดทิศทางของกระบวนการพัฒนาในขั้นแรก ต้องช่วยให้วัยรุ่นรู้จักการสำรวจความต้องการ ความคาดหวังของตน ซึ่งตามแนวคิดทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่าทุกความต้องการของคนจะเกี่ยวข้องกับความต้องการ 5 ประการ (Five basic needs) ที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยวัยรุ่นสามารถสำรวจได้ด้วยการใช้การตั้งคำถามซึ่งอาจจะนำไปสู่การกำหนดชิ้นงานในกิจกรรมการให้โจทย์ การตั้งคำถามในการพูดคุยให้คำปรึกษาเพื่อกระตุ้นให้ตอบคำถามผ่านกระบวนการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยตัวอย่างคำถามว่า “เธอต้องการอะไร? (What do you want?)” รวมถึงกิจกรรมควรกระตุ้นให้วัยรุ่น

ให้รายละเอียดของความต้องการของตนเองเพิ่มเติมด้วย โดยพิจารณาบนฐานของศักยภาพของตนเองและสิ่งแวดล้อมข้างตนเองด้วย (Jacobs, Ed E.; et al. 2012)

ตัวอย่างของการตั้งคำถามที่เอื้อให้วัยรุ่นสำรวจความต้องการของตนเอง

1.1) ในเวลาที่นักเรียนมีความสุข นักเรียนมีลักษณะอย่างไร?

1.2) จะดีแค่ไหน ถ้านักเรียนไม่ต้องมาหวาดระแวงว่าจะมีใครมาทำร้าย ดังนั้น เรามาวางแผนเพื่อจัดการกับปัญหากันเถอะ?

โดยคำถามในลักษณะนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดูตัวอย่างเพื่อการตั้งคำถามที่จะช่วยให้วัยรุ่นได้ตระหนักถึงการควบคุมตนเอง รวมถึงการพิจารณาตนเอง รวมถึงพิจารณาปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่

2) วิถีชีวิตที่ปฏิบัติเป็นประจำ (Direction or Doing) เป็นขั้นตอนที่จะเน้นให้วัยรุ่นดำเนินการสำรวจตนเองตามความเป็นจริง ซึ่งจะนี้เป็นพื้นฐานสำคัญของการตระหนักถึงตนเองและการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายได้จริง โดยในกระบวนการพัฒนาสามารถใช้การตั้งคำถามในลักษณะทำนองว่า “ช่วงนี้คุณกำลังทำอะไรอยู่? หรือ ช่วงนี้ทำอะไรอยู่บ้าง? (What are you doing?)” ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เน้นการสำรวจวิถีชีวิตประสบการณ์ของวัยรุ่นในลักษณะที่ปากคิดแล้ววัยรุ่นดำเนินชีวิตอย่างไรบ้าง

ตัวอย่างของการตั้งคำถามที่เอื้อให้วัยรุ่นสำรวจวิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งในกระบวนการนี้วัยรุ่นสามารถกระทำควบคู่กับการอภิปรายซึ่งกันและกันกับเพื่อนในวัยเดียวกันที่มีความคุ้นเคยกัน เพื่อให้การสะท้อนวิถีชีวิตซึ่งกันและกัน เพื่อการพิจารณาวิถีชีวิตของวัยรุ่น ว่ามีการปฏิบัติตนเองตามวิถีชีวิตในลักษณะใด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) ช่วงนี้ นักเรียนทำอะไรอยู่? (What are you doing now?)

2.2) เมื่อวานนี้นักเรียนทำอะไรบ้าง? ช่วยเล่าให้ฟังคร่าว ๆ (What did you actually do yesterday?)”

2.3) ช่วงสัปดาห์นี้ นักเรียนต้องการที่จะทำอะไรที่แตกต่างจากสัปดาห์ที่ผ่านมาบ้างไหม? (What did you want to do differently this past week?)”

2.4) อะไรที่มาขัดขวางนักเรียนไม่ให้ทำในสิ่งที่อยากทำ? (What stopped you from doing what you said you wanted to do?)”

2.5) พรุ่งนี้นักเรียนตั้งใจว่าจะทำอะไร? (What will you do tomorrow?)”

ในการดำเนินการภายใต้ขั้นตอนนี้ เชื่อว่าลักษณะกิจกรรมควรดำเนินการให้มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนรับฟังระหว่างวัยรุ่นที่ต้องการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง ได้สื่อสารถึงอารมณ์ความรู้สึกของกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้วัยรุ่นได้มีโอกาสทราบถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง อีกทั้งยังควรดำเนินการกระบวนกรให้มีการบรรยายกาศของการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมแรงใจให้วัยรุ่นกล้าที่จะเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม ที่จะเกิดขึ้นในขั้นต่อไปโดยมีความเชื่อว่าการปรับเปลี่ยนความคิดหรือพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม ก็จะเกิดการปรับเปลี่ยนอารมณ์ที่เหมาะสมด้วยเช่นกัน

3) การประเมินตนเอง (Self – Evaluation)

ถือเป็นหัวใจสำคัญของกลวิธีเทคนิคที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อการรับมือกับความรุนแรงได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้วัยรุ่นประเมินความสอดคล้องระหว่างวิถีชีวิตของตนเอง (Direction) กับความความต้องการ (Want) ของตนเอง ที่ได้สำรวจไปก่อนหน้านี้ เนื่องด้วยหลายครั้งวัยรุ่นมีความต้องการที่เหมือนเป็นอุดมคติ เป็นความใฝ่ฝันแต่เมื่อพิจารณาวิถีชีวิตสิ่งที่ตนเองทำในทุกวัน กลับพบว่า ไม่พบความสอดคล้องหรือไม่ก็ใกล้เคียงกันเลย ช้ำร้าย

หลายครั้งยังมีความขัดแย้งกันเอง หรือหลายครั้งตัววัยรุ่นเองยังไม่ได้เริ่มลงมือกระทำอะไรที่เกี่ยวข้องหรือเป็นการกระทำที่จะทำให้ความต้องการของตนเองประสบความสำเร็จได้เลย หรือในบางกรณีเมื่อพิจารณาวิถีชีวิตตนเองแล้วอาจพบว่า จริง ๆ วิถีชีวิตความเป็นตัวตนของวัยรุ่นที่กระทำในทุกวันนี้คือตัวตนเองที่แท้จริงของวัยรุ่นแล้ว จึงหันไปปรับความต้องการของตนเองก็สามารถทำได้เช่นกัน ดังนั้นการประเมินความต้องการกับวิถีชีวิตจึงดำเนินการผ่านการให้โจทย์ด้วยการตั้งคำถาม เพื่อชวนให้วัยรุ่นประเมินตนเอง ดังตัวอย่าง เช่น “นักเรียนลองพิจารณาพฤติกรรมของตนเองว่า มันมีคุณค่าหรือเกี่ยวข้องกับอะไร กับความต้องการของตัวเอง?” โดยการประเมินจะเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นให้วัยรุ่นประเมินถึงวิถีชีวิตของตัวเองว่า มีความสอดคล้องกับความต้องการของตนหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะมุ่งเน้นเฉพาะพฤติกรรมที่ตรงตามความต้องการ ด้วยการรับรู้ถึงแนวทาง วิถีชีวิตที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงใหม่จนกระทั่งนำไปสู่การวางแผนเพื่อนำไปปฏิบัติใช้ได้จริงต่อไป

4) การวางแผนและแนวทางการปฏิบัติตน (Plan)

การดำเนินการในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นให้วัยรุ่นดำเนินการระบุแนวทางที่มีความเฉพาะที่มาจาก การพิจารณาประเมินวิถีชีวิตและความต้องการของตนเองแล้ว โดยต้องเป็นแผนหรือแนวทางที่สามารถเติมเต็ม และบรรลุความต้องการของวัยรุ่นให้วัยรุ่นสามารถป้องกันความรุนแรงที่เข้ามากระทบกับตนเองได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อวัยรุ่นตัดสินใจเลือกแนวทาง การดำเนินการช่วยเหลือตามกระบวนกร ควรดำเนินไปในลักษณะที่วัยรุ่นได้ค้นหาแนวปฏิบัติที่สามารถกระทำได้จริง และมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการสอดคล้องกับวิถีชีวิตสิ่งแวดล้อมรอบตัวของตนซึ่งมีตัวอย่างคำถามในการช่วยกระตุ้นการวางแผน เช่น “คุณมีแนวทางอะไรในการรับมือกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น (What is your

plan?)” เมื่อมีการร่วมกันสร้างและกำหนดแผนปฏิบัติการ
การเรียบริยแล้วก็จะนำไปสู่การที่วัยรุ่นได้มีโอกาส
นำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเขา
ซึ่งในการดำเนินการพัฒนาจริงควรมีการนัดหมาย
เพื่อติดตามผล โดยจะมีการสะท้อนจากการนำไปใช้
จริงแล้วนำมาสู่การปรับปรุงแผนปฏิบัติ โดยยึดเอา
ความต้องการ ความจำเป็นของวัยรุ่นที่ได้ผ่าน
การพิจารณาประเมินแล้วเป็นสำคัญ

โรเบิร์ต วูบบอลดิง (Robert Wubbolding)
ได้ระบุว่าแผนปฏิบัติการที่เหมาะสมนั้น สามารถยึดได้
จากหลักการที่ได้ระบุเป็นรหัสที่บ่งชี้ได้ถึงคุณลักษณะ
ของแผนปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพว่า “SAMIC”
ซึ่งสามารถขยายความองค์ประกอบของคุณลักษณะ
ข้างต้นเพื่อนำไปสู่การดำเนินการวางแผนที่มี
ประสิทธิภาพ (Corey, 2017) ได้ดังนี้

4.1) S = Simple: เรียบง่าย ชัดเจน ง่ายต่อการ
ทำความเข้าใจและปฏิบัติตามได้จริง

4.2) A = Attainable: สามารถปฏิบัติให้ประสบ
ความสำเร็จได้จริง มีความเป็นไปได้

4.3) M = Measurable: สามารถวัดและประเมินผล
ความสำเร็จที่เกิดขึ้นได้

4.4) I = Immediate and Involved: สามารถ
ปฏิบัติได้เลยในทันที และมีความเกี่ยวข้องสอดรับ
ตอบโจทยความต้องการได้ทันทีเมื่อประสบความสำเร็จ

4.5) C = Controlled: สามารถควบคุมกำกับ
ติดตามปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงที่นำมาใช้ในการ พัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง

การประยุกต์ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญ
ความจริงมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการ
ป้องกันการใช้ความรุนแรงนั้น ด้วยพื้นฐาน
ของการบูรณาการทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษ
กับกระบวนการพัฒนามนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ นั้น
ดำเนินการในลักษณะที่มีการนำแนวคิด ความเชื่อ

พื้นฐาน รวมถึงเทคนิคกลวิธีของทฤษฎีดังกล่าว
มาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการดำเนินการ
บนฐานของกระบวนการพัฒนาในแต่ละรูปแบบ
โดยจำแนกรายละเอียดตามองค์ประกอบของทักษะ
ชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง ดังต่อไปนี้

1) ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

คือ ความสามารถที่จะตั้งสติ ตระหนักรู้
ถึงเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่สบายใจ เมื่อต้องเผชิญกับความ
รุนแรง ด้วยการควบคุมอารมณ์และความคิดของตนเอง
ในลักษณะการตั้งจิตให้อยู่กับปัจจุบันไม่ฟุ้งซ่าน
ไปตามอารมณ์ด้านลบ ผ่านการตั้งสติ ผ่อนคลาย
และลดระดับความรู้สึกที่ไม่สบายใจมีการระบุ
ถึงสถานการณ์ที่เป็นเหตุให้ไม่สบายใจ เข้าใจถึงความคิด
ที่มีต่อเหตุการณ์ที่ไม่สบายใจและตระหนักถึงอารมณ์
ที่เกิดขึ้น และสามารถจัดการกับความคิดความรู้สึก
ของตนเองได้อย่างเหมาะสม เป็นระบบ ซึ่งจะพบว่า
เมื่อเชื่อมโยงกับความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีการบำบัด
แบบเผชิญความจริงจะมุ่งเน้นที่ปัจจุบันให้วัยรุ่นเผชิญ
กับปัญหาความรุนแรงอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน
ผ่านเทคนิคกลวิธีของ “WDEP” โดยให้วัยรุ่นเริ่มต้น
ที่การพิจารณาความต้องการของตนเอง ว่าอยากให้
ปัญหาความรุนแรงที่ตนเองเผชิญอยู่คลี่คลายไป
ในทิศทางใด ซึ่งเปรียบเสมือนการชวนวัยรุ่นให้ตั้งสติ
ให้ความคิดจับอยู่ที่ปัญหาในปัจจุบัน มากกว่าการปล่อย
ให้ความคิดเตลิดปรุงแต่งหนีปัญหา เนื่องด้วยความเชื่อ
พื้นฐานว่าความคิดและอารมณ์ของวัยรุ่นมีความ
เชื่อมโยงกัน ถ้าวัยรุ่นมีสติ มีความคิด มีความเชื่อ
ที่มีต่อปัญหาในเชิงบวก ภายใต้ลักษณะที่พิจารณา
ถึงแง่มุมที่สร้างสรรค์ว่า แม้จะมีความรุนแรงเกิดขึ้น
แต่ชีวิตก็ยังดำเนินต่อไปได้ ด้วยการตระหนักถึงความ
ต้องการที่อยากจะทำให้ชีวิตของตนเองเดินไปในทิศทางที่ดี
ซึ่งทิศทางที่มีความรุนแรงนั้นคลี่คลายหมดไปแล้ว
ทำให้วัยรุ่นมีความหวังที่จะกลับมาสู่การมีความเชื่อที่ดี
ต่อปัญหาความรุนแรง ซึ่งจะนำไปสู่การมีอารมณ์
ความรู้สึกที่เหมาะสมขึ้น

2) ทักษะการรับรู้คุณค่าของตนเอง

คือ ความสามารถในการรับรู้ถึงคุณค่า ที่เป็นกิจกรรม เป็นประสบการณ์ เป็นความคิดที่สร้างสรรค์ รวมถึงสามารถระบุข้อดีหรือทรัพยากรของตน ผ่านการคิดพิจารณาตนเองตามความเป็นจริง ระบุคุณค่าของตน หาหลักฐานประกอบ แล้วนำคุณค่านั้นมาเทียบกับผลกระทบที่ตนเองถูกกระทำ ความรุนแรง เพื่อการยอมรับในความสามารถตนเอง รับรู้ถึงประสบการณ์ที่มีความสุข ไม่คล้อยไปตามความรุนแรง ซึ่งจะพบว่าเมื่อเชื่อมโยงกับเทคนิค กลวิธีของ “WDEP” จะเชื่อมโยงเมื่อวัยรุ่นค้นหาคุณค่า เช่น กิจกรรมที่ทำได้ดี กิจกรรมที่ทำแล้วเป็นประโยชน์ ฯลฯ ก็จะต้องมีการคิดนำคุณค่านั้นมาพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่จะส่งเสริมให้ตนเองบรรลุความต้องการที่ตั้งไว้ได้อย่างไร อีกทั้ง วัยรุ่นยังจำเป็นต้องพิจารณาถึงความสอดคล้องว่าคุณค่าหรือความต้องการของตนเองนั้น ต้องตรงตามความเป็นจริง หรือสอดคล้องกับวิถีชีวิต สิ่งที่คุณเองได้ทำอยู่ในชีวิตประจำวันหรือไม่อย่างไร ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นสามารถยกตัวอย่างได้ว่า เมื่อถูกกระทำ ความรุนแรงทางวาจาด้วยการล้อเลียน วัยรุ่นคนนั้นอาจมีความต้องการที่ให้เพื่อนยอมรับตนเอง เลิกล้อเลียน และเมื่อคิดต่อไปก็พบว่า การที่จะให้เพื่อนยอมรับตนเองก็ต้องประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมด้านใดด้านหนึ่งในโรงเรียน ซึ่งประเด็นของการทำกิจกรรมนี้ วัยรุ่นก็ควรเริ่มที่การค้นหาคุณค่าของตนเอง เช่น เล่นกีฬาเก่ง มีจิตอาสา ฯลฯ ซึ่งคุณค่าเล็ก ๆ น้อย ๆ ตรงนี้จะสามารถต่อยอดไปสู่การประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงได้เมื่อพบความต้องการที่มีการพิจารณาคุณค่าตนเองควบคู่แล้ว จึงมาสู่การพิจารณาวิถีชีวิตประจำวัน ณ ปัจจุบันของตนเองซึ่งอาจพบว่า ทุกวันนี้ตนเองก็ไม่ขยันฝึกซ้อมกิจกรรมที่ตนสนใจ เมื่อพิจารณาแล้วอาจพบว่า ไม่สอดคล้องกันซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อเพิ่มคุณค่าในตนเองหรือการมองคุณค่าของตนเองได้ตรงตามความจริงเหมาะสมมากขึ้น จนกระทั่งบรรลุเป้าหมายของความต้องการ

3) ทักษะการแก้ปัญหา

คือ ความสามารถในการเรียนรู้เกี่ยวกับความไม่สบายใจที่เกิดขึ้นกับตน สามารถระบุปัญหาที่เป็นสาเหตุสามารถให้รายละเอียดของปัญหาปรับความคิดความเชื่อของตนที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ รู้จักความต้องการของตนเอง สามารถตั้งสมมติฐานของแนวทางการแก้ปัญหา เก็บรวบรวมหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อประกอบวางแผน การตัดสินใจเลือกแนวทางในการช่วยเหลือ และพัฒนาให้ตนเองหลุดพ้นจากความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยธรรมชาติของการแก้ปัญหา สามารถเริ่มจากการระบุปัญหา พิจารณาไปถึงสาเหตุของปัญหาใช้เหตุผลในการมองปัญหาในหลากหลายแง่มุมหาแนวทางแก้ปัญหาโดยการหาข้อมูล พิจารณาหลักฐานอ้างอิงต่าง ๆ มารองรับแนวทางแก้ปัญหา พร้อมทั้งพิจารณาถึงผลที่จะตามมา จนกระทั่งนำไปสู่การตัดสินใจเลือกและวางแผนแนวทางแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ซึ่งจะพบว่า เมื่อเชื่อมโยงกับเทคนิค กลวิธีของ “WDEP” จะเห็นได้ว่าการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นในการหาความต้องการของวัยรุ่น จะช่วยในการพิจารณาปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหา ตลอดจนการระบุวิถีชีวิตของตนเองพร้อมทั้งประเมินวิถีชีวิตของตนเองร่วมกับความต้องการของตนเองถือเป็นการช่วยในการพิจารณาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาให้ตรงตามความจริง มีการคิดพิจารณาใช้เหตุผล รวมถึงการวางแผนแก้ปัญหาตามแนวทางของทฤษฎี ยังช่วยให้แนวทางการแก้ปัญหา มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติได้จริง

4) ทักษะการปฏิสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายสนับสนุนทางสังคม

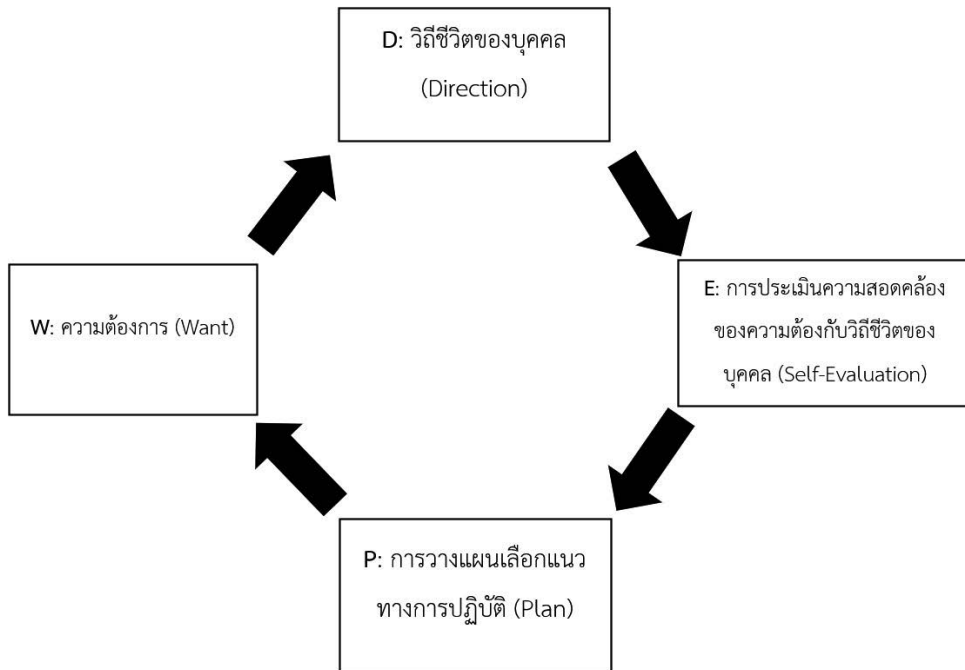
คือ ความสามารถในการรับรู้ พิจารณาความต้องการของผู้อื่น เพื่อประกอบการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมถึงการนำคุณค่าของตนเองมาแสวงหาและเลือกทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะความเก่งหรือความชอบเพื่อสร้าง

สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ผู้อาวุโส กลุ่มสังคม เครือข่าย ที่นำไปสู่การสนับสนุนซึ่งกันและกันทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อป้องกันความรุนแรง ซึ่งจะพบว่า เมื่อเชื่อมโยงกับเทคนิคกลวิธีของ “WDEP” ช่วยในการ พิจารณาการสร้างเครือข่ายการ เช่น กรณีที่วัยรุ่น ถูกข่มเหงรังแกร่างกายถูกเพื่อนหยอก ดบ ตี เนื่องจาก มีร่างกายที่เล็กกว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียน การดำเนินการ ตามเทคนิคช่วยให้วัยรุ่นพิจารณาความต้องการของวัยรุ่น ซึ่งอาจเป็นความต้องการมีเพื่อนที่คอยช่วยเหลือ ค้ำค้ำกัน ป้องกันเพื่อไม่ให้ตนเองอยู่คนเดียวแล้วเสี่ยง ต่อการถูกรุมแก่ง การพิจารณาวิถีชีวิตของตนเอง จะช่วยให้วัยรุ่นสำรวจประสบการณ์ที่มีประโยชน์ ต่อตนเองและผู้อื่นซึ่งตนเองเคยกระทำ เช่น พบว่า

ตนเองเป็นคนชอบทำงานศิลปะซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ อาจนำไปสู่การเข้าร่วมชุมนุม ชมรม หรือกลุ่มที่ทำ กิจกรรมดังกล่าวที่จะส่งผลให้วัยรุ่นสร้างเครือข่ายเพื่อน ที่จะช่วยสนับสนุนตนเองตามความต้องการที่ได้สำรวจไว้ ในข้างต้น พร้อมทั้งดำเนินการวางแผนพัฒนาตนเอง หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

ยกตัวอย่างการประยุกต์ทฤษฎีการบำบัด แบบเผชิญความจริงที่นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะ ชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง

การประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญ ความจริงจะดำเนินการผ่านการใช้เทคนิคกลวิธี ระบบดับเบิล ยู ดี อี พี ตามตัวอย่างดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 เทคนิคกลวิธี ระบบดับเบิล ยู ดี อี พี (WDEP System)

จากภาพสามารถขยายความตามบริบท การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการ ใช้ ความรุนแรง ตามทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง ในลักษณะที่เมื่อปัญหาการถูกรังแกความรุนแรง

เกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นคนหนึ่ง การดำเนินการตามเทคนิค กลวิธี ระบบดับเบิล ยู ดี อี พี ภายใต้ทฤษฎีการบำบัด แบบเผชิญความจริง จะมุ่งเน้นให้วัยรุ่นผู้ถูกรังแก ก่อให้เกิดเผชิญปัญหาตามความจริง โดยเริ่มจากการ

ตระหนักถึงปัญหาว่าอะไรทำให้ตนเองมีความทุกข์ เช่น กรณีของเด็กที่ถูกเพื่อนรุมแก้ง การจะห้ามไม่ให้ใครมาทำไม่ดีกับเรานั้นเป็นเรื่องที่ยากจะควบคุม ยากจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนรอบข้างให้เป็นไปได้ตั้งใจตนเอง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่ตนเองเพื่อพร้อมรับปัญหาความรุนแรงการกลั่นแกล้งต่าง ๆ ที่จะเข้ามาจึงเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายกว่า จึงจะเห็นได้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวัยรุ่น ควรดำเนินการต่อเนื่องในการกระตุ้นให้วัยรุ่นได้รับรู้ ว่าปัญหาที่ทำให้ตนเองทุกซอกซี้คืออะไร แล้วตามด้วยสำรวจความต้องการของตนเองในประเด็นปัญหา ความรุนแรงที่ประสบอยู่ว่าอยากให้ปัญหาดังกล่าว คลี่คลายไปในทิศทางใดซึ่งควรมุ่งเน้นบริบทที่วัยรุ่นสามารถกระทำได้ด้วยตนเอง เช่น วัยรุ่นที่ถูกรุมแก้ง อาจพบว่า ในชั้นเรียนของตนเองมีแต่สภาพแวดล้อม ความรุนแรง จึงต้องการเปลี่ยนสภาพแวดล้อม และสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ คือ การทำคะแนนสอบ และคะแนนเก็บตลอดภาคเรียนให้ดีขึ้น เพื่อให้ตนเองได้รับการคัดเลือกไปอยู่ในชั้นเรียนที่มีการบรรยากาศ การใช้ความรุนแรงน้อยลงและมุ่งเน้นการเรียน มากขึ้น (Want) ซึ่งเมื่อวัยรุ่นสามารถค้นหา ความต้องการของตนเองได้แล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาวัยรุ่น ควรกระตุ้นให้วัยรุ่นได้สำรวจพิจารณา วิถีชีวิตของตนเองในปัจจุบันว่าเขาเหล่านั้นทำอะไรบ้าง เช่น เทอมที่ผ่านมาทำอะไรบ้างเกี่ยวกับการเรียน เป็นต้น (Direction) หลังจากนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ให้วัยรุ่นได้ ประเมินความต้องการของตนเอง เปรียบเทียบกับวิถีชีวิตของตนเองว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกันอย่างไร เช่น เมื่อวัยรุ่นคนดังกล่าว พิจารณาวถีชีวิตของตนเองพบว่า ตนเองยังมีพฤติกรรม ไม่ส่งการบ้านซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการ ที่จะทำคะแนนเก็บตลอดภาคให้ได้คะแนนดีขึ้น จึงจะเห็นได้ว่ายังไม่มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกันมากนัก (Self - Evaluation) จึงจะนำไปสู่การร่วมกันกับวัยรุ่น

ในการวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ตามความเป็นจริง เพื่อให้บรรลุความต้องการ ของตนเอง เช่น จากที่วัยรุ่นคนดังกล่าว ไม่เคยส่ง การบ้านหรือชิ้นงานใด ๆ เลย จะดำเนินการ ปรับเปลี่ยนเป็นการส่งการบ้านและชิ้นงานในทุก รายวิชาให้ครบถ้วนตามเวลาที่ครูผู้สอนกำหนด รวมถึงจะมีการอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนในทุกวัน วันละ 1 ชั่วโมง (Plan) ซึ่งลักษณะของการเป็นระบบ ก็จะมีการติดตามผลเพื่อปรับเปลี่ยนแผนตามความ เหมาะสมหลังจากนำไปปฏิบัติจริง โดยเน้นตัว ของวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญซึ่งหลังจากมีการนำไปปฏิบัติพบว่าการส่งการบ้าน และชิ้นงานในทุกรายวิชาวัยรุ่นท่านนี้ สามารถทำได้ครบถ้วน แต่การอ่านหนังสือทบทวน ไม่สามารถทำได้ในทุกวัน เนื่องจากต้องไปเข้าร่วม กิจกรรมชุมนุมวาดการ์ตูนในช่วงเย็นกลับมาบ้าน ก็ต้องนอนพักผ่อน เพราะบ้านไกลจากโรงเรียน จึงดำเนินการปรับเปลี่ยนแผนเป็นการอ่านหนังสือ ทบทวนเพื่อเตรียมสอบเฉพาะในช่วงที่โรงเรียนให้หยุด เพื่อเตรียมตัวสอบ

บทสรุป

ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง มุ่งเน้น ให้วัยรุ่นพิจารณาปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ใน ปัจจุบันตามความเป็นจริงอย่างเป็นระบบ โดยการ พิจารณาปัญหาของตนเอง นำไปสู่การพิจารณาระบุ ความต้องการของตนเองที่สร้างสรรค์สอดคล้อง ความเป็นจริงแล้วจึงพิจารณาสำรวจวิถีชีวิตประจำวัน ของตนเองตามความเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การประเมิน พฤติกรรมและวิถีชีวิตของตนเองเทียบกับความ ต้องการของตนเองว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร ก่อนจะไปสู่การวางแผนปฏิบัติการ กำหนด แนวทางการดำเนินชีวิตการแก้ปัญหาให้กับตนเอง อย่างสร้างสรรค์ พร้อมทั้งตัดสินใจดำเนินการภายใต้ ความรับผิดชอบและพร้อมพิจารณาเพื่อปรับเปลี่ยน เมื่อนำไปปฏิบัติจริงตามความเหมาะสม ซึ่งจาก

ประเด็นดังกล่าวจะพบว่าการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันการใช้ความรุนแรง ต้องอาศัย ทั้ง 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การจัดการกับอารมณ์ และความเครียด 2) การรับรู้คุณค่าของตนเอง 3) การแก้ปัญหา 4) การปฏิสัมพันธ์และสร้างเครือข่าย สนับสนุนทางสังคม การคิดพิจารณาปัญหาและความ ต้องการของตนเองทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก ที่มีสติมั่นคง ตลอดจนการรับรู้คุณค่า การแก้ปัญหา และการสร้างสัมพันธ์ภาพเครือข่ายสนับสนุนล้วนต้อง อาศัยการพิจารณาความต้องการให้มีความสอดคล้อง กับวิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสู่การวางแผน แก้ปัญหาและป้องกันความรุนแรงที่จะเข้ามากระทบ กับตนเองอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- เบญจพร ตันตสูติ. (2562). **เมื่อลูกถูกแก๊ง**. กรุงเทพฯ: พราว โพอเทท.
- วัชร ทรัพย์มี. (2554). **ทฤษฎีให้บริการปรึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกุล ผินสันเทียะ และมัลลวีร์ อุดลวิฒนศิริ. (2555). ผลของกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อลดความก้าวร้าว ของวัยรุ่น. **วารสารศึกษาศาสตร์ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 6(4)**, 126-132.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย and Right to Play Thailand Foundation. (2560). **ทักษะชีวิต รหัสครูศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Corey, G. (2016). **Theory and Practice of Group Counseling**. 9th Edition. Boston: Cengage Learning.
- _____. (2017). **Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy**. Boston: Cengage Learning.
- Flanagan, Kelly S.; et al. (2013). Coping with bullying: What answers does children's literature provide?. **School Psychology International, 36(6)**, 691-706
- Jacobs, Ed E.; Masson, Robert L.; Harvill, Riley L. and Schimmel, Christine J. (2012). **Group Counseling: Strategies and Skills**. Seventh Edition. Belmont: Cengage learning.
- World Health Organization. (2010). **Violence Prevention: The Evidence**. Malta: World Health Organization.

บทความวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของ โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง ซึ่งได้รับ ทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และได้รับอนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยได้รับ ใบรับรองเลขที่ 014/2564 ผลที่ได้จากการศึกษา และสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีจากงานวิจัย ดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการพัฒนา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง ของเด็กวัยรุ่นต่อไป

การเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (4-6 ปี)

MOVEMENT FOR EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT (4-6 YEARS)

Receive : June 24, 2022

Revised: October 06, 2022

Accepted: November 21, 2022

รวีวรรณ สือสุวรรณ¹⁾, ศุภวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์²⁾

¹⁾คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²⁾คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Rawiwan Suesuwan¹⁾, Supawan Vongsrangsap²⁾

¹⁾Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University

²⁾Faculty of Education and Development Sciences Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus

*Corresponding author e-mail: rawiwankhanthong@gmail.com

บทคัดย่อ

การเคลื่อนไหวช่วงวัยปฐมวัยจัดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งอีกทั้งสามารถส่งเสริมพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จึงมีความจำเป็นที่เด็กช่วงปฐมวัยจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นสมรรถภาพทางกาย การทำกิจกรรมร่วมกับส่วนรวม การกล้าแสดงออก การช่วยเหลือตนเอง ทั้งนี้การเลือกกิจกรรมการเคลื่อนไหวต้องไม่ซับซ้อนมากเกินไปและควรปรับสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเอื้อให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมการเคลื่อนไหวได้มากขึ้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอถึงความสำคัญของการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (4-6ปี) โดยผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ งานวิจัย ตำรา และเอกสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศที่น่าสนใจเพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูระดับปฐมวัย ครูพลศึกษา ผู้จัดกิจกรรม ผู้ปกครอง และผู้ที่สนใจในด้านการประยุกต์การเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

คำสำคัญ : การเคลื่อนไหว เด็กปฐมวัย พัฒนาการ

ABSTRACT

Early childhood movement is very important and can promote physical, emotional, social, and intellectual development. It is imperative that early childhood is developed continuously. Whether it is in the form of physical abilities, public activities, assertiveness or self-help, the selection of movement activities must be uncomplicated and the environment must be adapted to generate interest in participating in the activities and facilitate children to engage more in movement activities. This article therefore aims to present the importance of movement for the development of early childhood in children aged 4-6 years. The author has analyzed and synthesized related research papers, textbooks and academic documents both published both domestically and internationally for the benefits of early childhood teachers, physical education teachers, event organizers, parents, and people interested in the applications of movement for early childhood development.

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ หรือเรียกอีกอย่างว่า “วัยทองแห่งการเรียนรู้” เพราะเป็นช่วงที่พัฒนาการทุกด้านได้ดีที่สุด การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะความสามารถในระดับที่สูงขึ้น การลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเด็กปฐมวัยถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดจะได้ผลตอบแทนกลับคืนมาในอนาคตถึง 7 เท่า (Heckman, 2011) ด้วยเหตุนี้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ในมาตรา 54 ระบุว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2563) โดยที่ผ่านมามีกิจกรรมของเด็กปฐมวัยในด้านการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้นั้น ปัญหาที่ประสบ คือ กิจกรรมที่ดำเนินการไม่มีความชัดเจนในตัวของการดำเนินกิจกรรม รูปแบบที่เหมาะสม และกิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ได้เกิดจากความต้องการของเด็ก ยิ่งช่วงปัจจุบันที่พบมากคือ ครอบครัวมีการนิยมนำเด็กปฐมวัยเข้าโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีชื่อเสียง รวมถึงการรับเรียนเขียนอ่าน เป็นสิ่งที่มากเกินไปสำหรับเด็กในวัยนี้ และเป็นสิ่งที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เกิดจากค่านิยมและสภาพจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ แท้จริงแล้วเด็กปฐมวัยควรได้เข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย เฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ทำให้ร่างกายได้มีการเคลื่อนไหวทุก ๆ การเคลื่อนไหวของร่างกายในเด็กปฐมวัยจะส่งเสริมและช่วยพัฒนาได้ทั้งร่างกาย

อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งในประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริง การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ณ ขณะที่เด็กปฐมวัยเข้าร่วมทำกิจกรรมจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ฉะนั้นการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ยังเป็นอีกส่วนที่สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ ดังนั้นผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องกดดันหรือเห็นชอบตามสภาพสังคมปัจจุบันที่เน้นให้เด็กปฐมวัยเข้าโรงเรียนกวดวิชาควรให้เด็กปฐมวัยได้มีการเคลื่อนไหวตามกิจกรรมของครูผู้สอนที่จัดให้ไปส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยและการเคลื่อนไหวจัดเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งต้องเรียนรู้ในรูปแบบการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

ความหมายของการเคลื่อนไหว

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวเป็นกระบวนการที่สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาร่างกาย โดยทำให้ร่างกายนั้นมีการทำงานร่วมกันของระบบประสาทรวมถึงระบบกล้ามเนื้อ ซึ่งจะช่วยให้ร่างกายเรานั้นทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นส่วนที่จะได้มาซึ่งทักษะเบื้องต้นในกระบวนการเคลื่อนไหว คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวว่า การที่ทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งซึ่งเป็นอิริยาบถปกติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุขัย และในเด็กแรกคลอดจะมีการเคลื่อนไหวที่เป็นธรรมชาติโดยที่ไม่ต้องรับการฝึกใด ๆ อาทิ การเดิน และพัฒนาตามช่วงวัยเป็นคลาน ยืน เดิน และพัฒนาไปเรื่อยจนสามารถทำทักษะที่ซับซ้อนได้ การที่จะทำให้การเคลื่อนไหวในวัยเด็กนั้นปฏิบัติอย่างถูกต้อง จำเป็นต้องผ่านการฝึกฝนที่ถูกต้อง

และขั้นตอนที่เหมาะสม ซึ่งการเคลื่อนไหวบางอย่างเมื่อมีการฝึกบ่อย ๆ จะสามารถพัฒนาไปเป็นทักษะการเคลื่อนไหวที่ยากและซับซ้อนได้ พื้นฐานที่สำคัญของการเคลื่อนไหว คือ ทักษะการเดิน วิ่ง กระโดด การวิ่งสับเท้า รวมถึงการขว้าง ถือเป็นทักษะที่ยากและจำเป็นจะต้องวางพื้นฐานที่ถูกต้องให้กับเด็กปฐมวัย เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของร่างกายที่เกี่ยวข้องกัน โดยส่วนที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหว ได้แก่ กลไก การทำงานของข้อต่อ กล้ามเนื้อและระบบประสาท ซึ่งมีความสอดคล้องกับเอวาร์ตน์ พรปักซ์ชาม, พรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์ (2549) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งถ้าได้ฝึกหัดหรือกระทำอย่างสม่ำเสมอจะเป็นพฤติกรรมที่สร้างเสริมสุขภาพ และมีผลต่อการป้องกันโรคที่สำคัญ

เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการปูพื้นฐานที่ถูกต้องในด้านการเคลื่อนไหว ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นพื้นฐานของทักษะการเคลื่อนไหวที่ยากขึ้นได้ หรือเป็นพื้นฐานของทักษะกีฬาได้ อีกทั้งเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ชอบในการเคลื่อนไหว ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหว เพราะเมื่อร่างกายมีการเคลื่อนไหวเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ได้ คือ ร่างกายในด้านของสมรรถภาพทางกายของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะประกอบไปด้วย ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความอดทนของกล้ามเนื้อ ระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ ความอ่อนตัว ในขณะที่เด็กปฐมวัยทำกิจกรรมอีกส่วนได้ คือ ทักษะทางสังคม เกิดจากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นสามารถรอหรือยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นได้ และจากการทำกิจกรรมอารมณ์สามารถพัฒนาได้ เนื่องจากการรับรู้ เรียนรู้ถึงความรู้สึกขณะปฏิบัติกิจกรรม และสามารถแสดงออกและควบคุมความรู้สึกได้

ความสำคัญของการเคลื่อนไหวพื้นฐาน

การเคลื่อนไหวพื้นฐานจัดเป็นเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องวางรากฐานให้ถูกต้องตั้งแต่ในวัยเด็กเล็ก เพื่อเป็น พื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ร่างกายสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพที่ร่างกายของมนุษย์เรานั้นรับรู้และเรียนรู้ จนสามารถนำการเคลื่อนไหวไปปรับใช้การทักษะอื่น ๆ ในอนาคตได้

ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานเริ่มต้นพัฒนาในช่วงเด็กปฐมวัยและพัฒนาเป็นพื้นฐานของการเคลื่อนไหว หากเด็กในช่วงวัยนี้ไม่ได้รับโอกาสในการส่งเสริม สิ่งเหล่านี้ตั้งแต่ช่วงแรกของวัย ทักษะเหล่านี้ส่วนมากจะยังคงค้างอยู่ในระดับเดิมและจะนำไปสู่ความคับข้องใจและก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จต่อมาในช่วงวัยหนุ่มสาว และช่วงวัยผู้ใหญ่ (Gallahue and Donnelly, 2007 อ้างถึงใน ณีฐิกา เพ็งลี และกรรวิ บุญชัย, 2562) และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547) กล่าวว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหวมีความจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัยที่ควรได้รับการสนับสนุน และฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ เพราะโดยธรรมชาติเด็กปฐมวัยจะชอบเคลื่อนไหวร่างกายอยู่ตลอดเวลา ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจินตนาการเริ่มจากการเรียนรู้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย พื้นที่ ทิศทาง สิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงให้กับกล้ามเนื้อ เพื่อให้เด็กได้สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องตัว เมื่อกกล้ามเนื้อแข็งแรงมีความยืดหยุ่นจะสามารถทรงตัวได้ หากเด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายมากเพียงใด ย่อมเกิดการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้นเพราะกิจกรรมการเคลื่อนไหวมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของเด็กและช่วยให้เด็กมีทักษะในการใช้ร่างกายและทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อหยิบจับด้วย อีกทั้งทักษะทางสังคม สามารถแก้ไขปัญหาเรียนรู้ที่จะปรับตัวและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมรวมถึงการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งหากเด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมด้านการ

เคลื่อนไหวร่างกายอย่างเต็มที่ยอมทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ต่อพัฒนาการที่ดีด้วย และพิชิต ภูติจันทร์ (2535) ได้กล่าวว่า ผู้ใหญ่ทั้งหลายไม่ควรลืมว่าเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นอย่างแท้จริงและมีผลกระทบต่อการเรียนรู้เติบโตอย่างสร้างสรรค์ของเด็กที่เดียว ดังนั้น เราจึงไม่ควรกดขี่หรือเก็บกักความต้องการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็กเอาไว้ กลับควรส่งเสริมให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และ Pica (2010) อ้างถึงใน เยาวรัตน์ รัตนธรรม (2561) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็ก เนื่องจากเด็กควรได้ฝึกฝนทักษะการใช้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างถูกวิธี และเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากง่ายไปหายาก เด็กควรได้รับการส่งเสริมให้ใช้โปรแกรมและท้าทายให้กับเด็กได้ โดยครูจะใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวในแนวทางที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดกิจกรรมของเด็ก

ประเภทของการเคลื่อนไหวพื้นฐาน

Gallahue, Ozmun et al, Goodway (2011) อ้างถึงใน ณัฐิกา เฟ็งลี,กรรวิ บุญชัย, (2562) ได้แบ่งประเภทของการเคลื่อนไหวออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่รักษาสมดุล (stabilizing movement tasks) การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (locomotor movement tasks) และการเคลื่อนไหวแบบมีอุปกรณ์ประกอบ (manipulative movement tasks) หรือการเคลื่อนไหวที่ผสมผสานกันระหว่างการเคลื่อนไหวทั้งสามประเภท

1. การเคลื่อนไหวที่รักษาสมดุล (stabilizing movement tasks) หมายถึง การเคลื่อนไหวทุกประเภทที่ร่างกายยังอยู่กับที่ และการเคลื่อนไหวตามแนวแกน (axial movement tasks) ของร่างกายทั้งแนวนอนและแนวตั้ง ร่วมกับการรักษาสมดุลของร่างกายซึ่งมีความสัมพันธ์กับแรงโน้มถ่วงของโลกที่มากระทำ การเคลื่อนไหวลักษณะนี้ เป็นที่ทราบกันดีว่าเกี่ยวข้องกับการรักษาสมดุลของร่างกายในมุมมองต่าง ๆ

ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ใช้การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และยังเป็นพื้นฐานของการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่และการเคลื่อนไหวแบบมีอุปกรณ์ประกอบทั้งหมด การเคลื่อนไหวที่มีการรักษาสมดุล (stabilizing movement tasks) บางครั้งเรียกว่า การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (nonlocomotor movements) ประเภทของการเคลื่อนไหวลักษณะนี้ เช่น การบิดเอี้ยวลำตัว การหมุน การกิ้งลำตัว การลงสู่พื้นและการทรงตัว เป็นต้น

2. การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (locomotor movement tasks) การเคลื่อนไหวลักษณะนี้ หมายถึง การเคลื่อนที่ที่มีการเปลี่ยนตำแหน่งจากเดิมเพื่อเคลื่อนย้ายตัวเองจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งด้วยการเดิน การวิ่ง การฮอป หรือการสคิป เป็นต้น ซึ่งการเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นการแสดงออกถึงการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวบางอย่าง เช่น การม้วนหน้า และการม้วนหลัง อาจจะดูได้ว่า เป็นทั้งการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่และการเคลื่อนไหวที่มีการรักษาสมดุล ในการอธิบายเพื่อความชัดเจนมากขึ้น การม้วนหน้าเป็นการเคลื่อนไหวแบบมีการเคลื่อนที่ เพราะร่างกายมีการเคลื่อนย้ายจากที่เดิมไปยังอีกที่หนึ่ง และเป็นการเคลื่อนไหวที่มีการรักษาสมดุลไปพร้อม ๆ กัน เพราะขณะม้วนหน้าเราพยายามหาจุดที่ดีที่สุดในการรักษาสมดุลของร่างกายในสถานการณ์การทรงตัวที่ผิดไปจากสภาวะปกติ

3. การเคลื่อนไหวแบบมีอุปกรณ์ประกอบ (manipulative movement tasks) การเคลื่อนไหวลักษณะนี้ หมายถึง การควบคุมการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กด้วยกัน การควบคุม การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมัดใหญ่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงหรือการรับแรงจากวัตถุที่มากระทำลักษณะการเคลื่อนไหวประเภทนี้ เช่น

การขยับ การรับ การเตะ และการตี ซึ่งถือเป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการควบคุมกล้ามเนื้อขนาดใหญ่ ส่วนการควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อเล็กนั้น เกี่ยวข้องกับการใช้กล้ามเนื้อและข้อมือ ซึ่งมีความซับซ้อน ลักษณะการเคลื่อนไหวเหล่านี้ เช่น การใช้กรรไกร การเลื่อย และการใช้ดินสอขีดเขียน

พิ ชิต ภู มิ จัน ทร์ (2531) ได้ แบ่ง ประเภท การเคลื่อนไหวไว้ 2 ประเภท คือ การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ หมายถึง การเคลื่อนไหวส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลาย ๆ ส่วนของร่างกายพร้อมกันให้เข้ากับจังหวะดนตรี โดยร่างกายไม่เคลื่อนห่างไปจากจุดเดิม เช่น การก้มตัว การยืดเหยียดตัว การบิดตัว การหมุนตัว การแกว่งหรือหมุนเหวี่ยง การเอียง การดัน การดึง การสั่น และการเคลื่อนไหวที่ต้องเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด การกระโดดเขย่ง การวิ่งโหม่ง การวิ่งสลัดเท้า การควมม้า ก้าวชิดก้าว และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) ได้ระบุถึงประเภทของการเคลื่อนไหวไว้ 2 ประเภท

1. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เช่น การตบมือ ขยับตา ชันเข้า เคาะเท้า การเคลื่อนไหวมือ และแขนการเคลื่อนไหวมือ และนิ้วมือ หรือการเคลื่อนไหวเท้าและปลายเท้า
2. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ เช่น การคลาน การคืบ การเดิน การวิ่ง การกระโดด การควมม้า การก้าวกระโดด

กุลยา ตันตผลาชีวะ (2551) ได้แบ่งลักษณะของกิจกรรมของการเคลื่อนไหว ได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ

1. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายที่ต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้ร่างกายได้ใช้กลไกทั้งหมดทำให้เกิดการกระตุ้นระบบการทำงานของร่างกาย จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ 1. การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่(Nonlocomotor Movement) เป็นการเคลื่อนไหวที่ร่างกายไม่ต้องเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ได้แก่ การตบมือ ผงกศีรษะ ขยับตา ชันเข้า เคาะเท้า การเคลื่อนไหวมือและแขน การเคลื่อนไหวมือ และนิ้วมือ หรือการเคลื่อนไหวเท้าและปลายเท้า
2. การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (locomotor Movement)

เป็นการเคลื่อนไหวที่ย้ายร่างกายจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การกระโดด การคลาน การเคลื่อนไหว ประกอบอุปกรณ์ขณะทำกิจกรรม การเคลื่อนไหว ประกอบจังหวะ การเคลื่อนไหว ประกอบดนตรี เพลง เพื่อให้เด็กเกิดสุนทรีย์กับจังหวะดนตรีและการเคลื่อนไหวที่งดงาม

2. การเคลื่อนไหวกับอุปกรณ์ เป็นการเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ร่วมทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กเกิดกิจกรรม กลไกของร่างกาย ลักษณะของการเคลื่อนไหวนี้ จำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ การทำให้วัตถุที่อยู่นิ่งเคลื่อนที่ การหยุดวัตถุเคลื่อนที่เป็นกิจกรรมของเด็กที่ฝึกให้เด็กรับหรือหยุดวัตถุที่กำลังเคลื่อนที่มาหา และการเคลื่อนที่ไปพร้อมวัตถุ

3. การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะตามภาษาเด็กปฐมวัย เรียกว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมนี้มีดนตรี เพลง หรืออุปกรณ์เคาะจังหวะ ประกอบสิ่งที่มุ่งหวัง เพื่อให้เด็กมีสุนทรีย์กับจังหวะดนตรี และการเคลื่อนไหวที่งดงาม

ในการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กปฐมวัย สิ่งที่สำคัญ จะ ประกอบด้วย 3 ประเภท

1. การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ เป็นลักษณะของร่างกายมีการเคลื่อนไหวแต่ไม่มีการเคลื่อนที่หรือเปลี่ยนตำแหน่งของร่างกาย ณ ขณะทำกิจกรรม เช่น การเอียงศีรษะ ซ้าย-ขวา การหมุนแขน การยกไหล่ ขึ้น-ลง การยืนเขย่งบนปลายเท้า
2. การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ เป็นลักษณะของร่างกายมีการเคลื่อนที่ในขณะที่ทำกิจกรรม เช่น การวิ่ง การกระโดด การกระโจน การวิ่งกระต่ายขาเดียว การปีน
3. การเคลื่อนไหวแบบผสมผสานระหว่างการเคลื่อนไหวและการเคลื่อนที่ เป็นลักษณะของร่างกาย มีการเคลื่อนไหวและเคลื่อนที่ ในขณะที่เดียวกันในการทำกิจกรรม โดยร่างกายจะต้องควบคุมทิศทางของการเคลื่อนที่และควบคุมทิศทางของการเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น การวิ่ง

และโยนบอลลงตะกร้า การปาลูกบอล การกระโดด
เชือก การวิ่งข้ามสิ่งกีดขวาง

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่จะก้าวเข้าสู่การพัฒนา
ของชีวิต เด็กจะเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัว
ของตัวเองให้ความสนใจในสิ่งรอบตัว ดังนั้นผู้ปกครอง
หรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้จึงควรเข้าใจ และยอมรับ
ถึงลักษณะเฉพาะวัยอย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสนับสนุน
และสามารถดูแลเด็กวัยนี้ได้อย่างเหมาะสม

สมพร สุทัศน์ีย์ (2554) ได้แบ่งพัฒนา (Preschool
Child) ไว้ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ร่างกายจัดเป็นพัฒนาการ
ตอนต้นที่เกี่ยวกับส่วนสูงและน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น
อย่างรวดเร็ว แต่จะมีความชัดเจนในด้านของส่วนสูง
มากกว่าด้านกล้ามเนื้อ และจะมีความแข็งแรงมากขึ้น
ในส่วนของกระดูก ผิดกับกล้ามเนื้ออย่างเจริญได้ไม่เต็มที่
ทำให้การเคลื่อนไหวร่างกายยังทำได้ไม่สมบูรณ์
จากการศึกษาของ Gesell และคณะ (1940) เด็กอายุ
3 – 5 ขวบ มีพัฒนาการทางกายแตกต่างกัน บางคน
สามารถควบคุมทิศทางการวิ่งของตนเองได้
บางคนสามารถสร้างความสมดุลในร่างกายขณะทำ
กิจกรรมและเคลื่อนไหวได้ และสามารถประกอบกิจกรรม
เข้ากับเสียงเพลงได้ตามคำสั่ง

2. ด้านอารมณ์ อารมณ์ของเด็ก 3 – 5 ขวบ
จะเป็นวัยที่ยังควบคุมอารมณ์ได้น้อย เมื่อเด็กมี
ความรู้สึกอย่างไรจะแสดงอารมณ์ออกมาตามความรู้
ของเค้าแบบเต็มที่ อีกทั้งในวัยนี้จะมีความกลัว ซื่อจาง
โดยไม่ทราบสาเหตุ ซึ่งเด็กที่แสดงอารมณ์ออกมา
เช่นนี้ เกิดจากสภาพแวดล้อมไม่ว่าจะภายในครอบครัว
หรือในสังคมปัจจุบันที่อยู่ภายนอกบ้านนั่นเอง
ปกติเด็กจะได้รับความรักความสนใจของผู้ปกครอง
ในยามที่เด็กต้องมาทำกิจกรรมภายนอก ความสนใจ
อาจลดน้อยลงกว่าบุคคลในครอบครัว ที่เคยได้รับ
เด็กจะรู้สึกไม่พอใจเหมือนขณะอยู่กับครอบครัว

ในวัยนี้จะใช้คำพูดแสดงอารมณ์ ทั้งนี้การใช้คำพูด
เพื่อแสดงอารมณ์นั้นจะขึ้นอยู่กับภาวะอารมณ์
ของครอบครัวแต่ละครอบครัว มีความแตกต่าง เช่น
บางครอบครัวมีผู้ปกครองที่แสดงออกทางอารมณ์
ที่คงที่ เด็กก็จะมี การแสดงออกทางอารมณ์ที่คงที่
จะผิดกับบางครอบครัวที่มีพฤติกรรมที่แสดงออก
ทางอารมณ์แบบไม่คงที่เด็กก็จะแสดงออกทางอารมณ์
แบบไม่คงที่

3. ด้านสังคม สังคมในส่วนนี้จะสื่อถึง การติดต่อ
การสร้างความสัมพันธ์ ความผูกพัน การดำเนินชีวิต
ร่วมกันของเด็กได้รับรู้ เข้าใจ และการสื่อสาร สามารถ
เริ่มต้นจากการพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพและเหมาะสม
การแสดงความเคารพ ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานให้เด็ก
เติบโตเป็นคนดีของสังคม เมื่อเด็กเข้าไปในโรงเรียน
ระดับอนุบาลจะเริ่มมีการอดทนรอได้ในบางโอกาส
รู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับ ในวัยเด็ก 3-5 ปี เป็นวัย
ที่มีความเข้าใจความถูกไม่ถูกซึ่ง ฉะนั้นต้องส่งเสริม
และพัฒนาในด้านการยอมรับ รวมทั้งฝึกความเชื่อมั่น
ในตนเองเมื่ออยู่กับบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง

4. พัฒนาการทางสติปัญญาเด็กวัยนี้มีความ
สามารถในการใช้ภาษาได้อย่างดี เด็กจะเรียนรู้ศัพท์
เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉลี่ยเด็กอายุ 3 ขวบ จะรู้จัก
ศัพท์ประมาณ 3,000 คำ และเด็กสามารถใช้คำวลี
และประโยคในการแสดงบทบาทตามแบบอย่าง
โทรทัศน์ได้ รู้จักใช้ท่าทางประกอบ คำพูดเด็ก 4 ขวบ
ช่างซักช่างถามมักจะมีคำถามว่า “ทำไม” “อย่างไร”
แต่ก็ไม่สนใจคำตอบและคำอธิบาย คำพูดของเด็กวัยนี้
สามารถพูดประโยคยาว ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันได้
 อีกทั้งเล่าเรื่องได้แต่สิ่งที่เล่านั้นจะมีเรื่องจริงและเรื่อง
สมมุติปนกัน ในวัย 5 ขวบ จะตอบคำถามที่ตรง
เป้าหมายและชัดเจน อีกทั้งการสร้างจินตนาการจะพบ
มากที่สุดหากได้รับการสนับสนุนที่ถูกต้องจะสามารถ
ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ดี ในด้านประโยคคำถาม
ที่เกิดขึ้นจะลดน้อยลงจะถามเฉพาะเรื่องที่มีความสนใจ
 อีกทั้งเริ่มมีสังคม มีการเรียนรู้สิ่งที่ไม่ควรทำ

ฝึกการเป็นผู้ให้ และเป็นผู้รับ และมีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ติดอยู่ในวัยที่ยาก ร้อยยากเห็นอยากทำ เรียนรู้เร็ว เป็นแนวทางที่ครูผู้สอนควรจะต้องสังเกต และเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กก่อนจะดำเนินการสอนและให้ความรู้ต่าง ๆ

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่สมบูรณ์นั้นต้องครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา โดยแต่ละด้านจะมีความสำคัญที่เป็นจุดเด่นในแต่ละด้าน เช่น ด้านร่างกายในเด็กบางคนที่ยังขาดการพัฒนาจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมรวมถึงขณะการเคลื่อนไหวซึ่งไม่สามารถควบคุมทิศทางของการเคลื่อนไหวได้ ด้านอารมณ์ในวัยนี้เป็นวัยที่ค่อนข้างควบคุมอารมณ์ได้ยาก รู้สึกอย่างไรจะแสดงออกมาตามความรู้สึก หากไม่ได้รับการพัฒนาจะส่งผลต่อการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นเมื่อเด็กปฐมวัยต้องมาอยู่ภายนอกที่ไม่มีผู้ปกครอง ด้านสังคมสามารถพัฒนาในด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง การพูดคุย การสื่อสารและให้รู้จักคอยเพื่อการอยู่ร่วมในสังคมเมื่อต้องมาโรงเรียนด้านสติปัญญา ในช่วงวัยนี้เด็กจะมีความสามารถในการจำคำศัพท์ใหม่ ๆ ได้ง่าย ควรส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงจากการเล่นหรือการเคลื่อนไหว หากครูหรือผู้ปกครองพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งอาจจะส่งผลถึงความไม่สมบูรณ์ขององค์รวมได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ปัจจัยทางพันธุกรรม และปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ซึ่งแต่ละปัจจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรม พันธุกรรม (Heredity) เป็นปัจจัยภายในที่กำหนดรูปแบบ ลักษณะ และระดับความสามารถของบุคคล ไม่ว่าจะป็นจิตใจหรือร่างกาย ซึ่งผ่านการถ่ายทอดทางยีน ทำให้บุคคลในครอบครัว

จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในบางประการ แต่ก็จะมีสิ่งที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งผลของพันธุกรรมจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็ก

- อิทธิพลของพันธุกรรมที่มีผลต่อพัฒนาการ

1. ลักษณะทางกายภาพ (Physical Appearance) การที่เด็กได้รับการถ่ายทอดทางโครงสร้างและลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ จากพ่อและแม่ ไม่ว่าจะป็นรูปร่าง ในลักษณะนี้พันธุกรรมเป็นตัวกำหนดมาตั้งแต่กำเนิดรวมถึงลักษณะภายนอกและพัฒนาการส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

2. ระดับวุฒิภาวะ การเจริญเติบโตของเด็กในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากพันธุกรรมจะเป็นตัวกำหนด อีกทั้งยังส่งผลให้เด็กแต่ละคนมีพฤติกรรมและขีดความสามารถที่จะแสดงออกมาไม่เหมือนกัน

3. ความสามารถทางสมอง (Intellectual Ability) สมองจะเจริญเติบโตได้ดีในภายใต้เงื่อนไข ซึ่งสมองของเด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านของขนาดและโครงสร้างในช่วงที่เด็กอยู่ในครรภ์มารดาจนถึง 2 ปีแรก

4. ลักษณะความผิดปกติ (Abnormality) อาการผิดปกติหลายชนิดสามารถถ่ายทอดได้ทางพันธุกรรม ทำให้เด็กมีความผิดปกติทางร่างกาย อีกทั้งลักษณะอื่นที่พบปัญหาอีกคือ โรคปัญญาอ่อนที่เกิดจากโครโมโซมที่ผิดปกติ ทำให้เด็กมีระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่าทั้งด้านอื่น ๆ ก็ซ้ำกว่าที่ควรจะเป็น

5. พื้นฐานทางอารมณ์ เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ซึ่งเป็นส่วนที่ติดตัวเด็กมาแต่กำเนิด ทำให้การปรับตัวหรือปฏิกิริยาตอบสนองมีความแตกต่างกันตั้งแต่แรกคลอด อีกทั้งบุคลิกภาพที่มีความแตกต่างกันในช่วงอายุที่เพิ่มมากขึ้น

6. ชนิดของกลุ่มเลือด (Blood type) จะสามารถแบ่งได้ 4 กลุ่ม คือ A , B , AB และ O ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากพ่อและแม่

7. เพศ (Sex) การรวมตัวของโครโมโซม คู่ที่ 23 จากพ่อและแม่จะเป็นตัวตั้งแต่วัยประสูติ กล่าวคือ เซลล์สืบพันธุ์เพศชายจะนำพาโครโมโซม X,Y ส่วนเซลล์สืบพันธุ์เพศหญิงจะนำพาเฉพาะ โครโมโซม X เท่านั้น เมื่อเกิดการปฏิสนธิ ซึ่งเด็ก จะได้รับโครโมโซมจากพ่อและแม่ ฝ่ายละ 1 ตัว เด็กที่ ได้รับโครโมโซม XY ก็จะเป็นเพศชาย ส่วนเด็กที่ได้รับ โครโมโซม XX ก็จะเป็นเพศหญิง

2. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ถือเป็นปัจจัย ที่ผันแปรพัฒนาการรวมถึงการเจริญเติบโตของเด็ก สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ โรงเรียน บ้าน ของเล่น อาหาร บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้อง ครู วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกันอาจจะ ส่งผลต่อเด็กแต่ละคนไม่เท่ากัน และเด็กคนหนึ่ง ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน การแสดงออกหรือการ ตอบสนองอาจมีความแตกต่างกัน เป็นผลมาจาก ความแตกต่างของเด็กในการเรียนรู้และตอบสนอง ต่อสิ่งที่เข้ามากระทบ

- อิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อพัฒนาการ และการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย

2.1 เด็กทุกคนจุดเริ่มต้น มาจากครอบครัว “ครอบครัว” จัดเป็นสิ่งแรกที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดในด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งครอบครัวจะมีความ แตกต่างกันอย่างออกไป เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพการเงินภายใน ครอบครัว ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก เด็กที่มีการเติบโตจากครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัว หลายคนส่วนมากจะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจมีความสับสนในด้านหน้าที่ และบทบาทของสมาชิกภายในครอบครัว

2.2 การเลี้ยงดู พ่อแม่ถือเป็นหัวใจสำคัญ ในการเลี้ยงดูให้เด็กมีการเจริญเติบโตทั้งร่างกาย และสภาพจิตใจ รวมทั้งการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม

ทั่ว ๆ ไป ซึ่งในช่วงต้นของชีวิตหรือก่อนวัยเรียน การอบรมถือเป็นหัวใจในการวางพื้นฐานในการดำเนิน ชีวิตให้กับเด็ก

2.3 โภชนาการ การที่เด็กได้รับสารอาหาร ที่มีความเหมาะสมของร่างกายถือเป็นประเด็นสำคัญ ในส่วนของพื้นฐานด้านสุขภาพร่างกายที่จะส่งผล ให้ร่างกายมีความสมบูรณ์ ซึ่งโภชนาการสามารถ ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเจริญเติบโตรวมถึง พัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้ดำเนินไปตามปกติ ในกรณีที่เด็กได้รับสารอาหารที่ไม่เพียงพอตามความ ต้องการของร่างกายย่อมมีผลต่อพัฒนาการ ซึ่งช่วงปฐมวัยนี้ร่างกายควรมีการได้รับการพัฒนา เพื่อการเตรียมความพร้อมของเด็กที่ร่างกาย สามารถทำงานตามหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.4 สภาพสังคม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันกันอย่างสูง มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมจากเดิมที่เป็น สังคมแห่งการเอื้อเฟื้อ แต่ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลง เป็นการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ ส่วนรวม ตลอดจนมีปัญหาสังคมต่าง ๆ เกิดขึ้น นานาประการ ครอบครัวต้องปรับวิถีการดำเนินชีวิต ใหม่ เวลาส่วนใหญ่ต้องทุ่มเทให้กับการทำงาน เพื่อหารายได้ เด็กจึงได้รับการเลี้ยงดูจากสถานรับดูแล เด็กเล็ก ส่งผลให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลง ครอบครัวที่มีฐานะไม่ดีก็มักขาดโอกาสด้วยความ ไม่พร้อมของฐานะครอบครัว ครอบครัวมีฐานะ ปานกลางมักกดดันและคาดหวังให้ เรียนรู้ และครอบครัวที่มีฐานะดีถูกตามใจจนทำให้เด็ก ขาดการดูแล ทำให้กระทบกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่และเน้นวิชาการ ในปัจจุบัน

2.5 สื่อมวลชน ความเจริญก้าวหน้า ทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้การติดต่อสื่อสาร เป็นไปได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์สื่อมวลชน ซึ่งปัจจุบันนี้มีผลในการรับ ข้อมูลข่าวสาร

ในชีวิตประจำวันของเด็ก โดยผลที่มีต่อพัฒนาการของเด็กและพฤติกรรมในช่วงวัยนี้ คือ การเรียนรู้และตอบสนองต่อสิ่งที่เข้ามากระทำ เด็กจะมีปฏิริยาตอบสนองรวมทั้งจะจดจำและเลียนแบบทันทีที่จะเห็นชัดมากโดยสะท้อนออกมาในคำพูดและการกระทำอย่างเด่นชัด

จากงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย โดย บำเพ็ญ พงศ์เพชรดิถ และบุษบา อรรถาวิร์ (2560) ปัจจัยที่ส่งผลกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ปัจจัยด้านมารดา ปัจจัยแวดล้อม และปัจจัยด้านเด็ก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านมารดา คือ กลุ่มอายุ 20-35 ปี เป็นกลุ่มวัยทำงานที่สามารถค้นหาข้อมูล ความรู้ อีกทั้งเข้าถึงในสื่อต่าง ๆ ได้ทันที ซึ่งจะส่งผลให้ลูกมีพัฒนาการที่สมวัยกว่ามารดาในช่วงอายุอื่น ๆ แต่ยังมีปัจจัยแวดล้อม คือ การเล่นนิทานให้เด็กฟัง พบว่า การเล่นนิทานให้เด็กฟังมีผลให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยมากกว่าเด็กที่ไม่ได้ฟังนิทาน ปัจจัยด้านเด็ก คือ น้ำหนักแรกคลอดมากกว่า 2,500 กรัม น้ำหนักเมื่อแรกคลอด เพศ ปัญหาสุขภาพ ช่องปาก การได้รับยาน้ำเสริมธาตุเหล็ก มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็ก

ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการหลักใหญ่ ๆ จะประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านพันธุกรรม โดยด้านพันธุกรรมจะเกิดจากการถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ ซึ่งเป็นตัวกำหนดมาตั้งแต่ตั้งครรภ์ ไม่ว่าจะมีความสูง พื้นฐานของอารมณ์ กรู๊ปเลือด เพศ และปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ในด้านนี้จะถือเป็นปัจจัยที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมรอบข้างของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการเลี้ยงดูไม่ว่าจะเป็นครอบครัวหรือโรงเรียน

หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการในวัยปฐมวัยจะเป็นเส้นทางนำไปสู่การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านอื่น ๆ

ได้อย่างเหมาะสมอีกทั้งให้ความสนุกสนาน ในวัยปฐมวัยจะเรียนรู้ผ่านกระบวนการเล่นซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการได้เป็นอย่างดีนอกจากความสนุกสนานแล้ว

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2560) แนะนำวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. เริ่มต้นการเคลื่อนไหวที่ไม่ซับซ้อน ได้มีระเบียบหรือวิธีการที่ย่างยาก โดยให้เด็กปฐมวัยได้เคลื่อนไหวในพื้นที่ที่กำหนดและเป็นไปตามธรรมชาติของแต่ละคน
2. เด็กสามารถแสดงการเคลื่อนไหวของตนเองตามจินตนาการ ซึ่งเป็นจุดที่ส่งเสริมในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงความนึกคิด ความรู้สึกต่าง ๆ
3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้แสดงความคิดหรือสาธิตการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ
4. เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้ทำกิจกรรมเลียนแบบ
  - 4.1 กิจกรรมตามธรรมชาติ เช่น ปีนต้นไม้ เก็บสิ่งของ
  - 4.2 กิจกรรมชีวิตรอบตัว เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจาน ซักเสื้อผ้า
  - 4.3 กิจกรรมชีวิตสัตว์ เช่น การเลียนแบบท่าทางสัตว์ต่าง ๆ
  - 4.4 กิจกรรมการแสดงปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ เช่น พัดร้อง ฝนตก
5. การเลือกสิ่งของที่อยู่รอบตัวมาสนับสนุนการพัฒนาด้านการเคลื่อนไหว เช่น เชือก กระดาษ กล้อง
6. กำหนดรูปแบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนท่าให้เด็กปฐมวัยทราบและเข้าใจในการทำกิจกรรม
7. จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กปฐมวัยรู้สึกน่าสนใจ อบอุ่น ปลอดภัยและสนุกสนาน

8. ไม่ควรกดดันหรือบังคับเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมให้เข้าร่วมในทันที เมื่อเด็กเห็นเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมจะค่อย ๆ เข้าร่วมกิจกรรมเอง

9. จัดให้มีเกม การเล่นเกมบางครั้งที่ช่วยให้เด็กสนใจมากขึ้น

10. ควรเปิดเพลงช้า ๆ เมื่อทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อทำให้รู้สึกผ่อนคลาย

11. เตรียมกิจกรรมทุกครั้งให้เป็นที่น่าสนใจ สนุกสนาน และทำกิจกรรมทุกวัน ๆ ละประมาณ 15 - 20 นาที

ช่วงวัยปฐมวัยการเลือกกิจกรรมหรือการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ถือเป็นหัวใจสำคัญอีกด้าน หากเข้าใจถึงหลักการจัดกิจกรรมสามารถส่งเสริมความสามารถของเด็กปฐมวัยได้ดี โดยจัดสภาพแวดล้อมให้มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมการเคลื่อนไหวจะต้องไม่มีความซับซ้อนมากและสามารถแสดงออกตามจินตนาการของเด็กได้

ทิศทางและแนวโน้มการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยใน(ศตวรรษที่ 21/ยุคดิจิทัล)

จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง (2563) กล่าวว่า เด็กในศตวรรษที่ 21 หรือที่เรียกว่า เด็กยุคดิจิทัล (digital natives) เติบโตมากับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาตั้งแต่เกิดโดยเฉพาะเด็กในชุมชนเมือง ตั้งแต่คลอดออกมาจากโรงพยาบาลก็เห็นจอสีเหลี่ยมที่อยู่ในมือพ่อแม่ เลี้ยงกันไปมาแต่ไม่กี่เดือนลูกก็รู้สึกได้ว่าจอสีเหลี่ยมนี้ช่างน่าสนใจ ใคร ๆ ก็ชอบเอามาลอกล่อจ้อหน้าแล้วบอกให้ยิ้ม จากนั้นก็หันจอให้ดู ใครก็ไม่รู้ที่อยู่ในนั้นทำอย่างไรทุกวัน การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องคำนึงถึงพัฒนาการและความแตกต่างของแต่ละช่วงวัย ทักษะบางประการเด็กปฐมวัยอาจไม่สามารถปฏิบัติได้ในทันทีและไม่สามารถทำได้เท่ากับผู้ใหญ่ แต่การปลูกฝังตั้งแต่ปฐมวัยเป็นการปูพื้นฐานเตรียมความพร้อม

ทักษะด้านต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปัจจุบัน ที่เป็นสิ่งยืนยันได้อย่างดีว่าการปรับตัวเพื่ออยู่ในโลกที่ไม่แน่นอน ผันผวน ซับซ้อน และคลุมเครือนั้นมีความสำคัญเพียงใดเราทุกคนต้องพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ให้ตนเองและช่วยสร้างทักษะนี้ให้กับเด็ก ๆ ด้วย

ในช่วงวัยที่เด็กได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัว ครอบครัวที่มีความพร้อมมักจะมีคนทำกิจวัตรประจำวันให้เด็ก ไม่ต้องทำอะไรด้วยตนเองเลยทำให้เด็กขาดโอกาสในการสื่อสาร ขาดโอกาสที่จะฝึกการริเริ่มลงมือทำไม่ได้ฝึกการควบคุมอารมณ์ ไม่ได้ฝึกการยับยั้งชั่งใจ เพราะเด็กคุ้นเคยกับการได้รับสิ่งที่ต้องการทันทีอยู่เสมอ พอโตจนถึงวัยที่เข้าสู่อสถานศึกษาที่ต้องใช้ชีวิตอยู่กับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนรูปแบบที่เด็กเป็นผู้รับ (Passive Learning) เพียงอย่างเดียวอีกวัน ๆ ไม่ได้ทำอะไรนั่งกอดอก หลังพิงฝา อมมะนาว เพราะครูห้ามพูด ห้ามเคลื่อนไหวไปไหน ก็จะทำให้เคลื่อนไหวได้อย่างไร สถานศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่มีเด็กห้องหนึ่ง ๆ เฉลี่ย 30 - 40 คน มีครู 1-2 คน แคมผู้ปกครองก็ยอมรับไม่ค่อยได้กับวีรรอยใด ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน โยงโยไปถึงข่าวสารสื่อมวลชนที่น่าเสนอข่าวครูโหด เด็กถูกทำร้าย ไม่เว้นแต่ละวันอีก สร้างความสยองขวัญ สันประสาท ให้ทั้งผู้ปกครองและครู ดังนั้น วิธีป้องกันตัวเองแบบง่ายของครูก็คือ “เจ้าจงอยู่นิ่ง ๆ เถิด”

ทั้งที่ในความเป็นจริงเด็กปฐมวัยยุคดิจิทัลของเราจะสนุกสนานมากกับเรียนรู้ที่ได้เคลื่อนไหว ได้ลงมือทำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต ครูปฐมวัยส่วนหนึ่งก็ยังยึดติดในกรอบการสอนรูปแบบที่ทำให้เด็กทุกคนเหมือนกัน อาจจะได้ด้วยประสบการณ์ในการเป็นนักเรียนของครูยิ่งครูบางคนชอบห้องเรียนที่เงียบ ๆ นิ่ง ๆ ก็จะได้สังเกตพบว่า หากกิจกรรมใดที่ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวมาก ๆ สนุกมาก ๆ เช่น กิจกรรมการอ่านไปเล่นไปมีการโยนบอลไปมาเป็นจังหวะระหว่างอ่านนิทานครูบางท่านจะรู้สึกขัดใจ

ทันที “แบบนี้เด็กก็อุ่นหายหมดนะซี” ครูจำนวนไม่น้อยที่ยังยึดติดว่าครู คือ ผู้คุมห้องเรียนและห้องเรียนที่ดี คือ ห้องเรียนเงียบสงบเท่านั้น เด็กปฐมวัยของไทยส่วนหนึ่งมีชีวิตเช่นนี้มานานแสนนาน เด็กขาดโอกาสคิด ขาดโอกาสในการลงมือทำ ไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการพออายุ 6 ขวบไปแล้วก็เลยช่วงเวลาทองของชีวิตที่พัฒนาการเจริญงอกงามไปแล้ว

บทสรุป

ความสำคัญของการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ควรสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้าน โดยสามารถพัฒนาผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหว ช่วงวัยนี้เป็นวัยที่ชอบทำกิจกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง ชอบบออยากลอง อยากรงมือทำ ช่างสงสัย ช่างสังเกต ช่างถามจากสิ่งเหล่านี้ถือเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการเคลื่อนไหวและส่งเสริมพัฒนาการไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาซึ่งครูผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรให้

ความสำคัญในการสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยได้เข้าร่วมหรือทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวมากกว่าการอยู่นิ่งหรือการให้เด็กนั่งอยู่กับที่ เพราะการที่เด็กปฐมวัยไม่มีการเคลื่อนไหวร่างกายจะมีผลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย และจะมีปัญหาถึงสมรรถภาพทางกายโดยตรง ส่งผลถึงพัฒนาการด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาตามมา การให้ความสำคัญกับพัฒนาการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการสิ่งที่สามารถช่วยได้ คือ การกระตุ้นจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยและควรทราบถึงลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเลือกกิจกรรมการเคลื่อนไหว อีกทั้งต้องรู้จักปรับหรือสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นต่อการเรียนรู้หรือนำสนใจในการทำกิจกรรม และในการทำกิจกรรมไม่ควรมากจนเกินไปเพราะอาจส่งผลให้เด็กไม่ยอมทำกิจกรรมและเกิดความเครียดได้ อีกทั้งต้องพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อความสมบูรณ์ของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดัก.
- _____. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง. (2563). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 25, 2564, จาก <https://www.jarutus.com>.
- ณัฐิกา เฟ็งลี, กรรวิ บุญชัย. (2562). ความสำคัญของการสอนทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 5, 2564, จาก <http://edujournal.bsru.ac.th/publishes/2/articles/78>.
- บำเพ็ญ พงศ์เพชรดิถ, บุชบา อรรถาวิรี. (2560). รายงานการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2560. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 7, 2564, จาก <http://cgtoolbook.com/books003/>.
- พิชิต ภูจันทร์. (2535). สรีรวิทยาการออกกำลังกาย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). รวมบทความเกี่ยวกับ ปรัชญา หลักการ วิธีสอนและการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2560). รายงานการจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กปฐมวัย. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 4, 2564, จาก <http://files/multimpdf/image2018/B000090510>.
- สมพร สุทัศนีย์. (2554). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **คู่มือการจัดกิจกรรมเกมและกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2563). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 21, 2564, จาก <http://www.parliament.go.th>.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เยาวรัตน์ ปรีกษ์ขาม และพรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์. (2549). **การเคลื่อนไหวร่างกายของคนไทย**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 19, 2564, จาก http://putruksa.logspot.com/2013/04/blog-post_10.html
- เยาวรัตน์ รัตนธรรม. (2561). **การเพิ่มการรับรู้ด้านมิติสัมพันธ์ และความใส่ใจของนักเรียนปฐมวัยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางปัญญา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Gesell, Arnold. (1940). **The First Five Years of Life: A Guide to the Study of the Preschool Child**. New York: Harper.
- Heckman, J. J. (2011). **The economics of inequality: The value of early childhood education**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 19, 2564, จาก <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ920516.pdf>.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโพลด์ิ่ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

A STUDY OF ACADEMIC ACHIEVEMENT IN WRITING AND SPELLING WITH A SCAFFOLDING TECHNIQUE OF PRIMARY 2nd STUDENTS.

ปนัดดา ประสพกาญจน์¹⁾,สุพัฒน์ เศรษฐาคมกุล²⁾,อังคณา กุลนภาดล³⁾,

¹⁾นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์,

²⁾อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, Receive : August 09, 2022

³⁾อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ Revised: August 24, 2022

Panudda Prasopkan¹⁾, Supat Settacomkul²⁾, Aungkana Koolnapadol³⁾ Accepted: September 23, 2022

¹⁾Student of Master Degree of Curriculum and Instruction Program. Faculty of Education.

Rajabhat Rajanagarindra University,

²⁾Advisor, Lecturer of Faculty of Education. Rajabhat Rajanagarindra University,

³⁾Co-Advisor, Lecturer of Faculty of Education. Rajabhat Rajanagarindra University.

*Corresponding author e-mail: pprasopkan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ให้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนไทรโยคมนตรีกาญจนวิทยา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่จัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งประเมินการคิดขั้นสูง ตามแนวคิดทฤษฎีของ Bloom's Taxonomy ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์และการคิดประเมินค่า จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ยเลขคณิต, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่ แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 อยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ : การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

ABSTRACT

The purposes of this study are 1) to compare the achievement of the critical reading of Mathayomsuksa 6 students before and after studying with the 4Ex2 Instructional Model, 2) to develop the achievement of critical reading of Mathayomsuksa 6 students using the 4 Ex2 Instructional Model according to the specified criterion of not lower than the 75 percent, and 3) to study opinions of Mathayomsuksa 6 students towards the 4Ex2 Instructional Model. The sample of this study, obtained from cluster random sampling, comprised 35 students in Mathayomsuksa 6/2, Saiyokmaneeakanwittaya School, Sai Yok District, Kanchanaburi Province, in the first semester of the academic year 2022.

The research instruments were 1) Five critical reading learning management plans (2 hours for each plan with the total of 10 hours) using the 4Ex2 Instructional Model, 2) a 30-item critical reading ability test which assessed advanced thinking according to Bloom's Taxonomy theory, analytical thinking synthesis and valuation, and 3) a questionnaire on the opinions of students towards the 4Ex2 Instructional Model. The statistics used to analyze the data comprised percentage, arithmetic mean, standard deviation (S.D.) and t – test dependent.

The findings revealed that:

1. The critical reading abilities of Mathayomsuksa 6 students after learning with the 4Ex2 Instructional Model were statistically significantly higher than before the learning the .05 level, and the critical reading abilities of Mathayomsuksa 6 students after learning with the 4 Ex2 Instructional Model reached the criterion of 75 percent.
2. The students' opinions on the 4Ex2 Instructional Model was at the most agreeable level.

Keywords : Critical reading, 4Ex2 Instructional Model

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาการกระบวนกรคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการ พัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม โดยบันทึกไว้ เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทย จึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์ สืบสานให้อยู่คู่ชาติไทยตลอดไป จินตนา ชาววงษ์สนิท (2563, 77) ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณิ โสมประยูร (2553, 24) ที่กล่าวว่า ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือ สื่อความหมายที่คนไทยต้องใช้ไปตลอดชีวิต และยังเป็นเครื่องผูกพันคนไทยให้รู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ได้อย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การเขียนเป็นการถ่ายทอด ความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจของตนเองออกมา เป็นตัวอักษร กระบวนการสื่อความหมายที่ซับซ้อน ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเขียนที่สำคัญที่สุด คือ การคิด เพราะการคิดเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ งานเขียนเกิดขึ้นได้ วรรณิ โสมประยูร (2553, 53) และการคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ใช้ปัญญา หรือใช้ความคิดนำพฤติกรรมผู้คิดวิเคราะห์เป็น จึงสามารถใช้ปัญญานำชีวิตได้ในทุก ๆ สถานการณ์ การคิดวิเคราะห์ จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบที่มีการใคร่ครวญ ไตร่ตรอง แยกแยะแจกแจง เป็นส่วน ทำให้พิจารณาสารจากการฟังหรืออ่าน ประเมินค่าแล้วสรุปเลือกเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นพื้นฐาน ที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และถ่ายทอดองค์ความรู้ถึงประติษฐ์ใหม่ด้วยการพูด การเขียน ส่งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ดำรงตนอย่างมีความสุขตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนา ประเทศ สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2550, 49) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ และจำเป็น ในการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน ทั้งในด้าน การศึกษา การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ เพราะวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เจริญก้าวหน้า อย่างรวดเร็ว ข้อมูล ความรู้ ความเจริญในแทบทุกด้าน ได้รับการเผยแพร่ในรูปของสิ่งตีพิมพ์มากมาย บุคคลในวงการต่าง ๆ จึงควรมีความรู้และความสามารถในการเขียนเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาความรู้อันนำไปสู่ การพัฒนาทางเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาประเทศชาติ ในที่สุด แม้จะพ้นวัยศึกษาเล่าเรียนแล้วก็ตาม เป้าหมายขั้นพื้นฐานของการศึกษาก็มุ่งเน้นที่จะให้ ผู้เรียนมีทักษะในการเขียนได้ ด้วยหวังว่าผู้เรียน จะได้อาศัยทักษะการเขียนเพื่อแสวงหาความรู้ต่อไป และนำความรู้มาช่วยในการพัฒนาประเทศในทุกด้าน นอกจากนี้ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าการเขียน เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต เนื่องจากวิทยาการ สาขาต่าง ๆ เจริญก้าวหน้า และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้ที่เขียนมากย่อมได้รับประสบการณ์มาก สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อไป ศิริพร ลิ้มตระกูล (2541, 5-6)

การเขียนสะกดคำเป็นทักษะที่ครูจะต้องสอน ให้เด็กได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอเพื่อให้เกิด ความชำนาญในการเขียนได้อย่างถูกต้องต้อง คล่องแคล่ว การจัดการเรียนการสอนครูจะต้อง ให้โอกาสเด็กเป็นผู้แสดงโดยลงมือฝึกปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองให้มากที่สุด ครูเป็นผู้วาง แนวทางในการจัดกิจกรรมให้คำแนะนำที่ถูกต้อง มีกลวิธีในการสอนจัดกิจกรรมหลายรูปแบบและชี้แจง ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนสะกดคำ และฝึกทักษะนี้บ่อย ๆ ตามกฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) ของธอร์นได (Thorndike, 1992 อ้างถึงใน วิวัฒนา เสนนอก, 2550, 60) กล่าวว่า สิ่งใดกระทำ บ่อย ๆ หรือมีการฝึกซ้ำสม่ำเสมอ ๆ ย่อมทำสิ่งนั้นได้ดี

และนานคงทนถาวร สิ่งใดขาดการฝึกฝนย่อมทำสิ่งนั้น
ได้ไม่ดี และจะค่อย ๆ ลืมเลือนหายไปในที่สุด
ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมี การจัดกิจกรรม
ที่หลากหลาย ฝึกซ้ำทบทวนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดทักษะ
การจำและสามารถนำไปใช้ได้ ผู้เรียนสามารถ
ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทบทวนได้ด้วยตนเอง และ
สามารถทำซ้ำได้บ่อยครั้ง ตรวจสอบผลได้ด้วยตนเอง
ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและมีเจตคติ
ต่อการเรียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งแนวทาง
ดังกล่าวสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐาน
การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กล่าวถึง
ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะเป็นเครื่องมือที่ใช้
ในการสื่อสารเพื่อให้ตรงตามจุดหมาย คำในภาษาไทย
ย่อมประกอบด้วยเสียง รูปพยางค์ สระ วรรณยุกต์
และความหมาย เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ
และใช้อย่างคล่องแคล่วมีวิจารณญาณ และมี
คุณธรรม สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้
บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรต้องฝึกฝนทักษะ
ทางภาษาทั้งการดู การฟัง การพูด การอ่านและ
การเขียนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษา
เพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะ
การรับรู้เรื่องราวความรู้และประสบการณ์ การพูด
และการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการรับรู้
เรื่องราวและประสบการณ์ ส่วนการดูเป็นการรับรู้
ข้อมูลข่าวสาร สื่อต่าง ๆ ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาท
ของผู้บอกความรู้เป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้าง
ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน
ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลาย
เหมาะสมกับผู้เรียนเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ
การเรียนรู้อย่างมีความสุข การอ่านและการเขียน
เป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ และจำเป็นอย่างมาก
ในการดำรงชีวิตของคนยุคปัจจุบัน เพราะใน
ชีวิตประจำวันของคนเราการอ่านเป็นส่วนสำคัญ
ในการสื่อความหมายถึงกันได้ถูกต้อง ฉะนั้น

จำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน
กล่าวคือ ต้องวางรากฐานที่ดี ต้องอ่าน เขียนได้ถูกต้อง
รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทักษะการอ่าน
และการเขียนมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียน เพราะการอ่านเป็นพื้นฐาน
ที่นักเรียนใช้เรียนเรื่องราวต่าง ๆ ผลของการเขียนนั้น
ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของการอ่าน ดังนั้น
การอ่านและการเขียนภาษาไทยจึงมีความสำคัญ
จำเป็นที่คนไทยทุกคนต้องศึกษาและฝึกฝนจนเกิด
ทักษะเพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกับคนในชาติได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, 1-3)

ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยการ
พัฒนาและขยายขอบเขตของการเรียนรู้และ
ความสามารถของผู้เรียนไปจนประสบความสำเร็จ
โดยใช้หลักการแบบสแกฟโฟลด์ คือ การแบ่งงาน
ออกเป็นภาระย่อย ๆ แล้วครูสนับสนุนการเรียนรู้
ของผู้เรียนด้วยการสาธิต ปฏิบัติหรือทำให้อู ใช้คำถาม
กระตุ้น ให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยมีครูผู้สอนคอยให้
การช่วยเหลือ หรือผู้เรียนให้การช่วยเหลือซึ่งกัน
และกันในระยะแรก แล้วค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือลง
เมื่อผู้เรียนค่อย ๆ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงาน
ด้วยตนเอง ทั้งนี้ การเรียนการสอนแบบสแกฟโฟลด์
มีเป้าหมาย คือ การช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงาน
ที่ผู้เรียนไม่สามารถทำให้สำเร็จด้วยตนเองให้เสร็จ
สมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้เกิดปัญหา
ทางการเขียนพยางค์ สระ และวรรณยุกต์
ของนักเรียนซึ่งมักจะเขียนสะกดคำผิด จากการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จ คือ
นักเรียนขาดความพร้อม เขียนพยางค์ สระ
และเขียนคำไม่ได้ ทำให้เกิดความสับสนในการเรียน
และนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ
เรื่องการเขียนสระลดรูป - เปลี่ยนรูปที่สะกดไม่ตรง
ตามมาตราตัวสะกดไม่ถูกต้อง สุภาพ สุธรรมวงศ์

(2543, 3) จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระภาษาไทยประสบปัญหาหากไม่มีประสิทธิภาพ นักเรียนขาดทักษะการเขียนซึ่งจากการประเมินผลการเขียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 มีคะแนนเฉลี่ย 50.42 จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เมื่อทำวิจัยการใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แล้วประสบความสำเร็จทำให้ทราบว่า การใช้การสอนแบบสแกฟโฟลด์ เพื่อเพิ่มบทบาท เชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียนเป็นการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบกับ การสอนแบบใช้ตัวช่วยที่ครูหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากกว่าให้คำแนะนำช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ การช่วยเหลือสนับสนุนนั้นจะค่อย ๆ ลดลงจนกระทั่งนักเรียนสามารถรับผิดชอบหรือทำงานได้ด้วยตนเอง การช่วยเหลือจะยุติลง ศิวพงษ์ สารรัตน์ (2559, 4) และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนเรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนสะกดคำ โดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นี้จะช่วยให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อารีรัตน์ เกิดสาย (2555, 73) และมีทักษะการเขียนที่ดียิ่งขึ้นรวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย เพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพูด การเขียนสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราก่อนและหลังการใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนเรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและตัวอย่างการวิจัยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 31 ห้องเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

ตัวอย่างการวิจัยที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดแหลมแค ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) 1 ห้องเรียน จำนวน 33 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น การจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำ โดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คำที่ประสมสระลดรูปและสระ เปลี่ยนรูปซึ่งเป็นคำที่นำมาจากหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ใช้เวลาทดลองจำนวน 7 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิค

ตัวแปรอิสระ

การจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำ
โดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์

ตัวแปรตาม

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์
- ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน
2. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 ชุด
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design มุ่งเน้นการดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 ชุด จากนั้นแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน รัตรี นันทสุนทร (2554, 176) ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน โดยทดสอบก่อนเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เพื่อนำคะแนนมาใช้จัดการเรียนการสอนในเนื้อหาเรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 ชั่วโมง ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-7 ดำเนินการสอนด้วยวิธีสอนแบบสแกฟโฟลด์ที่ช่วยพัฒนาให้เกิดความเข้าใจเป็นลำดับขั้นตอน ขั้นที่ 1 การให้ความน่าสนใจและให้อิสระในการฝึก ขั้นที่ 2 ใช้ประสบการณ์และปรับบริบทในการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การสร้างความคิดให้ชัดเจน ขั้นที่ 4 การตรวจสอบทบทวนความคิด ขั้นที่ 5 การลงมือเขียนตามแผนผังโครงร่างความคิด และขั้นที่ 6 การตรวจประเมินผลงานเพื่อการปรับปรุง

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบตามแผนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจชุดแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผลการเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ใช้สูตรคำนวณ t-test for dependent Sample

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจเกี่ยวกับการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร บัญชฌม ศรีสะอาด (2552, 54) ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

X² แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

1) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ t-test Dependent Samples ตามที่ ประภาพรณ เสงี่ยมวงศ์ (2550, 97) ได้นำเสนอไว้ ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติ เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D แทน ผลต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียน

$\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียนยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ตั้งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (likert) โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามทีบุญชม ศรีสะอาด (2554, 102-103) ได้นำเสนอไว้ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ตั้ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำ โดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ตั้ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดแหลมแคภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 33 คน ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ตั้ง พบว่า มีผลคะแนนการทดสอบก่อนเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.97 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.82 และมีผลคะแนนการทดสอบหลังเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.91 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.40 และเมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ตั้ง นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏผลในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ตั้งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนเรียน	33	30	15.97	2.82	196	1288	17.34*	.000
หลังเรียน	33	30	21.91	4.40				

* p < .05

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดแหลมแค ภาคเรียนที่ 2 การศึกษา 2563 จำนวน 33 คน หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับ

ความพึงพอใจมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาบทเรียนโดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และคำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะโดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ตามลำดับดังปรากฏผลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
คำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะ			
1. คำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่งมีความชัดเจน	4.73	0.45	มากที่สุด
2. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่งมีความสะดวกต่อการใช้	4.64	0.49	มากที่สุด
3. คำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่งเข้าใจง่ายและเป็นไปตามลำดับขั้นตอน	4.45	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.61	0.48	มากที่สุด
เนื้อหาบทเรียน			
4. เนื้อหาที่กำหนดในแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่งมีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน	4.64	0.49	มากที่สุด
5. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่งมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม	4.73	0.45	มากที่สุด
6. การเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่ง ใช้ภาษาอ่านง่ายและเข้าใจอย่างรวดเร็ว	4.48	0.51	มาก
7. การเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิ่งเรียงเรียงถ้อยคำได้เหมาะสม	4.48	0.51	มาก
8. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.64	0.49	มากที่สุด
9. ขั้นตอนของแบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น	4.79	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	0.48	มากที่สุด
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
10. การใช้แบบฝึกทักษะมีความน่าสนใจ เป็นวิธีการเรียนที่มีกระบวนการและขั้นตอนเหมาะสม	4.76	0.44	มากที่สุด
11. การใช้แบบฝึกทักษะเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความสามารถมากขึ้น	4.73	0.45	มากที่สุด
12. การใช้แบบฝึกทักษะเปิดโอกาสให้นักเรียนลงปฏิบัติด้วยตนเอง	4.67	0.48	มากที่สุด
13. การใช้แบบฝึกทักษะเปิดโอกาสและเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน	4.76	0.44	มากที่สุด
14. การใช้แบบฝึกทักษะมีบรรยากาศการเรียนการสอนมีความสนุกสนาน	4.64	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
15. การใช้แบบฝึกทักษะช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นระบบ	4.45	0.51	มาก
16. การใช้แบบฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะการเขียน	4.76	0.44	มากที่สุด
17. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.52	0.51	มากที่สุด
18. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.58	0.50	มากที่สุด
19. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสระเปลี่ยนรูป ลดรูป มากขึ้น	4.67	0.48	มากที่สุด
20. นักเรียนมีความพึงพอใจจากการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์	4.70	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.65	0.47	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ ซึ่งใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนสามารถเขียนคำที่กำหนดให้ได้ถูกต้องโดยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแบบฝึกทักษะการเขียนคำ สระ และตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยให้นักเรียนได้ฝึกทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ในระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อมิให้เกิดความเบื่อหน่าย แต่ทำให้นักเรียนสนุกสนานและนักเรียนสามารถจดจำคำนั้นได้อย่างแม่นยำ ผลการวิเคราะห์เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสแกฟโฟลด์ดังกล่าวก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้และทักษะการเขียนของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยเทคนิคหลายรูปแบบที่ช่วยพัฒนาให้เกิดความเข้าใจ

ในการเขียนให้ง่ายขึ้น เช่น ชั้นที่ 1 การให้ความน่าสนใจและให้อิสระในการฝึก ชั้นที่ 2 ใช้ประสบการณ์และปรับบริบทในการเรียนรู้ ชั้นที่ 3 การสร้างความคิดให้ชัดเจน ชั้นที่ 4 การตรวจสอบทบทวนความคิด ชั้นที่ 5 การลงมือเขียนตามแผนผังโครงร่างความคิด และชั้นที่ 6 การตรวจประเมินผลงาน เพื่อการปรับปรุง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสแกฟโฟลด์นั้นเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนในรูปแบบของการสนับสนุนที่ผู้สอนหรือผู้มีความรู้สูงกว่าในการช่วยเหลือแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนทำงานให้สำเร็จ ซึ่งการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน คือกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาดำเนินงานหรือบรรลุตามเป้าหมายที่อยู่เหนือความพยายามของเด็กที่จะทำได้ด้วยตนเอง แต่จะทำได้เมื่อได้รับความช่วยเหลือสนับสนุน การช่วยเหลือเป็นการควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ ของงานโดยผู้สอนในครั้งแรก งานเหล่านั้นอยู่เหนือความสามารถของผู้เรียนที่จะกระทำได้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีที่ทำให้ผู้เรียนใส่ใจและทำองค์ประกอบต่าง ๆ ของงานเหล่านั้นให้สำเร็จซึ่งองค์ประกอบของงานเหล่านั้นต้องอยู่ในช่วงหรือขอบเขตที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้ การช่วยเหลือสนับสนุนนั้นจะค่อย ๆ ลดลง จนกระทั่ง

ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบหรือทำงานนั้นได้ด้วยตนเอง การช่วยเหลือจะยุติลงซึ่งจากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโพลด์ิ่งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นี้เป็นการเพิ่มบทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โดยเปรียบเทียบกับภารกิจสร้างนั่งร้านช่วยให้คนงานขึ้นไปสู่ที่สูงที่เขาไม่สามารถขึ้นได้เอง ซึ่งเปรียบได้กับแนวคิดของการสอนแบบใช้ตัวช่วยที่ให้ครูหรือผู้มีประสบการณ์มากกว่าให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้การช่วยเหลือสนับสนุนนั้นจะค่อย ๆ ลดลงจนกระทั่งนักเรียนสามารถรับผิดชอบหรือทำงานได้ด้วยตนเอง การช่วยเหลือจะยุติลง ศิวพงษ์ สารรัตน์ (2559, 4) โดยพัฒนาการเขียนสะกดคำเป็นทักษะที่ครูจะต้องสอนให้เด็กได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอเพื่อให้เกิดความชำนาญในการเขียนได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว การจัดการเรียนการสอนครูจะต้องให้โอกาสเด็กเป็นผู้แสดงโดยลงมือฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองให้มากที่สุด ครูเป็นผู้วางแนวทางในการจัดกิจกรรมให้คำแนะนำที่ถูกต้อง มีกลวิธีในการสอนจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ และชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนสะกดคำ และฝึกทักษะนี้บ่อย ๆ ตามกฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) ของธอร์นได (Thorndike, 1992 อ้างถึงในวัฒนา เสนนอก, 2550, 60) กล่าวว่า สิ่งใดกระทำบ่อย ๆ หรือมีการฝึกซ้ำสม่ำเสมอ ๆ ย่อมทำสิ่งนั้นได้ดีและนานคงทนถาวร สิ่งใดขาดการฝึกฝนย่อมทำสิ่งนั้นได้ไม่ดีและจะค่อย ๆ ลืมเลือนหายไปในที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายฝึกซ้ำ ทบทวนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดทักษะการจำและสามารถนำไปใช้ได้ ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทบทวนได้ด้วยตนเองและสามารถทำซ้ำได้บ่อยครั้ง ตรวจสอบผลได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศมัย พรหมชาติ (2553, 36-37)

ได้พัฒนาการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้แบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และผลการวิจัยของสุนันทา สายแวง (2552, 53) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ประสมด้วยสระลดรูป – สระเปลี่ยนรูป ที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ประสมด้วยสระลดรูป – เปลี่ยนรูป ที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.74/89.05 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำที่ประสมสระลดรูป – เปลี่ยนรูป ที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโพลด์ิ่ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโพลด์ิ่ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแบบฝึกทักษะการเขียนคำสระ และตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตรา โดยให้นักเรียนได้ฝึกทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ในระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อมิให้เกิดความเบื่อหน่ายแต่ทำให้นักเรียนสนุกสนาน และนักเรียนสามารถจดจำคำนั้นได้อย่างแม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดตามกฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) ของธอร์นได (Thorndike, 1992 อ้างถึงในวัฒนา เสนนอก, 2550, 60) กล่าวว่า สิ่งใดกระทำบ่อย ๆ หรือมีการฝึกซ้ำสม่ำเสมอ ๆ ย่อมทำสิ่งนั้นได้ดี และนานคงทนถาวร สิ่งใดขาดการฝึกฝนย่อมทำสิ่งนั้นได้ไม่ดี และจะค่อย ๆ ลืมเลือนหายไป ในที่สุด ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดกิจกรรม

ที่หลากหลายฝึกซ้ำทบทวนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดทักษะการจำและสามารถนำไปใช้ได้ ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทบทวนได้ด้วยตนเอง และสามารถทำซ้ำได้บ่อยครั้ง ตรวจสอบผลได้ด้วยตนเองด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนุกสานต่อการเรียนและมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของนภาพรรณ ศรีถม (2553, 49) ได้พัฒนาทำการวิจัยเรื่อง การใช้แบบฝึกเสริมทักษะเรื่องการอ่านการเขียนสะกดคำในมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านการเขียนสะกดคำในมาตราตัวสะกดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ครูผู้สอนนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสแกนโฟลด์ดิง เป็นวิธีการสอนเขียนที่สามารถพัฒนาการเขียนได้อีกวิธีหนึ่ง ดังนั้นครูผู้สอนควรคำนึงถึงการเลือกเนื้อหาที่หลากหลาย ตลอดจน

เลือกสื่อต่าง ๆ ที่มีความทันสมัย และมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2) ครูผู้สอนสามารถประเมินพัฒนาการทางด้านทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกนโฟลด์ดิงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีทั้งหมด 7 เล่ม แต่ละเล่มมีกิจกรรม ครูควรให้นักเรียนศึกษาความรู้จากใบความรู้และเอกสารประกอบชุดแบบฝึกทักษะให้เข้าใจ และควรให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะทุกกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

3) เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนควรกำหนดระยะเวลาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรม ไม่ควรเน้นหนักขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งจนมากเกินไป ควรให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางด้านความคิดได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิธีการสอนแบบสแกนโฟลด์ดิง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่น ๆ

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเขียนด้วยวิธีการสอนแบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จินตนา ชาญวงษ์สนิท. (2563). การพัฒนาชุดแบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม). **วารสารช่อพะยอม**, 31(1), 77-89.

นภาพรรณ ศรีถม. (2553). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในมาตราแม่กด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. งานวิจัยการศึกษา สระแก้ว: โรงเรียนอนุบาลวังน้ำเย็น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2552). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

_____. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประภาพรรณ เส็งวงศ์. (2550). **การพัฒนาวัตรกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ: อี.เค.บุ๊คส์.

- พิศมัย พรหมชาติ. (2553). **ทำวิจัยการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ราวรี นันทสุนทร. (2554). **การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ: จุดทอง.
- วัฒนา เสนนอก. (2550). **การใช้แบบฝึกเสริมทักษะทางภาษา เรื่องการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดแม่ก.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณิ โสมประยูร. (2553). **เทคนิคการสอนภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- ศิริพร ลิ้มระการ. (2541). **เอกสารสอนชุดวิชาภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิวพงษ์ สารรัตน์. (2559). **การพัฒนาบทเรียนบนเว็บ โดยใช้เทคนิคการสอนหมวกหกใบร่วมกับสแคฟโฟลด์ที่ส่งเสริมทักษะปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุดาพร สุธรรมวงศ์. (2543). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยการใช้เกมและนิทาน.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุนันทา สายแวง. (2552). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ประสมสระลดรูป-เปลี่ยนรูปที่สะกดตรงมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550). **การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน.** กรุงเทพฯ: ซีซี นอลลิจิงส์.
- อารีรัตน์ เกิดสาย. (2555). **การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.** วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 4(2), 72-85.

การจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

TEACHING AND LEARNING WITH SOCIAL MEDIA CASE STUDIES WITH DIGITAL STORYTELLING TO PROMOTE ROBOT CONTROL PROGRAMMING ABILITY FOR VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS.

จิรภิญญา ศิลปศาสตร์พิริยะ¹⁾, อุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ²⁾, ภาณุวัฒน์ ศรีไชยเลิศ³⁾

¹⁾นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{2),3)}สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Jirapinya Sinlapasartpiriya¹⁾, Uraiwan Srichailasrd²⁾, Panuwat Srichailard³⁾

¹⁾Master Student Computer Education. Faculty of Science and Technology. Nakhon Pathom Rajabhat

^{2),3)}Faculty of Science and Technology. Nakhon Pathom Rajabhat

*Corresponding author e-mail: jirapinya09@gmail.com

Receive : February 11, 2022

Revised: July 07, 2022

Accepted: August 24, 2022

บทคัดย่อ

เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา -19 ทำให้ส่งผลกระทบต่อทางการศึกษา โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) เพื่อพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล 3) เพื่อหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนด้วย กรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล 5) เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ 6) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลอง คือ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ 3) สื่อดิจิทัล 4) แบบประเมินคุณภาพการเขียนโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test

จากการวิจัยพบว่า

- 1) แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
- 2) สื่อและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินคุณภาพด้านสื่อการนำเสนอ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
- 3) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ E1/E2 เท่ากับ 84.33/82.00 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 5) ความสามารถในการเขียนโปรแกรมของผู้เรียนหลังจากเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 อยู่ในระดับดี
- 6) ความพึงพอใจของของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การสอนด้วยกรณีศึกษา สื่อสังคมออนไลน์ การเล่าเรื่องดิจิทัล ความสามารถการเขียนโปรแกรม

ABSTRACT

Due to the current covid-19 pandemic, it has had an educational impact, with this research aimed at the following: 1) To improve and find the quality of the teaching plan with social media case studies through digital storytelling. To promote the ability to write robot drivers. For students with a professional diploma 2) to develop teaching materials with social media case studies with digital storytelling 3) To find the effectiveness of teaching and learning with social media case studies with developed digital storytelling 4) To compare academic achievement before and after classes with teaching and learning. Social media case study with digital storytelling 5) To study the ability to write robot drivers for students with professional certificates 6) To study learners' satisfaction with social media case studies with digital storytelling. The target group used in the trial was 40 students with a professional diploma at Nakhon Pathom Polytechnic College in semester 2 of the 2021 academic year by simple random sampling method the tools in this research are 1) learning management plan, 2) 30 pre- and post-study tests, 3) digital media, 4) programming quality assessments, statistics used in data analysis, including arithmetic mean, standard deviation, and t-test statistics.

The results of the research showed that

- 1) Plan to teach with case studies through social media with digital storytelling To promote the ability to write robot drivers. For students with a professional diploma, the quality is very good.

2) Media and quality of teaching with case studies through social media with digital storytelling To promote the ability to write robot drivers. For students with a professional diploma in the field of quality assessment in presentation media, the quality is very good.

3) The effectiveness of teaching and learning with case studies through social media with narrative Digital matters to promote the ability to write robot drivers for students, the E1 / E2 professional certificate is 84.33/82.00, effective according to the criteria 80/80.

4) Post-study achievement, which is statistically significantly higher than before class at 0.05.

5) The programming ability of the learner after studying, overall with an average of 4.17, was good.

6) The student's satisfaction with teaching and learning is very high. The results of the student satisfaction assessment are the most satisfied.

Keywords : teaching with case studies, social media, digital storytelling, programming ability.

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนผ่านเว็บเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่ดี คิดวิเคราะห์ มีการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (พินิติ รัตนานุกุล, 2558, 7) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ สำคัญ 5 ประการคือ 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, 26) การเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีส่วนร่วมพัฒนาการสืบค้น การวิเคราะห์ และหาแนวทางแก้ไข หรือปรับปรุงสิ่งที่เกิดตามกรณีศึกษาให้ดีขึ้น

ดังตัวอย่างผลการวิจัยของ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2554, 165) ที่พบว่า วิธีการสอนที่ใช้กรณีศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นกว่าเดิมจุเลียนและคณะ (Julian et al., 2000, pp. 38-54) ได้ให้การยืนยันว่าการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาสามารถช่วยผู้เรียนในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา โดยการนำเอาคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหามาใช้ “สร้างงาน สร้างเงิน สร้างคุณภาพชีวิตด้วยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม”

ซึ่งปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า คือ เทคโนโลยีการสื่อสารทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมาก ด้วยระบบอินเทอร์เน็ตมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วและยังอำนวยความสะดวกในด้านการสื่อสารที่ขาดไม่ได้คือ อินเทอร์เน็ต (Internet) ที่มีการให้บริการเครือข่ายที่เรียกว่า สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) โดยที่ผู้คนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล แบ่งปันข่าวสาร ความสนใจการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวต่าง ๆ ร่วมกัน สามารถสื่อสารกันได้ง่ายขึ้น ทุกที่ ทุกเวลาโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือหลักในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุนี้ถ้าจะนำสื่อสังคมออนไลน์มาเป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Facebook, line,

youtube, zoom ที่ เป็น สื่อสังคมออนไลน์ ที่นิยมใช้กันมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน, 2559) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปีพ.ศ. 2559 จากการสำรวจพบว่า สมาร์ทโฟน ยังคงเป็นอุปกรณ์หลักที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตนิยมใช้ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยมีจำนวนผู้ใช้งานมากถึงร้อยละ 85.5 และมีจำนวนชั่วโมงการใช้งานโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 6.2 ชั่วโมงต่อวัน

นอกจากนี้ลักษณะการนำเสนอข้อมูลจากการเล่าเรื่องผ่านดิจิทัล เป็นการนำเสนอเรื่องราว การเล่าเรื่องสั้นด้วยวัสดุดิจิทัล เช่น ภาพนิ่ง เสียงคลิปวิดีโอที่ประกอบไปด้วย เสียงบรรยายของผู้สร้างเรื่องราว ประกอบเป็นเรื่องราวที่สร้างขึ้น ต้องมีองค์ประกอบด้านความรู้สึกของผู้เล่า (เนวานนิตย สงคราม, 2554) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาเมคคาทรอนิกส์ได้กำหนดไว้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษา ตามประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้เรียนจะต้องมีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยี มีความรับผิดชอบต่อสังคมในมาตรฐาน วิชาชีพ 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน 3.1 เข้าใจเห็นคุณค่าและกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหาการทำงาน และอาชีพ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม และในตัวชี้วัดขั้นประบูไว้ในข้อที่ 2 ว่านักเรียนจะต้องเขียนโปรแกรมภาษาขั้นพื้นฐานได้ เพื่อให้มีความเข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้หลักการบริหารและจัดการ วิชาชีพ ดังนั้นการนำหุ่นยนต์มาเป็นสื่อและเครื่องมือ ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญ

กับการพัฒนาการคิด การสร้างสรรค์ การออกแบบ และการคิดแก้ปัญหา จึงได้นำหุ่นยนต์มาเป็น ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการศึกษาและแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้อาชีวศึกษาและแนวทาง เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562, 11) สอดคล้องกับ ชินภัทร ภูมิรัตน์ (2555) ที่กล่าวไว้ว่า การออกแบบสร้างสรรค์หุ่นยนต์ตามความต้องการของมนุษย์ต้องใช้ความรู้จากศาสตร์หลายสาขา และทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา เป็นกลุ่มทักษะการจัดการ อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีให้ทัดเทียมนานาชาติ

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เมื่อวิเคราะห์สาเหตุส่วนหนึ่ง มาจากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาในรายวิชาการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์เป็นไปในรูปแบบของการบรรยายในห้องเรียนและให้นักเรียนเขียนโปรแกรมตามครูผู้สอนบรรยาย เมื่อให้โจทย์ประยุกต์เพื่อให้นักเรียนได้แก้โจทย์ปัญหาเอง นักเรียนไม่สามารถทำได้ทันเวลาที่กำหนด หรือการส่งงานของนักเรียนเป็นลักษณะของการคัดลอกกันส่ง ทั้งนี้ นักเรียนสามารถเรียนกับครูได้แค่วันชั่วโมงเรียนเท่านั้น ในรายวิชาหุ่นยนต์เบื้องต้น จะต้องใช้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และปัญหาที่พบในการสอนในรายวิชานี้ คือ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนค่อนข้างน้อย

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาที่ผู้สอนนำเสนอกรณีศึกษา หรือตัวอย่างหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์มาเป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อ ได้แก่ Facebook, line, YouTube, zoom และนำเสนอในรูปแบบการเล่าเรื่องผ่านดิจิทัล

ที่ใช้รูปถ่ายภาพนิ่ง ภาพวิดีโอ เนื้อหาเสียงดนตรี เสียงบรรยาย ที่มีเนื้อหาประกอบ 3 บท ได้แก่ 1. หุ่นยนต์เบื้องต้น 2. ความรู้พื้นฐานด้านไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ 3. อุปกรณ์ตรวจจับเบื้องต้น สำหรับหุ่นยนต์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันในการหาแนวทางแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจพื้นฐานของปัญหาและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาเมคคาทรอนิกส์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหุ่นยนต์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและสามารถนำไปใช้เพื่อการศึกษาในชั้นสูง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณ ภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. เพื่อพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3. เพื่อหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล โดยการสร้างข้อสอบจำนวน แบบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

5. เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุม หุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

6. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้การจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม จำนวน 120 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ลงทะเบียนรายวิชา หุ่นยนต์เบื้องต้น ในภาคเรียนที่ 2/2564 จำนวน 40 คน ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาการจัดการเรียนการสอนการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ มีขอบเขตของเนื้อหาประกอบด้วย 1. หุ่นยนต์เบื้องต้น 2. ความรู้พื้นฐานด้านไฟฟ้า 3. อุปกรณ์ตรวจจับ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แผนการวิจัยแบบ one group pretest posttest ที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ตามรูปแบบกระบวนการของ ADDIE Model (มนต์ชัย เทียนทอง, 2554) โดยมีขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ (Analysis)

การวิเคราะห์เนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนการสอนโดยวิเคราะห์จากเอกสาร หนังสือเรียน ต่าง ๆ และงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง เพื่อสรุปประเด็นตั้งรายละเอียดนี้ สร้างแผนภูมิการระดมสมอง (Brain storm Chart) จัดทำแผนภูมิหัวข้อที่สัมพันธ์กัน (Concept Chart) และแผนภูมิโครงข่ายเนื้อหา (Content Network)

2. การออกแบบ (Design)

2.1 จัดทำการจัดวาง (Layout) การเชื่อมโยง (Link) เนื้อหาในแต่ละแผนการเรียน

2.2 กำหนดวิธีการนำเสนอ เป็นการออกแบบหน่วยการเรียน เป็นแผนการนำเสนอหน่วยการเรียน เป็นแผนภูมิวิชา

2.3 ออกแบบแผนการสอน เป็นการวางแผนกิจกรรมให้ผู้เรียนไว้ล่วงหน้า เสมือนแผนที่ในการเดินทางเพื่อไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนด

2.4 ออกแบบประเมินต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย และนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.5 ออกแบบกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จำนวน 30 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

3. การพัฒนา (Development)

3.1 เขียนแผนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 แผน นำแผนไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน จำนวน 3 คน

3.2 จัดทำสื่อการจัดการเรียนการสอน สื่อที่จะใช้ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ที่คอมพิวเตอร์สามารถทำได้ สร้างกลุ่มการเรียนรู้ด้วย Facebook และจัดทำวิดีโอ จำนวน 3 วิดีโอ รายละเอียดในวิดีโอ

เป็นขั้นตอนของการเขียนโปรแกรมแต่ละหน่วย การเรียนรู้

3.3 หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาหาความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนวิชาหุ่นยนต์ จำนวน 3 ท่าน

3.4 สร้างข้อสอบ จำนวน 30 ข้อ ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้ออกแบบไว้ นำไปหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ผล IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

3.5 สร้างแบบทดสอบแบบปรนัยและแบบทดสอบในการวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบแบบปฏิบัติ จำนวน 3 ใบงาน

3.6 ทำแบบประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียน จำนวน 3 เรื่อง

4. การนำไปใช้ (Implementation) ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้นำบทเรียนไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเป็นระยะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีความเหมาะสม

5. การประเมิน (Evaluation) ผู้วิจัยนำสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ที่ได้ทดลองกับกลุ่มทดลอง จนอยู่ในเกณฑ์ 80/80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดการเรียนการสอน ด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

1) ชี้แจงและแนะนำการจัดการเรียนการสอน ด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดความรู้ของนักเรียนก่อนเรียน

3) ให้นักเรียนเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในระหว่างนักเรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนเริ่มจากศึกษาทฤษฎีจากบทเรียนออนไลน์และแหล่งเรียนรู้ หลังจากนั้นให้นักเรียนศึกษาจากกรณีศึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนปรึกษาหารือภายใต้การดูแลของครู ซึ่งช่วยแนะนำการใช้บทเรียน หากนักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ครูมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะในการเรียน

4) นักเรียนแก้ปัญหาจากกรณีศึกษา เมื่อครูตรวจคำตอบแล้วให้ข้อเสนอแนะ แนะนำการตอบกรณีศึกษาที่ยังไม่ถูกต้องและช่วยยืนยันการตอบกรณีศึกษาที่ถูกต้องเพื่อให้นักเรียนมั่นใจในคำตอบว่าถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหาจากกรณีศึกษาต่าง ๆ

5) สรุบทเรียนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

6) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลการเรียนรู้

7) ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบระหว่างการจัดการเรียนการสอน และคะแนนแบบทดสอบท้ายบทเรียน มาหาค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน

2. นำผลคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. นำผลคะแนนจากการทดสอบแบบปฏิบัติ มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์

4. นำผลคะแนน ประเมิน ความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนางานวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

1.1 แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 3 แผน รายละเอียดในแผนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชื่อวิชา ใบงาน จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อหน่วย สื่อการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ดังภาพที่ 1

ใบงาน การควบคุมมอเตอร์

กรณีศึกษา		ผลที่ได้
1. การมองภาพรวมของปัญหาภายใต้หลักการที่เหมาะสม (Focus on The Big Picture)	→	1. การสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการควบคุมมอเตอร์
2. เริ่มต้นทำงานแก้ปัญหาจากสิ่งที่รู้แล้ว (Work Forward from What They Know)	→	1. แนวทางการแก้ไขปัญหอย่างเป็นขั้นตอน 2. แผนผังไดอะแกรม
3. พิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ พร้อม ๆ กัน ในทันที (Simultaneously Consider Multiple Factors)	→	1. สมมุติฐานและการทดลองการแก้ไขปัญหการควบคุมมอเตอร์
4. สร้างคำตอบชั่วคราว (Generate Tentative Solutions)	→	1. แบบทดสอบ 2. ผลการทดลอง
5. พิจารณาถึงสิ่งที่ตามมาที่มีศักยภาพและการสื่อความหมาย (Consider Potential Consequences and Implications)	→	1. โปรแกรมควบคุมมอเตอร์ 2. นักเรียนสามารถแก้ปัญหา แสดงวิธีหาคำตอบได้

ภาพที่ 1 ตัวอย่างใบงานที่ใช้ขั้นตอนดังรูปแบบการเรียนการสอนกรณีศึกษา

1.2 คุณภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถ

ในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์

รายการที่ประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ความหมาย
เนื้อหา	4.62	0.49	ดีมาก
ส่วนของแบบทดสอบ	4.78	0.44	ดีมาก
ส่วนของการใช้ภาษา	4.44	0.53	ดี
ส่วนของภาพ	4.67	0.52	ดีมาก
ระดับคะแนนเฉลี่ยทุกส่วน	4.61	0.49	ดีมาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยทุกด้านเท่ากับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้พบว่า อยู่ในระดับดีมาก

2. ผลการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา

รายการที่ประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ความหมาย
ส่วนของโปรแกรม	4.60	0.51	ดีมาก
ส่วนของระบบการจัดการเรียนรู้	4.67	0.48	ดีมาก
ส่วนของรูปภาพ	4.40	0.51	ดี
ส่วนของตัวอักษร	4.50	0.51	ดีมาก
ระดับคะแนนเฉลี่ยทุกส่วน	4.61	0.49	ดีมาก

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ ที่ถูกประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้พบว่า อยู่ในระดับดีมาก

3. ผลการหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้วิจัยทำการเก็บคะแนนใบงานระหว่างเรียนและคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์จากการทดสอบภาคสนาม

ข้อความ	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ประสิทธิภาพ
คะแนนระหว่างเรียน (E ₁)	40	30	25.30	1.11	84.33
คะแนนสอบหลังเรียน (E ₂)	40	20	16.40	1.08	82.33

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุม หุ่นยนต์ สำหรับ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.33/82.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยผลของการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

ทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	t-test
ก่อนเรียน	20	40	12.50	2.06	10.79
หลังเรียน	20	40	16.40	1.08	

** p < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลจากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การจัดการเรียน การสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พบว่า คะแนนที่ได้ จากการทำแบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.06 และเมื่อนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ หลังการจัดการเรียนรู้มาพิจารณาพบว่า นักเรียน ทำคะแนนได้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.40 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 1.08 ดังนั้น สรุปได้ว่า หลังจากผู้เรียน ได้เรียนโดยการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา

ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุม หุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการประเมินความสามารถในการเขียน โปรแกรมของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการ เล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียน โปรแกรม ควบคุม หุ่นยนต์ สำหรับ นักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับการประเมิน
1. การสรุป เนื้อหา	4.22	0.69	ดี
2. การเขียนขั้นตอนการทำงานและ Flowchart	4.02	0.57	ดี
3. การใช้งาน อุปกรณ์ในการสร้างชิ้นงาน	4.20	0.38	ดี
4. ความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา	4.17	0.46	ดี
5. ความถูกต้อง ของการเขียน โปรแกรม	4.22	0.47	ดี
รวม	4.17	0.52	ดี

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความสามารถ ในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 อยู่ในระดับดี มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 จำแนกรายการที่ประเมินรายด้าน โดยเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 1 การสรุปเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน เท่ากับ 0.69 และ ข้อ 5 ความถูกต้อง ของการเขียนโปรแกรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 รองลงมา คือ ข้อ 3 การใช้งานอุปกรณ์ในการสร้างชิ้นงาน

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.38 ข้อ 4 ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.46 และลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 2 การเขียน ขั้นตอนการทำงาน และ Flowchart ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57

6. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับการประเมิน
ความพึงพอใจด้านสื่อการเรียนออนไลน์	4.69	0.59	พอใจมากที่สุด
ความพึงพอใจด้านเนื้อหา	4.74	0.46	พอใจมากที่สุด
ความพึงพอใจด้านการออกแบบ	4.80	0.40	พอใจมากที่สุด
สรุปผลความพึงพอใจ	4.73	0.55	พอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 อยู่ในระดับความพอใจมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ซึ่งได้ผลการพัฒนาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้อันเนื่องมาจากการออกแบบที่กระทำอย่างเป็นระบบโดยนำหลักการออกแบบ ADDIE Model 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการวิเคราะห์ ออกแบบพัฒนา นำไปใช้และปรับปรุง รวมทั้งการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธา ยางเดี่ยว (2553, 38-100) ที่ศึกษาการสร้างบทเรียนผ่านเครือข่าย

คอมพิวเตอร์ที่เรียนโดยกระบวนการกรณีศึกษาในวิชาการถ่ายภาพสำหรับบัณฑิตศึกษา และใช้หลักการออกแบบการเรียนการสอนของ ADDIE Model พบว่า ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผลการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสื่อการจัดการเรียนการสอนที่นำมาพัฒนานั้นมีการเตรียมหลักสูตร เนื้อหาและขั้นตอนการนำเสนอเป็นอย่างดี การออกแบบที่ถูกต้องตามขั้นตอนและสอดคล้องกับบทเรียนและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงซึ่งสอดคล้องกับ สิริโสภา แสนบุญเวช (2562, 169) ได้ทำวิจัย เรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยการเล่าเรื่อง ผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาออกเสียงภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 อยู่ในระดับที่เหมาะสมมากที่สุดสามารถนำไปใช้ได้

3. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียน

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ซึ่งเป็นผลมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างเป็นระบบตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาการวางแผนการดำเนินการพัฒนาจนถึงการทดลองตามกระบวนการวิจัย และพัฒนามีการนำวิธีวิเคราะห์ระบบมาใช้ในการจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน อีกทั้งยังผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้งด้าน ซึ่งสอดคล้องกับศรีศักดิ์ จามรมาน (2554) ที่ได้กล่าวถึง ข้อดีของการนำ Facebook มาใช้ในสถาบันการศึกษาไว้ว่าจะช่วยผู้เรียนให้มีความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ และเพิ่มทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม เรื่อง สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยมีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ที่ระดับ 82.35/80.65

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่ในระดับ .05 เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ความเหมาะสมและเนื้อหาสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กนิษฐา ศรีอเนก (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษากับการเรียนรายวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทางธุรกิจผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเป้าหมายทำการทดสอบได้ 83.49/81.91 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์สมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

เมื่อทำการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ย การทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน

5. ผลการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ของการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพอยู่ในระดับดี ผลจากการพัฒนางานวิจัยพบว่า ผลการประเมินคุณภาพในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์สำหรับนักเรียนโดยรวม อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของ ภาณุพงศ์ แสงฤทธิ์ (2558, 118) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเว็บที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมจำลองเหตุการณ์ หุ่นยนต์ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่จัดการเรียนการสอนปกติ

6. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่ในระดับดี เนื่องจาก เนื้อหา ภาพและวิดีโอที่ประกอบมีความสวยงามสอดคล้องกับเนื้อหา ทำให้เข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่าย ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกรณีศึกษา โดยใช้ห้องสนทนาสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนรู้ของผู้เรียนปัญหาที่เกิดขึ้นและการแก้ปัญหาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ บุญพักดี (2563) ศึกษาเรื่อง การประเมิน

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์บนฐาน
วิถีชีวิตใหม่สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย
ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมของนักศึกษาสำหรับ
การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์บนฐานวิถีชีวิต
ใหม่ๆ มีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ในการเรียน
การสอนจากผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้โดยใช้
กรณีศึกษาช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางและมีความสามารถ

ในการแก้ปัญหาได้ เนื่องจากการเรียนรู้อย่างเป็น
ระบบ ด้วยการเรียนรู้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้น
ครูผู้สอนควรนำการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาไปใช้
จัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น หรือในวิชาอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมี
การศึกษาผลการแก้ปัญหาจากกระบวนการเรียน
ออนไลน์ด้วยกรณีศึกษาที่มีการออกแบบโดยเน้น
การแก้ปัญหาตามแนวคิดแบบอื่นนอกเหนือ
จากของจุเลียน และคณะในวิชาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา ศรีอเนก. (2555). รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษากับการเรียนรายวิชา
ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กัมพล ทองเรือง. (2554). การพัฒนารูปแบบบทเรียนออนไลน์โดยใช้วิธี 4MAT. วารสารวิจัย มสด
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(1), 89 – 96.
- กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน. (2561). การพัฒนาชุดทดลองและการหาประสิทธิภาพของการประยุกต์ใช้บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์
ในการควบคุมหุ่นยนต์ วิชาไมโครคอนโทรลเลอร์และอินเทอร์เฟซ. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการ
วิจัย, 2(2), 117 – 128.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2552). การจัดการความรู้ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ทิศนา แคมมณี. (2551). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2554). การสร้าง Digital Video & Digital Storytelling เพื่อการเรียนการสอนยุคดิจิทัล.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ศักดิ์ บุญพักดี. (2563). การประเมินการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์บนฐานวิถีชีวิตใหม่ สำหรับนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย. T - VET Journal สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ, 3(1), 39 – 54.
- พินิติ รตะนานุกูล. (2558). นโยบายการผลิตและพัฒนาครู. วารสารการศึกษาไทย, 12(120), 7-10.
- ภัทรา ยางเดี่ยว. (2553). การสร้างบทเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียนโดยกระบวนการกรณีศึกษา
ในวิชาการถ่ายภาพสำหรับบัณฑิตศึกษา. ” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตสาขามหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ภานุพงศ์ แสงฤทธิ์. (2558). การพัฒนาบทเรียนบนเว็บ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับ
การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมจำลองเหตุการณ์หุ่นยนต์ วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, 10(2), 118.

- มนต์ชัย เทียนทอง. (2548). การออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ศรีศักดิ์ จามรมาน. (2554). การใช้เฟซบุ๊กเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา. ค้นเมื่อ มกราคม 12, 2565,
จาก http://www.dmaonline.in.th/indexphp?modules=article&f=view&cat_id=3&id=58.
- ศิริโสภา แสนบุญเวช. (2562). การพัฒนาการสอนโดยการเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการออกเสียง
ภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ,
คุรุสภาลาดพร้าว, กรุงเทพฯ, หน้า 26.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ**, หน้า 11.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2559). **พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย
ปี 2559**. ค้นเมื่อ ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://www.eta.or.th/content/thailand-internet-user-profile-2016-conference.html>.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคนอื่นๆ. (2554). **วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**.
กรุงเทพฯ: 9199 เทคนิคพรินต์ติ้งนิทาน.
- Julian, M., Kinzie, MB., Larsen., (2000). **V.A. Compelling case experiences: Performance, practice
and application for emerging instructional designers**, Performance Improvement
Quarterly, 38-54.

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว

RELATIONSHIP BETWEEN ATTITUDE AND STRESS OF ONLINE LEARNING OF THE INTERNATIONAL SCHOOL OF TOURISM STUDENTS

Receive : April 3, 2022

Revised: June 14, 2022

Accepted: August 29, 2022

¹⁾ ชุฬีวรรณ ปราณีธรรม, ²⁾ อินทรียา หลีกกันชะ

¹⁻²⁾ อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

¹⁾ Chuleewan Praneetham, ²⁾ Intareeya Leekancha

¹⁻²⁾ Lecturer of International School of Tourism, Suratthani Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: chuleewansru@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของนักศึกษา ความเครียดจากการเรียนออนไลน์ และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับความเครียดจากการเรียนออนไลน์กลุ่มตัวอย่างในเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษา จำนวน 194 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบ สถิติพรรณนาที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติอนุมานที่นำมาทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.72) ความเครียดจากการเรียนออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.90) ทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ($r = -.196$, $p < .01$) อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสนใจ สังเกต และเฝ้าระวังนักศึกษาที่อาจมีความเสี่ยงหรือกำลังประสบกับปัญหาทางสุขภาพจิตอย่างรุนแรง เพื่อที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างทันที่

คำสำคัญ : ทัศนคติ ความเครียด การเรียนออนไลน์ นักศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to investigate students' attitudes towards online teaching, stress of online learning, and the relationship between attitudes towards online teaching and stress from online learning. The samples were 194 students, selected by the purposive selection technique. A questionnaire was deployed to collect the data. The descriptive statistics employed were mean, percentage, frequency, and standard deviation; while the inferential statistics employed was the Pearson's product-moment correlation coefficient. The findings revealed that the students had a positive attitude towards online teaching ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.72). The students' stress of online learning was at a moderate level

$\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.90). There was a low negative correlation between attitudes towards online learning and the stress of online learning ($r = -.196$, $p < .01$). Instructors and advisors should pay attention, observe and monitor students who may be at risk or experiencing serious mental health problems in order to help and give advice to those students who are in trouble in a timely manner.

Keywords : Attitude, Stress, Online learning, Students

บทนำ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนแบบปกติในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ต้องหยุดชะงักเพื่อปฏิบัติตามมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ปัจจุบันทั้งโรงเรียนและมหาวิทยาลัยหลายแห่งจำเป็นต้องจัดการเรียนออนไลน์เพื่อให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินต่อไปได้ การใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างผู้สอนและผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในปัจจุบันผู้สอนสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มากมาย เช่น Zoom, Cisco Webex, Line, Facebook, Google Classroom, Messenger, Google Meet (มนธิษา ทองหัตถา, 2564, 45) ซึ่งสื่อเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น ผู้สอนสามารถบรรยายที่ไหนก็ได้ และผู้เรียนสามารถเรียนและทบทวนเนื้อหาออนไลน์เมื่อใดก็ได้ตามความต้องการ สิ่งสำคัญคือ ความพร้อมของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการเรียนรู้ สัญญาณและการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตต้องเสถียร สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาต้องเข้าถึงได้ง่าย

การล็อกดาวน์จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้กิจกรรมทางการศึกษาหยุดชะงัก การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ทางไกลที่ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์

ที่หลากหลาย ผู้สอนสามารถสร้างสื่อการเรียนรู้ออนไลน์แบบต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงสื่อการสอนและทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ได้เสมือนกับการเรียนรู้แบบปกติในห้องเรียน (Alsoud and Harasis, 2021, 1405) หากแต่ผลการศึกษาของ ธรรมรัตน์ แซ่ตัน และคณะ (2564, 35) พบว่าการเรียนรู้แบบออนไลน์ยังขาดความพร้อมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีหรือด้านผู้สอนที่ยังขาดความเชี่ยวชาญในการใช้แอปพลิเคชันและสื่อเทคโนโลยี ส่งผลให้การเรียนรู้แบบออนไลน์ยังขาดประสิทธิภาพ ความพร้อมของทั้งผู้เรียนและผู้สอนจึงถือเป็นสิ่งสำคัญ ถ้านักศึกษาขาดความพร้อมอาจจะทำให้ประสบกับปัญหาด้านการเรียนรู้ออนไลน์ รวมถึงคะแนนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่จำเป็นจะเป็นความพร้อมด้านอุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์ หรือทัศนคติต่อการเรียน อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักศึกษาเกิดความเครียด ความกังวลใจในการเรียนออนไลน์และกระทบต่อทั้งสุขภาพจิตและสุขภาพร่างกายได้ นิศากร โพธิมาศ และคณะ (2564, 144) กล่าวว่า ความเครียดจะส่งผลทำให้ระบบฮอร์โมนที่ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของร่างกายไม่สมดุลทำให้ปวดศีรษะ อารมณ์ฉุนเฉียว หงุดหงิดง่าย เหนื่อย นอนไม่หลับ ขาดสมาธิในการเรียน และทำให้ประสิทธิภาพของความจำแย่ลง

วิทยาลัยนานาชาติการทองเทียวได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ตั้งแต่การเริ่มแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปีการศึกษา 2562 วิทยาลัยนานาชาติการทองเทียว

จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ตามมาตรการ และการเฝ้าระวังการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยที่ผ่านมาผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สำหรับการเรียนการสอนผ่านระบบ โปรแกรม และเครื่องมือต่าง ๆ เช่น โปรแกรม Cisco Webex, Zoom หรือ Google Meet หรือใช้เครื่องมือที่ช่วย สนับสนุนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียน ให้กับนักศึกษาทุกชั้นปีทั้งวิชาเอกการท่องเที่ยว วิชาเอกการโรงแรม และวิชาเอกธุรกิจการบิน เพื่อให้ สามารถดำเนินการสอนและการเรียนออนไลน์ใกล้เคียง กับการเรียนในชั้นเรียนมากที่สุด อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้แบบออนไลน์ ยังคงเป็นวิถีใหม่สำหรับ ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษา ทรรศนะและความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ของนักศึกษา รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับความเครียด จากการเรียนออนไลน์เพื่อนำผลจากการวิจัย ไปวางแผนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ ออนไลน์ ให้เหมาะสมโดยหวังว่าจะช่วยลดหรือบรรเทา ความเครียดและความกังวลใจในการเรียนของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการเรียนการสอน แบบออนไลน์ของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาความเครียดจากการเรียนออนไลน์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับความเครียด จากการเรียนออนไลน์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและความเครียด จากการเรียนการสอนแบบออนไลน์และความสัมพันธ์ ระหว่างทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ กับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ โดยประชากร

ที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บข้อมูลในเดือน สิงหาคม - เดือนกันยายน พ.ศ. 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย ครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียน เรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 392 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตร ของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 คน โดยการ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) มีเกณฑ์ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นนักศึกษาสังกัด วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยวชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ได้แก่ วิชาเอกการท่องเที่ยว วิชาเอก การโรงแรม และวิชาเอกธุรกิจการบินที่ลงทะเบียน เรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศ (วิชาเฉพาะเลือก กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศเพื่องานอาชีพ) และยินดี ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา และผู้วิจัยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของข้อ คำถามในแต่ละข้อแล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 เพื่อนำไปปรับปรุง ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.898

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2552, 125) ดังนี้

$r = .10$ ถึง $.29$ หรือ $r = -.10$ ถึง $-.29$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับน้อย ในทางบวก หรือทางลบ

$r = .30$ ถึง $.49$ หรือ $r = -.30$ ถึง $-.49$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ในทางบวกหรือทางลบ

$r = .50$ ถึง 1.0 หรือ $r = -.50$ ถึง -1.0 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับมาก ในทางบวก หรือทางลบ

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 170 คน (87.6%) และเป็นเพศชาย จำนวน 24 คน (12.4%) กำลังศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 77 คน (39.7%) ระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 65 คน (33.5%) และระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 52 คน (26.8%) ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาวิชาเอกธุรกิจการbin จำนวน 89 คน (45.9%) รองลงมาคือ วิชาเอกการท่องเที่ยว จำนวน 88 คน (45.4%) และวิชาเอกการโรงแรม

ตารางที่ 1 ทักษะที่ต้องการเรียนการสอนแบบออนไลน์

ทักษะที่ต้องการเรียนการสอนแบบออนไลน์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านผู้สอน	4.11	0.79	ดี
ด้านเนื้อหาบทเรียน	4.04	0.73	ดี
ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์	3.99	0.83	ดี
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.98	0.78	ดี
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.91	0.81	ดี
ด้านสิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์	3.41	1.06	ปานกลาง
รวม	4.01	0.72	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษา มีทักษะที่ดีต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

จำนวน 17 คน (8.8%) ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่นอกเมือง จำนวน 134 คน (69.1%) และพักอาศัยอยู่ในเขตเมือง จำนวน 60 คน (30.9%) พักอาศัยบ้านตนเอง จำนวน 146 คน (75.3%) และอยู่หอพัก จำนวน 48 คน (24.7%) รูปแบบการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนแบบออนไลน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟน (Smartphone) จำนวน 84 คน (43.3%) อันดับรองลงมาคือ เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย (Wi-Fi) จำนวน 65 คน (33.5%) สำหรับประเภทของอินเทอร์เน็ต พบว่า ส่วนใหญ่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย (WIFI) จากที่บ้าน จำนวน 52 คน (26.8%) อันดับรองลงมาคือใช้อินเทอร์เน็ตแบบรายเดือนจำกัดความเร็ว และการใช้งาน จำนวน 44 คน (22.7%)

ผลการวิจัยทัศนคติที่มีต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของนักศึกษา ความเครียดจากการเรียนออนไลน์ และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ แสดงดังตารางที่ 1 – 3 ดังต่อไปนี้

ทัศนคติ ที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ ด้านผู้สอน ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.79) ด้านเนื้อหาบทเรียน ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.73)

ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.83)
 ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.78)
 และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.91$,

S.D. = 0.81) ตามลำดับ ทิศนคติที่มีต่อการเรียนการสอน
 แบบออนไลน์ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม
 ขณะเรียนออนไลน์ ($\bar{x} = 3.41$, S.D. = 1.06)

ตารางที่ 2 ความเครียดจากการเรียนออนไลน์

ความเครียดจากการเรียนออนไลน์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ข้าพเจ้าปวดตาเมื่อเรียนแบบออนไลน์	3.94	1.13	มาก
ข้าพเจ้ากังวลใจกับผลคะแนนจากการเรียนแบบออนไลน์	3.92	1.03	มาก
ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนแบบออนไลน์ทำให้มีงานที่ได้รับมอบหมายหรือการบ้านเพิ่มมากขึ้น	3.80	1.08	มาก
ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนแบบออนไลน์เป็นปัญหาของข้าพเจ้า	3.62	1.08	มาก
ข้าพเจ้ากังวลใจที่ไม่สามารถส่งงานหรือการบ้านได้ทันตามเวลาที่กำหนด	3.61	1.12	มาก
ข้าพเจ้าปวดศีรษะเมื่อเรียนแบบออนไลน์	3.60	1.17	มาก
ข้าพเจ้าไม่มีสมาธิในการเรียนแบบออนไลน์	3.58	1.10	มาก
ข้าพเจ้าไม่มีความสุขจากการเรียนแบบออนไลน์	3.55	1.09	มาก
การเรียนออนไลน์ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่ออาหาร	3.43	1.21	ปานกลาง
ข้าพเจ้ารู้สึกทำให้ผู้สอนผิดหวังเมื่อผลการทดสอบหรือการสอบในการเรียนแบบออนไลน์ ไม่เป็นที่น่าพอใจ	3.47	1.11	ปานกลาง
ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบในการเรียนลดลง	3.47	1.12	ปานกลาง
ข้าพเจ้ารู้สึกทำให้พ่อแม่ผิดหวังเมื่อผลการทดสอบหรือการสอบในการเรียนแบบออนไลน์ไม่ดี	3.38	1.14	ปานกลาง
ข้าพเจ้ารู้สึกกดดันมากที่พ่อแม่คาดหวังกับผลคะแนนจากการเรียนแบบออนไลน์	3.38	1.19	ปานกลาง
ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในความรู้ที่ได้จากการเรียนแบบออนไลน์	3.31	1.01	ปานกลาง
ข้าพเจ้ารู้สึกกดดันที่มีการแข่งขันการเรียนในหมู่เพื่อนร่วมชั้นในการเรียนแบบออนไลน์มากเกินไป	3.30	1.13	ปานกลาง
ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดสรรเวลาของตนเองในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้	3.29	1.14	ปานกลาง
ข้าพเจ้าอยากเรียนแบบออนไลน์ต่อ ถึงแม้ว่าสถานการณ์โควิด 19 จะเป็นปกติ	2.81	1.41	ปานกลาง
รวม	3.49	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง
 มีความเครียดจากการเรียนออนไลน์โดยภาพรวม
 ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.90) ผลจากการวิจัย
 พบว่า รายชื่อที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ อาการปวดตา
 ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 1.13) กังวลใจกับผลคะแนน
 จากการเรียนแบบออนไลน์ ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 1.03)
 รู้สึกว่าการเรียนแบบออนไลน์ทำให้มีงานที่ได้รับ
 มอบหมายหรือการบ้านเพิ่มมากขึ้น ($\bar{x} = 3.80$,

S.D. = 1.08) รู้สึกว่าการเรียนแบบออนไลน์เป็นปัญหา
 ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = 1.08) กังวลใจที่ไม่สามารถส่งงาน
 หรือการบ้านได้ทันตามเวลาที่กำหนด ($\bar{x} = 3.61$,
 S.D. = 1.12) ปวดศีรษะเมื่อเรียนแบบออนไลน์ ($\bar{x} = 3.60$,
 S.D. = 1.17) ไม่มีสมาธิในการเรียนแบบออนไลน์
 ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 1.10) และไม่มีความสุขจากการเรียน
 แบบออนไลน์ ($\bar{x} = 3.55$, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับความเครียดจากการเรียนออนไลน์

ทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับ	ความเครียดจากการเรียนออนไลน์
ด้านเนื้อหาบทเรียน	.024
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	-.116
ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์	-.167*
ด้านการวัดผลและประเมินผล	-.190**
ด้านผู้สอน	-.207**
สิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์	.332**
การรับรู้ต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์โดยภาพรวม	-.196**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ พบว่า ทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ($r = -.196, p < .01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเนื้อหาบทเรียน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ในขณะที่ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ($r = -.167, p < .05$) ด้านการวัดผลและประเมินผลมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ($r = -.190, p < .01$) และด้านผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์เช่นกัน ($r = -.207, p < .01$) สิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ($r = .332, p < .01$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

โดยภาพรวมนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทัศนคติรายด้านที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหาบทเรียน

ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับด้านสิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์ พบว่านักศึกษามีทัศนคติในระดับปานกลาง นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่มีการรับรู้ที่ดีต่อผู้สอน อาจเนื่องจาก นอกจากอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในรายวิชาที่สอน สอนเข้าใจง่าย อธิบายละเอียดและชัดเจน เน้นให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนแบบออนไลน์แล้วยังมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน พร้อมให้คำปรึกษาและตอบปัญหาทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนทุกคนเข้าใจความรู้สึกและปัญหาด้านความพร้อมในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนจึงทำให้ความคาดหวังของผู้สอนต่อผู้เรียนนั้นเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป ผู้สอนพยายามสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีของห้องเรียนเป็นสำคัญและเน้นให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียน โดยใช้เครื่องมือโปรแกรมและสื่อการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วย เพื่อให้ห้องเรียนออนไลน์มีบรรยากาศเสมือนเรียนในชั้นเรียนแบบปกติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของพีรดาวซ์ มุหะมัด และคณะ (2564, 213) ที่พบว่า อาจารย์ผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่ดีเพื่อทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการ

เรียนรู้ มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสซักถาม อาจกล่าวได้ว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ดังนั้นผู้สอน จึงควรมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้ง สื่อการเรียนรู้ออนไลน์แบบต่าง ๆ จะช่วยอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงสื่อการสอนและทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ได้เสมือนกับการเรียนรู้แบบปกติในห้องเรียนได้ (Alsoud and Harasis, 2021, 1412)

ความเครียดจากการเรียนออนไลน์ พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษาที่มีความเครียดจากการเรียนออนไลน์ในระดับปานกลาง ซึ่งการเรียนออนไลน์ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของนักศึกษา ดังนี้ เมื่อเรียนแบบออนไลน์นาน ๆ ทำให้ปวดตาและปวดศีรษะ ไม่มีสมาธิในการเรียน นักศึกษารู้สึกว่าการเรียนแบบออนไลน์ทำให้มีงาน มีการบ้านเพิ่มมากขึ้น เกิดความกังวลใจที่ไม่สามารถส่งงานหรือการบ้านได้ตามเวลาที่กำหนด อีกทั้งกังวลใจกับผลคะแนนจากการวัดและประเมินผล รู้สึกว่าการเรียนแบบออนไลน์เป็นปัญหา และทำให้ไม่มีความสุขจากการเรียนแบบออนไลน์ ผลการศึกษาของ นิศากร โทธิมาศ และคณะ (2564, 152) พบว่า นักศึกษามีความเครียดในการเรียนออนไลน์ในระดับสูง และรุนแรง ซึ่งอาจเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมรอบข้างไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้แบบออนไลน์ เช่น บริเวณรอบข้างมีเสียงดังรบกวน หรือมีปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การไม่ได้พบเพื่อนเป็นระยะเวลายาวนาน ไม่มีกิจกรรมสันทนาการในมหาวิทยาลัยทำให้มีความเครียดเพิ่มมากขึ้น ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์ (2563, 188) กล่าวว่า การเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ในยุคความปกติแบบใหม่ “New Normal” อาจจะทำให้การมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนลดน้อยลงไปบ้าง ไม่เหมือนกับการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว

ในห้องเรียนจริง ดังนั้น อาจารย์จึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในชั้นเรียนออนไลน์มากขึ้น ส่งเสริมให้นักศึกษาได้กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างริเริ่มสร้างสรรค์ และผู้สอนควรรับฟังผู้เรียนอย่างมีเหตุผล (บุญทิพย์ สิริธรรังศรี, 2563, 11)

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ พบว่า ทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ โดยด้านเนื้อหาบทเรียน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ในขณะที่ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ สำหรับทัศนคติต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้านสิ่งแวดล้อมขณะเรียนออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเสียงรบกวนหรือสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยทำให้นักศึกษาไม่มีสมาธิในการเรียนเมื่อคำสอนหรือการบรรยายของอาจารย์ขาดหายไปเป็นช่วง ๆ ทำให้นักศึกษาเรียนไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน อีกทั้งปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตระหว่างเรียนหรือขณะสอบ ทำให้ไม่สามารถส่งงาน การบ้าน หรือข้อสอบได้ตามกำหนดเวลา จึงเกิดความเครียดและกังวลใจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของชฎาภา ประเสริฐทรง และคณะ (2564, 14) ที่พบว่า สิ่งแวดล้อมในการเรียนออนไลน์และอุปสรรคของการสื่อสารออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเรียนออนไลน์การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งก่อนระหว่างและหลังการสอนให้มีความเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้สอนควรออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสม

กับลักษณะรายวิชาโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน สื่อการเรียนการสอนสำหรับการเรียนออนไลน์จำเป็นต้องทันสมัยหลากหลายและเข้าใจง่าย ขนาดตัวอักษรใน PowerPoint ต้องชัดเจน รูปภาพ หรือวิดีโอคลิปจะช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบออนไลน์ได้ ผู้สอนควรสังเกตผู้เรียนขณะที่มีการสอนแบบออนไลน์ และมีความยืดหยุ่นด้านเวลา เนื่องจากนักศึกษาอาจมีปัญหาอุปสรรคในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในขณะที่เรียนหรือขณะทำข้อสอบ การวัดประเมินผล การเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย เช่น การทดสอบด้วยข้อสอบ การส่งชิ้นงาน การประเมินจากกิจกรรมในชั้นเรียนออนไลน์ และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเป็นการสะท้อนข้อมูลของผู้สอนให้กับผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะช่วยลดความเครียดในการเรียนออนไลน์ได้ การเรียนรู้แบบออนไลน์ทำให้การจัดการเรียนการสอนขับเคลื่อนต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนแบบออนไลน์ทำให้ผู้เรียนไม่มีสมาธิในการเรียน ความสนใจในการเรียนลดลง และไม่สนุกกับการเรียน ดังนั้น ผู้สอนจึงควรออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่หลากหลาย และเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน เกิดการเรียนรู้ มีความสุขและไม่เครียดในการเรียน

เอกสารอ้างอิง

ชฎาภา ประเสริฐทรง จรินวรรณ แสงหิรัญรัตน และพรชญา กลัดแก้ว. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

ในการเรียนออนไลน์ จากสถานการณ์โควิด - 19 ของนักศึกษาพยาบาล. วารสารสถาบันจิตเวชศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพระยา, 15(1), 14-28.

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2552). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

2. นักศึกษาเกิดความกังวลใจกับผลคะแนนจากการเรียนแบบออนไลน์ อีกทั้งรู้สึกว่าการเรียนแบบออนไลน์ทำให้มีงานที่ได้รับมอบหมายหรือการบ้านเพิ่มมากขึ้น ไม่สามารถส่งงานได้ตามเวลาที่กำหนด ดังนั้น ผู้สอนจึงควรเน้นการเก็บคะแนนในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น และลดการมอบหมายงานทำนอกชั้นเรียน อันจะทำให้ผู้เรียนลดความวิตกกังวลเรื่องส่งงานหรือการบ้านไม่ทันตามเวลาที่กำหนด จำนวนชิ้นงานที่มากจนเกินไป รวมถึงลดความเครียดเกี่ยวกับผลคะแนนจากการเรียนแบบออนไลน์ และคะแนนจากการสอบวัดและประเมินผลลงได้

3. ความเครียดจากการเรียนออนไลน์ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั้งด้านสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสนใจ สังเกต ติดตามและเฝ้าระวังว่านักศึกษาคนใดที่อาจมีความเสี่ยงหรือกำลังประสบกับปัญหาทางสุขภาพจิตอย่างรุนแรง เพื่อที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างทันท่วงที

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักศึกษา
2. ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อะบบรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สร้างและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ของแต่ละรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้อะบบที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

- ธรรมรัตน์ แซ่ตัน โภโคย เฝ้าบุญ โสภณ จันทร์ทิพย์ ธงชัย สุธีรศักดิ์ และวัชรวิดี ลิ้มสกุล. (2564). ความพร้อมต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของนักศึกษา ภายใต้สถานการณ์การระบาดไวรัส COVID - 19 : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต. *วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา*, 3(1), 23-37.
- พีรดาวุธ มุหะมัด รอฮานี เตชะซา และรอฮานี มาแฉ. (2564). ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน รหัสวิชา (11 - 034 - 104) ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2), 137-216.
- นิศากร โพธิมาศ สุนทรภรณ์ มีพริ้ง และมาลินี อยู่ใจเย็น. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในการเรียนออนไลน์ ความยืดหยุ่นทางอารมณ์และการเผชิญความเครียดของนิสิตพยาบาล ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด - 19. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 37(3), 142-154.
- บุญทิพย์ สิริจรงค์ศรี. (2563). การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่กรอบมาตรฐานวิชาชีพการสอน และสนับสนุนการเรียนรู้ ระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์*, 2(3), 1-17.
- มนธิชา ทองหัตถา. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารลวศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 5(1), 43-51.
- ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์. (2563). ความพร้อมในการเรียนรู้ออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ท่ามกลางการระบาดของไวรัสโควิด-19. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 9(2), 186-197.
- Alsoud, A.R. and Harasis, A.A. (2021). The Impact of COVID-19 Pandemic on Student's E-Learning Experience in Jordan. *J. Theor. Appl. Electron. Commer. Res*, 16, 1404-1414.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

A STUDY OF CRITICAL READING ACHIEVEMENT FOR MATTHAYOMSUKSA 6 STUDENTS USING 4Ex2 INSTRUCTIONAL MODEL

Receive : September 06, 2022

Revised: October 25, 2022

Accepted: November 21, 2022

ชนานันท์ กุ่มพรม¹⁾, มีชัย เอี่ยมจินดา²⁾

¹⁾นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร

²⁾อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร

Chananan Koomprom¹⁾, Meechai Iemjinda²⁾

¹⁾Master of Education (Teaching Thai Language), Department of Curriculum and Instruction, Silpakorn University

²⁾Lecturer in Master of Education Program, Teaching Thai Language, Silpakorn University

*Corresponding author e-mail: tarn.ch_pmr@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ให้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนไทรโยคมนตรีกาญจนวิทยา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่จัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งประเมินการคิดขั้นสูง ตามแนวคิดทฤษฎีของ Bloom's Taxonomy ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์และการคิดประเมินค่า จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ยเลขคณิต, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่ แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 อยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of this study are 1) to compare the achievement of critical reading for Mathayomsuksa 6 students before and after studying with 4Ex2 Instructional Model. 2) to develop the achievement of critical reading for Mathayomsuksa 6 students to 4Ex2 Instructional Model provided according to the specified criteria, not less than the 75 percent criterion, and 3) to study opinions of Mathayomsuksa 6 students towards 4Ex2 Instructional Model. The sample of this study was 35 students in Mathayomsuksa 6 / 2, Saiyokmaneeakanwitthaya School, Sai Yok District, Kanchanaburi Province, first semester of the academic year 2022, which is obtained from random using the cluster random sampling.

The research instruments are 1) Critical reading learning management plan to 4Ex2 Instructional Model. There are 5 plans for learning management, each plan is 2 hours, a total of 10 hours. 2) Critical reading ability test which assesses advanced thinking according to Bloom's Taxonomy theory, analytical thinking synthesis and valuation, 30 items. and 3) Questionnaire on the opinions of students towards 4 Ex2 Instructional Model. The statistics used to analyze the data were used to find percentages, arithmetic mean, standard deviation (S.D.) and value test independent of each other (t – test dependent).

The findings revealed that

1. Critical reading abilities for Mathayomsuksa 6 students after learning management with 4Ex2 Instructional Model. statistically significantly higher than before learning management at the level .05 and critical reading abilities for Mathayomsuksa 6 students after learning management with 4Ex2 Instructional Model. reach to the criteria 75 percent.

2. Students' opinions on 4Ex2 Instructional Model, It is at the most agreeable level.

Keywords : critical reading, 4Ex2 Instructional Model

บทนำ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีการกำหนดให้นักเรียนตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต แสดงความคิดเห็น ได้อย่าง

เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งการตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด โดยการอ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงานจนถึงกระบวนการสังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความจำเป็น

อย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และการอ่านทั่วไป เพราะถ้า นักเรียนมีวิจรรย์ญาณในการอ่านก็จะประสบความสำเร็จในการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกสาขาการเรียนรู้ เนื่องจากมีการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณเป็นกระบวนการอ่านที่มุ่งให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านจึงมีการกำหนดเนื้อหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณจึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่งตามที่ เอมอร์ เนียมน้อย (2551, 12) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณไว้ว่า นักเรียนควรได้รับการฝึกฝน และพัฒนาด้านการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในปัจจุบันวิทยาการ ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จึงต้องใช้วิจรรย์ญาณในการไตร่ตรองตัดสินใจประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและถูกต้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา ทาโส (2562, 3) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจ เนื้อหามากขึ้น ว่าสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อคืออะไร การที่จะทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจได้อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นต้องมีวิธีการและแนวทางในการพิจารณาเรื่องที่อ่าน การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณจึงเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจรรย์ในขั้นสูงต่อไป ทักษะการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันเพราะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิด วิเคราะห์ ตรวจสอบและเลือกรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการอ่านที่ต้องใช้สติปัญญา ในการใคร่ครวญ วิจรรย์สิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบสรุป

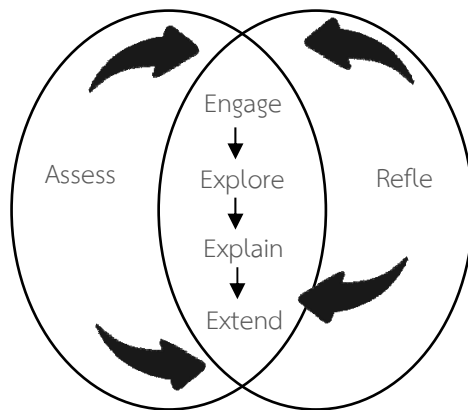
สาระสำคัญทั้งเข้าใจความหมายโดยนัย ถ้อยคำ อารมณ์ จุดประสงค์ของผู้เขียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นเพื่อตัดสินใจ ด้วยเหตุนี้ การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณจึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องฝึกฝนและพัฒนา

ผลการทดสอบทดสอบการศึกษาระดับชาติ (O - NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ถึงปีการศึกษา 2563 ระดับประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มีค่าเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 60 และค่าเฉลี่ยของนักเรียนโรงเรียนไทรโยคมนตรีกาญจน์วิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ถึงปีการศึกษา 2563 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งเป็นสาระที่ควรเร่งพัฒนามากที่สุด ประกอบกับปีการศึกษา 2564 โรงเรียนไทรโยคมนตรีกาญจน์วิทยามีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนรู้ในห้องเรียนมาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบโดยสร้างกลุ่มห้องเรียนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ทำให้ครูและนักเรียนต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงนี้ นักเรียนจึงให้ความสำคัญกับสื่อสังคมออนไลน์ เลือกรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นหลัก เนื่องจากสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการสื่อสารและส่งต่อข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับและเผยแพร่ข่าวสาร โดยขาดวิจรรย์ญาณ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีข่าวปลอม ข่าวลวงต่าง ๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งหากขาดวิจรรย์ญาณในการรับข้อมูลข่าวสารอาจส่งผลกระทบต่อผู้รับสารทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากปัญหาและสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ หลากหลายวิธี อาทิการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ การใช้แนวคิด Metacognition ซึ่งผู้วิจัยสนใจกระบวนการคิดแบบอภิปัญญา Metacognition ที่ตั้งประเด็นคำถามเพื่อกระตุ้นความรู้สะท้อนความคิดของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผน การลำดับขั้นตอนในการอ่าน การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งประเมินผลระหว่างเรียน

เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการพัฒนาการคิดขั้นสูงตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Benjamin S. Bloom ที่มุ่งประเมินพฤติกรรมความคิดวิเคราะห์ ประเมินค่าและสร้างสรรค์จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4Ex2 เนื่องจากเป็นรูปแบบที่มุ่งให้ผู้เรียนได้คิดอย่างเป็นระบบ โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นให้คำแนะนำและประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน

ภาพที่ 1 แผนภาพการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 (ที่มา : Marshall et al. (2008))

การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้น Jeff C. Marshall et al. (2008, 6) ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ (Engage) ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน โดยการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับประเด็นที่นักเรียนสนใจ มีการสะท้อนอภิปัญญา ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้นักเรียนระดมความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน และการประเมินผลระหว่างเรียนการทำแบบทดสอบก่อนเรียน หรือสังเกตการตอบคำถามจากการสะท้อนอภิปัญญาของนักเรียนเพื่อประเมินความรู้และความเข้าใจของนักเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจค้นหา (Explore) ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าสำรวจข้อมูลจากเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด โดยใช้เหตุผลมีการสะท้อนอภิปัญญา ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นความรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนแนวคิดจากข้อมูลที่นักเรียนสงสัย

และวางแผนการค้นหาคำรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่าง ๆ และมีการประเมินผลระหว่างเรียน การตอบคำถามของผู้เรียนหรือสังเกตการณ์ทำงาน การศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนเพื่อประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบาย (explain) ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากขั้นสำรวจค้นหาวิเคราะห์ อธิบายความรู้และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านมีการสะท้อนอภิปัญญา ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้นำผลที่ได้จากการอ่านมาอธิบายได้ชัดเจนและถูกต้อง และมีการประเมินผลระหว่างเรียน ผู้สอนพิจารณาการให้เหตุผลประกอบการอธิบายของผู้เรียน ขั้นที่ 4 ขั้นขยายความรู้ (Extend) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกบทอ่านตามความสนใจและประยุกต์ใช้ความรู้ มีการสะท้อนอภิปัญญา ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับจากขั้นสำรวจและขั้นอธิบายมาประยุกต์ใช้กับบทอ่านที่ผู้เรียนสนใจ และมีการประเมินผลระหว่างเรียน

ผู้เรียนนำเสนอเรื่องที่อ่านและอภิปรายร่วมกัน เพื่อประเมินว่าผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้หรือไม่ด้วยสภาพ ปัญหาและเหตุผลดังกล่าว

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนเรียนรู้แบบ 4Ex2 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียน ได้รู้จักการค้นหาคำตอบ การจัดลำดับความคิด ให้เป็นระบบโดยครูผู้สอนเป็นผู้ตั้งคำถามกระตุ้น ความคิดของนักเรียนและประเมินพัฒนาการเรียนรู้ ในทุก ๆ ขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบริบท ของเนื้อหา สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน ค่าจากเรื่องที่ศึกษาได้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4Ex2 เหมาะสำหรับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมากกว่าการจัดการเรียนรู้ แบบปกติที่เน้นผู้สอนเป็นผู้บรรยาย และไม่ได้ฝึก ทักษะที่แท้จริง ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนไทรโยคมนตรีกาญจนบุรี อำเภไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ แบบ 4Ex2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 กับเกณฑ์ร้อยละ 75
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบ 4Ex2

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทรโยค มณีกาญจนวิทยา อำเภไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 171 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนไทรโยค มณีกาญจนวิทยา อำเภไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling)

เนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาในการพัฒนาความสามารถ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ดังนี้

1. เนื้อหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน
2. สื่อที่ใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ บทอ่านประเภทบทความ เรื่องสั้น บทร้อยกรอง โฆษณา และข่าวที่คัดเลือกมาจากสื่อออนไลน์

ระยะเวลา

ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยกำหนดระยะเวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

ตัวแปรตาม คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณที่จัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง วิจารณ์ญาณ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ

1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง แผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการนำวิธีการเรียนรู้แบบ 4Ex2 มาใช้เป็นแนว ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที โดยคัดเลือกบทอ่านมาจากสื่อออนไลน์และเป็นข้อมูลที่ นักเรียนมีประสบการณ์ร่วม ได้แก่ สถานที่ภายใน อำเภอไทรโยค หรือที่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา

1.6 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ มีค่าเท่ากับ 0.67 – 1.00

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณมาปรับปรุงตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทรโยค มณีกาญจน์วิทยาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งประเมินการคิดขั้นสูง ตามแนวคิดทฤษฎีของ Bloom's Taxonomy ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดประเมินค่าและการคิด สร้างสรรค์ จำนวน 30 ข้อโดยมีขั้นตอนสร้าง และตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

2.2 ศึกษาวิธีการเขียนและสร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์จากตำราต่าง ๆ

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ การเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

2.4 จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการ อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ให้ครอบคลุม

2.6 เสนอแบบทดสอบแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ ญาณต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผล เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้องของข้อคำถาม โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งผล การประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ มีค่าเท่ากับ 0.67 – 1.00

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการ อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณที่ปรับปรุงตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับข้อคำถามให้มีความชัดเจน ไม่สับสนและตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ไปทดลอง

ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนโทรโยคมณีกาญจนวิทยา อำเภอโทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน ที่ผ่านการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว

2.8 ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

2.9 นำผลการสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยตัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนก (r) ที่มีค่าระหว่าง 0.2 ถึง 1 จำนวน 30 ข้อ ซึ่งได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.57 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.29 – 0.69

2.10 นำแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ มาหา ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) คือ การตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

2.11 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงตามเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนเรียน (pre-test) หลังเรียน (post-test)

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วัดความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

3.3 เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการถาม

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นมีค่าเท่ากับ 0.67 – 1.00

3.4 นำแบบสอบถามแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับข้อคำถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียนรู้ และไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มทดลองทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดความสามารถเรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 จำนวน 10 คาบ คาบละ 50 นาที

3. กลุ่มทดลองทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. กลุ่มทดลองทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

การวิเคราะห์ข้อมูลตรวจสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปการทดลองวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้

แบบ 4Ex2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test dependent)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

(n = 35)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{d}$	$S.D.\bar{d}$	t
ก่อนเรียน	18.71	1.98	4.15	1.58	15.57
หลังเรียน	22.86	1.82			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 1 พบว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 18.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.98 คะแนนทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 22.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.82 มีผลต่าง ($\bar{d}$) เท่ากับ 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง ($S.D.\bar{d}$) เท่ากับ 1.58 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่าโดยใช้สถิติทดสอบค่า (t-test) แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมี

วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 มีรายละเอียด ดังนี้

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
1. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 เป็นลำดับต่อเนื่อง ไม่สับสน	4.83	0.38	มากที่สุด	3
2. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สามารถเรียนรู้ตามขั้นตอนได้ไม่ยากเกินไป	4.86	0.63	มากที่สุด	2
3. นักเรียนสามารถค้นหาคำตอบ/ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ด้วยตนเอง	4.94	0.24	มากที่สุด	1
4. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น หรืออภิปรายในเรื่องที่อ่านได้	4.80	0.41	มากที่สุด	4
5. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ช่วยให้นักเรียนมีวิจารณญาณในการอ่านมากขึ้น	4.86	0.36	มากที่สุด	2
รวมด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.86	0.35	มากที่สุด	1
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
6. นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดของตนเอง	4.91	0.28	มากที่สุด	1
7. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.74	0.44	มากที่สุด	3
8. นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น	4.71	0.46	มากที่สุด	4
9. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม	4.71	0.46	มากที่สุด	4
10. นักเรียนมีความสุขและสนุกกับการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2	4.77	0.43	มากที่สุด	2
รวมด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.77	0.42	มากที่สุด	2
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้				
11. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ช่วยพัฒนาการอ่านขั้นสูงได้	4.66	0.48	มากที่สุด	5
12. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ช่วยส่งเสริมการอ่านให้ดียิ่งขึ้น	4.69	0.47	มากที่สุด	4
13. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ช่วยให้ลำดับความคิดอย่างเป็นระบบ	4.80	0.41	มากที่สุด	2
14. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ส่งเสริมให้นักเรียนได้วิเคราะห์ ประเมินค่า และมีความคิดสร้างสรรค์	4.89	0.32	มากที่สุด	1
15. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการอ่านและ การศึกษาหาความรู้เรื่องอื่น ๆ ได้	4.74	0.44	มากที่สุด	3
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.75	0.43	มากที่สุด	3
รวมทุกด้าน	4.79	0.40	มากที่สุด	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ในภาพรวมอยู่ในระดับ ที่เห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.40)

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งเรียงตามลำดับ ความคิดเห็นดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านกิจกรรม การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.35) ลำดับรองลงมา คือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.77$, S.D. =

0.42) และด้านสุดท้ายประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.75, S.D. = 0.43$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 อยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถจัดลำดับความคิดสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และนำมาสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ประกอบด้วยแนวคิด และทฤษฎี 3 ประการคือ การสะท้อนอภิปัญญา(Metacognition) การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ และการประเมินผลตามที่วราวรรณ จันทร์นงศ์ และกิ่งฟ้า สินธุวงษ์ (2557, 4) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของอภิปัญญาไว้ว่าเป็นกระบวนการคิดเกี่ยวกับการรู้ซึ่งประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด (Metacognitive Knowledge) เป็นกระบวนการที่แต่ละคนรับรู้ว่าตนถนัดหรือมีความสามารถด้านใดจะเก็บความรู้หรือศึกษาหาความรู้ได้อย่างไร อีกส่วนหนึ่งคือ ประสบการณ์ด้านการคิด

เกี่ยวกับการรู้ (Metacognitive Experience) เป็นการกำกับ ควบคุม วางแผน และตรวจสอบความคิดของตน อีกทั้ง ได้กล่าวถึงการประเมินความรู้ด้านการคิดเกี่ยวกับการรู้ (Metacognitive Knowledge) ไว้ว่าเป็นการประเมินความรู้ที่ผู้เรียนให้ความหมายในสิ่งนั้นที่เป็นความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องที่เป็นความจริง ความเชื่อ ความคิดเห็น ความเข้าใจทฤษฎี สมมติฐาน และทัศนคติในสิ่งนั้น เช่น การเรียนรู้คืออะไร การคิดคืออะไร และรู้ว่ามิปัจจัยใดที่มีอิทธิพลสามารถทำ หรือแสดงบทบาทนั้นออกมาได้ ซึ่งในการประเมินนี้ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ของความรู้ด้านการคิดเกี่ยวกับการรู้ (Metacognitive Knowledge) คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับการให้นิยามความหมาย 2) ความรู้ที่ลำดับขั้นตอนและวิธีการ และ 3) ความรู้ที่เป็นเงื่อนไข ดังนั้นการเตรียมคำถามของครูจึงจำเป็นต้องอย่างยั้ง นอกจากนั้น ครูต้องฝึกให้ผู้เรียนถามคำถามเพื่อสืบค้นหาความรู้ คำตอบที่หลากหลายและมีความหมาย การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่ได้รับอาจจะได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต จากแหล่งความรู้จริง จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ จากการทดลอง หรือการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบศึกษาวิธีที่ส่งเสริมความรู้วิธีการเรียนรู้ ทักษะการคิดการอภิปรายและการนำเสนอชิ้นงาน

การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engage) ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน โดยการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับประเด็นที่นักเรียนสนใจ การสะท้อนอภิปัญญา ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้นักเรียนระดมความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน การทำแบบทดสอบก่อนเรียน หรือสังเกตการตอบคำถามจากการสะท้อนอภิปัญญาของนักเรียน

2) ขั้นสำรวจค้นหา (Explore) ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า สำรวจข้อมูลจากเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด โดยใช้ เหตุผลการสะท้อนอภิปราย ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้น ความรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนแนวคิด จากข้อมูลที่นักเรียนสงสัย และวางแผนการค้นหา ความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่าง ๆ การประเมินผลระหว่าง เรียนการตอบคำถามของผู้เรียน หรือสังเกตการณ์ ทำงาน การศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เพื่อประเมิน พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ขั้นอธิบาย (explain) ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากขั้นสำรวจค้นหาวิเคราะห์ อธิบายความรู้ และ ประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน การสะท้อนอภิปราย ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้ ผู้เรียนได้นำผลที่ได้จากการอ่าน มาอธิบายได้ชัดเจน และถูกต้อง การประเมินผลระหว่างเรียนผู้สอน พิจารณาการให้เหตุผลประกอบการอธิบายของผู้เรียน และ 4) ขั้นขยายความรู้ (Extend) ผู้สอนเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนเลือกบท อ่านตามความสนใจและประยุกต์ใช้ ความรู้ สะท้อนอภิปราย ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับ จากขั้นสำรวจและขั้นอธิบายมาประยุกต์ใช้กับบทอ่าน ที่ผู้เรียนสนใจ การประเมินผลระหว่างเรียน ผู้เรียน นำเสนอเรื่องที่อ่านและอภิปรายร่วมกัน เพื่อประเมินว่า ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่า จากเรื่องที่อ่านได้หรือไม่

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สามารถ ช่วยนักเรียนให้เชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้สะท้อน อภิปราย เพื่อสืบเสาะหาความรู้ และประเมินผล ระหว่างเรียนในทุก ๆ ขั้นตอน จึงทำให้ความสามารถ ด้านการอ่านอย่างมีวิจาร์ณ ญาณ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ แบบ 4Ex2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารณี ชื่นบาน (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนา ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4Ex2 ร่วมกับ

เทคนิคเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู แบบ 4Ex2 ร่วมกับเทคนิคเกมมีคะแนนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการอภิปรายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 สามารถช่วยให้นักเรียน คิดอย่างเป็นระบบ ค้นหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียน ได้สะท้อนอภิปราย และวัดประเมินผลในทุก ๆ ขั้นตอน ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิด ขั้นสูง วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ จึงทำให้ ความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจาร์ณ ญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ แบบ 4Ex2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัด การเรียนรู้แบบ 4Ex2 อยู่ในระดับที่เห็นด้วย มากที่สุดอาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ ความรู้ที่เกิดจากการสร้างองค์ความรู้โดยทุกขั้นตอน นักเรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษาระหว่างการจัดการเรียนรู้ และเป็นกระบวนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติค้นหาคำตอบด้วยตนเองโดยการเชื่อมโยง ความรู้เดิมเพื่อนำมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ และประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของนันทน์ภัส นิยมทรัพย์ (2560, 85) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบโดยใช้ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาคำตอบ หรือข้อความรู้ ด้วยการตั้งสมมุติฐาน การค้นคว้า หาข้อมูลสามารถรวบรวมกฎเกณฑ์และใช้เป็นเครื่องมือ

หาข้อมูลสามารถรวบรวมกฎเกณฑ์และใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและรู้จักการให้เหตุผลในการตัดสินใจสรุปคำตอบ

ดังนั้น จากเหตุผลและข้อสนับสนุนดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 ทำให้นักเรียนสามารถค้นหาคำตอบและตอบคำถามด้วยตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่มคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและมีความคิดสร้างสรรค์สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการอ่านและการศึกษาหาความรู้เรื่องอื่น ๆ ได้ จึงทำให้ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 อยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 มีการแบ่งให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มพบว่า นักเรียนกลุ่มเก่งจะเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบมากกว่านักเรียนกลุ่มปานกลางและอ่อน ทำให้ภาวะภายในกลุ่มตกอยู่ที่นักเรียนคนใดคนหนึ่งภายในกลุ่มเท่านั้น ดังนั้นครูควรกำหนดประเด็นให้นักเรียนได้ศึกษากัน

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งฟ้า สินธุวงษ์. (2557). การสอนเพื่อพัฒนาการคิดและการเรียนรู้. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธาริณี ชื่นบาน. (2562). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4Ex2 ร่วมกับเทคนิคเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทน์ภัส นียมทรัพย์. (2560). ความรู้พื้นฐานด้านการเรียนการสอน Basic knowledge on instruction. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วราวรรณ จันทรวงศ์. (2557). การคิดและการคิดเกี่ยวกับการรู้ : แนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน. ขอนแก่น: คลังนาโนวิทยา.
- สุกัญญา ทาโสต. (2562). เอกสารประกอบการสอน หัวข้อ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ. เชียงราย: คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเชียงราย.

อย่างน้อยคนละ 1 ประเด็น เพื่อให้ทุกคนเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน และนำความรู้มาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น เพื่อหาข้อสรุปภายในกลุ่มร่วมกัน

2. การจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 พัฒนามาจากการเรียนรู้แบบสืบสอบ ทำให้นักเรียนมีพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเป็นไปตามลำดับขั้น แต่นักเรียนบางกลุ่มยังไม่เข้าใจถึงกระบวนการวัดและประเมินผลในแต่ละขั้น ซึ่งครูควรใช้การสังเกตประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ กระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามที่สะท้อนอภิปรายเพื่อแสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนขาดทักษะในการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ เรียบเรียงการใช้ภาษาไม่ถูกต้อง และขาดข้อมูลสาระสำคัญที่ชัดเจนมาสนับสนุนซึ่งทักษะการเขียนเป็นสาระสำคัญของรายวิชาภาษาไทย ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2

- เอมอร เนียมน้อย. (2551). พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ3R. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- Bloom. (1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive Domain*. New York: David Mc Kay Company.
- Marshall, J., Horton, C., and Smart. (2008). “4Ex2 Instructional Model: Uniting Three Learning Constructs to Improve Praxis in Science and Mathematics Classrooms.” Research paper presented at Association of Science Teacher Education (ASTE) international conference. St. Louis, MO.

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค DISRUPTIVE INNOVATION

A COMPONENTS ANALYSIS OF THAI YOUTH CHARACTERISTICS IN DISRUPTIVE INNOVATION ERA

Receive : July 06, 2022

Revised: October 21, 2022

Accepted: November 25, 2022

ศศิพิมพ์มาศ หงษ์สมบัติ

อาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

Sasipimmas Hongsombud

Lecturer, Faculty of Liberal Arts, National Sports University, Region Suphanburi Campus

*Corresponding author e-mail: Hongsombud@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสานวิธี โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สัมภาษณ์นักวิชาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศ และรูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนไทยในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี อายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 540 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจโดยใช้โปรแกรม LISREL ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.80-0.86 องค์ประกอบด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.79-0.88 องค์ประกอบด้านชีวิตและอาชีพ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.82-0.86 และองค์ประกอบด้านสังคมและค่านิยมจริยธรรม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.81-0.84 2) ความตรงเชิงโครงสร้างจากการสำรวจองค์ประกอบด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง มีรายละเอียดดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 924.44, องศาความเป็นอิสระ เท่ากับ 100, ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00, ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) เท่ากับ 0.96, ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.76 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.051

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ คุณลักษณะของเยาวชนไทย ยุค Disruptive Innovation

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to components analysis of Thai youth characteristics in disruptive Innovation era 2) to examine the conformity of components model of Thai youth characteristics

in disruptive innovation era. This research was the mix methodology research. The data collection was imposed upon the two forms of research, qualitative and quantitative. The qualitative research has been employed by the open-ended questions for interviewing, for instant, information technology academics, assessment measurement academics information and technology entrepreneurs. On the one hand, the quantitative research manifested in the questionnaires designed for 540 Thai youths in the area of Suphan Buri province, aged between 18-25 years, using stratified random sampling. The statistics for data analysis were exploratory factor analysis by using LISREL program. The findings of the study were as follows: 1) The components analysis of Thai youth characteristics in disruptive Innovation era were composed of 4 factors as following: component of creativity and innovation are weight values between 0.80-0.86, component of information, media and technology are weight values between 0.79-0.88, component of life and career are weight values between 0.82-0.86, component of social and ethical are weight values between 0.81-0.84. 2) The construct validity of structural model which analyzed by the exploratory factor analysis showed by the Chi-Square Goodness of Fit Index is 924.44, degree of freedom (df) is 100, probability (p – value) is 0.00, Comparative of Fit Index (CFI) is 0.96, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) is 0.76 and Root Mean Square Residual (RMR) is 0.051.

Keywords : Components Analysis, Characteristics of Thai Youth, Disruptive Innovation Era

บทนำ

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของโลกในยุคปัจจุบัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฯลฯ และปัจจุบัน กำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างเต็มตัว วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว นำมาสู่โอกาส ภัยคุกคาม เงื่อนไขและข้อจำกัดใหม่ ๆ ทำให้เกิดผลกระทบทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อันรวดเร็ว ในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและการเพิ่มศักยภาพของความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น หากต้องการให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในประเทศ โดยใช้คนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิต และสุขภาวะที่ดี พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์

มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรม และคุณธรรม นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางด้าน เทคโนโลยี (Technology) และนวัตกรรม (Innovation) ยังเป็นตัวขับเคลื่อนให้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน มากขึ้นสำหรับในยุคที่ความรู้ และข้อมูลข่าวสาร มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และตลอดเวลา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนา ทักษะความสามารถที่แตกต่างไปจากเดิม

ยุค Disruptive Innovation เป็นยุคที่มีการนำ นวัตกรรมทางธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ดิจิทัลมาสร้างนวัตกรรมที่แตกต่างไปจากการดำเนิน ธุรกิจแบบเดิม ๆ นำมาสู่ความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค ได้มากขึ้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2562) อย่างไรก็ตามในด้านการจัดการเรียนรู้ Disruptive Innovation ถูกพัฒนาจากการเรียนรู้ผ่านโลกออนไลน์

แล้วนำความรู้เหล่านั้นไปสร้างสรรค์ให้เกิดนวัตกรรมที่ผู้เรียนสนใจ และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของเยาวชนไทย ให้สอดคล้องกับสังคมในยุค Disruptive Innovation ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างและพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถ มีทักษะ ความถนัด ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจะขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก (จาตุรนต์ ฉายแสง, 2556, 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยที่สำคัญที่จะพาสังคมไปสู่เป้าหมายดังกล่าวคือ “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” ซึ่งหากต้องการให้พัฒนาอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ควรเริ่มที่กลุ่มคนที่จะมาเป็นกำลังหลักของประเทศในอนาคต ซึ่งนั่นก็คือ “เด็กและเยาวชน” สำหรับแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในยุค Disruptive Innovation ได้มีการบูรณาการทักษะการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การสร้างศักยภาพสูงสุดของเยาวชนไปพร้อมกัน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ ผู้เรียนมีความรอบรู้สิ่งรอบตัวที่พร้อมเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต 2) ทักษะด้านเทคโนโลยี การทำงาน การคิดจินตนาการ การแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ บูรณาการเชิงสร้างสรรค์ การจัดการบุคคล การประเมิน การตัดสินใจ ความยืดหยุ่นในสถานการณ์ที่เหมาะสม การบริการ การสื่อสาร วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 3) ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ มีความอดทน กล้าคิด กล้าทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความฉลาดทางอารมณ์ มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย มีความมุ่งมั่นสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันนี้ยังมีปัจจัยหลัก ๆ 3 ปัจจัย คือ 1) อินเทอร์เน็ต 2) ความคิดสร้างสรรค์ และ 3) การปฏิสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมไปสู่ความยั่งยืนและครบวงจร (วิจารณ์ พานิช, 2558)

ดังนั้น บทบาทของเยาวชนยุคใหม่ที่เป็นอนาคตของชาติ ย่อมเป็นความหวังของประเทศไทย ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น เยาวชนไทยต้องมีการปรับตัวรับกับการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation จะเป็นไปในทิศทางใดที่จะทำให้เยาวชนไทยได้ปรับตัวพัฒนาตนเองให้เข้ากับยุคสมัย มีทักษะการใช้ชีวิตสามารถนำความรู้มาแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีมได้ มีทักษะในการสื่อสาร เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนา มีความเสียสละ รับผิดชอบต่อสังคม มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้ เป็นความคาดหวังต่อภาพลักษณ์เยาวชนไทย ดังนั้นเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนสังคมไทยให้ก้าวเข้าสู่ยุค Disruptive Innovation ซึ่งแนวคิดในยุคดังกล่าว ควรเริ่มจากการสร้างและพัฒนาเยาวชนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองในอนาคต จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาทักษะของเยาวชนไทยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพทักษะของเยาวชนที่จะส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้และทักษะด้านความสามารถเฉพาะตัว และนำเอาความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วมาผสมผสานรวมเข้ากับความสามารถเฉพาะตัวจะทำให้บุคคลผู้นั้นประสบความสำเร็จในอนาคตได้โดยไมยาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) โดยเป็นการศึกษาทั้งเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาเอกสารตามกรอบเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรม 20 ปี ผลกระทบจาก Disruptive Technologies แนวคิดคุณลักษณะของเยาวชนไทยและแนวคิดทฤษฎีในยุค Disruptive Innovation การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับเยาวชนไทยในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี อายุระหว่าง 18-25 ปี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ได้วิเคราะห์จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม องค์ประกอบด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี องค์ประกอบด้านชีวิตและอาชีพ และองค์ประกอบด้านสังคมและความมีจริยธรรมโดยผู้วิจัยได้ใช้เป็นตัวแปรแฝง (Latent Variables) ในโมเดลและมีตัวบ่งชี้ที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามวิธีการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิธีเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ 1) นักวิชาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 2 ท่าน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และ 3) ผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น 4 ท่าน

วิธีเชิงปริมาณ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนไทยในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี อายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 87,283 คน เป็นชาย จำนวน 43,614 คน หญิง จำนวน 43,669 คน (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2562)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนไทยในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี อายุระหว่าง 18 -25 ปี การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของโมเดล LISREL คือขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าต่อพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิแบบเป็นสัดส่วน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 8 ช่วงอายุ ในงานวิจัยนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 16 ตัวแปร ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามสูตรของแฮร์และคนอื่น ๆ (Hair and other, 2006, 112) กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ ตั้งแต่ 320 ตัวอย่างขึ้นไป สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 540 ตัวอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สร้างกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเยาวชนไทย แนวคิดและผลกระทบของยุค Disruptive Innovation พร้อมกำหนดนิยาม องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ หลังจากนั้นทำการร่างองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation

2. ตรวจสอบความเป็นไปได้ของนิยามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน มีข้อสรุปดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม พบว่าเยาวชนไทยต้องได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาอยู่เสมอในรูปแบบของการเรียนรู้ เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ควรมีการนำศักยภาพของเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เป็นกลุ่ม การเรียนรู้แบบมวลชน นอกจากนี้ ควรมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ ประเมินอย่างเป็นระบบ คิดสิ่งใหม่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมแก่สังคม การนำนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติได้ ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ใช้ความคิดอย่างเป็นระบบสามารถประเมินค่า และตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุมีผลและมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี พบว่าเยาวชนไทยจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี การสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถใช้ ICT ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่า อย่างแท้จริง นอกจากนี้ต้องมีความเข้าใจ และสามารถใช้เทคโนโลยี (TECHNO) ความเข้าใจ และสามารถใช้สื่อ (MEDIA) เลือกใช้สารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม (USEIMT) และความเข้าใจและสามารถใช้สารสนเทศ (INFOR) สามารถใช้และประเมินผลสารสนเทศได้อย่างเท่ากัน วิเคราะห์และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมใช้เทคโนโลยีใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านชีวิต และอาชีพ พบว่า คุณลักษณะของเยาวชนไทยต้องมีการพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ อาทิ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว มีการริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง มีทักษะสังคม และสังคมข้ามวัฒนธรรม มีความสามารถในการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ มีภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของ การเรียนรู้ร่วมกันและการแสวงหาความรู้ เป็นต้น

2.4 ด้านสังคม และความมีจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะของเยาวชนไทย คือ เคารพกฎกติกาของสังคม ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ใฝ่เรียนรู้ รอบรู้ มีสติปัญญา ขยันขันแข็ง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน รู้จักรับผิดชอบชั่วดีตามหลักจริยธรรม และหลักธรรมของศาสนา มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เชื้อเพลิง คำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ และสร้าง ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และสรุปเป็นองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation

3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ใช้กับกลุ่มตัวอย่างเยาวชนไทยในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ก่อนนำไปทดลองใช้ มีการทดสอบค่าความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงของแบบสอบถามกับเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำผลไปวิเคราะห์หาความค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีการครอนบาค โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เท่ากับ 0.790 - 0.873 (Cronbach, 1974, 161) และความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.513 - 0.871 (Gustavo Carlo and Branddy Randall, 2002, 35)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เยาวชนไทยในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือให้กลุ่มเยาวชนตอบด้วยตนเอง สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้เก็บกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 540 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 540 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 324 คน (ร้อยละ 60.00) อายุ 19-22 ปี จำนวน 210 คน (ร้อยละ 38.89) รองลงมา 19-26 ปี จำนวน 126 คน (ร้อยละ 23.33) อยู่ในระหว่างศึกษา จำนวน 537 คน (ร้อยละ 99.40) แผนการเรียนส่วนใหญ่สายศิลป์ภาษา จำนวน 252 คน (ร้อยละ 46.7) รองลงมา สายวิทยาศาสตร์ จำนวน 238 คน (ร้อยละ 44.10) การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 297 คน (ร้อยละ 55.00) รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 148 คน (ร้อยละ 27.40) ระดับเกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ลำสุดส่วนใหญ่คะแนนเฉลี่ย 2.51- 3.00 จำนวน 208 คน (ร้อยละ 38.50) รองลงมา คะแนนเฉลี่ย 3.01-3.50 จำนวน 123 คน (ร้อยละ 22.80) ความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ยังไม่คิด จำนวน 332 คน

(ร้อยละ 61.50) อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป จำนวน 212 คน (ร้อยละ 39.30) รองลงมา เกษตรกร จำนวน 128 คน (ร้อยละ 23.70) รายได้ต่อเดือนในปัจจุบันของผู้ปกครองส่วนใหญ่ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 256 คน (ร้อยละ 47.40) รองลงมา 15,001-30,000 บาท จำนวน 224 คน (ร้อยละ 41.50) และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 72 คน (ร้อยละ 13.30) รองลงมา อำเภอนองหญ้าไทร จำนวน 68 คน (ร้อยละ 12.60)

2. ผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับแรกคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 16 ตัวบ่งชี้ ซึ่งจำแนกตามองค์ประกอบดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learn) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้คือ 1.1) การคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์ (CI) 1.2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (CP) 1.3) การพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (SL) และ 1.4) ความฝึกฝนในการเรียนรู้ (PL) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.80 0.86 0.81 และ 0.84 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Media) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้คือ 2.1) ความรู้ความเข้าใจในการใช้ดิจิทัล (KD) 2.2) การใช้และประเมินสารสนเทศได้อย่างเท่าทัน (AI) 2.3) การวิเคราะห์และเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม (MS) และ 2.4) การใช้เทคโนโลยีใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (TE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.79 0.85 0.88 และ 0.84 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านชีวิต และอาชีพ (Life) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้คือ 3.1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (FA) 3.2) ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมและความต่างกระบวนทัศน์ (UP) 3.3) ความมีวินัยและความรับผิดชอบ (DR) และ 3.4) ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม (LT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82 0.86 0.82 และ 0.85 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 4 ด้านสังคม และความมีจริยธรรม (Social) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้คือ 4.1) การให้

ความเคารพผู้อื่น (RO) 4.2) การมีจิตสาธารณะ (PM) 4.3) ความเป็นพลเมืองดี (GC) และ 4.4) ความรับผิดชอบ

ต่อตนเองและสังคม (RS) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82 0.84 0.81 และ 0.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

ตัวบ่งชี้คุณลักษณะของเยาวชนไทย ในยุค Disruptive Innovation	น้ำหนัก องค์ประกอบ	SE	T	R ²	สปส. คะแนน องค์ประกอบ
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก					
องค์ประกอบด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learn)					
1. การคิด วิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์ (CI)	0.80***	0.36	-13.66	0.64	0.36
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (CP)	0.86***	0.27	12.14	0.73	0.27
3. การพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (SL)	0.81***	0.35	13.57	0.65	0.35
4. ความฝึกฝนในการเรียนรู้ (PL)	0.84***	0.29	12.59	0.71	0.29
องค์ประกอบด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Media)					
5. ความรู้ความเข้าใจในการใช้ดิจิทัล (KD)	0.79***	0.38	-14.71	0.62	0.38
6. การใช้และประเมินสารสนเทศได้อย่างเท่าทัน (AI)	0.85***	0.27	13.59	0.72	0.27
7. การวิเคราะห์และเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม (MS)	0.88***	0.22	12.65	0.78	0.22
8. การใช้เทคโนโลยีใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (TE)	0.84***	0.29	13.83	0.71	0.29
องค์ประกอบด้านชีวิต และอาชีพ (Life)					
9. ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (FA)	0.82***	0.33	-14.25	0.67	0.33
10. ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมและความต่างกระบวนทัศน์ (UP)	0.86***	0.26	13.40	0.74	0.26
11. ความมีวินัยและความรับผิดชอบ (DR)	0.82***	0.32	14.17	0.68	0.32
12. ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม (LT)	0.85***	0.27	13.52	0.78	0.27
องค์ประกอบด้านสังคม และความมีจริยธรรม (Social)					
13. การให้ความเคารพผู้อื่น (RO)	0.82***	0.34	-13.61	0.66	0.34
14. การมีจิตสาธารณะ (PM)	0.84***	0.29	12.96	0.71	0.29
15. ความเป็นพลเมืองดี (GC)	0.81***	0.35	13.76	0.65	0.35
16. ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (RS)	0.84***	0.30	13.14	0.70	0.30
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับสอง					
องค์ประกอบด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learn)	0.85***	0.28	8.69	0.72	0.28
องค์ประกอบด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Media)	0.97***	0.07	3.90	0.93	0.07
องค์ประกอบด้านชีวิต และอาชีพ (Life)	0.97***	0.05	3.20	0.95	0.05
องค์ประกอบด้านสังคม และความมีจริยธรรม (Social)	0.91***	0.18	7.24	0.82	0.18

Chi-square = 924.44 df = 100 p = 0.0 GFI = 0.82 AGFI = 0.76 RMR = 0.051

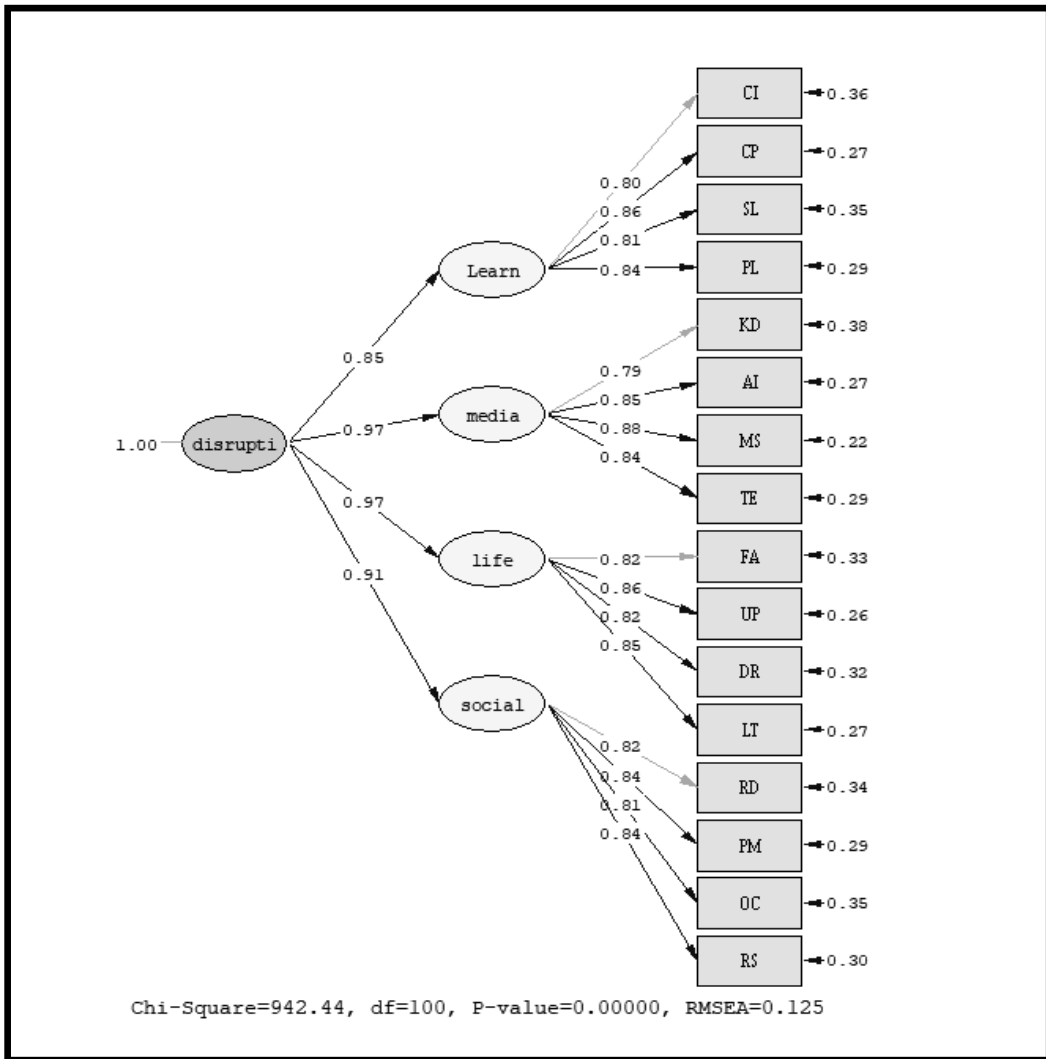
3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ในแต่ละองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการพิจารณาถึงคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation เมื่อพิจารณาในรายละเอียดขององค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Media) และองค์ประกอบด้านชีวิตและอาชีพ (Life) มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.97 รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบด้านสังคม และความมีจริยธรรม (Social) มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.91 และองค์ประกอบด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learn) มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด เท่ากับ 0.85 และแต่ละองค์ประกอบมีความเชื่อมั่น ในการวัด (R^2) อยู่ระหว่าง 0.72 – 0.95 แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน สามารถ

วัดคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation และยืนยันโมเดลคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ดังตารางที่ 1

4. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation พบว่า ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 924.44 องศาความเป็นอิสระเท่ากับ 100 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.76 ซึ่งเข้าใกล้ 1 รวมทั้งค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.051 ซึ่งมีค่าน้อยมากเข้าใกล้ศูนย์ นั้นแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตารางที่ 2 และภาพที่ 1

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีทดสอบประสิทธิภาพของโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation

	ค่าดัชนี
ค่าไค-สแควร์ (Chi-square)	924.44
องศาความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)	100
ค่าความน่าจะเป็น (P-value)	0.00
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI)	0.96
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)	0.76
ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR)	0.051

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

คุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ในงานวิจัยนี้ได้ยึดตามคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้ตัวบ่งชี้ในงานวิจัยมีความสมบูรณ์ตามเกณฑ์ของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learn) พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ 1.1) การคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์ (CI) 1.2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (CP) 1.3) การพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (SL) และ 1.4) ความฝึกฝนในการเรียนรู้ (PL) เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation แสดงว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวนี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่จะบ่งบอกถึงคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ด้านการเรียนรู้

และนวัตกรรมได้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (CP) รองลงมา คือ ความฝึกฝนในการเรียนรู้ (PL) การพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (SL) ความฝึกฝนในการเรียนรู้ (PL) และการคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์ (CI) ตามลำดับสอดคล้องกับ ธันยวิช วิเชียรพันธ์ และปวีณา จันทรสุข (2556) กล่าวว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21 Century skills) ที่พัฒนาโดยองค์ กรภาคี เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นให้เกิดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ และแก้ปัญหา การสื่อสาร การสร้างความร่วมมือ การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Media) พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ 2.1) ความรู้ความเข้าใจในการใช้ดิจิทัล (KD) 2.2) การใช้และประเมินสารสนเทศได้อย่างเท่าทัน (AI) 2.3) การวิเคราะห์และเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม (MS) และ 2.4) การใช้เทคโนโลยีใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (TE) เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวนี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่จะบ่งบอกถึงคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีได้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การวิเคราะห์และเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม (MS) รองลงมา คือ การใช้และประเมินสารสนเทศได้อย่างเท่าทัน (AI) การใช้เทคโนโลยีใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (TE) และความรู้ความเข้าใจในการใช้ดิจิทัล (KD) ตามลำดับ โดยข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาใช้เป็นกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนในอนาคต โดยเน้นความรู้ ความเข้าใจในการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Communication) ซึ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายควรให้การส่งเสริมและสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาควรส่งเสริมให้มีการกำหนดแนวทาง

ในการพัฒนาการศึกษาไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ภายใต้กรอบไทยแลนด์ 4.0 มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนมีการดำเนินการให้เกิดวิสัยทัศน์และภารกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน (ทนภา สายทิพย์, 2558)

องค์ประกอบที่ 3 ด้านชีวิต และอาชีพ (Life) พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ 3.1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (FA) 3.2) ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมและความต่างกระบวนทัศน์ (UP) 3.3) ความมีวินัยและความรับผิดชอบ (DR) และ 3.4) ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม (LT) เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation แสดงว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวนี้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่จะบ่งบอกถึงคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ด้านชีวิต และอาชีพได้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมและความต่างกระบวนทัศน์ (UP) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม (LT) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (FA) และความมีวินัยและความรับผิดชอบ (DR) ตามลำดับ โดยข้อค้นพบข้างต้นเพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่สามารถสร้างทักษะการทำงานในอนาคต เนื่องจากปัจจุบัน การเรียนรู้สำหรับเยาวชนรุ่นใหม่มุ่งเน้นเพื่อสร้างทักษะการทำงาน เนื่องจากในโลกแห่งอนาคตคนไทยส่วนใหญ่จะมีความต้องการในการทำงานที่อยากจะทำได้โดยรวดเร็วไปจนถึงโอกาสในการเป็นเจ้าของกิจการ แต่คนไทยกลับไม่มีความสามารถด้านการแข่งขันการบริหารจัดการและด้านการเงิน จึงส่งผลให้กิจการเหล่านั้นไม่สามารถอยู่รอดได้ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้เยาวชนมีการเรียนรู้ในด้านชีวิตและอาชีพ (ปิยะบุตร ชลวิจารณ์, 2559) โดยการเรียนรู้ดังกล่าวควรเริ่มตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา เพื่อให้เด็กรู้ว่าชอบอะไรก่อนแล้วให้เด็กลองในสิ่งที่ตนเองสนใจในสิ่งที่ชอบก่อน และหาตัวเอง

หลังจากนั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องเริ่มสร้างสิ่งที่ตนเองถนัด (โกศล แต่งอุทัย, 2559) ดังนั้นการศึกษาของเยาวชนไทยจากนี้ไปต้องปรับเปลี่ยนให้เด็กไม่เพียงแต่การได้ปริญญาเท่านั้น แต่ต้องมองหาหนทางที่จะทำให้เด็กไทยมีทักษะวิชาชีพอย่างแท้จริง

องค์ประกอบที่ 4 ด้านสังคม และความมีจริยธรรม (Social) พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ 4.1) การให้ความเคารพผู้อื่น (RO) 4.2) การมีจิตสาธารณะ (PM) 4.3) ความเป็นพลเมืองดี (GC) และ 4.4) ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (RS) เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation แสดงว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวนี้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่จะบ่งบอกถึงคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ด้านสังคม และความมีจริยธรรมได้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การมีจิตสาธารณะ (PM) และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (RS) รองลงมา คือ การให้ความเคารพผู้อื่น (RO) ความเป็นพลเมืองดี (GC) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอำนาจ อดถกโก (น้อยนิล) (2554) คุณลักษณะของเยาวชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีรักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีวินัย และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ควรจัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ทุกครั้ง 2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ผู้สอนจะต้องพยายามให้นักเรียนได้ทำการบ้าน หรืองานที่มอบหมายด้วยตนเองไม่ลอกของเพื่อนมาส่ง 3) ความมีวินัย ผู้สอนต้องจัดให้นักเรียนเข้าแถวก่อนเข้า ห้องเรียน และให้เดินเป็นแถวไปเรียนตามห้องทุกครั้ง 4) การใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ โรงเรียนควรจัดนิทรรศการด้านวิชาการให้นักเรียนได้เข้าร่วม 5) การอยู่อย่างพอเพียงควรมีโครงการเกี่ยวกับการออมเงินเพื่อฝึกการใช้จ่ายเงิน

ให้นักเรียน 6) ความมุ่งมั่นในการทำงาน ผู้สอนต้องมีกิจกรรมเสริมการสอนที่มอบหมายงานให้เด็กได้ทำงานส่ง 7) การรักความเป็นไทยผู้สอนจะต้องสอนให้เด็กรู้จักการไหว้ผู้ใหญ่ และไหว้กันและกัน 8) การมีจิตสาธารณะผู้สอนต้องพานักเรียนเข้าร่วมช่วยทำงานให้กับสังคม

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง โมเดลคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation พบว่า โมเดลการวัดองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญภัทร หุ่นสุวรรณ และคณะ (2557) พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านทักษะแห่งอนาคต และด้านลักษณะชีวิต นอกจากนี้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้คุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ในแต่ละองค์ประกอบมีค่าเป็นบวกสูงแสดงว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการพิจารณาถึงคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation เมื่อพิจารณาในรายละเอียดขององค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (Media) และองค์ประกอบด้านชีวิต และอาชีพ (Life) มีความสอดคล้องมากที่สุด และมีค่าน้ำหนักความสอดคล้องเท่ากัน สอดคล้องกับ พาที เกษธนากร (2561) เรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 13 ตัวบ่งชี้ โดยจำแนกตามองค์ประกอบได้ดังนี้ ด้านทักษะชีวิตและการทำงาน จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ คือ การริเริ่มสร้างสรรค์และการกำกับดูแลตนเอง ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะด้านสังคม

และทักษะข้ามวัฒนธรรม ภาวะผู้นำ และการทำงานเป็นทีม และการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตที่รับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ค่าด้านทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ คือ ความเข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยี ความเข้าใจและสามารถใช้สื่อ เลือกใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ได้อย่างเหมาะสม และความเข้าใจและสามารถใช้สารสนเทศ และด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม จำนวน 4 ตัวบ่งชี้คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ซึ่งโมเดลตัวบ่งชี้ทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ องค์ประกอบด้านสังคม และความมีจริยธรรม (Social) เป็น องค์ ประกอบ ที่มีความสอดคล้องรองลงมา ดังนั้น จึงควรมุ่งเน้นปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอกตามความสนใจของนักศึกษา อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรม (Learn) มีความสอดคล้องน้อยที่สุด ซึ่งทักษะในด้านนี้เป็นเป็นทักษะพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนในทุกด้าน เพราะการเรียนรู้จะต้องมีในทุก ๆ คน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความรู้ที่ได้รับจะสามารถนำไปพัฒนาต่อในการสร้างนวัตกรรมในอนาคต

ดังนั้น กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ทั้ง 4 องค์ประกอบ เป็นคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation สำหรับ เยาวชน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตใหม่สำหรับประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่ต้องการให้เยาวชนยุคใหม่ให้มีทักษะที่เหมาะสมสอดคล้องกับ เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ

(2559) พบว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเยาวชน ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะ สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ นอกจากนี้ ทักษะที่สำคัญ สำหรับการดำรงชีวิตและยืนหยัดในโลกอนาคตได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องเสริมสร้างให้เยาวชนมีคุณลักษณะ ทักษะแห่งอนาคตใหม่ พัฒนาจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกต่อการเป็นพลเมือง และจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคตให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์มีความตรงที่สามารถนำไปใช้วัดคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation ได้สอดคล้องกับรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2556) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) และนโยบายการพัฒนาบัณฑิต กำหนดให้การจัดการศึกษาจะต้องมีความเป็นพลวัต (Dynamic) ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของเยาวชนทั้งด้านการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตต่อไป นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ห้ององค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation หน่วยงานทางการศึกษาควรนำไปใช้ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของเยาวชนไทย
2. ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ห้ององค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation หน่วยงานทางการศึกษาควรมี

การดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เยาวชนกลายเป็นคุณลักษณะนิสัยประจำตัวที่ดี อันจะช่วยสร้างสรรค์และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมหาวิทยาลัยควรมีผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามองค์ประกอบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค Disruptive Innovation

2. ควรมีการศึกษาการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนไทยให้มีทักษะการใช้ชีวิตในยุค Disruptive Innovation

3. ควรมีการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้เพื่ออนาคตให้เยาวชนมีทักษะ ทักษะคิด วิเคราะห์ และบุคลิกภาพเพื่อเผชิญกับอนาคต ในเชิงบวกในยุค Disruptive Innovation เพื่อให้สามารถปรับตัวให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

4. ควรมีการศึกษาแนวทางหลักสูตรที่เน้นทักษะทางการวิจัยและเทคโนโลยีมีมิติเดียว

เอกสารอ้างอิง

- กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ, บุญเรือง ศรีเหรียญ และชาติรี เกิดธรรม และคณะ. (2557). การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 16(1), 45-55.
- โกศล แดงอุทัย. (2559). อกวิวัฒน์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย. ค้นเมื่อ ธันวาคม 22, 2562, จาก <http://www.youtube.com/watch?v=e51MVmTJz-U>.
- จาดุรนต์ ฉายแสง. (2556). นโยบายด้านการศึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในวันพฤหัสบดีที่ 11 กรกฎาคม 2556 ณ ห้องประชุมราชวัลลภ กระทรวงศึกษาธิการ. ค้นเมื่อ มกราคม 15, 2563, จาก <https://silو.tips/download/11-2556>.
- ทนุภา สายทิพย์. (2558). การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 5(1), 56-58.
- ธัญวิษ วิเชียรพันธ์ และปวีณา จันทร์สุข. (2556). รายงานโครงการพัฒนาเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนไทย เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, วุฒิชัย เนียมเทศ และณัฐวิทย์ พจนตันติ. (2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 3(2), 208-222.
- ปิยะบุตร ชลวิจารณ์. (2559). อกวิวัฒน์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย. ค้นเมื่อ มกราคม 15, 2563, จาก <http://www.youtube.com/watch?v=e51MVmTJz-U>.
- พระอำนาจ อดตกาโม (น้อยนิล). (2554). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

- พาทิ เกศธนากร. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่21 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 20(1), 97-107.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). การจัดการเรียนรู้ในยุค Disruptive Innovation. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้*, 1(2), 3-14.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়กรัฐมนตรี. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. ค้นเมื่อ มกราคม 15, 2563, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ.2551-2565*. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย. (2562). *สถิติประชากรทางทะเบียนราษฎร*. ค้นเมื่อ มกราคม 15, 2563, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>.
- Cronbach, Lee Joseph. (1974). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd Ed. New York: Harper and Row.
- Gustavo Carlo & Branddy Randall. (2002). The Development of a Measure of Prosocial Behaviors for Late Adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 31(1), 31-44.
- Hair, J.F. and others. (2006). *Multivariate data analysis*. 6th ed. Upper Saddle River, N.J.: Pearson Education Inc.

การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดตรังที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

PERCEPTION OF THAI TOURISTS IN IMAGE OF TRANG PROVINCE AFFECTING THE REVISITATION

Receive : October 25, 2022

Revised: March 13, 2023

Accepted: March 29, 2023

ณัฐภัทร เทพพุลผล¹⁾, กัลยา สว่างคง²⁾

¹⁾นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,

²⁾อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,

Nattaphat Thepphulphol¹⁾, Kanlaya Swangkong²⁾

¹⁾Master of Arts (Tourism management) Dhurakij Pundit University,

²⁾Lecturer in Master of Arts (Tourism management), Faculty of Tourism and Hospitality

Dhurakij Pundit University,

*Corresponding author e-mail: nattaphat.t.567@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การรับรู้ภาพลักษณ์ของจังหวัดตรังในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย (2) แนวโน้มการมาเยือนซ้ำจังหวัดตรังของนักท่องเที่ยวชาวไทย และ (3) การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง อย่างน้อย 1 ครั้ง จำนวน 400 คน ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรังภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) โดยด้านอาหารพื้นเมือง และโบราณสถาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.20$) รองลงมา คือ ความผ่อนคลาย และคุณภาพการบริการ ($\bar{x} = 4.19$) สถานที่ท่องเที่ยว และความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.10$) และชื่อเสียง และการบอกต่อ ($\bar{x} = 4.08$) ตามลำดับ (2) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีแนวโน้มการมาเยือนซ้ำจังหวัดตรังของนักท่องเที่ยวชาวไทยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) โดยจังหวัดตรังเป็นทางเลือกที่สำคัญที่สุดในการเดินทางในอนาคต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมาคือ ความประทับใจในการมาเยือนจังหวัดตรัง ($\bar{x} = 4.17$) จะแนะนำให้คนรู้จักมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ($\bar{x} = 4.07$) อยากเล่าประสบการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดตรังให้แก่คนอื่น ๆ ที่ท่านรู้จัก ($\bar{x} = 4.06$) และตั้งใจว่าจะกลับมาเที่ยวจังหวัดตรังอีกครั้งเมื่อมีโอกาส ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ และ (3) ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยวและความคุ้มค่า ด้านความผ่อนคลายและคุณภาพการบริการ และด้านอาหารพื้นเมือง และโบราณสถาน มีอิทธิพลต่อการมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยด้านอาหารพื้นเมืองและโบราณสถาน

มีความสำคัญมากที่สุด (Beta = .565) รองลงมาคือ ด้านความผ่อนคลายและคุณภาพการบริการ และด้านสถานที่ท่องเที่ยวและความคุ้มค่า ตามลำดับ

คำสำคัญ : การรับรู้ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว การกลับมาเยือนซ้ำ นักท่องเที่ยวชาวไทย

ABSTRACT

The objectives of this research were to study (1) the perception of Thai tourists in Image of Trang province, (2) the revisitation to Trang province of Thai tourists, and (3) the perception of Thai tourists in Image of Trang province affecting the revisitation. The sample group was 400 Thai tourists who visited Trang province at least once. This research was a quantitative research by collecting data from questionnaires. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

The results showed that (1) Thai tourists perceived in overall image of Trang province at high level ($\bar{x} = 4.14$). Local food and archaeological sites had the highest mean ($\bar{x} = 4.20$), followed by relaxation and service quality ($\bar{x} = 4.19$), tourist attractions and value ($\bar{x} = 4.10$) and reputation and word of mouth ($\bar{x} = 4.08$), respectively. (2) Thai tourists have a tendency to revisit Trang in overall at a high level ($\bar{x} = 4.16$). Trang province being the most important choice for future travel with the highest average ($\bar{x} = 4.48$), followed by impression of visiting Trang province ($\bar{x} = 4.17$), recommend people to know about travel in Trang ($\bar{x} = 4.07$), want to share experience of traveling in Trang to others ($\bar{x} = 4.06$) and intend to come back Trang again when have chance ($\bar{x} = 4.04$), respectively. (3) Factors of tourist attractions and value, relaxation and service quality, local food and archaeological site affecting the revisitation of Thai tourists about local food and archaeological site was the most important (Beta = .565), followed by relaxation and service quality, tourist attractions and value, respectively.

Keywords : Perception, Image, Revisitation, Thai Tourists

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยได้เป็นอย่างมาก พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 1,633,497.55 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2560 มีรายได้ 1,831,105.00 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 2.46 และในปี

พ.ศ. 2561 มีรายได้ 1,876,136.90 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2562 มีรายได้ถึง 1,911,807.95 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2561 ร้อยละ 1.90 อันเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยมีความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทำให้หลายพื้นที่กลายเป็นจุดหมายปลายทางในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้อง

สร้างความสมดุลผ่านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว โดยประเด็นดังกล่าวนี้ได้ถูกกำหนดอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่มุ่งเน้นสร้างเสริมภาพลักษณ์ คุณภาพ รวมไปถึงความปลอดภัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว (Tourism Image) เป็นผลรวมของความประทับใจ ความเชื่อ ความคิด ความคาดหวัง และความรู้สึกที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ (Kim and Richardson, 2003) อีกทั้งภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวยังถือเป็นองค์รวมของความรู้สึกนึกคิด ที่บุคคลมีต่อแหล่งท่องเที่ยวที่ใดที่หนึ่งซึ่งทัศนคติ และการกระทำที่นักท่องเที่ยวมีต่อแหล่งท่องเที่ยวนั้น จะมีความเกี่ยวข้องกับ ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ (Kotler, 2000) และภาพลักษณ์การท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวทั้งปัจจุบันและอนาคต (Chen and Tsai, 2007) ทั้งนี้ รัฐบาลได้มุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวและการพัฒนากลไกในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเพื่อให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว มีเอกภาพ มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเปิดโอกาส ให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561)

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของภาคใต้ที่มีอาณาเขตติดต่อกับมหาสมุทรทั้ง 2 ด้าน ทำให้มีจุดเด่นตรงที่มีชายหาดและเกาะแก่งที่สวยงาม เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2562) ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ที่มีชื่อเสียงติดอันดับโลกโดยแหล่งท่องเที่ยว ทางทะเลส่วนใหญ่ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลอันดามัน คือ จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดตรัง เป็นทะเลที่มีศักยภาพโดดเด่น

แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับนานาชาติ มีจุดขาย ทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ คือ หาดทราย ชายทะเล หมู่เกาะ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ดำน้ำ ปีนผา เป็นต้น ถูกขนานนามว่า มีมนต์เสน่ห์ ของความเป็น “Andaman Paradise หรือมรดกเมืองใต้” (The Office of Strategy Management OSM Andaman, 2015) ในปี พ.ศ. 2562 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมา ท่องเที่ยวจังหวัดตรัง เป็นจำนวน 1,414,663 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2561 ประมาณ 105, 695 คน สร้างรายได้ 7,710.20 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณ 826.25 ล้านบาท (กรมการท่องเที่ยว, 2562) ทั้งนี้ การท่องเที่ยวจังหวัดตรังยังคงมีอุปสรรคหลายด้าน ที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เต็มศักยภาพ เกิดการกระจุกตัวของเศรษฐกิจเฉพาะในเขต แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดตรัง โดยส่วนใหญ่ จะกระจุกตัวตามเกาะต่าง ๆ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว จังหวัดตรังสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเท่านั้น ส่วนน้อยมากที่จะสนใจแหล่งท่องเที่ยวรอง ตามอำเภออื่น ๆ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้นักท่องเที่ยว กลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดตรัง เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ ในการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยว และภาพลักษณ์ คุณภาพบริการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทย รวมถึงสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ให้เป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์ของจังหวัดตรัง ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มการมาเยือนซ้ำจังหวัดตรัง ของนักท่องเที่ยวชาวไทย
3. เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาการรับรู้ ภาพลักษณ์ การท่องเที่ยว จังหวัดตรัง และการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง และพักในจังหวัดตรังอย่างน้อย 1 คืน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง และเต็มใจให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน โดยคำนวณจากสูตรของคอคแรน (Cochran, 1977) ซึ่งไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน และใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา

ตัวแปรตาม คือ การรับรู้ภาพลักษณ์และการกลับมาเยือนซ้ำจังหวัดตรังของนักท่องเที่ยวชาวไทย

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ศึกษาคือ แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดตรังใน 3 อำเภอ ดังนี้

- 1) อำเภอเมือง คือ อนุสาวรีย์พระราชูปถัมภ์ประติมากรรมพิศวัตถ์
- 2) อำเภอสิเกา คือ หาดปากเมง และหาดฉางหลวง
- 3) อำเภอกันตัง คือ อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2564

โดยมีแนวทางของการใช้สมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและความคุ้มค่าของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ
2. การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง ด้านชื่อเสียงและการบอกต่อของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ
3. การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง ด้านความผ่อนคลายและคุณภาพการบริการของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ
4. การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง ด้านอาหารพื้นเมืองและโบราณสถานของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างจากการทบทวนวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนาซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกรับตอบ (Checklist)

ส่วนที่ 2 การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง สำคัญน้อย และสำคัญน้อยที่สุด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกรับตอบเพียงตัวเลือกเดียว มีจำนวนทั้งสิ้น 23 ข้อ

ส่วนที่ 3 การกลับมาเยือนซ้ำจังหวัดตรัง ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง

สำคัญน้อย และสำคัญน้อยที่สุด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียวมีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบพิจารณาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรงตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 แทน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 แทน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

-1 แทน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดตรังที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.886

5. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองในพื้นที่จังหวัดตรัง จำนวน 250 ชุด และเก็บแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Google Form จำนวน 150 ชุด จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง และทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุด จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ แปรผล และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิภาค วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. แบบสอบถามส่วนที่ 3 แนวโน้มการกลับมาเยือนซ้ำ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่งผลกระทบต่อการกลับมาเยือนซ้ำวิเคราะห์ด้วยความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 67.5 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 48.5 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 60.0 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 60.3 มีรายได้ต่อเดือน 15,000-35,000 บาท ร้อยละ 54.3 มีภูมิลำเนาภาคกลาง ร้อยละ 45.5 มีจำนวนครั้ง

ที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง 1-2 ครั้ง ร้อยละ 59.0 ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง ผ่านรายการโทรทัศน์ ร้อยละ 33.8 และมีวัตถุประสงค์หลักในการมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังเพื่อการพักผ่อน ร้อยละ 43.5

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรังภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ดังนี้ อาหารพื้นเมืองและโบราณสถาน ($\bar{x} = 4.20$) รองลงมา คือ ความผ่อนคลาย และคุณภาพการบริการ ($\bar{x} = 4.19$) สถานที่ท่องเที่ยวและความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.10$) และชื่อเสียง และการบอกต่อ ($\bar{x} = 4.08$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง

การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานที่ท่องเที่ยวและความคุ้มค่า	4.10	.616	มาก
2. ชื่อเสียง และการบอกต่อ	4.08	.755	มาก
3. ความผ่อนคลายและคุณภาพการบริการ	4.19	.573	มาก
4. อาหารพื้นเมืองและโบราณสถาน	4.20	.568	มาก
รวม	4.14	.513	มาก

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีแนวโน้มการมาเยือนซ้ำจังหวัดตรัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด คือ จังหวัดตรังเป็นทางเลือกที่สำคัญที่สุด ในการเดินทางในอนาคต ($\bar{x} = 4.48$) และข้อที่มีเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความประทับใจ

ในการมาเยือนจังหวัดตรัง ($\bar{x} = 4.17$) รองลงมา คือ จะแนะนำให้คนรู้จักมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ($\bar{x} = 4.07$) อยากเล่าประสบการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดตรังให้แก่คนอื่น ๆ ที่ท่านรู้จัก ($\bar{x} = 4.06$) และตั้งใจว่าจะกลับมาเที่ยวจังหวัดตรังอีกครั้งเมื่อมีโอกาส ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวโน้มการมาเยือนซ้ำจังหวัดตรังของนักท่องเที่ยวชาวไทย

แนวโน้มการมาเยือนซ้ำจังหวัดตรังของนักท่องเที่ยวชาวไทย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความประทับใจในการมาเยือนจังหวัดตรัง	4.17	.812	มาก
2. การแนะนำให้คนรู้จักมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง	4.07	.854	มาก
3. การเล่าประสบการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดตรังให้แก่คนอื่น ๆ ที่รู้จัก	4.06	.855	มาก
4. ความตั้งใจว่าจะกลับมาเที่ยวจังหวัดตรังอีกครั้งเมื่อมีโอกาส	4.04	.949	มาก
5. จังหวัดตรังเป็นทางเลือกที่สำคัญที่สุดในการเดินทางในอนาคต	4.48	.729	มากที่สุด
รวม	4.16	.580	มาก

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 พบว่า จากผลการวิเคราะห์ที่สามารถนำมาเขียนเป็นค่าสมการที่แสดงว่าค่านี้ได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = .218 - .167X_1 + .051X_2 - .488X_3 + .584X_4$$

(2.237)* (-3.733)* (1.584) (15.712)* (15.097)*

ซึ่งพบว่า ตัวแปรอิสระ 4 ตัว สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีตัวแปรอิสระ 1 ตัว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากค่า $b_1 = -.167$ ซึ่งมีค่าเป็นลบ อธิบายได้ว่าการรับรู้ภาพลักษณ์ จังหวัดตรังมีอิทธิพลทางลบต่อการกลับมาเยือนซ้ำซึ่งหมายความว่าหากนักท่องเที่ยวรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและความคุ้มค่าลดลง จะส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำลดลงตามไปด้วย

จากค่า $b_2 = .051$ ซึ่งมีค่าเป็นบวก อธิบายได้ว่าการรับรู้ภาพลักษณ์ จังหวัดตรังมีอิทธิพลทางบวกต่อการกลับมาเยือนซ้ำ ซึ่งหมายความว่าหากนักท่องเที่ยวชาวไทย มีมุมมองต่อการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรังด้านชื่อเสียงและการบอกต่อเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

จากค่า $b_3 = .488$ ซึ่งมีค่าเป็นบวก อธิบายได้ว่าการรับรู้ภาพลักษณ์ จังหวัดตรังมีอิทธิพลทางบวกต่อการกลับมาเยือนซ้ำ ซึ่งหมายความว่าหากนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมุมมองต่อการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง

ด้านความผ่อนคลาย และคุณภาพการบริการเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

จากค่า $b_4 = .584$ ซึ่งมีค่าเป็นบวก อธิบายได้ว่าการรับรู้ภาพลักษณ์ จังหวัดตรังมีอิทธิพลทางบวกต่อการกลับมาเยือนซ้ำ ซึ่งหมายความว่าหากนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมุมมองต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ จังหวัดตรัง ด้านอาหารพื้นเมืองและโบราณสถานเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง 4 ด้าน พบว่า ด้านอาหารพื้นเมืองและโบราณสถาน มีความสำคัญมากที่สุด ร้อยละ 56.5 (Beta = .565) รองลงมาคือ ด้านความผ่อนคลายและคุณภาพการบริการ ร้อยละ 52.8 (Beta = .528) และด้านสถานที่ท่องเที่ยว และความคุ้มค่า ร้อยละ 15.4 (Beta = -.154) ตามลำดับ

โดยสรุป ปัจจัยการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรังที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยพบว่า ปัจจัยด้านด้านสถานที่ท่องเที่ยวและความคุ้มค่า ปัจจัยด้านความผ่อนคลายและคุณภาพการบริการ และปัจจัยด้านอาหารพื้นเมืองและโบราณสถานมีอิทธิพลต่อการมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตราชูที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ

Dependent Variable	การกลับมาเยือนซ้ำ (Y)			
Independent Variable	สถานที่ท่องเที่ยวและความคุ้มค่า (X ₁) ชื่อเสียงและการบอกต่อ (X ₂) ความผ่อนคลายและคุณภาพการบริการ (X ₃) และอาหารพื้นเมืองและโบราณสถาน (X ₄)			
Prediction: Goodness-of-Fit				
Multiple R	.913			
R Square	.834			
Adjusted R Square	.832			
Standard Error	.23801			
Analysis of Variance	Degree of Freedom	Sum of Square	Mean Square	
Regression	4	112.122	28.031	
Residual	395	22.375	.057	
F = 494.830	Sig. = .000			
Durbing- Watson	2.085			
Explanation: Variable in Equation				
Independent Variable	Unstandardized Coefficients (B)	Standardized Coefficients (Beta)	t - Value	Sig.
ค่าคงที่	.218		2.237	.026*
สถานที่ท่องเที่ยว และความคุ้มค่า (X ₁)	-.167	-.154	-3.733	.000*
ชื่อเสียง และการบอกต่อ (X ₂)	.051	.053	1.584	.114
ความผ่อนคลาย และคุณภาพการบริการ (X ₃)	.488	.528	15.721	.000*
อาหารพื้นเมือง และโบราณสถาน (X ₄)	.584	.565	15.097	.000*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตราชูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านอาหารพื้นเมืองและโบราณสถานเพราะจังหวัดตราชูเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านอาหารพื้นเมือง อาหารดี อาหารเด่นของจังหวัดตราชู ที่มีอยู่อย่างมากมาย ทั้งอาหารจีน อาหารไทย อาหารทะเล และอาหารท้องถิ่น ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดตราชู เช่น หมูย่าง

เมืองตราชู ขนมเค้ก เป็นต้น รวมถึงกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีการประชาสัมพันธ์ด้านอาหารพื้นเมืองของจังหวัดตราชูมาอย่างยาวนานและยังมีโบราณสถานซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เช่น อนุสาวรีย์พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี เป็นต้น จึงทำให้นักท่องเที่ยวมองว่าเป็นภาพลักษณ์ของจังหวัดตราชู ซึ่งสอดคล้องกับณัฐพงศ์ วิชัยดิษฐ์ และผกา มาศ ชัยรัตน์ (2563) พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

ในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาพลักษณ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากความรู้สึก ร่องลงมา ได้แก่ ภาพลักษณ์ตามรายละเอียดและภาพลักษณ์โดยรวม และภาพลักษณ์ที่เกิดจากการรับรู้ ตามลำดับ และสอดคล้องกับ ฤดี หลิมไพโรจน์ และไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2558) พบว่า จังหวัดปทุมธานีภาพลักษณ์ในด้านการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และวันทนิย์ ศรีนวล (2560) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านอารยธรรมขอมและด้านกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด และยังคงสอดคล้องกับ แนวคิดของ Schiffman & Wisenblit (2015) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวมักจะเลือกรับรู้แต่สิ่งที่ตนเองต้องการ และปิดกั้นต่อสิ่งที่คิดว่าไม่จำเป็น ไม่ชอบหรือสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด สิ่งเร้า จะถูกเลือกก็ต่อเมื่อ นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังไว้ล่วงหน้า ต่อผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น สิ่งเร้าแต่ละตัวต่างก็มีความสามารถในการทำให้เกิดการรับรู้ที่ต่างกัน สิ่งเร้าบางตัวสามารถเรียกร้องความสนใจและทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ได้มาก ในทางกลับกันก็อาจทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ได้น้อย สิ่งเร้าที่ทำให้ถูกเลือกรับรู้ เช่น ความเปลี่ยนแปลงกะทันหัน หันความขัดแย้ง ความแปลก ความซ้ำ และความซับซ้อน เป็นต้น

จากวัตถุประสงค์ข้อ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีแนวโน้มการมาเยือนซ้ำจังหวัดตรัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านจังหวัดตรังเป็นทางเลือกที่สำคัญที่สุด ในการเดินทางในอนาคต มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเพราะจังหวัดตรัง มีความโดดเด่นและดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในหลายๆ ด้าน เช่น อาหารพื้นเมือง ธรรมชาติที่งดงาม เป็นต้น จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มในการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับ

ฤดี หลิมไพโรจน์ และไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2558) พบว่า ภาพลักษณ์ด้านแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด และยังคงสอดคล้องกับ Um, Chon & Ro (2006) พบว่า การรับรู้สิ่งดึงดูดใจมากกว่าความพึงพอใจโดยรวมเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด และสอดคล้องกับ Xiaoli (2012) พบว่า ความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวและการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ได้แก่ การบริการความผ่อนคลาย ราคาเหมาะสม และความเป็นมิตร ความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญมากที่สุด ในการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจในการแนะนำสถานที่อื่น ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler & Keller (2009) กล่าวว่า ความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจจะมีผลต่อการกลับมาซ้ำ ๆ การกลับมาท่องเที่ยวซื้อสินค้าและบริการอีกครั้ง หากผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจย่อมจะมีโอกาสที่จะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก

จากวัตถุประสงค์ข้อ 3 พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยว และความคุ้มค่า ด้านความผ่อนคลาย และคุณภาพการบริการ และด้านอาหารพื้นเมืองและโบราณสถาน มีอิทธิพลต่อการมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย อาจเป็นเพราะปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นส่งผลต่อการตัดสินใจมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ การได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ และเป็นธรรมชาติ การบริการที่น่าประทับใจ อาหารพื้นเมืองที่มีรสชาติอร่อย เมนูแปลกใหม่จากที่อื่น ๆ รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเป็นมาที่ยาวนานของจังหวัดตรังทำให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้เรื่องราวในอดีตของจังหวัดตรัง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ฤดี หลิมไพโรจน์ และไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2558) พบว่า ภาพลักษณ์ด้านแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

ในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด ตามด้วยความพึงพอใจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และวันทนีย์ ศรีนวล (2560) พบว่าปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม และด้านกิจกรรมที่น่าสนใจ ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดตรัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอาหารพื้นเมือง และโบราณสถานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีความสำคัญมากที่สุดดังนั้นสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดตรังควรสนับสนุนส่งเสริมอาหารพื้นเมืองของจังหวัดตรังให้มีความโดดเด่นทั้งในด้านความสะอาด รสชาติ ความแปลกใหม่ของเมนูอาหารพื้นเมือง และควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยนำอาหารพื้นเมืองที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ มานำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้ชิม และเลือกซื้อเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวพัฒนา ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสะอาด มีภูมิทัศน์ที่สวยงามเป็นธรรมชาติเหมาะสำหรับการพักผ่อน กำหนดมาตรการด้านคุณภาพการบริการที่ได้มาตรฐาน และให้ความสำคัญต่อความคุ้มค่าในการท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2562). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2563 (จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด). ค้นเมื่อ มิถุนายน 8, 2564, จาก <https://www.mots.go.th/>.

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีแนวโน้มการมาเยือนซ้ำจังหวัดตรังภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยจังหวัดตรังเป็นทางเลือกที่สำคัญที่สุดในการเดินทางในอนาคต ดังนั้น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรังควรวางแผนการตลาดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังให้เป็นที่รู้จักและต้องการกลับมาเยือนอีกครั้งในอนาคตสำหรับนักท่องเที่ยว รวมถึงผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญต่อคุณภาพการให้บริการที่แสดงถึงความเป็นมิตร ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมถึงสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยือนในอนาคต เช่น การส่งเสริมการตลาดการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่น่าสนใจ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการรับรู้ภาพลักษณ์ของจังหวัดตรัง ในมุมมองของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยว โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group)
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำจังหวัดตรังของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
3. ใช้การวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในการวางแผนการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจและสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

- ฤดี หลิมไพโรจน์ และไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2558). อิทธิพลของภาพลักษณ์และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวที่จังหวัดปทุมธานี. รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ กลุ่มระดับชาติด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (น. 448-460). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วันทนี ศรีนวล และอัคริน แสงพิกุล. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 9(1), 175-194.
- ศูนย์วิจัยสิทธิกรไทย. (2562). การท่องเที่ยวไทย. ค้นเมื่อ เมษายน 7 2564, จาก <http://millionaire-academy.com>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564). กรุงเทพฯ.
- Chen, C. F. and Tsai, D. (2007). How destination image and evaluative factors affect behavioral intentions?. *Tourism Management*, 28(4), 1115–1122.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd ed). New York : John Wiley and Sons Inc.
- Kim, H. and Richardson, S. L. (2003). Motion picture impacts on destination images. *Annals of Tourism Research*, 30(1), 216–237.
- Kotler, P. (2000). *Marketing management* (10th ed.). New Jersey: Prentice–Hall.
- Kotler, P. and Keller, K. L. (2009). *Marketing management*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education.
- Schiffman and Wisenblit. (2015). *Consumer Behavior*. New York City: Pearson Education Limited.
- Um, S., Chon, K. and Ro, Y. (2006). Antecedents of revisit intention. *Annals of Tourism Research*, 33(4), 1141-1158.
- Xiaoli Zhang. (2012). *The Factors Effecting Chinese Tourist Revisit Thailand Destination*. Master thesis, University of Thai Chamber of Commerce.

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ภายในประเทศ ในเขตกรุงเทพมหานคร ภายใต้สภาวะวิกฤต COVID-19

OPINIONS ABOUT IMPACT AND GUIDELINES FOR MANAGEMENT OF DOMESTIC TRAVEL AGENCY IN BANGKOK DURING COVID - 19 CRISIS

ดวงอมร กสิกรชำนาญกุล¹⁾, กัลยา สว่างคง²⁾

¹⁾นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,

²⁾อาจารย์ประจำหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,

Duangamorn Kasikornchamnankul¹⁾, Kanlaya Swangkong²⁾

¹⁾ Master of Arts (Tourism management) Dhurakij Pundit University,

²⁾ Lecturer in Master of Arts (Tourism management), Faculty of Tourism and Hospitality
Dhurakij Pundit University,

*Corresponding author e-mail: duangamorn.k.456@gmail.com

Receive : January 09, 2023

Revised: March 09, 2023

Accepted: March 29, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจของแต่ละบริษัทจำแนกตามข้อมูลทั่วไปภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.25$) โดยด้านการตลาดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเงิน ด้านบุคลากร และด้านการดำเนินงาน ตามลำดับ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) โดยด้านการวางแผนธุรกิจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารการตลาด ด้านการบริหารจัดการของธุรกิจ และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามลำดับ และผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการ

ธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนขนาดของธุรกิจและทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ผลกระทบ แนวทางการจัดการ ธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ สภาวะวิกฤต COVID-19

ABSTRACT

The objectives of this research were to study (1) opinions about impact during COVID - 19 crisis toward domestic travel agency. (2) Opinions about guidelines for management of domestic travel agency during COVID - 19 crisis. And (3) compare opinions of domestic travel agency about guidelines for management classified by general information during COVID - 19 crisis. The sample group were 300 domestic travel agencies in Bangkok by simple random sampling. The research instrument was questionnaires. The statistics for analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results showed that domestic travel agency in Bangkok had moderate overall opinions about impact during COVID - 19 crisis ($\bar{x} = 3.25$). The highest mean was marketing, followed by finance, personnel and operations respectively. Domestic travel agency had moderate overall opinions about guidelines for management of during COVID - 19 crisis ($\bar{x} = 3.27$). The highest average in terms of business planning, followed by marketing management, business administration and leadership of executives respectively. And different period and models of domestic travel agency had opinions about guidelines for management during COVID - 19 crisis differed statistically at 0.05 level. Business size and registered capital in business not different.

Keywords: Impact, Management, Domestic travel, COVID - 19 crisis

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้มีการแพร่ระบาดในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย การระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อีกทั้ง ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทย อาทิ บริษัทนำเที่ยวสายการบิน ผู้ประกอบการที่พัก โรงแรมต่าง ๆ ซึ่งภายหลังจากกระทรวงสาธารณสุขได้ออกมาเตือนให้ประชาชนหลีกเลี่ยงการเดินทางไปในประเทศที่มีความเสี่ยงในการแพร่ระบาด มีทั้งนักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะเลื่อนการเดินทาง

ออกไปก่อน และบางส่วนต้องการขอยกเลิกการเดินทาง และขอเงินค่าบริการนำเที่ยวคืนจากบริษัทนำเที่ยวทันที ทำให้ปัญหาหนักตมมาอยู่ที่ฝ่ายผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่ต้องแก้ไขปัญหาการระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบทำให้ในช่วงครึ่งแรกของปี 2564 รายได้จากท่องเที่ยวไทยหายไปเป็นมูลค่ากว่า 1.3 แสนล้านบาท (ศูนย์วิจัยกสิกร, 2564)

จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ในเดือนมกราคม 2564 ตลาดไทยเที่ยวไทยได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการระบาดของ COVID-19 ระลอกที่ 2 โดยจำนวน

นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ เหลือเพียง 4.51 ล้านคนต่อครั้งเท่านั้น และการระบาดของ COVID-19 ระลอกที่ 3 นี้ พบผู้ติดเชื้อในประเทศ เป็นจำนวนมากกว่าที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ก่อนกระจายไปในอีก หลายจังหวัดตั้งแต่ต้นเดือนเมษายน 2564 ทำให้ ต้องยกระดับมาตรการการเฝ้าระวังการระบาดของ COVID-19 สถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีแผนเดินทางท่องเที่ยว ในช่วงไตรมาส 2 นี้ ต่างปรับเปลี่ยนแผนการท่องเที่ยว ออกไป จากข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทนำเที่ยว โรงแรม และที่พักในพื้นที่ ท่องเที่ยวหลายแห่งถูกยกเลิกการจองเนื่องจาก นักท่องเที่ยวมีความกังวลต่อสถานการณ์การระบาดของโรค และเกิดความไม่มั่นใจต่อมาตรการ การควบคุมโรคในระยะถัดไป (กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา, 2564)

ในปัจจุบันยังพบว่า จำนวนบริษัทนำเที่ยว ในประเทศลดลงเหลือเพียงร้อยละ 40 หรือ ประมาณ 20,000 ราย เท่านั้น และยังมี การปิดธุรกิจ แบบถาวรไปแล้วถึงร้อยละ 20 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 20 อยู่ระหว่างการปิดชั่วคราวและปิดถาวร (มติชน, 2564) และจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มิงงานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบ และแนวทางการจัดการธุรกิจนำเที่ยวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 จำนวนน้อยมาก ซึ่งผู้วิจัยได้มองเห็น ถึงปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจนำเที่ยวอย่างรุนแรง ในปัจจุบัน เช่น การยกเลิกการเดินทางของลูกค้า ธุรกิจนำเที่ยวไม่สามารถจัดกรุ๊ปทัวร์ท่องเที่ยวได้ รายได้ของธุรกิจนำเที่ยวลดลง หรือไม่มีรายได้เลย และการไม่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากมาตรการ ของภาครัฐ เป็นต้น อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทัศนคติ รสนิยม ความอ่อนไหว ของนักท่องเที่ยว เช่น การระมัดระวังรักษาตัว ความหวาดกลัว ความกังวล ความตื่นตระหนก ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

ตัดสินใจเดินทางและการท่องเที่ยวภายในประเทศ อย่างมาก ซึ่งผู้วิจัยมองว่าผู้ประกอบการมีความสำคัญ ในการกำหนดทิศทางของธุรกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการ ธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีมาตรฐานในการทำธุรกิจนำเที่ยวให้เป็นที่น่าเชื่อถือ แก่นักท่องเที่ยว ประกอบกับมีความเกี่ยวข้อง โดยตรงในทางวิชาชีพของผู้วิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ในเขตกรุงเทพมหานครภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศในการกำหนด นโยบาย การกำกับ และควบคุม การจัดการธุรกิจ นำเที่ยวภายใต้ภาวะวิกฤต เพื่อพัฒนาระบบธุรกิจ นำเที่ยวของไทยให้เป็นระบบที่เข้มแข็งอันจะส่งเสริม ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการธุรกิจของแต่ละบริษัท จำแนกตามข้อมูลทั่วไปภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ในประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศในเขตกรุงเทพมหานครภายใต้สภาวะวิกฤต COVID-19

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทนำเที่ยวภายในประเทศที่จดทะเบียนตามลักษณะการขออนุญาตเป็นผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวประเภทบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,036 แห่ง (สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรุงเทพมหานคร, 2564) โดยมีตัวแทนในการตอบแบบสอบถามเป็นเจ้าของบริษัทและผู้จัดการฝ่าย/แผนก

กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทนำเที่ยวภายในประเทศในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 ตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (อัศวิน แสงพิบูล, 2556) และสุ่มตัวอย่างโดยวิธีจับสลากจากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และกำหนดสัดส่วนเป็นเจ้าของบริษัทหรือผู้จัดการฝ่าย/แผนกแห่งละ 1 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วยขนาดของธุรกิจ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1) ผลกระทบต่อธุรกิจนำเที่ยว ประกอบด้วย ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านบุคลากร และด้านการดำเนินงาน

2) แนวทางการจัดการธุรกิจในสภาวะวิกฤต COVID - 19 ประกอบด้วย การวางแผนธุรกิจ

การบริหารการตลาด ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการบริหารจัดการธุรกิจ

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่จดทะเบียนในเขตกรุงเทพมหานคร

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการวิจัย เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2564

โดยมีแนวทางของการใช้สมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีขนาดของธุรกิจ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการดำเนินธุรกิจต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างจากกรอบทฤษฎีวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ ได้แก่ ขนาดของธุรกิจ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ ซึ่งลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 มีต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านบุคลากร และด้านการดำเนินงาน ซึ่งลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Rating Scale)

ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19) ได้แก่ การวางแผนธุรกิจ การบริหารการตลาด ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการ

บริหารจัดการธุรกิจ ซึ่งลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Rating Scale)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเพื่อสร้าง
แบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ แก้ไข
และปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและความตรง
ตามเนื้อหา (Contents Validity) ตลอดจนแก้ไข
ภาษา และคำถามให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย
ผู้วิจัยรวบรวมสรุปข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
ของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้น ประมวลผลความเห็น
ของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายชื่อ โดยดัชนีความสอดคล้อง
ของแต่ละข้อคำถาม ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
จึงถือว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ของการวิจัย และสามารถนำไปใช้เป็นข้อคำถาม
ในแบบสอบถามได้ ซึ่งจากการตรวจสอบของผู้
เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า ค่า IOC (Index of Item
Objective Congruence) ของแต่ละข้อคำถาม
อยู่ระหว่าง 0.66 -1.00 ซึ่งถือว่าข้อคำถามทุกข้อ
สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับธุรกิจนำเที่ยว
ภายในประเทศ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha
Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.886

5. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงคุณภาพ
ของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่อง
ที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม
จำนวน 300 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการแจก
แบบสอบถามด้วยตนเองกับเจ้าของบริษัท
และผู้จัดการฝ่าย/แผนกของธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ
ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และการแชร์ลิงก์
แบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น e-mail
และLine ในช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน 2564

2. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย
วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ วารสารวิชาการ และการ
สืบค้นจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ วิเคราะห์โดยการ
แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาด
ของ COVID-19 ที่มีต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว
ในประเทศ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

3. ข้อมูลแนวทางการจัดการของผู้ประกอบ
ธุรกิจนำเที่ยวในประเทศภายใต้สถานการณ์การแพร่
ระบาดของ COVID-19 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ข้อมูลการเปรียบเทียบแนวทางการจัดการธุรกิจ
ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19
ของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศจำแนก
ตามขนาดของธุรกิจ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ
ทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบ
การดำเนินธุรกิจโดยใช้ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่าง
2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน และใช้ F-test สำหรับกลุ่ม
ตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ส่วนใหญ่ เป็นธุรกิจขนาดกลาง 15-30 คน ร้อยละ 39.7 มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่ถึง 1 ปี ร้อยละ 43.7 มีทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจ 1-10 ล้านบาท

ร้อยละ 40.3 และมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจ เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดร้อยละ 51.0

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการตลาด	3.31	0.635	ปานกลาง
2. ด้านการเงิน	3.24	0.659	ปานกลาง
3. ด้านบุคลากร	3.24	0.818	ปานกลาง
4. ด้านการดำเนินงาน	3.22	0.785	ปานกลาง
รวม	3.25	0.618	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.25$) โดยทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการตลาด

มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเงิน ด้านบุคลากร และด้านการดำเนินงาน ตามลำดับ

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการวางแผนธุรกิจ	3.41	0.726	มาก
2. ด้านการบริหารการตลาด	3.24	0.659	ปานกลาง
3. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร	3.18	0.708	ปานกลาง
4. ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ	3.24	0.818	ปานกลาง
รวม	3.27	0.603	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) โดยด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนธุรกิจ และด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ

ด้านการบริหารการตลาด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามลำดับ

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจของแต่ละบริษัท จำแนกตามข้อมูลทั่วไปภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจของแต่ละบริษัท จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ

สมมติฐานการวิจัย	F	P	ผลการทดสอบ
1. ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีขนาดของธุรกิจต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 แตกต่างกัน	0.571	0.566	ไม่แตกต่าง
2. ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 แตกต่างกัน	2.315	0.076	ไม่แตกต่าง
3. ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 แตกต่างกัน	1.142	0.320	ไม่แตกต่าง
4. ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 แตกต่างกัน	1.109	0.357	ไม่แตกต่าง

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีขนาดของธุรกิจแตกต่างกัน มีแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านการบริหารจัดการธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.036 และ 0.019)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศต่อแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจเป็นรายคู่ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ คือ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่ถึง 1 ปี กับ 6-10 ปี เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย

เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 6-10 ปี มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการธุรกิจ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มากกว่าผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่ถึง 1 ปี

2. ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน มีแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน มีแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.033)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศต่อแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ด้านการบริหารการตลาด จำแนกตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจเป็นรายคู่ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

1) รูปแบบการดำเนินธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียวไม่จดทะเบียนพาณิชย์ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ด้านการบริหารการตลาด มากกว่าธุรกิจแบบบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนสามัญไม่ใช่นิติบุคคล

2) รูปแบบการดำเนินธุรกิจห้างหุ้นส่วนจำกัดมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ด้านการบริหารการตลาดน้อยกว่าธุรกิจเจ้าของคนเดียวไม่จดทะเบียนพาณิชย์

3) รูปแบบการดำเนินธุรกิจห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ด้านการบริหารการตลาด มากกว่าห้างหุ้นส่วนสามัญไม่ใช่นิติบุคคล ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศในสภาวะวิกฤต COVID-19 ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังนี้

1. จากสถานการณ์ดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐ ประเมินผลกระทบจากการปิดสถานประกอบการน้อย และล่าช้าเกินไป และไม่มีการประเมินผลกระทบล่วงหน้า ดังนั้น ควรปรับเปลี่ยนหลักคิดและวิธีการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในภาวะวิกฤตให้ทั่วถึงทุกกลุ่ม โดยนำวิธีการจากหลาย ๆ ประเทศมาเป็นตัวอย่าง เช่น สิงคโปร์ ใต้หวัน และสหรัฐอเมริกา

2. ผู้ประกอบการยังไม่เห็นความช่วยเหลือหรือการเยียวยา เป็นธรรมดาที่ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่รู้สึกน้อยใจ ตั้งแต่การจัดการสินค้า ดอกเบี้ยต่ำ (ซอฟท์โลน) ที่ปราศจากความเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินมีเงื่อนไขจุกจิกมากมายจนทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือได้จริง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการตลาดมีผลกระทบต่อธุรกิจมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อมั่นของลูกค้าที่มีต่อธุรกิจ และด้านการดำเนินงานมีผลกระทบต่อธุรกิจต่ำที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาพรวมของธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉริยธรรม สัมคร (2560) พบว่าการปรับตัวของธุรกิจนำเที่ยวต่อการเป็นสมาชิกอาเซียนด้านส่วนผสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์และบริการ และด้านราคา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Kumudumali (2020) ระบุว่า การระบาดของโควิด-19 ทำให้ภาคการท่องเที่ยวได้รับ

ผลกระทบอย่างรุนแรง ผลกระทบเชิงลบของการระบาดของไวรัสในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการลดลงของภาคการสนับสนุน เช่น การเดินทางทางอากาศ และอุตสาหกรรมบริการในบริบทโลก แนวทางการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยด้านการวางแผนธุรกิจมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ในเรื่องเกี่ยวกับการลดต้นทุนด้วยการควบรวมกิจการและด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในเรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการแสวงหาโอกาสเพื่อสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ภัมณมณีธร (2564) พบว่า แนวทางในการบริหารจัดการเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางวิกฤติโดยสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้านสำคัญ คือ (1) การบริหารจัดการเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางภาวะวิกฤติ (2) ด้านการตลาดและการขาย (3) การจัดการด้านเงินทุนและหนี้สิน และ (4) ด้านการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาและความเสี่ยงที่พบในช่วงวิกฤติ

การเปรียบเทียบแนวทางการจัดการธุรกิจของแต่ละบริษัทจำแนกตามข้อมูลทั่วไปภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ พบว่า ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน มีแนวทางการจัดการธุรกิจด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านการบริหารจัดการของธุรกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยธุรกิจที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่ามีแนวทางการจัดการมากกว่า และรูปแบบการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน มีแนวทางการจัดการธุรกิจด้านการบริหารการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียวไม่จดทะเบียนพาณิชย์ มีแนวทางการจัดการธุรกิจ มากกว่าธุรกิจแบบบริษัท จำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญไม่ใช่นิติบุคคล

และผลการวิจัยยังพบว่า ขนาดของธุรกิจ และทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกันของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ มีแนวทางการจัดการธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากธุรกิจที่มีระยะเวลาการดำเนินธุรกิจที่ยาวนานกว่าย่อมมีประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่าและมีแนวทางการจัดการธุรกิจที่หลากหลายและเป็นไปในแนวทางที่ดีเพราะได้เผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ มาอย่างยาวนาน รวมทั้งธุรกิจที่มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจในลักษณะธุรกิจเจ้าของคนเดียวไม่จดทะเบียนพาณิชย์ อาจจะมีการบริหารจัดการและแนวทางการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ไม่มีขั้นตอนซับซ้อน และยุ่งยาก การตัดสินใจสามารถทำได้ทันที หากเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมฉิษฎากร สมัคร (2560) พบว่า การเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปของธุรกิจที่ต่างกันต่อการปรับตัวของธุรกิจนำเที่ยวด้านส่วนผสมทางการตลาดคือ ประเภทการจดทะเบียนและรูปแบบการประกอบธุรกิจที่ต่างกันส่งผลต่อการปรับตัวด้านส่วนผสมทางการตลาดต่างกัน ทุกด้าน ด้านจำนวนพนักงานที่ต่างกันส่งผลต่อการปรับตัวด้านส่วนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาดต่างกัน ส่วนด้านระยะเวลาในการประกอบกิจการที่ต่างกันส่งผลต่อการปรับตัวด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาดต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล คือ ประเภทการจดทะเบียนรูปแบบการประกอบธุรกิจ และจำนวนพนักงานในกิจการที่ต่างกัน ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลต่างกันทุกด้าน ส่วนด้านระยะเวลาในการประกอบกิจการที่ต่างกัน ส่งผลต่อการปรับตัว

ด้านแรงงานสัมพันธ์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และยังสอดคล้องกับ พุทธพร โคตรภัทร และสมบัติ กาญจนกิจ (2560) พบว่าผู้ประกอบการประเภทบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการวางแผน และการจัดองค์กรมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบโดยภาพรวมต่อธุรกิจนำเที่ยวเมืองพัทยา พบว่า ผู้ประกอบการประเภทบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาควรกำหนดแผนทางการตลาดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยการประชาสัมพันธ์และคิดหาแคมเปญใหม่ๆ มานำเสนอให้นักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น หลัง COVID-19 รวมถึงการกำหนดแผนกลยุทธ์ในการฟื้นฟูธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ เช่น การเยียวยาธุรกิจการสนับสนุนด้านแหล่งลงทุนให้แก่ธุรกิจ เป็นต้น

2. ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศควรวางแผนการดำเนินธุรกิจในยุค New Normal ได้แก่ การปรับตัวตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการที่หลากหลายและเข้าถึง

ผู้รับบริการมากขึ้น พัฒนาศักยภาพการแข่งขัน และมาตรฐานการให้บริการมุ่งเน้นการตลาดแบบเจาะจงกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่ม Health and Wellness ขยายตลาดการลงทุน เป็นต้น

3. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ธุรกิจนำเที่ยวสามารถดำเนินธุรกิจไปได้ในระยะยาว โดยการกำหนดมาตรการเยียวยาให้แก่ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบเพื่อฟื้นฟูกิจการ หรือสนับสนุนแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่ธุรกิจที่ต้องการเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ นอกจากนี้ควรช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการรายใหม่ให้มีความรู้ ความพร้อม และสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนและบริการทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ การส่งเสริม SME ในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group)

2. ควรศึกษารูปแบบการจัดการธุรกิจในยุค Next Normal โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ธุรกิจนำเที่ยวและธุรกิจภาคบริการอื่น ๆ วางแผนในการรับมือกับเหตุวิกฤตต่าง ๆ ที่ควบคุมไม่ได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). การระบาดของ COVID-19 ในระลอกที่ 3 ส่งผลกระทบต่อตลาดการท่องเที่ยวไทย. ค้นเมื่อ สิงหาคม 10, 2564, จาก <https://www.mots.go.th/news/category/607>.
- พุทธพร โคตรภักดิ์ และสมบัติ กาญจนกิจ. (2560). การจัดการธุรกิจนำเที่ยวเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ภูมิภณ มณีธร. (2564). กลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในช่วงวิกฤติการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนาของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและนันทนาการในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพาร์อีสเตอรัน, 15(3), 1-18.
- มติชน. (2564). สถานการณ์ของธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ. ค้นเมื่อ สิงหาคม 10, 2564, จาก https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_3530827.
- ศูนย์วิจัยกสิกร. (2564). การระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย. ค้นเมื่อ สิงหาคม 15, 2564, จาก <https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-econ/business?c=362>.
- สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรุงเทพมหานคร. (2564). บริษัทนำเที่ยวภายในประเทศที่จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวประเภทบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. ค้นเมื่อ กันยายน 21, 2564, จาก https://uthaithani.mots.go.th/news_view.php?nid=561.
- อัมณชฎากร สมัคร. (2560). การปรับตัวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเป็นสมาชิกอาเซียน . วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อัศวิน แสงพิบูล. (2556). ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- Kumudumali, S.H.T. (2020). Impact of COVID-19 on Tourism Industry: A Review. Retrieved September 8, 2021, from <https://ideas.repec.org/p/pramprapa/102834.html>

การสื่อสารการตลาดส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ

MARKETING COMMUNICATION AFFECT TO THE PERCEPTION ON SERVICE QUALITY OF LOW COST AIRLINE

Receive : December 27, 2022

Revised: January 27, 2023

Accepted: February 28, 2023

สุภา จิรวัฒนานนท์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Supa Jirawattananont

Lecturer MBA, Faculty of Business Administration. Siam Technology College.

*Corresponding author e-mail: aungjira@icloud.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ แบบสำรวจด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นจากคนไทยที่ใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ จำนวน 580 ตัวอย่าง เครื่องมือคือ แบบสอบถามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เชิงอนุมานและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี สภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน การศึกษาปริญญาตรี ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นระดับมากต่อการสื่อสารการตลาด ($\bar{x} = 3.44$) การรับรู้ ($\bar{x} = 3.55$) ปัจจัยการสื่อสารการตลาดส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำผ่านการรับรู้ ($P < 0.05$) ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Route coefficient = 0.657* ; IE = 0.657*) นัยสำคัญ $P < 0.05$ จากข้อเสนอแนะว่า ไทยแอร์เอเชียควรจัดให้มีโปรโมชั่นด้วยการเพิ่มเที่ยวบินให้มากขึ้นและในขณะเดียวกันควรมีการปรับลดราคาลงจะทำให้ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจอย่างยิ่ง สายการบินโลอ้อนแอร์ เรื่องราคาปรับลดลงแล้วและสามารถเลือกที่นั่งได้โดยไม่ต้องรอช่วงโปรโมชั่นและควรมีการเพิ่มเส้นทางเที่ยวบินให้มากขึ้นเพื่อผู้ใช้บริการจะได้ทำการตัดสินใจในทางเลือกการเดินทางได้มากขึ้นเพื่อความสะดวกในการเดินทางได้ตามความต้องการ และสายการบินนกแอร์มีบริการเป็นเยี่ยมด้วยความเป็นกันเองและทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจในความเป็นรูปธรรมของการบริการที่สนองความต้องการและผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจเพื่อที่จะได้กลับมาใช้บริการซ้ำอีก

คำสำคัญ : การสื่อสารการตลาด การรับรู้ คุณภาพการบริการ สายการบินต้นทุนต่ำ

ABSTRACT

The research aims to study the factors of marketing communication affecting the perception of service quality of low cost airlines. This quantitative research was a survey research from Thai people who had used the service of low cost airlines of nonprobability sample of 580 samples. The tool was a questionnaire which collected the data for analyzed by descriptive,

inferential statistics and Structural Equation Model (SEM). The results found that most of them were female, aged 31-40 years old, married /living together, bachelor degree, civil servants/state enterprise employees and average monthly income 30,001-40,000 baht. Sampling groups were relating to the marketing communication at the most level ($\bar{x}=3.44$) perception ($\bar{x}=3.55$). The findings was found that the marketing communication factors indirectly affect to the service quality of low cost airlines via perception through (Route coefficient = 0.657*; IE = 0.657*) and statistically significantly $P<0.05$. According to the suggestion that Thai Air Asia should provide promotions by adding more flights and at the same time should be reduced the price to make the passengers extremely satisfied. Lion Air, the price was reduced more lower and the passengers can choose seats without having to wait for the promotions period and there should be more flight routes to allow the passengers to make more travel choices to decide for convenience to travel as needed. And Nok Air, there was an excellent services with a friendliness that the passengers were impressed in a concrete service that meeting to need satisfaction for the passengers in order to return using the services again.

Keywords : Marketing Communication, Perception, Service Quality, Low Cost Airline.

บทนำ

การคมนาคมมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยการมีโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งซึ่งระบบการขนส่งมีประสิทธิภาพสูงยิ่งส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะในภาวการณ์ปัจจุบันนี้โลกสามารถทำการเชื่อมต่อกันด้วยการติดต่อสื่อสารมากขึ้นอันส่งผลให้ระบบการขนส่งทางอากาศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตลอดเวลา (วารสารณ์ เอื้อการณ์ และอิสระ อุดมประเสริฐ, 2553) การติดต่อสื่อสาร หรือการท่องเที่ยวได้ส่งผลให้การขนส่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความเจริญเติบโตของธุรกิจทางด้านเศรษฐกิจและความต้องการของผู้บริโภคทำให้การคมนาคมทางอากาศได้รับความนิยมนมากขึ้น เนื่องจากมีความรวดเร็ว และปลอดภัยซึ่งส่งผลให้มีการแข่งขันกันมากขึ้น (อินทรา จันทร์รัฐ, 2552) ประกอบกับทางรัฐบาลได้มีการเปิดเสรีทางการบินในปี พ.ศ.2545 อันก่อให้เกิด

ธุรกิจการบิน คือสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Airlines) (กิตติชัย ชนทรัพย์สินและสุรพันธ์ ไชยชนะ, 2550) ได้เปิดให้มีการบริการในเส้นทางภายในประเทศ ซึ่งในปัจจุบันอุตสาหกรรมการบินเป็นอุตสาหกรรมที่ยังมีการเติบโตและมีความเปราะบางต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการเติบโตและการแข่งขันของธุรกิจการบินในอัตราเพิ่มสูงขึ้นประกอบกับเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมได้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วและมีความสะดวกมากขึ้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้บริโภคได้มีการรับรู้ได้อย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการไตร่ตรองเกี่ยวกับราคา ความประหยัดและความคุ้มค่าต่อการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ ซึ่งแต่ละสายการบินจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อให้มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค

ดังนั้น คุณภาพการบริการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญซึ่งสามารถก่อให้เกิดจากการรับรู้ได้ส่งผ่านความไว้วางใจและความพึงพอใจอันจะนำไปสู่การบอกต่อและการกลับมาใช้บริการซ้ำ ๆ นั้น ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อความมั่นคงและความอยู่รอดของธุรกิจ นอกจากนี้ การรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำของผู้โดยสารซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปรับไปตามความต้องการของผู้โดยสาร (Park, Robertson and WU, 2004) การรับรู้คุณภาพการบริการผู้โดยสารสายการบินต้นทุนต่ำ มีอิทธิพลทางตรงต่อการตั้งใจแสดงพฤติกรรมของผู้บริโภคในการกลับมาใช้บริการซ้ำ การสื่อสารปากต่อปากแก่บุคคลอื่น ๆ เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของสายการบินในยุคปัจจุบัน (Yang, Hsieh and Yang, 2012) เพื่อส่งเสริมการบริการ ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าโดยมีปัจจัยต่าง ๆ ด้านการสื่อสารการตลาดเกี่ยวกับการรับรู้ถึงคุณภาพการบริการที่ดีมีประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งการประสบความสำเร็จขององค์กร หรือธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำตลอดไป

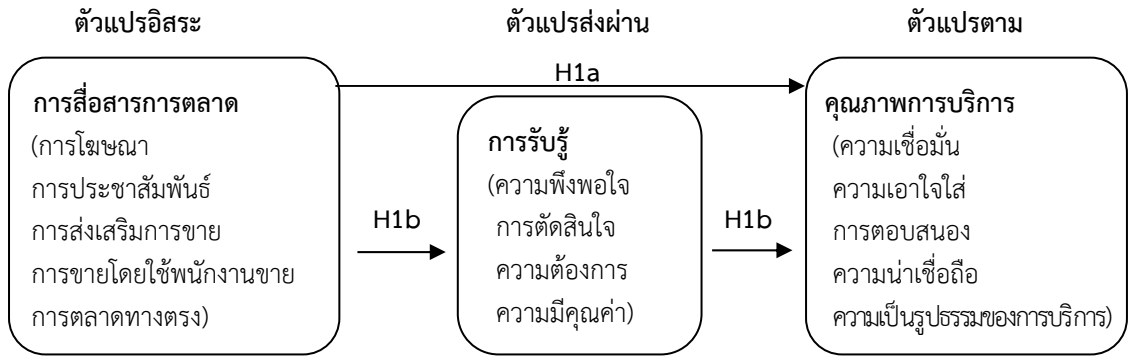
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านพื้นที่ บริเวณภายในสนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
2. ด้านประชากร คือคนไทยที่ใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ ได้แก่ สายการบินแอร์เอเชีย สายการบินนกแอร์ และสายการบินไลอ้อนแอร์ เป็นต้น
3. ด้านเนื้อหา คือการสื่อสารการตลาด การรับรู้ และคุณภาพการบริการ เป็นต้น

กรอบความคิด Booms and Bitner (1981) กลยุทธ์การตลาด การบริการ และธีรภิติ นวรัตน์ อยุธยา (2547) กล่าวว่า การตลาดบริการเป็นการกำหนดกลยุทธ์การตลาดซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนธรรม และคณณะ (2547) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาดเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สนับสนุนให้มีความสำคัญ ในการติดต่อสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ หรือแก่ผู้ใช้บริการ Philip Kotler and Kevin Lane (2009) การสื่อสารการตลาด เป็นวิธีการที่องค์การพยายามจะบอกเพื่อให้เกิดการรับรู้ Duncan (2002) การสื่อสารทางการตลาดประกอบด้วย 1) การโฆษณา (Advertising) 2) การประชาสัมพันธ์ (Public relation) 3) การส่งเสริมการขาย (Sales promotion) 4) การตลาดทางตรง (Direct marketing) 5) การขายโดยใช้พนักงานขาย Belch and Belch (1993) Robbins (2001) การรับรู้ Lewis and Bloom (1983) คุณภาพการบริการ Gronroos (1990) ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบความคิด

สมมติฐาน H1a การสื่อสารการตลาดส่งผลทางตรงต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ

สมมติฐาน H1b การสื่อสารการตลาดส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำผ่านการรับรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการพิสูจน์ตัวแปรจากสถิติเชิงพรรณนาเชิงอนุมานและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ คนไทยที่ใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำ เช่น สายการบินแอร์เอเชีย สายการบินนกแอร์ และสายการบินไลอ้อนแอร์ภายในพื้นที่บริเวณสนามบินดอนเมือง

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น แบบโควตา ในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ด้วยการใช้สูตรคำนวณของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2555)

$$\text{สูตร } n = \frac{P(1-P)(Z)^2}{e^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

P = ค่าเปอร์เซ็นต์ที่ต้องการจะสุ่มจากประชากรทั้งหมด

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

Z = ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ซึ่งนิยมใช้กัน มี 2 ระดับได้แก่

ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% Z มีค่าเท่ากับ 1.9

ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% Z มีค่าเท่ากับ 2.58 ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ± 5 ซึ่งผู้วิจัยต้องการกลุ่มตัวอย่างเป็น 50% หรือ 0.05 จากประชากรทั้งหมดโดยต้องการระดับความเชื่อมั่น 95% และการยอมรับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างได้ 5% หรือ 0.05 ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร } n &= \frac{(0.05)(1-0.05)(1.96)^2}{0.05^2} \\ &= 384.16 \\ &= 385 \end{aligned}$$

ดังนั้นที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ขนาดตัวอย่าง 385 ตัวอย่าง ในการวิเคราะห์สถิติประเภทพหุตัวแปรว่าควรกำหนดตัวอย่างประมาณ 20 เท่าของตัวแปร (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2554) ได้ขนาดตัวอย่าง 580 ตัวอย่าง การเก็บกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของผู้ใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำทั้ง 3 แห่ง (Theingi, 2009) ส่วนมากเป็นผู้ใช้บริการจากสายการบินแอร์เอเชีย นกแอร์ และไลอ้อนแอร์ ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 580 ชุด เพื่อทำการเก็บ

รวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำภายในบริเวณสนามบินดอนเมือง

การทดสอบเครื่องมือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือและค่าของตัวแปร โดยความเที่ยงตรง (Validity) ค่า IOC = 0.93 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) อยู่ระหว่าง 0.882 – 0.940 ตามเกณฑ์การแปลค่าความเชื่อมั่นของ George and Mallery (2003) ว่าระดับความเชื่อมั่น 0.80 – 0.89 = ดี, ระดับความเชื่อมั่น 0.90 ขึ้นไป = ดีมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดทำแบบสอบถามให้มีจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างแล้ว

1. โดยการไปลงพื้นที่ภายในบริเวณสนามบินดอนเมือง เพื่อนำแบบสอบถามไปทำการแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อกรอกข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถาม Google form ทางออนไลน์ ซึ่งระยะเวลาของการได้ส่งและรับแบบสอบถามกลับคืนมาภายใน 10 สัปดาห์ ให้แล้วเสร็จ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive research) เช่น ค่าร้อยละ ค่าความถี่ซึ่งนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ทั่วไปได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นต้น

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการสื่อสารการตลาด การรับรู้และคุณภาพบริการ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation) เป็นต้น

3. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) เพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากการประเมินความกลมกลืนของโมเดลแบบข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวมและการประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญของโมเดล

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 580 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 292 คน ร้อยละ 50.34 อายุ 31-40 ปี จำนวน 205 คน ร้อยละ 35.34 สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน จำนวน 262 คน ร้อยละ 45.17 การศึกษาปริญญาตรี จำนวน 317 คน ร้อยละ 54.65 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 196 คน ร้อยละ 33.79 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท จำนวน 138 คน ร้อยละ 23.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการสื่อสารการตลาด

(n=580)

การสื่อสารการตลาด	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
การโฆษณา	3.49	0.45	มาก
การโฆษณาของสายการบินต้นทุนต่ำผ่านสื่อต่าง ๆ	3.51	0.60	มาก
หากจองตั๋วของสายการบินต้นทุนต่ำในงานท่องเที่ยวต่าง ๆ จะมีส่วนลดบัตรโดยสารในการเดินทาง	3.47	0.57	มาก
การประชาสัมพันธ์	3.53	0.48	มาก
มีการลดราคาตั๋วโดยสารของสายการบินต้นทุนต่ำ	3.55	0.61	มาก
การจัดโครงการและกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ของสายการบินต้นทุนต่ำ	3.52	0.59	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการสื่อสารการตลาด (ต่อ)

การสื่อสารการตลาด	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
การส่งเสริมการขาย	3.59	0.52	มาก
ในบางช่วงจะมีการโปรโมชันเสนอราคาตัวโดยสารราคาพิเศษจะถูกกว่าราคาปกติ	3.61	0.60	มาก
มีสิทธิพิเศษในการจองแถวที่นั่งตลอดจนการสั่งอาหารก่อนการเดินทาง	3.57	0.62	มาก
พนักงานขาย	3.40	0.41	ปานกลาง
พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถรับข้อมูลต่าง ๆ จากลูกค้ามาได้โดยตรง	3.33	0.51	ปานกลาง
พนักงานสามารถให้ส่วนลดค่าตัวโดยสารหรือของแถมแก่ลูกค้าตามที่ได้รับมอบหมายมาจากองค์กร	3.47	0.54	มาก
ปากต่อปาก	3.39	0.54	ปานกลาง
การบอกต่อเพื่อน ๆ หรือคนรู้จักในการกลับจากการใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำ	3.38	0.59	ปานกลาง
การเล่าต่อไปยังเพื่อน ๆ หรือคนรู้จักจากการไปเข้าร่วมกิจกรรม ในงานของสายการบินต้นทุนต่ำ	3.40	0.70	ปานกลาง
อิเล็กทรอนิกส์	3.26	0.61	ปานกลาง
ไลน์ (Line) การใช้เครื่องมือได้เข้าร่วมกลุ่มไลน์กับเพื่อน ๆ คนรู้จักและคนที่เคยใช้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำเพื่อพูดคุย และได้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย	3.46	0.90	มาก
เฟซบุ๊ก (Facebook) ได้มีการเข้าร่วมในเฟซบุ๊กของกลุ่มเพื่อนและคนอื่น ๆ ที่ใช้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำ	3.57	0.96	มาก
ทวิตเตอร์ (Twitter) มีการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในทวิตเตอร์ของสายการบินต้นทุนต่ำ	3.05	0.90	ปานกลาง
อีเมล (E-mail) เพื่อสมัครรับข้อมูลข่าวสารที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอของสายการบินต้นทุนต่ำ	2.95	0.92	ปานกลาง
ภาพรวม	3.44	0.34	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การสื่อสารการตลาด การขาย ($\bar{x}=3.59$) รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.44$) พิจารณา ($\bar{x}=3.53$) และการโฆษณา ($\bar{x}=3.49$) ตามลำดับ เป็นรายด้านพบว่า อันดับแรก คือ ด้านการส่งเสริม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้

การรับรู้	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ความพึงพอใจ	3.62	0.51	มาก
ความพึงพอใจในการใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำ	3.61	0.60	มาก
การบริการของพนักงานสร้างความประทับใจให้แก่ท่าน	3.62	0.65	มาก
การตัดสินใจ	3.44	0.45	มาก
สามารถตัดสินใจเดินทางโดยสายการบินต้นทุนต่ำด้วยตัวเอง	3.62	0.69	มาก
การตัดสินใจใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำด้วยจำนวนเที่ยวบิน ราคา และความรวดเร็ว	3.26	0.52	มาก

(n=580)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้ (ต่อ)

การรับรู้	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ความต้องการ	3.51	0.45	มาก
สายการบินต้นทุนต่ำมีเส้นทางการบินที่ตรงกับความต้องการ	3.42	0.56	มาก
ท่านต้องการเดินทางโดยสายการบินต้นทุนต่ำอย่างสม่ำเสมอ	3.59	0.60	มาก
ความมีคุณค่า	3.61	0.56	มาก
อัตราค่าตัวโดยสารการบินต้นทุนต่ำมีความคุ้มค่ากับความสะดวกในการเดินทาง	3.61	0.62	มาก
ราคาตัวโดยสารมีความคุ้มค่าต่อการบริการ เวลาและความประหยัด	3.60	0.65	มาก
ภาพรวม	3.55	0.34	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การรับรู้โดยภาพรวม ความมีคุณค่า ($\bar{x}=3.61$) และความต้องการระดับมาก ($\bar{x}=3.55$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ($\bar{x}=3.51$) ตามลำดับ อันดับแรกคือ ความพึงพอใจ ($\bar{x}=3.62$) รองลงมา คือ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณภาพการบริการ

(n=580)

คุณภาพการบริการ	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ความน่าเชื่อถือ (Reliability)	3.51	0.45	มาก
มีความสามารถในการให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างถูกต้องแม่นยำ	3.49	0.57	มาก
สายการบินมีมาตรฐานการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ	3.52	0.57	มาก
การให้ความมั่นใจ (Assurance)	3.57	0.49	มาก
ผู้ให้บริการมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการให้บริการอย่างรวดเร็ว	3.59	0.60	มาก
สามารถสร้างความปลอดภัยแก่ผู้รับบริการด้วยความเป็นมิตร	3.55	0.61	มาก
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Tangibles)	3.59	0.52	มาก
สถานที่ภายในสนามบินมีบุคลากรคอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ	3.61	0.61	มาก
ภายในเครื่องโดยสารมีความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือและการสื่อสาร	3.57	0.65	มาก
การเอาใจใส่ (Empathy)	3.63	0.56	มาก
มีการบริการด้วยความใส่ใจด้วยการดูแลลูกค้าทุก ๆ คนอย่างเท่าเทียมกัน	3.65	0.63	มาก
มีการบริการด้วยความเข้าใจผู้รับบริการ	3.61	0.66	มาก
การตอบสนอง (Responsiveness)	3.62	0.59	มาก
ผู้ให้บริการมีความเต็มใจที่จะให้บริการทันทีเมื่อมีการร้องขอ	3.65	0.64	มาก
บริการด้วยความกระตือรือร้นและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี	3.58	0.66	มาก
ภาพรวม	3.58	0.41	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณภาพการบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับแรก คือ ด้านการเอาใจใส่ ($\bar{x} = 3.63$) รองลงมาคือ การตอบสนอง ($\bar{x} = 3.62$) และความเป็นรูปธรรมของการบริการ ($\bar{x} = 3.59$) ตามลำดับ

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัด จำนวน 6 ตัวแปร อยู่ระหว่าง - 0.022 ถึง 0.515* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$)

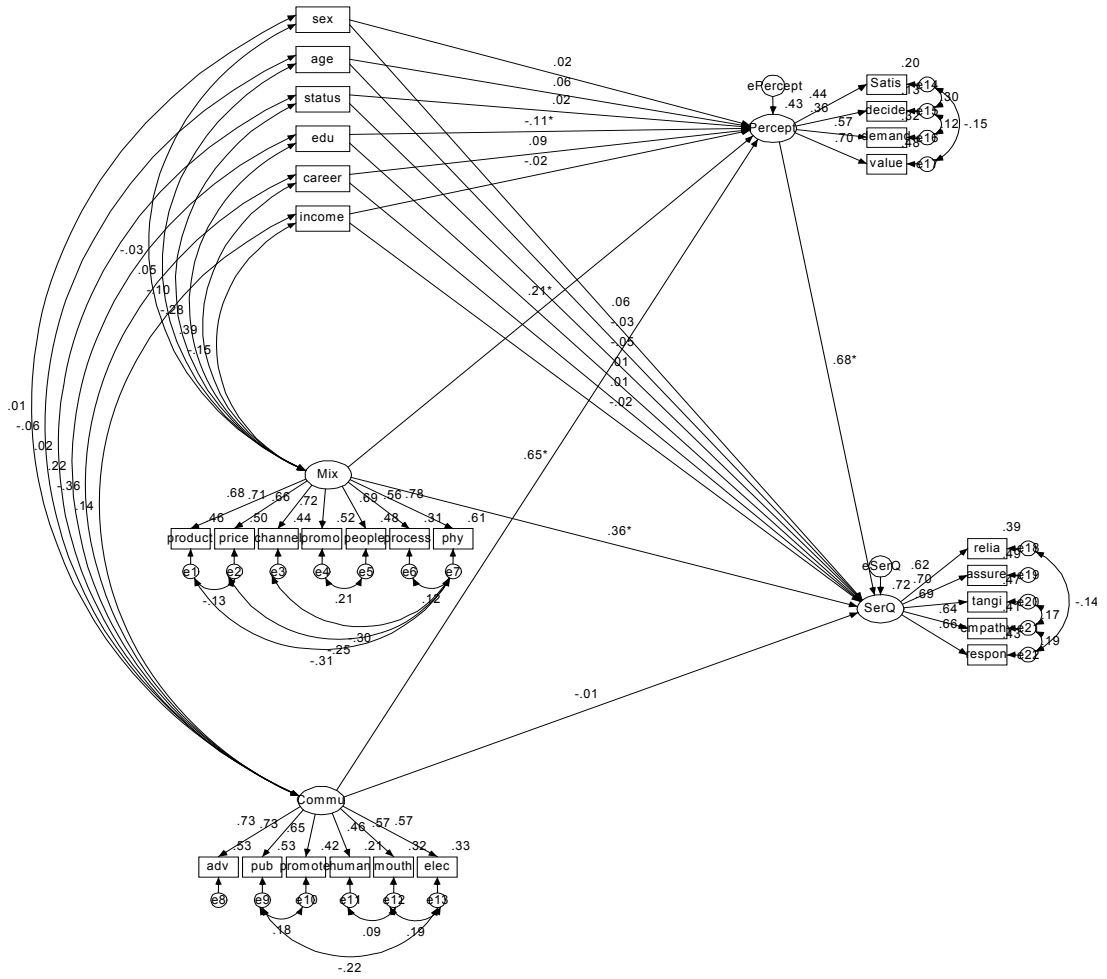
ความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการตลาด ด้านการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย พนักงานขายปากต่อปาก อิเล็กทรอนิกส์ มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัด จำนวน 6 ตัวแปร

อยู่ระหว่าง 0.228* ถึง 0.544* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$)

การรับรู้ ด้านความพึงพอใจ การตัดสินใจ ความต้องการ ความมีคุณค่า มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัด จำนวน 4 ตัวแปร อยู่ระหว่าง 0.242* ถึง 0.453* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$)

คุณภาพการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ การให้ความมั่นใจ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ การเอาใจใส่ การตอบสนองมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัด จำนวน 5 ตัวแปร อยู่ระหว่าง 0.373* ถึง 0.574* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$)

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสื่อสารทางการตลาด การรับรู้และคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ ต่างมีค่าความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 ทำให้ไม่เกิดสภาวะสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัวขึ้นไป จึงมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2551)

$\chi^2 = 920.691$, $df = 311$, $GFI = 0.982$, $RMSEA = 0.042$

* $P < 0.05$

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุภายในโมเดล

ตัวแปรผล	อิทธิพล	ตัวแปรเหตุ								
		sex	age	status	edu	career	income	Mix	Commu	Percept
percept	DE	0.024	0.064	0.018	-0.113*	0.093	-0.023	0.211*	0.645*	
	IE	-	-	-	-	-	-	-	-	
	TE	0.024	0.064	0.018	-0.113*	0.093	-0.023	0.211*	0.645*	
	R ²	0.434								
SerQ	DE	0.057	-0.029	-0.052	0.010	0.012	-0.016	0.360*	-0.012	0.676*
	IE	0.016	0.043	0.012	-0.076*	0.063	-0.016	0.142*	0.436*	-
	TE	0.074	0.014	-0.040	-0.066	0.075	-0.032	0.502*	0.424	0.676*
	R ²	0.725								

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุภายในโมเดล (ต่อ)

ตัวแปรผล	อิทธิพล	ตัวแปรเหตุ								
		sex	age	status	edu	career	income	Mix	Commu	Percept
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร								Mix		Commu
sex	r			-0.030						0.012
age	r			0.054						-0.061
status	r			-0.101*						0.018
edu	r			-0.276*						0.223*
career	r			0.390*						-0.362*
income	r			-0.149*						0.141*

*P<0.05

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำยังสามารถเขียนในรูปสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ได้ดังนี้

$$\text{Percept} = 0.024 \text{ sex} + 0.064 \text{ age} + 0.018 \text{ status} - 0.113^* \text{ edu} + 0.093 \text{ career} - 0.023 \text{ income} + 0.211^* \text{ Mix} + 0.645^* \text{ Commu}; R^2 = 0.434$$

$$\text{SerQ} = 0.057 \text{ sex} - 0.029 \text{ age} - 0.052 \text{ status} + 0.010 \text{ edu} + 0.012 \text{ career} - 0.016 \text{ income} + 0.360^* \text{ Mix} - 0.012 \text{ Commu} + 0.676^* \text{ Percept}; R^2 = 0.725$$

จากการทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ คือ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการขาย พนักงานขาย ปากต่อปาก อิเล็กทรอนิกส์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัด

จำนวน 6 ตัวแปร ด้วยค่า 0.228* ถึง 0.544* ระดับนัยสำคัญ $P < 0.05$ การรับรู้เกี่ยวกับความพึงพอใจ การตัดสินใจ ความต้องการ ความมีคุณค่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัด จำนวน 4 ตัวแปร ด้วยค่า 0.242* ถึง 0.453* ระดับนัยสำคัญ $P < 0.05$ คุณภาพการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ รูปธรรมของการบริการ การเอาใจใส่ การตอบสนอง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วัด จำนวน 5 ตัวแปร ด้วยค่า 0.373* ถึง 0.574* ระดับนัยสำคัญ $P < 0.05$

และจากภาพที่ 2, ตารางที่ 4 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) ความกลมกลืนของโมเดลภาพรวม (Overall Model Fit Measure) พบว่าสัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.960 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ น้อยกว่า 3 ดังนั้น กลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่า ดัชนีทุกตัวคือ GFI = 0.982, AGFI = 0.959, NFI=0.974, IFI = 0.920, CFI=0.917 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR = 0.036 และ RMSEA = 0.042 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งสามารถนำไปพิสูจน์สมมติฐาน H1a และ H1b ได้ดังนี้

สมมติฐาน H1a การสื่อสารการตลาดส่งผลทางตรงต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ พบว่า ปัจจัยการสื่อสารการตลาดไม่ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $P \geq 0.05$ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) เท่ากับ -0.01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสื่อสารทางการตลาดไม่ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพการบริการ จากความสัมพันธ์

เชิงสาเหตุของปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า คุณภาพการบริการไม่แตกต่างกัน และไม่ว่าผู้ใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำมีความคิดเห็นด้านต่าง ๆ ในระดับมากหรือน้อยต่อการสื่อสารทางการตลาดซึ่งไม่ได้ส่งผลต่อคุณภาพการบริการ ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับ Kotler and Keller (2008) ว่าการส่งเสริมการตลาดประกอบด้วยการโฆษณา การขายโดยบุคคล การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขายและการตลาดทางตรง และสอดคล้องกับ Zhu, et al. (2016) ว่า ความน่าเชื่อถือคุณภาพการบริการ แหล่งที่มาของข้อมูลมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการในชุมชนออนไลน์ของผู้บริโภคผ่านการประเมินผลจากประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ ส่วนบริบทของความแตกต่างของการประเมินผลจากประโยชน์ของผลิตภัณฑ์กับการสื่อสารระหว่างผู้บริโภคกับผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ต่อกัน

สมมติฐาน H1b การสื่อสารการตลาดส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำผ่านการรับรู้ปัจจัยการสื่อสารการตลาดส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพการบริการโดยผ่านการรับรู้ ($P < 0.05$) ซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) เท่ากับ 0.657^* ($IE=0.657^*$) และการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่า คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำที่ดีซึ่งสามารถยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับ Dodds, et al. (1991) ว่า การรับรู้ ด้านราคา เป็นการแสดงให้เห็นถึงการนำราคาและคุณภาพมาเปรียบเทียบกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการประเมินถึงความคุ้มค่าที่มีความเหมาะสม และด้วยเหตุผลอันอาจเป็นผลซึ่งสามารถนำไปสู่การตัดสินใจซื้อซ้ำหรือกลับไปใช้บริการได้อีก ยังสอดคล้องกับ McDougall and

Levesque (2000) ว่าการรับรู้ด้านราคามีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจของลูกค้า และหากลูกค้ามีความพึงพอใจแล้ว จึงส่งผลให้ลูกค้าเกิดความผูกพันจนกลายเป็นความจงรักภักดี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการรับรู้ด้านราคามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของลูกค้า และ Duncan (2002) ว่าการสื่อสารการตลาดเป็นการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งประกอบด้วย 1) การโฆษณา (Advertising) 2) การประชาสัมพันธ์ (Public relation) 3) การส่งเสริมการขาย (Sales promotion) 4) การตลาดทางตรง (Direct marketing) 5) การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal selling) เป็นต้น Belch and Belch (1993) สื่อประเภทที่ใช้บุคคลเป็นตัวกลางในการติดต่อด้วยการใช้บุคคลติดต่อแบบเผชิญหน้ากัน เช่น พนักงานขายเสนอการขายแก่ผู้ซื้อ หรือลูกค้าด้วยการอธิบาย หรือชี้แจงด้วยวาจา และเชิญชวนให้เกิดการซื้อ ส่วนสื่อทางสังคมที่ถือเป็นช่องทางในการถ่ายทอดข่าวที่สำคัญ เช่น เพื่อนฝูง เพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อนร่วมงาน หรือสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น สื่อทางสังคมเหล่านี้ใช้วิธีถ่ายทอดข่าวสารแบบ พูดปากต่อปาก (Word of Mouth Communications) Hudson, et al. (2015) ซึ่งบางครั้งเป็นแหล่งข่าวที่มีอำนาจและมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคเป็นอย่างดี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี สมรส/อยู่ด้วยกัน การศึกษาปริญญาตรี ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$) การรับรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) คุณภาพการบริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$)

อภิปรายผลการวิเคราะห์ปัจจัยการสื่อสารการตลาด การรับรู้และคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือ การส่งเสริมการขาย ($\bar{x} = 3.59$) การประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.53$) และการโฆษณา ($\bar{x} = 3.49$) ตามลำดับ การรับรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากต่อการรับรู้ โดยภาพรวม ($\bar{x} = 3.55$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือ ความพึงพอใจ ($\bar{x} = 3.62$) ความมีคุณค่า ($\bar{x} = 3.61$) และความต้องการ ($\bar{x} = 3.51$) ตามลำดับ คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ พบว่า คุณภาพการบริการโดยภาพรวมระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) มีความคิดเห็นระดับมาก อันดับแรกคือ การเอาใจใส่ ($\bar{x} = 3.63$) การตอบสนอง ($\bar{x} = 3.62$) และความเป็นรูปธรรม ($\bar{x} = 3.59$) ตามลำดับ

สรุปผลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 2.960 คือ น้อยกว่า 3 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.05$ พบว่า ปัจจัยการสื่อสารทางการตลาดส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำโดยผ่านการรับรู้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Route coefficient) เท่ากับ 0.657* ($IE = 0.657*$) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.05$

ข้อเสนอแนะ

สายการบินไทยแอร์เอเชีย ควรจัดให้มีการส่งเสริมการขายตัวในราคาถูกลงด้วยการเพิ่มจำนวนเที่ยวบินให้มีจำนวนมากขึ้น อันส่งผลให้การให้บริการด้วยสายการบินมีปริมาณผู้ใช้บริการเพิ่มตามจำนวน

เที่ยวบินเพื่อสนองความต้องการด้วยคุณภาพ การบริการซึ่งสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการ

สายการบินไลอ้อนแอร์ ควรมีเส้นทางใหม่ ๆ ในการเดินทางพร้อมด้วยการบริการที่มีคุณภาพ และการเลือกที่นั่งได้โดยไม่ต้องรอช่วงการส่งเสริมการขาย ผู้ใช้บริการมีความต้องการให้มีการเปิดเส้นทางการบินใหม่ ๆ เพิ่มเติมให้มากขึ้นด้วย ทั้งนี้ ควรเอาใจใส่สนองความต้องการของผู้ใช้บริการให้เกิดความเชื่อมั่นในความเป็นรูปธรรมของการบริการ

สายการบินนกแอร์ด้วยการบริการที่เป็นเยี่ยม ความเป็นกันเองซึ่งสามารถสร้างความประทับใจ

และความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ มีของว่างและการบริการโหลดกระเป๋าด้วยความเอาใจใส่ซึ่งผู้ใช้บริการ จะเกิดความเชื่อมั่นและรับรู้คุณภาพการบริการด้วย ทั้งนี้การมีเส้นทางการบินหลายหลายเส้นทางเพื่อให้ ผู้ใช้บริการสามารถตัดสินใจเลือกในการเดินทางต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการเปรียบเทียบคุณภาพการบริการ ของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศด้วยกัน ประมาณ 2-3 สายการบิน หรือเปรียบเทียบ การบริการระหว่างสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ กับสายการบินต้นทุนต่ำของต่างประเทศที่เข้ามา ทำการบินในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย ธนทรัพย์สิน และสุรพันธ์ ไชยชนะ. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการเดินทางของสายการบิน ต้นทุนต่ำ. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 17(3), 21- 29.
- ฉนวนรณ แสงสุวรรณ และคณะ. (2547). การจัดการการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เพียรสัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 13 ปรับปรุงใหม่ล่าสุด. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีรกิติ นวรัตน์ ณ อยุธยา. (2547). การตลาดสำหรับบริการ แนวคิดและกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารภรณ์ เอื้อการณ์และอิสระ อุดมประเสริฐ. (2553). การศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการซื้อซ้ำ ของผู้โดยสารสายการบินต้นทุนต่ำ. ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการบิน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุภมาส อังคุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย ทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- อินทิรา จันทร์รัฐ. (2552). ความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อคุณภาพการบริการสายการบินต้นทุนต่ำ. สารนิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Booms, B.H. and Bitner, M.J. (1981). **Marketing Strategies and Organization Structures for Services Firms.** In: Marketing of Services, American Marketing Association, Chicago, 47-51.

- D.H. Zhu, Y.P. Chang and J.J. Luo. (2016). Understanding the influence of C2C communication on purchase decision in online communities from a perspective of information adoption model. **Telematics and Informatics**, **33(1)**, 8-16.
- Duncan, T. R (2002). **IMC: Using advertising and promotion to build brands**. Boston: McGraw-Hill.
- George E. Belch and Michael A. Belch. (1993). **Introduction to Advertising and Promotion: An integrated Marketing Communications Perspective**. Bonton: Mass Richard D. Irwin Inc.
- George, D., and Mallery, P. (2003). **SPSS for Windows step by step: A Simple guide and reference**. 11.0 update (4thed). Boston: Allyn & Bacon.
- Gronroos. (1990). Service Management: A Management Focus for Service Competition. **International Journal of Service Industry Management**, **1 (1)**, 6-14. Doi: 10.1108/09564239010139125
- Kotler, P. and Keller, K. L. (2008). **Marketing Management, Global Edition** (15th ed). United Kingdom: Pearson Education.
- Kotler, P., and Kevin, L.K. (2009). **Marketing Management**. (13th ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Lewis, Mark and Parooj Bloom. (1983). **Organization Behavior**. New York: McGraw Hill.
- Mcdougall, G.H.G. and Levesque, T. (2000). Customer Satisfaction with Services: Putting Perceived Balue into the Equationl. **Journal of Services Marketing**, **14(5)**, 342-410.
- Park. J.W. Robertson. R. and Wu. C. L. (2004). The effect of airline service quality on pssengers' behavioural intentions: A Korean case study. **Journal of Air Transport Management**, **10(6)**, 435-439.
- Robbins, S.P. (2001). **Organizational Behavior**. 9th Edition, New York: Prentice-Hall, Inc.
- Simon Hudson, Martin S. Roth, Thomas J. Madden and Rupert Hudson. (2015). The effects of social media on emotions, brand relationship quality, and word of mouth: An The empirical study of music festival attendees. **Tourism Management**, **47(c)**, 68-76.
- Teingi, S. (2009). Service quality, satisfaction and behavioural intentions: A study of low-cost airline carriers in Thailand. **Managing Service Quality: An International Journal**, **19(3)**, 350-372.
- William B. Dodds, Kent B. Monroe and Dhruv Grewal. (1991). Effects of Price, Brand, and Store Information on Buyers' Product Evaluations. **Journal of Marketing Research**, **28(3)**, 307-319.
- Yang, K.C. Hsieh. T.C., Li. H. and Yang. C. (2012). Assessing how service quality, airline image and customer value affect the intentions of passengers regarding low cost carriers. **Journal of Air Transport Management**, **20**, 52-53.

การวิเคราะห์สถานะหนี้สินและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

DEBT ANALYSIS AND RELATED FACTORS FOR AGRICULTURAL COOPERATIVE'S MEMBER DEBT IN THE NORTHEASTERN OF THAILAND

Receive : October 29, 2021

Revised: February 03, 2022

Accepted: March 28, 2022

โฉมจรัส ปินทอง¹⁾, วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์²⁾

¹⁾นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²⁾อาจารย์ประจำภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Chomjarat Pinthong¹⁾, Vijitsri Sanguanwongse²⁾

¹⁾Master Student Science Education. Faculty of Economics. Kasetsart University,

²⁾Department of Cooperatives, Faculty of Economics, Kasetsart University.

*Corresponding author e-mail: chomjarat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสถานะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวอย่าง คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 412 ราย โดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ และสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติทดสอบไคกำลังสอง

ผลการวิจัย พบว่า 1. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีจำนวนเงินที่เป็นหนี้กับสหกรณ์ 150,001 – 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมา จำนวนเงินที่เป็นหนี้กับสหกรณ์ 10,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.5 และจำนวนเงินที่เป็นหนี้กับสหกรณ์ 50,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.2 สาเหตุที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ พบว่า 1) มีสาเหตุเพื่อใช้ในการเกษตร 2) เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน (ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ฯลฯ) 3) เพื่อใช้ในการศึกษา (ค่าเทอมบุตร ฯลฯ) 4) เพื่อใช้ในการทำอาชีพเสริมที่ไม่ใช่การเกษตร 5) เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล 6) เพื่อใช้ซื้อ/เช่าบ้านและที่ดิน 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลจำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพหลักในการเกษตร และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกัน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 ตัวแปร ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิก และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนต่อเดือน ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ จำนวน 12 ตัวแปร ประกอบด้วย ด้านสภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ ด้านการเสพสิ่งบันเทิงต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี ละครเวที สวนสนุก กีฬา ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ด้านความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างอุโบสถ ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ด้านผู้ที่มีรายได้สูงมักจะมีเงินออมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ด้านสินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น ด้านการซื้อรถยนต์/รถมอเตอร์ไซค์ส่วนตัว คุ่มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระทบต่อการก่อหนี้ ด้านนโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายพักชำระหนี้

ด้านระดับการศึกษา มีผลต่อการก่อหนี้ ด้านการรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ลดลง ด้านรายได้ในอนาคตจะเพิ่มขึ้น การใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย ด้านการกู้ยืมเงินเพราะทำให้จ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน และด้านค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้ามีราคาแพงมากขึ้นมีผลต่อการก่อหนี้ ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค จำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย ด้านการศึกษาของบุตร ด้านความต้องการปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค) ด้านความต้องการทางด้านเทคโนโลยี (อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตรรถไถ รถแทรกเตอร์) และด้านการดื่มสุราและอบายมุข เช่น การพนัน หวย ฯลฯ และปัจจัยด้านปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง) ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้อง หรือนำไปกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจระดับฐานรากให้กับประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก รวมทั้งเกษตรกร ประชาชนทั่วไปที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้อย่างมีระบบ เหมาะสมกับบริบทของสังคมและพื้นที่

คำสำคัญ : หนี้สิน สหกรณ์การเกษตร สมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ABSTRACT

This research aimed to 1) Debt analysis of Agricultural Cooperative member in the northeast region and 2) Factors relating the the indeptness of Agricultural cooperative in the northeastern region .The key informants in this research were Agricultural cooperative members 412 persons Data collected by using the questionbaire. Data were analysed by descriptive statistics : percentage, frequency and inference statistics by Chi-square test.

The results found that 1) The majority of agricultural cooperative in the northeastern province have and indeptness about 150,001 – 200,000 baht, about 29.2 percent, and then 10,001 – 50,000 baht about 23.5 and finally indeptness about 50,001 – 100,000 baht about 19.2 caused by cooperative financial loan. the results demonstrated that 1) debt for agricultural expense, 2) Household expense (food supply, water, nourriture) 3) Education propose 4) Off-farm occupation investment 5) Healthcare expenditure 6) House and land buy/rent. For the second objective, factor affecting the indeptness of agricultural cooperative member in the northern province at significant level 0.05 were 6 individual factors such as sex, age, marriage status, education level, main farmland occupation, number of household member. 2 economic factors such as : average income of household member and monthly expenditure of household. 12 Attitude factors such as Social ststus level, leisure expense : movie, music, other recreation sport and so on were related to their indeptness.

The religion believe : bouddhism merit traditions, temple building donation were partially related to their indeptness. The higher level in income have generally more saving level than the lower income. The credit purchase motivated the consumer to buy these products. The car purchase

seem practically gained more benefit than public transport and seem more induced their indeptness. The policy factors affected the financial loan such as commodity good price guarantee, government social welfare, pause-debt policy. The education level affected their indeptness : financial planning, income-expense management reduce their indeptness rate. The future income will prably increase, otherwise, the household expense will consecutively increase. The financial loan due to the urgent need will available in time. However the higher rate of commodity affected the increasing rate of indeptness. The fundamental commodities including 5 factors : Children's education, fundamental commodities needs (foods, house, clothing and pharmaceutic products). Technological equipments (Agricultural mechanics,tractors) and recreation activities (gambling and lotteries) Disasters crisis (Flood and Drought). So, the government agencies and related organization should concern about the data analysis about Factors affecting agricultural cooperative members indeptness in the northeastern area . This research result should be applied in term of Policy and project planning, and Small household economic planning in agricultural families and another agricultural cooperative villagers in the appropriate socio-economic context

Keywords : Debt analysis, Agricultural cooperative, Agricultural Cooperative member

บทนำ

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม ด้วยมีลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แม้ว่าประเทศไทยจะพยายามไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรม แต่ก็ยังคงพึ่งพาอาศัยอาชีพเกษตรกรรม การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมาส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น มีความร่วมมือกับต่างประเทศ สามารถขยายโอกาสด้านการค้า และการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น โครงสร้างพื้นฐาน มีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้น ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้น ปัญหาความยากจน ลดลงและคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น อย่างไรก็ตาม โครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ความสามารถในการแข่งขัน มีการปรับตัวช้า

ทำให้ประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้าน สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ในปี 2560 ครั้วเรือนในประเทศไทย มีหนี้สินเฉลี่ยของครั้วเรือนทั้งสิ้น 178,994 บาทต่อปี ซึ่งครั้วเรือนเกษตรมีรายได้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ และปัจจัยอื่นที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ราคาสินค้าเกษตรบางชนิดซึ่งแปรผันตามกลไกของตลาดเป็นต้น นอกจากนี้ ครั้วเรือนเกษตรยังใช้ที่ดินทำกินเป็นหลักทรัพย์ในการค้าประกันการกู้ยืมรายได้และหนี้สินของครั้วเรือนเกษตรไทยโดยเฉลี่ยรายได้ต่อหัวต่อปีของครั้วเรือนเกษตรอยู่ที่ 57,032 บาท โดยประมาณรายได้เฉลี่ยต่อครั้วเรือน อยู่ที่ 171,096 บาทต่อปี (ขนาดของครั้วเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 3 คน) ทำให้หนี้สินต่อรายได้ต่อหัวต่อปีอยู่ที่ 74,142 บาท ดังนั้น หนี้สินของครั้วเรือนเกษตรโดยประมาณ

อยู่ที่ 222,425 บาทต่อปี (สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2561) ในปี พ.ศ. 2560 ประชาชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน เป็นรายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีหนี้สินเฉลี่ย ต่อครัวเรือนสูงสุด 3 จังหวัด คือ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดอำนาจเจริญ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) ที่ผ่านมากกระทรวง เกษตรและสหกรณ์พยายามให้ความช่วยเหลือ เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นไปในรูปของการให้ความ ช่วยเหลือด้านการกู้ยืมได้แก่ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสหกรณ์ การเกษตร จำนวน 911 แห่ง มีจำนวนสมาชิก ทั้งสิ้น 1,065,557 คน และมีจำนวนสินเชื่อทั้งสิ้น 44,585 ล้านบาท คิดเป็นสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิก จำนวน 41,842 บาทต่อคน โดยจังหวัดที่มีสินเชื่อเฉลี่ย ต่อสมาชิกสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ หนองคาย บึงกาฬ และอุบลราชธานี ซึ่งมีมูลค่าธุรกิจสินเชื่อของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560) ในการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล ต่อการใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ปัจจัยทางด้านจิตใจ ประกอบด้วย อุปนิสัยบุคคล ความกดดันทางสังคม การคะเน เหตุการณ์ในอนาคต และ 2) ปัจจัยทางด้านวัตถุ ประกอบด้วย การกระจายรายได้ทางสังคม ขนาดของสินทรัพย์สภาพคล่อง การให้สินเชื่อ เพื่อการบริโภค ขนาดของสินทรัพย์อุปโภคบริโภค การ ที่มีอยู่ระดับราคาสินค้า การกระจายอายุของประชากร (ณัฐพร ธรรม์ชวงศ์, 2555, 7) และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Sanguanwongse, et al. (2019) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์สถานะหนี้สินของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่มีอิทธิพลต่อการ ก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ยกเว้น ค่าใช้จ่าย

รายเดือน และวัตถุประสงค์การเป็นสมาชิกสำหรับ สวัสดิการปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ ส่วนใหญ่ มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ยกเว้น ความสะดวกในการใช้จ่ายการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ และนโยบายการเมือง/รัฐบาล และปัจจัย ด้านการอุปโภค/บริโภค ส่วนใหญ่มีอิทธิพล ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ยกเว้นภัยพิบัติจากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว จึงควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับหนี้ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยค่านิยม/ ทัศนคติ และปัจจัยด้านการอุปโภค/บริโภค จากสาเหตุ ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษางานวิจัยเพื่อค้นหา สถานะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด ถึงปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปนำเสนอ เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างตรงจุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสถานะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตประชากรที่ใช้การศึกษาครั้งนี้เป็นสมาชิก สหกรณ์ การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา นครพนม บุรีรัมย์ บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร สุรินทร์ ศรีสะเกษ หนองคาย หนองบัวลำภู อุตรธานี อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้การศึกษาคั้งนี้ โดยกำหนดตัวแปรดังนี้ 1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนต่อเดือน และปัจจัยการกู้ยืมประกอบด้วย ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ และปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาวะหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยมีแนวทางของการใช้สมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล มีผลต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์
2. ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ มีผลต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์
3. ปัจจัยการกู้ยืม มีผลต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายในการอุปโภค/บริโภค แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ปัจจัยทางด้านจิตใจ ประกอบด้วย อุปนิสัยบุคคล ความกดดันทางสังคม การตระหนักรู้เหตุการณ์ในอนาคต และ 2) ปัจจัยทางด้านวัตถุ ประกอบด้วย การกระจายรายได้ทางสังคม ขนาดของสินทรัพย์สภาพคล่อง การให้สินเชื่อเพื่อการบริโภคขนาดของสินทรัพย์อุปโภคบริโภคถาวรที่มีอยู่ ระดับราคาสินค้า การกระจายอายุของประชากร (ณัฐพร ตรรักษ์ชูวงศ์, 2555, 7)

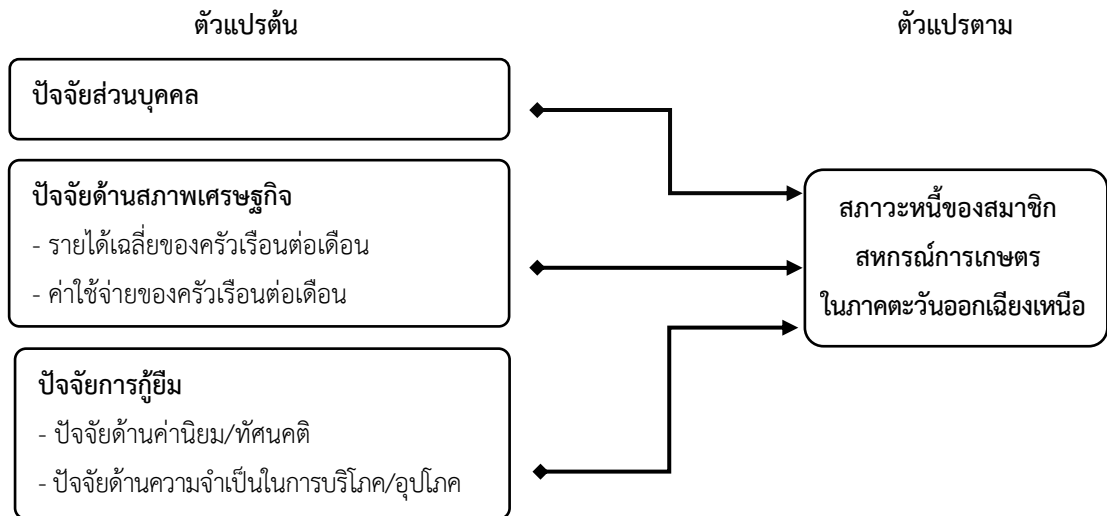
ทฤษฎีการบริโภคทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นหนี้ประกอบด้วยทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานแบบรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Hypothesis) และ ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานแบบรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Hypothesis) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานแบบรายได้สมบูรณ์ ซึ่งเป็นแนวคิดของ John Maynard Keynes ที่ว่าด้วยการบริโภคและการลงทุน โดยการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิที่สามารถใช้จ่ายได้จริงหรือรายได้พึงจ่าย (Disposable Income) (Mingmaneeakin, 2008)

ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานแบบรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Hypothesis) การบริโภคไม่ได้มีความสัมพันธ์เฉพาะกับรายได้สมบูรณ์เท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ (Duesenberry, 1959) นอกจากนี้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ปี 2546 ได้กล่าวถึง พื้นฐานของข้อสมมติรายได้เปรียบเทียบใน 2 ลักษณะ ที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค คือ 1) พฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคแต่ละคนจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมากกว่าการบริโภคของตนเองเพียงคนเดียว 2) การบริโภคในปัจจุบันถูกกำหนดโดยแบบแผนของการบริโภคในอดีต กล่าวคือ ผู้บริโภคจะพยายามรักษามาตรฐานการบริโภคของตนเองกับระดับรายได้สูงที่สุดที่เคยได้รับมา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายในการอุปโภค/บริโภคซึ่งเป็นแนวคิดของ ณัฐพร ตรรักษ์ชูวงศ์ (2555) และทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานแบบรายได้สมบูรณ์ซึ่งเป็นแนวคิดของ John Maynard Keynes (1936) และทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานแบบรายได้เปรียบเทียบของ (Duesenberry, 1959) จึงได้กำหนด กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาสภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สหกรณ์มีการให้สินเชื่อแก่สมาชิก และมีการส่งรายงานทางการเงินประจำปี 2559 – 2560 จำนวน 911 สหกรณ์ จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 1,065,557 คน สินเชื่อรวม 44,585,146,327 บาท (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560)

2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขอบเขตขนาดตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จะได้ขนาดตัวอย่างในเบื้องต้นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน

3. การศึกษาคั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เป็นกระบวนการในการเลือกพื้นที่ในการวิจัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระดับจังหวัด สุ่มตัวอย่างจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากทั้งหมด 20 จังหวัด ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยการจำแนกจังหวัด

ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน โดยจัดเรียงจังหวัดตามสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกจากน้อยไปหามาก โดยกลุ่มจังหวัดโดยใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่ม 0 - 33% แรกของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกระดับต่ำ เรียกว่า จังหวัดในกลุ่มที่ 1
- 2) กลุ่มจังหวัด 34 - 66% เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกระดับกลาง เรียกว่า จังหวัดในกลุ่มที่ 2
- 3) กลุ่มจังหวัด 67 - 100% เป็นจังหวัดที่มีสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกระดับสูง เรียกว่า จังหวัดในกลุ่มที่ 3

สูตรเปอร์เซ็นต์ไทล์ของข้อมูลไม่แจกแจงความถี่ที่ใช้กับการแบ่งข้อมูลที่เรียงจากน้อยไปหามาก

$$P_r = \frac{r(N+1)}{100} \quad ; \text{เมื่อ } r = 1,2,3,\dots,99$$

$$P_r = \text{ตำแหน่งของเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ } r$$

$$N = \text{จำนวนของข้อมูลทั้งหมด}$$

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มจังหวัดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มออกมากลุ่มละ 1 จังหวัด โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย จะได้จังหวัดที่เป็นจังหวัดตัวอย่าง จำนวน 3 จังหวัด

ขั้นที่ 3 การสุ่มตัวอย่างระดับสหกรณ์ การเกษตรภายในจังหวัดตัวอย่าง (ในขั้นที่ 2) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยการแบ่งสหกรณ์ การเกษตรของแต่ละจังหวัดตัวอย่าง ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยจัดเรียงสหกรณ์การเกษตร ตามสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกจากน้อยไปหามาก โดยกลุ่ม จังหวัดโดยใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่ม 0 - 33% เป็นกลุ่มสหกรณ์ การเกษตรที่มีสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกระดับต่ำ เรียกว่า สหกรณ์การเกษตรในกลุ่มที่ 1

2) กลุ่มจังหวัด 34 - 66% เป็นกลุ่มสหกรณ์ การเกษตรที่มีสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกระดับปานกลาง เรียกว่า สหกรณ์การเกษตรในกลุ่มที่ 2

3) กลุ่มจังหวัด 67 - 100% เป็นกลุ่มสหกรณ์ การเกษตรที่มีสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกระดับสูง เรียกว่า จังหวัดในกลุ่มที่ 3

ขั้นที่ 4 ทำการสุ่มสหกรณ์การเกษตร ตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มๆ ละ 1 สหกรณ์ ของแต่ละจังหวัด ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย จะได้สหกรณ์การเกษตร ตัวอย่างจังหวัดละ 3 สหกรณ์ รวมสหกรณ์ตัวอย่าง ทั้งสิ้น 9 สหกรณ์

ขั้นที่ 5 การสุ่มตัวอย่างระดับสมาชิก ในสหกรณ์การเกษตรใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย โดยสุ่มจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรตัวอย่างในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน ในการคำนวณ จำนวนตัวอย่างที่ต้องการสุ่มในแต่ละ สหกรณ์การเกษตร ตัวอย่างโดยการเลือกสุ่มจำนวน ตัวอย่างจากประชากรในแต่ละกลุ่มจังหวัดตัวอย่าง และในแต่ละสหกรณ์การเกษตร ตัวอย่างแบบ เป็นสัดส่วนจะได้จำนวนสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ตัวอย่างในเบื้องต้น จำนวน 400 ราย ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่ ครบ ถ้วน เพื่อ การ สูดู เสี่ย

ของแบบสอบถามรวมจำนวนตัวอย่างที่เก็บ แบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 412 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งคำถามเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก ในการเกษตร อาชีพเสริมที่ไม่ใช่การเกษตร จำนวน สมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของท่านและครอบครัว อายุ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ วัตถุประสงค์การเป็น สมาชิก เป็นหนี้กับสหกรณ์หรือไม่ จำนวนเงินที่เป็นหนี้ กับสหกรณ์ เป็นหนี้สหกรณ์มาแล้วกี่ปี ประเภทหนี้ ที่มีกับสหกรณ์ สาเหตุหรือเหตุผลที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ เป็นหนี้กับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์หรือไม่ เช่น ธนาคารต่าง ๆ กองทุนต่าง ๆ จำนวนเงินที่เป็นหนี้ กับสถาบันการเงินอื่น สาเหตุหรือเหตุผลที่กู้ยืมเงิน จากสถาบันการเงินอื่น เป็นหนี้นอกระบบหรือไม่ เช่น ยืมเพื่อน ญาติพี่น้อง หรือนายทุน จำนวนเงินที่เป็นหนี้ นอกระบบ และสาเหตุหรือเหตุผลที่กู้ยืมเงินนอกระบบ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย การกู้ยืมเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัย ด้านค่านิยม/ทัศนคติ และปัจจัยด้านความจำเป็นในการ บริโภค/อุปโภค ใช้ระดับการวัดอันตรายภาคชั้น 5 ระดับ ซึ่งเกณฑ์คะแนนและความหมาย ผู้ศึกษากำหนดไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด Open – Ended Question

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ทำการศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหนี้สินของสมาชิก สหกรณ์การเกษตร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน วารสาร อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหาข้อมูลจากบุคคล และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิด และกำหนดขอบเขตของปัญหาในการสร้างแบบสอบถาม ให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะวัดและกลุ่มตัวอย่าง

3. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามอีกครั้ง ให้เข้าใจลึกซึ้ง โดยเฉพาะในแง่ของลักษณะ ข้อความ คำถามที่ดี และรูปแบบของคำถามที่นิยมใช้ในงานวิจัย

4. ทำการร่างปัญหาที่เกี่ยวข้องและสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งพิจารณาเกี่ยวกับ รูปแบบที่คาดว่าจะกลายเป็นปลายปิดหรือปลายเปิดหรือ เรียงลำดับตามความสำคัญ

5. ตรวจสอบแบบสอบถามด้วยอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้มีประสบการณ์ การทำงานวิจัยเพื่อพิจารณาความถูกต้องเชิงเนื้อหา

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วนำไป ทดสอบล่วงหน้า (Pre - test) โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 30 ชุด เพื่อเป็นการทดสอบและหาความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.883

7. ทบทวนและแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาด ที่พบโดยขอคำปรึกษาจากผู้มีประสบการณ์

8. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาด แล้วไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างแล้วนำผลการตอบ แบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาครอนบาค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยใช้ข้อมูลแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากตัวอย่างซึ่งเป็น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากข้อมูลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2559 - 2560 จำนวน 412 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง โดยใช้ค่าวัดพื้นฐาน ทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistic) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยสถิติ ทดสอบไคกำลังสอง (Chi-square)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาวะหนี้สินของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 412 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.5 มีอายุ 46 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.6 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 34.0 ส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 85.4 ประกอบ อาชีพทำนา คิดเป็นร้อยละ 71.1 ประกอบอาชีพเสริม อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 41.3 มีจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน 3-4 คิดเป็นร้อยละ 43.9 มีจำนวนสมาชิก ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.0 และเมื่อ พิจารณาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของตนเอง และครอบครัว พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีค่าใช้จ่าย 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.0

จำนวนเงินที่เป็นหนี้กับสหกรณ์ พบว่า สมาชิกสหกรณ์ การเกษตร ส่วนใหญ่มีจำนวนเงินที่เป็นหนี้กับสหกรณ์ จำนวน 150,001 – 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.2 โดยสาเหตุหรือเหตุผลที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ 3 อันดับแรก พบว่า มีสาเหตุเพื่อใช้ในการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 87.9 เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน (ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ 69.2 และเพื่อใช้ในการศึกษา (ค่าเทอมบุตร ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ 56.1

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยส่วนบุคคล	χ^2	Sig.
1. เพศ	2.968	0.227
2. อายุ	27.854	0.001***
3. ระดับการศึกษา	60.328	0.000***
4. สถานภาพ	8.403	0.078*
5. อาชีพหลักในการเกษตร	52.886	0.000***
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกัน	10.959	0.090*

หมายเหตุ : *, **, *** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .1 , .05 และ .01 ตามลำดับ

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิก และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนต่อเดือน

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อายุ การศึกษา อาชีพหลัก ในการเกษตรมีความสัมพันธ์กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกันมีความสัมพันธ์กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ดังแสดงในตารางที่ 1

มีความสัมพันธ์กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	χ^2	Sig.
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิก	104.623	0.000***
ค่าใช้จ่ายของท่านและครอบครัว	143.437	0.000***

หมายเหตุ: *, **, *** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .1 , .05 และ .01 ตามลำดับ

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติกับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ค่านิยม/ทัศนคติในด้านสภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ ด้านการเสพลสิ่งบันเทิงต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี ละครเวที สวนสนุก กีฬา ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ ด้านความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างอุโบสถ ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ ด้านผู้ที่มีรายได้สูงมักจะมีเงินออมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ด้านสินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น ด้านการซื้อรถยนต์/รถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว คุ่มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระตุ้นต่อการก่อหนี้ และด้านนโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

นโยบายพักชำระหนี้ ฯลฯ มีความสัมพันธ์กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่านิยม/ทัศนคติในด้านระดับการศึกษา มีผลต่อการก่อหนี้ ด้านการรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ลดลง ด้านรายได้ในอนาคตจะเพิ่มขึ้น การใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย ด้านการกู้ยืมเงินเพราะทำให้จ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน และด้านค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้ามีราคาแพงมากขึ้น มีผลต่อการก่อหนี้มีความสัมพันธ์กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ	χ^2	Sig.
1. สภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	41.901	0.000***
2. ระดับการศึกษาของท่านมีผลต่อการก่อหนี้	22.400	0.004**
3. การรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ของท่านลดลง	21.284	0.002**
4. การเสพลสิ่งบันเทิงต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี ละครเวที สวนสนุก กีฬา ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	30.018	0.000***
5. ความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างอุโบสถ ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	49.843	0.000***
6. หากรายได้ในอนาคตของท่านจะเพิ่มขึ้น ท่านจะใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย	21.342	0.006**
7. ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะมีเงินออมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย	30.442	0.000***
8. สินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น	32.394	0.000***
9. การซื้อรถยนต์/รถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว คุ่มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระตุ้นต่อการก่อหนี้ของท่าน	27.680	0.001***
10. ท่านกู้ยืมเงินเพราะทำให้ท่านจ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ท่านต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน	22.073	0.005**
11. ค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้ามีราคาแพงมากขึ้นมีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	21.933	0.005**
12. นโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายพักชำระหนี้ ฯลฯ	27.281	0.001***

หมายเหตุ: *, **, *** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .1, .05 และ .01 ตามลำดับ

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรกร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค ด้านการศึกษาของบุตร ด้านความต้องการปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค) ด้านความต้องการทางด้านเทคโนโลยี (อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตรรถไถ รถแทรกเตอร์) และด้านการดื่มสุรา

และอบายมุข เช่น การพนัน หวย ฯลฯ มีความสัมพันธ์กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง) มีความสัมพันธ์กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค	χ^2	Sig.
1. การศึกษาของบุตร	29.950	0.000***
2. ความสะดวกสบายในชีวิต	8.486	0.387
3. ค่ารักษาพยาบาล/โรคประจำตัว	9.270	0.320
4. ปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง)	24.486	0.002**
5. ความต้องการปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค)	27.826	0.001***
6. ความต้องการทางด้านเทคโนโลยี (อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตรรถไถ รถแทรกเตอร์)	56.310	0.000***
7. การดื่มสุราและอบายมุข เช่น การพนัน หวย ฯลฯ	32.198	0.000***

หมายเหตุ : * , ** , *** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .1 , .05 และ .01 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. หนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าหนี้สิน 178,994 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน หนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรโดยประมาณอยู่ที่ 222,425 บาทต่อปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) และในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสหกรณ์การเกษตร จำนวน 911 แห่ง มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 1,065,557 คน และมีจำนวนสินเชื่อทั้งสิ้น 44,585 ล้านบาท คิดเป็นสินเชื่อเฉลี่ยต่อสมาชิกจำนวน 41,842 บาทต่อคน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560) สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเป็นหนี้กับสหกรณ์จำนวน 150,001 – 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.2 โดยสาเหตุหรือเหตุผลที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์เพื่อใช้ในการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 87.9 เพื่อใช้จ่าย

ในครัวเรือน (ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ 69.2 และเพื่อใช้ในการศึกษา (ค่าเทอมบุตร ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ 56.1 จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีมูลค่าหนี้สินของสหกรณ์การเกษตรน้อยกว่ามูลค่าหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นหนี้

2. จากการศึกษปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพหลักในการเกษตรมีความสัมพันธ์กับหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้

รายจ่าย การออม หนี้สิน ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจ ก่อหนี้และความต้องการกู้ของครัวเรือนเกษตร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายจ่ายของครัวเรือนเกษตร ประกอบด้วย อายุของของหัวหน้าครัวเรือน การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และการปฏิบัติงาน ในเชิงเศรษฐกิจของหัวหน้าครัวเรือน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นหนี้ของครัวเรือนเกษตร ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และพบว่า สมาชิกสหกรณ์ การเกษตรที่สูงอายุจะมีโอกาสเป็นหนี้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีภาระและความรับผิดชอบในการสร้างฐานะ ทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้เฉลี่ย ของครัวเรือนต่อเดือน และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ต่อเดือนซึ่งสอดคล้องกับ วิทยา เจียรพันธ์ (2553) ด้านของภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นตามจำนวน ของสมาชิกในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรหลาน และค่าใช้จ่าย ในการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพทางการเกษตร รวมทั้งยังสอดคล้องกับ นิโลบล นวลอินทร์ (2550) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับหนี้สินเกษตรกร คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การถือครองที่ดิน รายจ่ายภาคการเกษตร รายจ่ายนอกภาคการเกษตร

ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ ที่มีผลต่อการ ก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยด้านค่านิยม/ ทัศนคติด้านสภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์ มีผลต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริรินภา โภคาพาณิชย์ และสัญญา เคนาภูมิ (2560) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สิน ของเกษตรกร อำเภอบำบอง จังหวัดหนองคาย คือ ด้านการขยับฐานะทางสังคม ด้านค่านิยมใหม่ ด้านบริโภคนิยม ด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และด้านการดูแลครอบครัว และสอดคล้องกับ Sanguanwongse, (2018) ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์

สภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประเทศไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการก่อหนี้ของสมาชิก เครดิตยูเนียนในด้านค่านิยม/ทัศนคติ ได้แก่ การสร้าง ภาพลักษณ์ทางสังคมปัจจัยค่านิยม/ทัศนคติด้านการ รู้จักบริหารเงิน ด้านค่านิยม/ทัศนคติด้านนโยบาย การเมือง

ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค ที่มีผลต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัย ด้านการศึกษาบุตร มีผลต่อการก่อหนี้ของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสำนักวิจัย เศรษฐกิจการเกษตร (2561) พบว่า ปัจจัยที่มีผล ต่อความต้องการกู้ของครัวเรือนเกษตร คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่กำลังเรียนหนังสือ รวมทั้งปัจจัย ด้านความจำเป็นในการบริโภค ด้านความต้องการปัจจัย 4 อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ด้านการรักษาพยาบาล/ โรคประจำตัว ด้านปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง) และด้านความสะดวกสบายในชีวิต และด้าน ความต้องการทางเทคโนโลยี (อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตร รถไถ รถแทรกเตอร์) และ สอดคล้องกับ เสาวนีย์ ณ นคร (2557) พบว่า ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับ คุณ ภาพชีวิตโดยรวม ของชาวประมงทะเล คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และสังคม และพฤติกรรมการบริโภค ได้แก่ ค่าใช้จ่าย ในหมวดอาหารและเครื่องดื่มทั่วไป ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า เวชภัณฑ์ และค่า รักษาพยาบาล การเดินทางและการสื่อสาร การศึกษา บันเทิงและนันทนาการ และงานพิเศษในโอกาสพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร ควรพิจารณา สถานภาพสมรสของครัวเรือน อายุของสมาชิก เพื่อลดความเสี่ยงด้านการค้างชำระหนี้ของสมาชิก

2. สหกรณ์การเกษตรและหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเพิ่มรายได้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหรือพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน จากทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจในด้านของการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การวางแผนด้านการเงิน การลงทุนด้านการเกษตร รวมทั้งสถาบันการศึกษาควรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้และส่งเสริมบุตรหลานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรให้รู้จักการออม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้ที่สนใจสามารถทำการศึกษาเพิ่มเติมและต่อยอดได้ โดยการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในภาพรวมของประเทศในภาคอื่น ๆ ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร 3 จังหวัดปริมณฑล เพื่อเห็นถึงภาพรวมของการเป็นหนี้ทั้งประเทศ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการในการจัดทำนโยบายแผนงานและโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในประเทศไทย

2. จากการศึกษาพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีอายุมาก และในอนาคตจะเกิดสังคมผู้สูงอายุ และมีจำนวนหนี้สินมาก ดังนั้นควรมีการศึกษาสาเหตุของการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรผู้สูงอายุในเชิงลึก เพื่อนำมาศึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2560). ผลการดำเนินงานสหกรณ์ ประจำปี 2560. ค้นเมื่อ สิงหาคม 20, 2562, จาก https://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/download/sahakorn_60/Data60/in60/in_1_60.xlsx
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2560). สารสนเทศน่ารู้ทางการเงินสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2560. ค้นเมื่อ สิงหาคม 20, 2562, จาก https://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/download/report_info/60/kaset_2_60.pdf
- ณัฐพร ธรรม์ชูวงศ์. (2555). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาสายสังคมศาสตร์และสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (กรณีศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และคณะเกษตรศาสตร์). รายงานวิจัยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิโลบล นวลอินทร์. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับหนี้สินของเกษตรกร ตำบลห้วยพระ อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิ่นภักดิ์ปวีณ วรรณรงค์นุรักษ์. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ข้าว และมันสำปะหลัง: กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และเพชรบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชญา ผลปราชญ์. (2553). หนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรใน ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยา เจียรพันธ์. (2553). หนี้สินเกษตรกรไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

- ศิริรณกา โภคาพานิชย์และสัญญา เคนาภูมิ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์มจร*, 5 (ฉบับพิเศษ), 192-201.
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. (2561). *จุลทรรศน์ภาคเกษตรไทยผ่านข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและสำมะโนเกษตร*. ค้นเมื่อ สิงหาคม 20, 2562, จาก https://www.pier.or.th/wp-content/uploads/2018/05/aBR_IDGEd_2018_009.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564*. ค้นเมื่อ สิงหาคม 20, 2562, จาก [https://www.nesdb.go.th/download/plan12/สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12.pdf](https://www.nesdb.go.th/download/plan12/สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12.pdf).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *รายได้และการกระจายรายได้ของครัวเรือน พ.ศ. 2560 ระดับจังหวัด*. ค้นเมื่อ สิงหาคม 20, 2562, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/pubs/e-book/Income-Households2560/index.html#143>.
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). *การศึกษาหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรและขนาดของเงินกู้ที่เหมาะสม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เสาวณีย์ ณ นคร. (2557). *พฤติกรรมการบริโภค การเป็นหนี้และคุณภาพชีวิต ของชาวประมงทะเล ในตำบลลิซล อำเภอลิซล จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Jame, S. Duesenberry. (1959). *Income, saving, and the theory of consumer behavior (Harvard economic studies)*. Harvard University Press.
- Keynes, J.M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money*, London: Macmillan; The Collected Writings of John Maynard Keynes, Vol. 6.
- Mingmaneeakin, W. (2008). *Lak setthasatmaha phak*. [Macroeconomics]. Bangkok: Thammasat University, Thailand.
- Sanguanwongse, V. (2018). “Debt Analysis of Credit Union Cooperatives Member in Thailand”. The ICA2018 Research Conference., 205.
- Sanguanwongse, V., P. Kikuchi, and K. Seemanon. (2019). Debt Analysis of Agricultural Cooperative members in Thailand. *International Journal of Novel Research in Marketing Management and Economics*, 6(1), 53-59.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. n.p.: Times Printers Sdn.

การพัฒนาระบบการใช้เงินเหลือจ่าย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

A DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEM FOR REMAINDER BUDGET AT KING MONGKUT'S UNIVERSITY OF TECHNOLOGY NORTH BANGKOK

สุธาสิณี บุญประดิษฐ์

นักวิชาการเงินและบัญชี กองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

Sutasinee boonpradit

Division of Finance, Office of the President.

King Mongkut's University of Technology North Bangkok

*Corresponding author e-mail: sutasinee.b@op.kmutnb.ac.th

Receive : January 22, 2022

Revised: June 22, 2022

Accepted: August 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ เป็นการพัฒนาระบบการใช้เงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันของการใช้เงินเหลือจ่าย 2) เพื่อพัฒนาระบบการใช้เงินเหลือจ่าย 3) เพื่อหาคุณภาพระบบการใช้เงินเหลือจ่าย 4) เพื่อหาความพึงพอใจการใช้ระบบการใช้เงินเหลือจ่าย ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบัน พบว่า กระบวนการขอใช้เงินเหลือจ่ายเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนการปฏิบัติงานอาจทำให้การเบิกจ่ายล่าช้าไม่สามารถตรวจสอบสถานการณ์ขอใช้และต้องรวมติดคณะกรรมการเพื่อประกอบการเบิกจ่าย จึงเห็นควรลดขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่าย ผู้วิจัยจึงได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการใช้เงินเหลือจ่าย โดยเป็นเว็บแอปพลิเคชัน ใช้ภาษา PHP และใช้ MySQL เป็นฐานข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามการประเมินคุณภาพของระบบที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามการหาความพึงพอใจหลังจากที่ทดลองใช้ระบบโดยผู้ใช้นี้หลังจากที่พัฒนาระบบเสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยได้ทำการทดสอบระบบและปรับปรุงบางส่วนให้ดีขึ้น ได้นำไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่คัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 6 คน และได้นำไปทดลองใช้กับผู้ใช้ในคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 171 คน

ระบบมีการทำงานอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนของผู้ใช้งานระดับหน่วยงาน ส่วนของผู้ใช้งานระดับส่วนงาน และผู้ใช้งานระดับมหาวิทยาลัย ผลการทดลองใช้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าระบบมีคุณภาพอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.80) และผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในระบบอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.60) สรุปได้ว่าระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : การพัฒนาระบบสารสนเทศ การใช้เงินเหลือจ่าย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ABSTRACT

This experimental research is A Development of Information system for Remainder Budget at King Mongkut's University of Technology North Bangkok. The purposes of this research were as follows, 1) to develop the Information system for Remainder Budget of King Mongkut's University of Technology North Bangkok, 2) to assess the developed system using test case, and 3) to assess the quality of the developed system 4) to assess the satisfaction of the developed system by experts in information technology area and to find the satisfaction of users after using the developed system. The current operating condition the operational procedures may delay the disbursement, unable to verify the status of the application and have to wait for the board's resolution to support the disbursement. Therefore, it is appropriate to reduce the disbursement process. The system for this research is a web application using PHP as a tool for developing the main system and use MySQL for this database. The research tools were 2 questionnaires as follows, the quality questionnaire for experts to evaluate the quality of the developed system, and the satisfaction questionnaire for users to find the satisfaction after using the developed system. After the system was tested by researcher and modified some module for better working, the system has been assessed by 6experts selected by purposive sampling and 171 users in King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

The system consisted of 3 parts: users, financial staffs in faculties, and financial staffs in financial division. The expert revealed that the quality of the system by experts was at high level ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.80) and the satisfaction of the system by users after using was at very good level ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.60). In conclusion, this system can properly be used in to support the remainder budget management process.

Keywords : Development of Information System, Remainder Budget, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ การบริหารด้านการเงิน การงบประมาณ ของมหาวิทยาลัย ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการเงิน การงบประมาณและทรัพย์สิน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติมอย่างเคร่งครัด โดยการเบิกจ่ายเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าส่วนงานเจ้าของรายได้หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย และเบิกจ่ายเงินรายได้และการขอเบิกจ่ายเงินในปีใดให้วางใบสำคัญ

สั่งจ่ายเงินได้ถึงวันสุดท้ายของปีงบประมาณ การเบิกจ่ายเงินหมวดค่าครุภัณฑ์ หมวดค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง และเงินอุดหนุนการวิจัยที่ได้ก่องนี้ ผูกพันไว้แล้วและไม่สามารถเบิกได้ทันในปีงบประมาณนั้น ให้กันไว้เบิกเหลือในปีได้ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ เงินที่มีได้เบิกจ่ายเงินตามรายการที่กำหนดไว้ในเอกสาร งบประมาณรายจ่าย เงินรายได้ประจำปี และมีได้ก่องนี้ ผูกพัน หรือกันเงินไว้จ่ายเหลือปีให้นำเงินคงเหลือไปเป็นเงินเหลือจ่ายในนามของส่วนงานและสามารถ ขออนุมัติวงเงินเหลือจ่ายตามความจำเป็นในปีถัดไปได้

หากส่วนงานมีความประสงค์ขอใช้เงินเหลือจ่ายของส่วนงานให้อธิการบดีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติแล้วแจ้งคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินทราบ และนำเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติเป็นวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติม

กระบวนการขอใช้เงินในปัจจุบัน หากประสงค์จะขอใช้เงินเหลือจ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานหรือส่วนงาน จะต้องจัดทำบันทึกข้อความเพื่อขอใช้เงินเหลือจ่าย ระบุแผนงาน กองทุน กิจกรรม หมวดรายจ่ายและจำนวนเงินที่ขอใช้เสนอตามลำดับชั้นการบังคับบัญชาจนถึงหัวหน้าส่วนงาน ส่งมายังกองคลังเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบเงินเหลือจ่ายของหน่วยงานหรือส่วนงานว่าเพียงพอต่อการขอใช้เงินหรือไม่ หากข้อมูลถูกต้องจะนำเสนออธิการบดีเพื่ออนุมัติการขอใช้เงินและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเข้าแจ้งเพื่อทราบในการประชุมคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินต่อไป ทั้งนี้การเบิกจ่ายเงินของส่วนงานภายหลังได้รับอนุมัติให้ใช้เงินเหลือจ่ายแล้ว จะต้องดำเนินการขอซื้อ/ขอจ้างหรือเบิกเงินผ่านระบบบัญชี 3 มิติ การขอใช้เงินเหลือจ่ายในรูปแบบของการจัดทำเป็นบันทึกข้อความ ปัจจุบันพบว่า มีความคลาดเคลื่อนและอาจระบุข้อมูลที่จำเป็นไม่ครบถ้วน เช่น การพิมพ์ชื่อแผนงาน กองทุน กิจกรรม หมวดรายจ่ายและจำนวนเงินตัวเลขตัวอักษร ไม่ถูกต้อง หรืองบประมาณไม่เพียงพอเนื่องจากขาดการควบคุมงบประมาณที่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมทั้งไม่สามารถตรวจสอบสถานะของเอกสารการขอใช้เงินว่าอยู่ในขั้นตอนใด มีการนำเข้าพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินเมื่อใด และส่วนงานจะต้องรอดำเนินการการเงินและทรัพย์สินที่รับทราบการขอใช้เงินเหลือจ่ายเพื่อแนบกับการเบิกจ่ายทุกครั้ง ซึ่งทำให้การเบิกจ่ายล่าช้า

ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองคลัง และปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน มีแนวคิดที่จะออกแบบและพัฒนาระบบการขอใช้เงินเหลือจ่าย ซึ่งเป็นการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการขอใช้เงินและการเบิกจ่าย ทำให้สามารถรอกข้อมูลการขอใช้เงินเหลือจ่ายในระบบ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกขั้นตอนสามารถตรวจสอบยอดและคุ่มยอดเงินคงเหลือ ตรวจสอบสถิติประวัติการใช้เงินเหลือจ่าย รวมทั้งตรวจสอบสถานะของเอกสารที่ยื่นได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบมติของคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน และพิมพ์แบบการเบิกได้ทันทีภายหลังเสร็จสิ้นการประชุม ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ลดความผิดพลาดในการพิมพ์เอกสาร ทำให้การขอใช้เงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันของการขอใช้เงินเหลือจ่าย ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. เพื่อพัฒนาระบบการขอใช้เงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. เพื่อหาคุณภาพระบบการขอใช้เงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่พัฒนาขึ้น
4. เพื่อหาความพึงพอใจการใช้ระบบการขอใช้เงินเหลือจ่าย ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.1 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่าย ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน 2564 จำนวน 15 คน โดยสอบถามถึงกระบวนการบริหารงบประมาณของส่วนงาน/หน่วยงาน

1.2 ผู้ใช้งานระบบประเมินหลังจากใช้ระบบเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระดับหน่วยงาน จำนวน 109 คน ผู้ใช้งานระดับส่วนงาน จำนวน 50 คน ผู้ใช้งานระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 171 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการเบิกจ่าย จำนวน 3 คน

2. ด้านขอบเขตของระบบ

ระบบเป็นลักษณะ Web Application ในการให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยผู้ใช้งาน 3 ระดับ ได้แก่ ผู้ใช้งานระดับหน่วยงาน ระดับส่วนงาน และระดับมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาระบบการใช้จ่ายเงินเหลือจ่าย ผู้วิจัยได้ทำการประเมินโดยใช้เครื่องมือในการประเมินประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่าย แบบประเมินคุณภาพการใช้งานระบบการใช้จ่ายเงินเหลือจ่ายและแบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้ระบบ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่าย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่าย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้าส่วนงาน หัวหน้าภาควิชา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ระดับมหาวิทยาลัย

ระดับส่วนงานและระดับหน่วยงาน โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อคำถามอย่างกว้าง ๆ ล่วงหน้าก่อนทำการศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่งและสังกัด

ตอนที่ 2 กระบวนการบริหารงบประมาณของส่วนงาน/หน่วยงาน เป็นลักษณะคำถามแบบเปิดที่ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ เพื่อให้ข้อมูลระดับลึก โดยในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะซักถามรายละเอียดจากผู้ให้สัมภาษณ์ มีการกำหนดคำถาม ดังนี้

1. มีกระบวนการในการตั้งงบประมาณประจำปีและจัดสรรงบประมาณไปยังหน่วยงานอย่างไร
2. มีการบริหารงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอย่างไร
3. มีขั้นตอนและวิธีการใช้จ่ายเงินเหลือจ่ายของส่วนงาน/หน่วยงานอย่างไร
4. ปัญหาที่พบในการใช้จ่ายเงินเหลือจ่าย
5. ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณ

2. แบบประเมินคุณภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการเบิกจ่าย จำนวน 3 คน โดยแจกแบบสอบถามและประเมินแบบออนไลน์ แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินคุณภาพการใช้งานระบบการใช้จ่ายเงินเหลือจ่าย เป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหลังจากที่ได้ทำการทดลองใช้ระบบเป็นคำถามแบบปลายปิด แบ่งหัวข้อในการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัยของระบบ ด้านความเหมาะสมในการใช้งานระบบด้านการบริหารจัดการข้อมูลพื้นฐานของระบบ และด้านกระบวนการใช้จ่ายเงินเหลือจ่ายของผู้ใช้งานทุกระดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อระบบ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open End)

3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ หลังจากใช้ระบบเสร็จสิ้นแล้ว โดยแจกแบบสอบถาม และประเมินแบบออนไลน์ จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ใช้งานระดับหน่วยงาน จำนวน 109 คน ผู้ใช้งานระดับส่วนงาน จำนวน 50 คน ผู้ใช้งานระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 171 คน โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการหา ระดับคุณภาพโดยแบบสอบถามนั้นมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบการหาความพึงพอใจการใช้งาน ระบบการเงินเหลือจ่าย เป็นการสอบถามข้อมูล ความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ เป็นคำถามแบบปลายปิด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อระบบ จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open End)

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินคุณภาพ ของระบบที่พัฒนาขึ้น ระบบได้กำหนดเกณฑ์ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยประกอบด้วย มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งแต่ละระดับจะมีเกณฑ์ให้คะแนนความหมายดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 ระบบที่พัฒนามีคุณภาพสูงมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 ระบบที่พัฒนามีคุณภาพมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 ระบบที่พัฒนามีคุณภาพปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 ระบบที่พัฒนามีคุณภาพน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 ระบบที่พัฒนามีคุณภาพน้อยที่สุด

จากค่าสถิติที่ใช้ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ โดยมีเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจ ต่อระบบมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจ ต่อระบบมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจ ต่อระบบปานกลาง

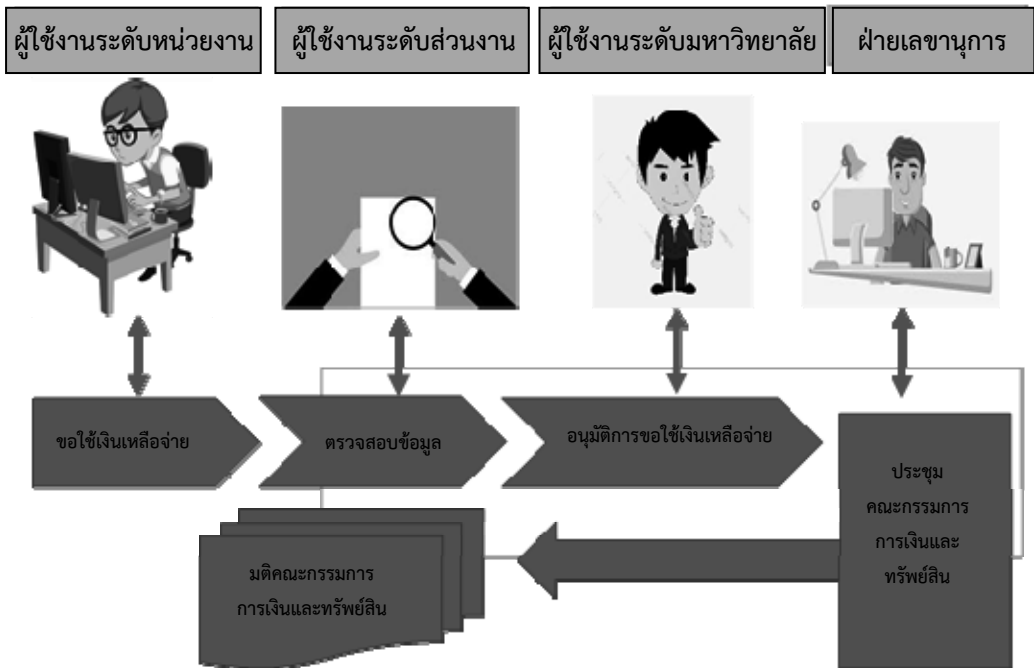
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจ ต่อระบบน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจ ต่อระบบน้อยที่สุด

ขั้นตอนการวิจัย

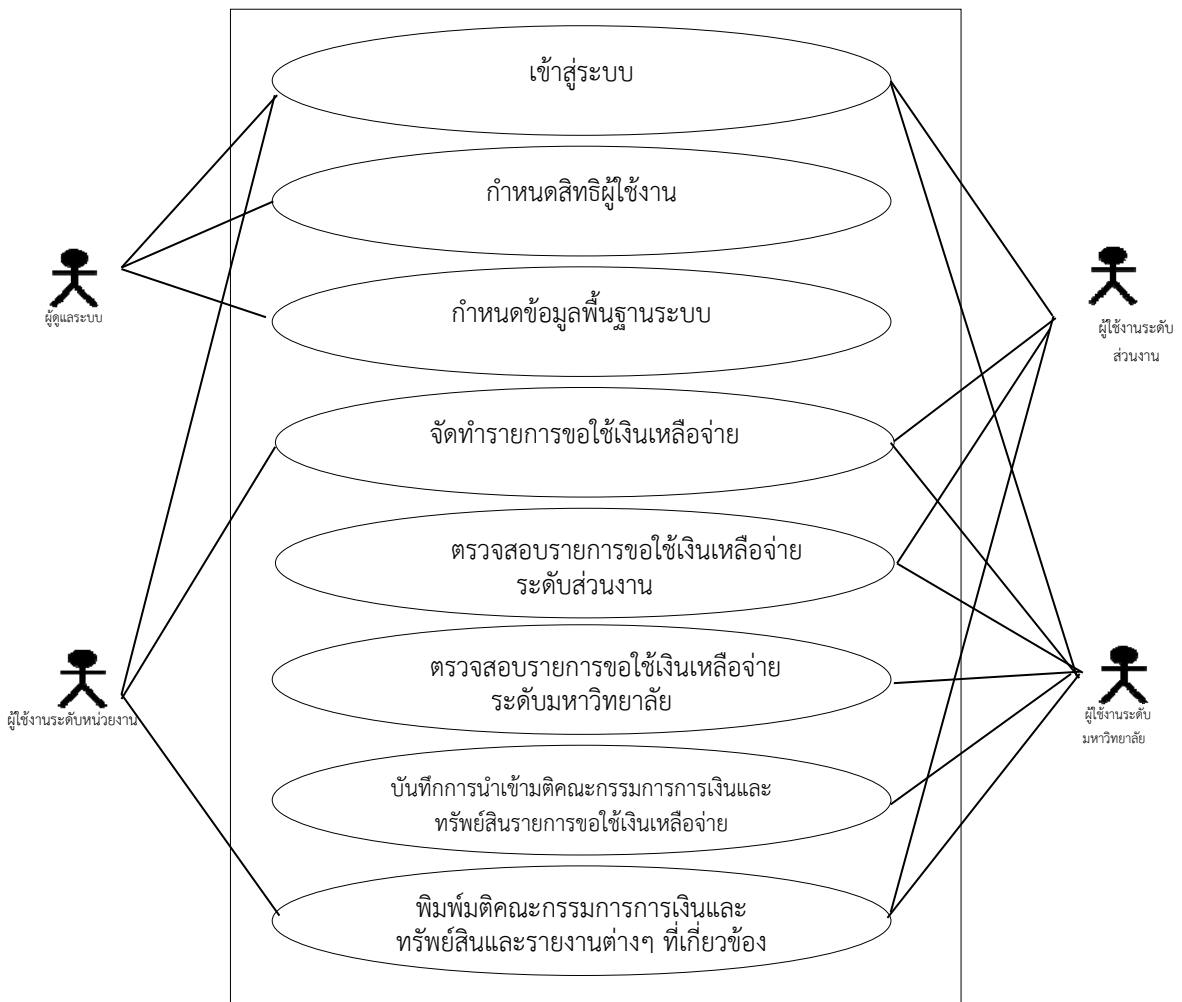
ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบระบบเพื่อค้นหา ข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในระบบ โดยแบ่งการทดสอบ เป็น 4 ขั้นตอน

1. การทดสอบระบบโดยผู้พัฒนาและผู้วิจัย ทำการทดสอบกับข้อมูลเบื้องต้นด้วยการใช้ข้อมูล จำลองเพื่อค้นหาความผิดพลาดจากการทำงานของระบบโดยตรวจสอบความผิดพลาดในเรื่อง ขั้นตอน วิธีการทำงาน (Algorithm) ด้านไวยากรณ์ (Syntax) ด้านการคำนวณ และทำการแก้ไข ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ Unit test เพื่อทดสอบฟังก์ชันการทำงานของระบบ ในแต่ละ ส่วนย่อย ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าแต่ละส่วนทำงานได้ถูกต้อง และ Integration Test เพื่อทดสอบผลการทำงาน เมื่อทำการรวมโมดูล (Module) ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน พร้อมกับทดสอบการติดต่อระหว่างโมดูลว่าสามารถ ทำงานได้ถูกต้องหรือไม่ และเพื่อให้สอดคล้อง กับ ความต้องการของผู้ใช้งานและตรงกับที่ได้ วิเคราะห์และออกแบบระบบไว้ ดังภาพที่ 1-2

ภาพที่ 1 แผนผังภาพรวมการทำงานของระบบ

ภาพที่ 2 การทำงานของระบบ

2. ผลการพัฒนาระบบการขอใช้เงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผลการพัฒนาระบบการขอใช้เงินเหลือจ่าย ผู้วิจัยได้ทดสอบระบบโดยการคิดหัวข้อการทดสอบระบบว่าระบบสามารถแสดงผลได้อย่างถูกต้องและวัดประสิทธิภาพผลการทดสอบระบบในส่วนของการใช้งาน

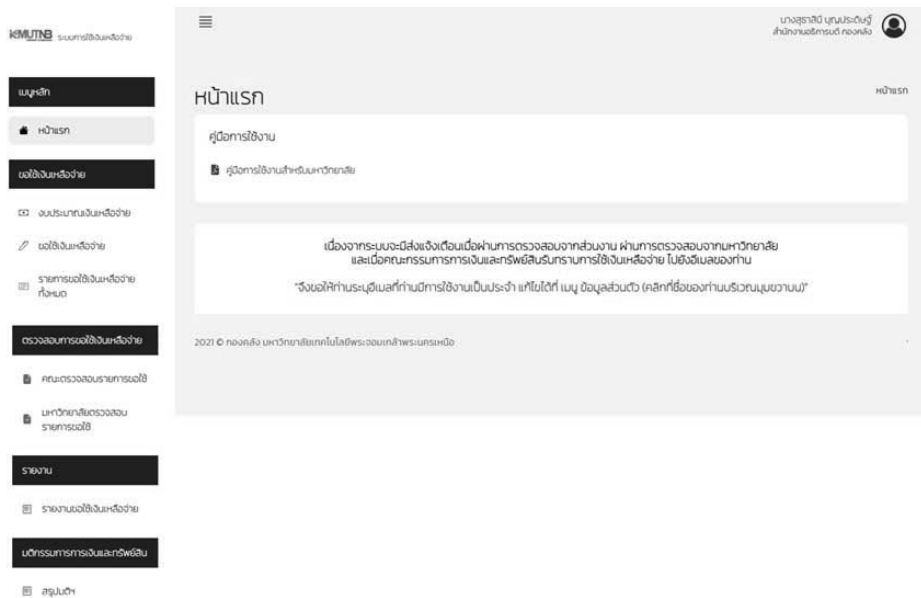
ได้นำไปใช้งานสำหรับการขอใช้เงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่ URL : <http://rbu.kmutnb.ac.th> จากการพัฒนาระบบประกอบด้วยการทำงานของระบบ และผู้วิจัยได้ทดสอบการใช้งานระบบดังกล่าวไว้ และถูกนำไปใช้งานสำหรับการเบิกจ่ายดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงการเข้าสู่เว็บไซต์

3. ขั้นตอนการตรวจสอบการใช้งานระบบการใช้เงินเหลือง่าย ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ตั้งแต่การบันทึกงบประมาณเงินเหลือง่ายในระบบ หน่วยงานดำเนินการขอใช้เงินเหลือง่าย ส่วนงานอนุมัติการขอใช้เงินเหลือง่าย กองคลังตรวจสอบพร้อมทั้งอนุมัติรายการเพื่อให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการ ทดสอบ

การออกรายงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสาร การขอใช้เงินในรูปแบบต่าง ๆ การพิมพ์มติคณะกรรมการ การพิมพ์รายงานนำเสนอ สภามหาวิทยาลัย รวมทั้งตรวจสอบการทำงานตามลำดับตามสิทธิ์ของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และการทดสอบแจ้งสถานะข้อมูลผ่านอีเมลไปยังผู้ใช้งานตามเงื่อนไขต่าง ๆ แสดงภาพรวมขั้นตอนการใช้งาน ดังภาพที่ 4-7

ภาพที่ 4 หน้าจอสำหรับผู้ใช้งาน

รายละเอียดการขอใช้เงิน

หน่วยงาน * หน่วยงาน *

รายการขอเงิน
จำนวนเงินที่ขอ *

แหล่งเงิน * หน่วยงาน *

กองทุน * หมวดรายจ่าย *

จำนวนเงินขอ *

รายละเอียดการขอใช้เงินเชิงจ่าย
รายการขอใช้เงิน *

รายการขอใช้เงิน (budget 2)
แหล่งเงิน * หน่วยงาน *

กองทุน * หมวดรายจ่าย *

จำนวนเงินขอใช้ *

ภาพที่ 5 หน้าจอสำหรับขอใช้เงินเหลือจ่าย

เอกสารขออนุมัติโอนเงินและขอใช้เงินเหลือจ่าย
เลขที่คำขอ 2564/018

รายละเอียดการโอนเงินและการขอใช้เงิน

1. ภาควิชา/กอง/กลุ่ม/..... คณะ/สำนัก/สำนักงานอธิการบดี

2. รายการโอนเงิน
แหล่งเงิน เงินเหลือจ่าย - เงินดวตรรับใช้การส่วนกลาง (บริหารส่วนกลาง)
แผนงาน แผนงานจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา กองทุน กองทุนสำรอง
หมวดรายจ่าย เงินอุดหนุน
จำนวนเงินคงเหลือล่าสุด 1,010,000.00 บาท
จำนวนเงินที่ขอโอน 150,000.00 บาท จำนวนเงินคงเหลือหลังการโอน 860,000.00 บาท

3. รายละเอียดการขอใช้เงินเหลือจ่าย
รายการขอเงิน ขอใช้เงินทดรองระบบ โอน
แหล่งเงิน เงินเหลือจ่าย-เงินยืม (หน่วยงาน)
แผนงาน แผนงานบริหารการศึกษา กองทุน กองทุนทั่วไป
หมวดรายจ่าย ค่าใช้สอย จำนวนเงิน 150,000.00 บาท
จำนวนเงินที่ขอกู้ (กรณีสมทบทุนในภาคอื่น)

หากต้องการตรวจสอบยอดคงเหลือสุทธิให้ทำการโอนเงิน ไปตรวจสอบในระบบบัญชี 3 มิติ

การตรวจสอบและขออนุมัติ

การตรวจสอบของส่วนงาน			
ผู้ขอเงิน	ผู้ตรวจ	.....	เป็นของเจ้าหน้าที่ระบบอธิการบดี เพื่อพิจารณาอนุมัติตามระเบียบ
ตำแหน่ง วันที่.....	ตำแหน่ง วันที่.....	ตำแหน่ง ผู้ตรวจคำขออนุมัติ ผู้ดำเนินการ วันที่.....	ลงชื่อ (.....) ตำแหน่ง วันที่.....
การตรวจสอบของกองคลัง			
เงิน อธิการบดี เพื่อไปขออนุมัติโอนเงินและขออนุมัติใช้เงินเหลือจ่าย และแจ้งผลการการโอนเงินและขารังเงินคืนทราบ เมื่อจ่ายเป็นการขอใช้เงินเหลือจ่าย			
ผู้ตรวจสอบปริมาณ	ผู้ดำเนินการกองคลัง	รองอธิการบดีฝ่ายการคลัง	อนุมัติตามระเบียบ/แจ้ง
วันที่.....	(นางสุภาวดี บุญประสิทธิ์) วันที่.....	อาจารย์ ดร.ธีรวิมล แผนงาน วันที่.....	(ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ เจริญชัย) อธิการบดี วันที่.....

หมายเหตุ การขอโอนเงินและขอใช้เงินเหลือจ่าย ถูกต้องตามระเบียบ
ขอใช้เงิน ระเบียบ ประกาศของอธิการบดี ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๔ บุญประสิทธิ์

ภาพที่ 6 เอกสารขออนุมัติโอนเงินและขอใช้เงินเหลือจ่าย

มติคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน
ครั้งที่ กง ทส (1) 2565/170
เรื่อง รับทราบการใช้จ่ายรายได้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน ในการประชุม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2565 รับทราบการใช้จ่ายรายได้อะไรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยรายละเอียดต่อไปนี้

เลขที่ใบขอใช้เงิน 2565/1414.....

ชื่อส่วนงาน วิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.....

ชื่อหน่วยงาน สำนักงานคอมพิวเตอร์.....

รายการขอใช้เงิน ค่าตอบแทนที่ปรึกษา.....

.....

แหล่งเงิน เงินหรือจ่าย-เงินจัดสรรเงินอุดหนุนโครงการหลักสูตรพิเศษ (หน่วยงาน).....

แผนงาน แผนงานทั่วไป..... กองทุน กองทุนเงินช่วยเหลือ.....

กิจกรรม กิจกรรมทั่วไป.....

หมวดรายจ่าย ค่าครุภัณฑ์..... จำนวนเงิน 253,611.40..... บาท

รักรินทร์
 (อาจารย์ ดร. รักรินทร์ แสนราช)
 กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน

Verified by RBU KMUTNB

ภาพที่ 7 มติคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่ายแบบประเมินคุณภาพการใช้งานระบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้ระบบ

1. การพัฒนาระบบการใช้จ่ายเงินเหลือจ่าย ผู้วิจัยได้ทดสอบระบบโดยการคิดหัวข้อการทดสอบระบบว่าระบบสามารถแสดงผลได้อย่างถูกต้องและวัดประสิทธิภาพผลการทดสอบระบบในส่วนของการใช้งานได้นำไปใช้งานสำหรับการใช้จ่ายเงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยทดสอบการใช้งานระบบและนำไปใช้งานสำหรับการเบิกจ่าย

2. การสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่าย ในช่วงเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน 2564 จำนวน 15 คน โดยสอบถาม

ถึงกระบวนการบริหารงบประมาณของส่วนงาน/หน่วยงาน

3. ประเมินคุณภาพ และหาความพึงพอใจของระบบการใช้จ่ายเงินเหลือจ่าย โดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเบิกจ่ายจำนวน 6 คน ซึ่งประกอบไปด้วย อาจารย์ผู้สอนด้านสารสนเทศรองคณบดีฝ่ายบริหาร ฝ่ายบัญชีและการเงินและหัวหน้ากลุ่มงานงบประมาณ กองคลังของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนา ระบบ และการตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่าย

4. ประเมินความพึงพอใจของระบบการใช้จ่ายเงินเหลือจ่าย โดยประเมินจากผู้เข้าใช้งาน คัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้ใช้งานระดับหน่วยงานจำนวน 109 คน ผู้ใช้งานระดับส่วนงาน จำนวน 50 คน ผู้ใช้งานระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 171 คน โดยนำเข้ามาเป็นส่วนร่วมในการทดสอบระบบ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบการใช้เงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการบนเว็บไซต์แบบสำเร็จรูป ระบบดังกล่าวสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ใช้งานง่าย อีกทั้งช่วยลดขั้นตอนการทำงาน และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้อีก สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่าย สรุปสาระสำคัญประเด็นการสัมภาษณ์ ด้านกระบวนการในการตั้งงบประมาณประจำปีและจัดสรรงบประมาณไปยังหน่วยงานพบว่า ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่ายส่วนใหญ่รับรู้วิธีการจัดสรรเงินของมหาวิทยาลัยไปยังส่วนงาน ซึ่งจัดสรรโดยกองแผนงาน ด้านการบริหารงบประมาณที่ได้รับจัดสรร พบว่า หัวหน้าส่วนงานได้มีการบริหารงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรโดยมีการนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการประจำส่วนงาน มีการจัดทำรายงานเงินคงเหลือแจ้งที่ประชุมคณะกรรมการประจำส่วนงานเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ แต่อาจเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน ส่วนขั้นตอนและวิธีการใช้เงินเหลือจ่ายของส่วนงาน พบว่า ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่ายส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ส่วนงานหรือหน่วยงานมีการวางแผนการใช้เงินตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ โดยการใช้เงินของส่วนงานหรือหน่วยงานจะเบิกจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากมหาวิทยาลัยเป็นลำดับแรก แล้วจึงจะใช้เงินเหลือจ่าย ปัญหาที่พบในการใช้เงินเหลือจ่าย ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินเหลือจ่ายส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากระบวนการขอใช้เงินเหลือจ่ายในปัจจุบันเป็นการเพิ่มขั้นตอนการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาจทำให้การเบิกจ่ายล่าช้าได้ อีกทั้ง การขอใช้ในปัจจุบัน ส่วนงานหรือหน่วยงานไม่สามารถ

ตรวจสอบได้ว่าการขอใช้อยู่ในขั้นตอนใดและนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการเมื่อใด และมีมติรับทราบการขอใช้เงินแล้วหรือไม่ รวมทั้งในการเบิกจ่ายจะต้องรวมมติคณะกรรมการเพื่อประกอบการเบิกจ่ายมีค่าใช้จ่ายในการถ่ายเอกสาร ลื่นเปลืองกระดาษ ไม่เป็นการส่งเสริมการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว และมีข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณ เห็นควรลดขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่าย ซึ่งจะทำให้บุคลากรมีเวลาในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน และนำมาปรับใช้กับปฏิบัติงานให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว มีความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งควรมีการรวบรวมประเด็นที่ต้องนำเข้าในการประชุมคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินเพื่อทบทวน ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องสภาวการณ์ปัจจุบัน

2. สรุปผลการพัฒนาระบบ

ผู้วิจัยได้จากการทดสอบระบบการใช้เงินเหลือจ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จากการทดสอบระบบพบว่าระบบสามารถทำงานได้ถูกต้อง ครบถ้วน ทุกหัวข้อการทดสอบโดยมีหัวข้อการทดสอบดังนี้

2.1 ทดสอบการแจ้งเตือนกรณีจำนวนเงินไม่เพียงพอให้โอนหรือขอใช้ โดยทดสอบทำการรายการขอใช้ โดยระบุจำนวนเงินโอนเกินจากยอดยกมาพบว่าระบบมีการแจ้งเตือนเมื่อระบุจำนวนเกินจากยอดยกมา

2.2 ทดสอบบันทึกจำนวนเงินขอใช้ไม่เท่ากับจำนวนเงินโอน โดยการทำการรายการขอใช้ (โอน) โดยระบุจำนวนเงินขอใช้ไม่เท่ากับจำนวนเงินโอน พบว่า ระบบมีการแจ้งเตือนเมื่อระบุจำนวนเงินขอใช้ไม่เท่ากับจำนวนเงินโอน

2.3 ทดสอบค้นหารายการขอใช้เงินเหลือจ่ายจากรายการทั้งหมด โดยใส่ภาควิชาในช่องค้นหาพบว่า ระบบแสดงรายการขอใช้เงินเหลือจ่ายทั้งหมดของภาควิชาที่ค้นหา

2.4 ทดสอบพิมพ์รายงานสรุปการขอใช้เงิน
เหลือจ่าย โดยสรุปการขอใช้เงินเหลือจ่ายจากรายการ
ทั้งหมด พบว่า ระบบแสดงเฉพาะรายการที่ตรงกับ
เงื่อนไขที่ระบุในการออกรายงาน

2.5 ทดสอบแจ้งสถานะข้อมูลผ่าน E-Mail
ไปยังผู้ใช้งานตามเงื่อนไขต่าง ๆ ประกอบด้วย
เมื่อผ่านการตรวจสอบจากการเจ้าหน้าที่ส่วนงาน
เมื่อผ่านการตรวจสอบจากกองคลัง เมื่อเผยแพร่
มติคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน พบว่า
ระบบมีการแจ้งสถานะข้อมูลผ่าน E-Mail ทุกครั้ง

3. สรุปผลการประเมินระดับคุณภาพ
จากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
เบิกจ่าย สามารถสรุปผลการประเมินทั้ง 4 ด้าน
ได้แก่ ด้านความปลอดภัยของระบบ ค่าเฉลี่ย
อยู่ที่ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.71 และระดับ
คุณภาพของระบบอยู่ในระดับมาก ด้านความเหมาะสม
ในการใช้งานระบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานที่ 0.79 และระดับคุณภาพของระบบ
อยู่ในระดับสูง ด้านกระบวนการใช้งานของผู้ใช้งาน
ทุกระดับมีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการประเมินอยู่ที่ 4.57
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.93 และระดับคุณภาพ
ของระบบอยู่ในระดับสูงมาก

4. สรุปผลประเมินความพึงพอใจจากผู้เข้าใช้งาน
โดยมีจำนวนผู้ทดสอบระบบและตอบแบบประเมิน
รวมทั้งสิ้น จำนวน 142 คน ได้แก่ ผู้ใช้งานระดับหน่วยงาน
จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 77.98 ผู้ใช้งานระดับ
ส่วนงาน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ผู้ใช้งาน
ระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
โดยสรุปผลการประเมินทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

ด้านการใช้งานระบบของผู้เข้าใช้งาน มีค่าเฉลี่ย
โดยรวมอยู่ที่ 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.64
และ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ด้านข้อมูลเงินเหลือจ่าย มีค่าเฉลี่ยโดยรวม
อยู่ที่ 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.56 และม
ีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ด้านการแจ้งผลการดำเนินการทางอีเมลและการ
แจ้งเตือน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ที่ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานที่ 0.61 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ด้านความพึงพอใจโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย
โดยภาพรวมอยู่ที่ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.60
และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง
กับการเบิกเงินเหลือจ่ายทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ
การตั้งงบประมาณประจำปี การบริหารงบประมาณ
ขั้นตอน วิธีการใช้เงินเหลือจ่าย ปัญหาที่พบในการใช้
เงินเหลือจ่าย รวมทั้งข้อเสนอแนะในการบริหาร
งบประมาณเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบ
ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยพัฒนาระบบ สามารถวัดคุณภาพ
ของระบบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศและผู้เชี่ยวชาญด้านการเบิกจ่าย
อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานที่ 0.80 และความพึงพอใจจากผู้เข้าใช้งาน
อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.40
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.60 ซึ่งสามารถสรุป
ได้ว่า ระบบที่พัฒนาสามารถนำไปใช้งานได้จริง
และทำงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
รองรับกับความต้องการของผู้ใช้งาน ช่วยลดระยะเวลา
ในการทำงาน สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ง่ายขึ้น
ซึ่งถือว่าระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นสามารถทำงานได้
อย่างถูกต้อง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถ
ใช้ประโยชน์ของระบบร่วมกันได้ และมหาวิทยาลัย
มีข้อมูลเกี่ยวกับสถิติเบิกเงินเหลือจ่ายเพื่อนำไปใช้งาน
ในด้านบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมและเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ
สกล เลี่ยมประวัติ (2556) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้สนับสนุน
การเรียนการสอนกระบวนการวิชาการระบบสารสนเทศ

เพื่อการวางแผนทรัพยากรองค์กร ผลการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ระบบอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาสามารถนำไปใช้งานได้จริง และตอบสนองการทำงานของผู้ใช้ได้ถูกต้องตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เอ็ม สายคำหน่อ และภัทรพงศ์ เลาสุโขไพศาล (2557) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัยเพื่อช่วยในการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารพบว่า ระบบทำให้สะดวกต่อการเรียกดูรายงานเชิงการบริหาร อีกทั้งการพัฒนาระบบในครั้งนี้ได้ทำการสำรวจความต้องการของผู้ใช้งานระบบจึงมีผลต่อการพัฒนาระบบที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน และจากผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เอกรินทร์ วทัญญูเลิศสกุล (2559) ซึ่งศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับตรวจสอบสถานะเครื่องคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายด้วยเทคนิคการเผยแพร่และการติดตามพบว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการตรวจสอบสถานะการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการสื่อสารแบบการเผยแพร่และการติดตามเพื่อลดภาระความคับคั่งของการสื่อสารในระบบเครือข่าย สามารถแจ้งบอกเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ควรเข้าตรวจสอบบำรุงได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณีฐวรรณ ธรรมวัชรการ (2560) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามงานทุนวิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้งานได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานและระบบสามารถสนับสนุนการติดตามงานทุนวิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทมิชนันท์ บุญสว่าง (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบเบิกจ่ายเงินสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลสำหรับพนักงาน

มหาวิทยาลัย และครอบครัวของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ในงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุธาสินี บุญประดิษฐ์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและยังสอดคล้องกับวรรณอนงค์ พิพัฒน์อารยกุล และสุเมต ชื่นชู (2562) ซึ่งศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบบริหารจัดการเอกสารสำนักงานอัตโนมัติด้านข่าวประกาศ ข้อมูลบุคลากร และแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัวเพื่อจัดการเอกสาร ด้านการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ และจัดทำฐานข้อมูลที่สามารถจัดเก็บข้อมูลรวบรวมผลงาน เรียกใช้งานได้สะดวกรวดเร็วและเป็นระบบ ลดปัญหาการใช้กระดาษ ประหยัดงบประมาณ ลดขั้นตอนในการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรเหมาะสมกับลักษณะของงาน ใช้งานง่าย ป้องกันการสูญหายของเอกสาร พบว่า ระบบที่พัฒนาสามารถใช้งานได้ง่าย สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน ในด้านการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัชวาล ชันติคเชนชาติ และพรภรณ์ย์สมขาว (2563) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศผู้ใช้บริการศูนย์บริการทางการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า ระบบสามารถจัดเก็บค้นหาข้อมูล มีความถูกต้อง ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน การประเมินเพื่อหาประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่า ระบบมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยและพัฒนาระบบผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

สามารถนำระบบที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาระบบอื่น ๆ ด้านการเงินการคลังของมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะการดำเนินการเกี่ยวข้องกับบุคลากรตั้งแต่ระดับภาควิชาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย โดยพัฒนาเป็นลักษณะ Web Application และเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ

ปฏิบัติงานด้านการเงิน การคลังของมหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนาระบบให้รองรับกระบวนการอื่น ๆ ได้นอกเหนือจากการขอใช้เงินเหลือจ่าย เช่น เรื่องที่นำเข้าพิจารณาในการประชุม คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถใช้ในระบบเดียวกันสามารถลดขั้นตอนการทำงาน รวมทั้งสามารถพิมพ์มติคณะกรรมการ เพื่อประกอบการเบิกจ่ายได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยควรพัฒนาระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเงินเข้าเป็นระบบที่เป็นองค์รวมของระบบสารสนเทศทั้งมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

ชัชวาล ชันติเคนชาดี และพรภรณ์ สมขาว. (2563). การพัฒนาระบบสารสนเทศผู้ใช้บริการศูนย์บริการทางการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วารสารมหาวิทยาลัย ราชภัฏร้อยเอ็ด. 14(2), 153-164.

ณัฐวรรณ ธรรมวัชรการ. (2560). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามงานทุนวิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (งานวิจัย). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ทนิชนันท์ บุญสว่าง. (2561). การพัฒนาระบบเบิกจ่ายเงินสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัยและครอบครัวของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วรรณอนงค์ พิพัฒน์อารยกุล และสุเมต ชื่นชู. (2562). การพัฒนาระบบบริหารจัดการเอกสารสำนักงานอัตโนมัติด้านข่าวประกาศ ข้อมูลบุคลากร และแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. วารสารพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย, 6, 9-18.

สกล เลี่ยมประวัติ. (256). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้สนับสนุนการเรียนการสอนกระบวนวิชา ระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนทรัพยากรองค์กร. (รายงานวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุธาสิณี บุญประดิษฐ์. (2562). การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานระบบบริหารลูกหนี้เงินยืม ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

_____. (2563). การพัฒนาระบบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

เอี่ยม สายคำหน่อ และภัทรพงศ์ เลหาสุขไพศาล. (2557). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัยเพื่อช่วยในการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร. (งานวิจัย). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

เอกรินทร์ วทัญญูเลิศสกุล. (2559). การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับตรวจสอบสถานะเครื่องคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายด้วยเทคนิคการเผยแพร่และการติดตาม. วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศ, 12(1), 64-73.

การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัด กรุงเทพมหานคร

STUDY OF OPERATIONAL EFFECTIVENESS OF INTERNAL AUDITING OFFICE OF DEPARTMENT OF DEPUTY OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

ขวัญฤทัย สนใจ¹⁾, ชินนโสณ วิสิฐนิติกิจา²⁾

¹⁾นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต,

²⁾อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Khanruthai Sonjai¹⁾, Chinnaso Visitnitikija²⁾

¹⁾Master Student of Business Administration. The Graduate School. KasemBundit University

²⁾Master Advisor of Business Administration. The Graduate School. KasemBundit University

*Corresponding author e-mail: khanruthai29@gmail.com

Receive : November 17, 2022

Revised: March 16, 2023

Accepted: April 20, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร 3) ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และ 4) ศึกษากระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ตรวจสอบภายในสังกัดสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2564 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย t-test การวิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test , (One-way ANOVA), Correlation และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของผู้ตรวจสอบภายในที่มีต่อกระบวนการจัดการการตรวจสอบภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน (Planning) 2) ด้านการควบคุม (Controlling) 3) ด้านการจัดองค์กร (Organizing) 4) ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing) และ 5) ด้านการอำนวยการ (Directing) 2. ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานและการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน 2) ด้านความทันเวลา 3) ด้านการนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติ และ 4) ด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน 3. เปรียบเทียบประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่แตกต่างกัน 4. กระบวนการจัดการการตรวจสอบภายใน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน

ของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing)

คำสำคัญ : กระบวนการจัดการ (POSDC) ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน สำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) study the internal audit management process of Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration, 2) study the effectiveness of the internal audit of Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration, 3) conduct a comparative study of the effectiveness of the internal audit of Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration classified by personal information, and 4) study the internal audit management process that affected the effectiveness of the internal audit of Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration. The study employed the quantitative research methodology. The population comprised 42 internal auditors in Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration in the fiscal year 2021. The tools used to collect the data were questionnaires and statistical devices of percentage, mean and t-test. An ANOVA analysis was performed using F-test (One-way ANOVA), Correlation and Multiple Regression Analysis.

The results of the study showed that 1. Overall, the level of opinions of internal auditors towards the internal audit management process was at a high level, and when each aspect was considered, it was found that all were at a high level, namely 1) Planning, 2) Controlling, 3) Organizing, 4) Staffing, and 5) Directing; 2. Overall, the internal audit effectiveness of Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration was at a high level, and when each aspect was considered, it was found that all were at a high level, namely 1) Performance recognition and quality assurance of internal audit work, 2) Timeliness, 3) Leadership, and 4) Satisfaction with the internal audit performance; 3. In a comparative study of the internal audit effectiveness classified by personal information in terms of gender, age, status, education level, job title and work experience as an internal auditor, it was revealed that different factors did not affect the effectiveness of the internal audit of Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration differently; and 4. The internal audit management process that influenced the effectiveness of the internal audit of Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration with the statistical significance at the .05 level was staffing.

Keywords : Management Process (POSDC), The effectiveness of the internal audit, Internal Auditing Office of Department of Deputy of Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

กรุงเทพมหานครจัดรูปแบบการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 89 (กรุงเทพมหานคร, 2564)

การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการจัดการองค์การ (Management Tools) เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า องค์การนั้นมีระบบการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการกำกับดูแลที่ดีอยู่ในระดับที่เพียงพอและเหมาะสม สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับและดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานครแทนผู้บริหาร และประชาชน เพื่อให้มีความรวดเร็ว เป็นธรรม สุจริต และเกิดประโยชน์สูงสุดกับกรุงเทพมหานคร (สำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, 2565)

กระทรวงการคลังได้กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากการตรวจสอบภายในนับว่าเป็นเครื่องมือหรือผู้ช่วยที่สำคัญของผู้บริหารหน่วยงานในการติดตามและประเมินการปฏิบัติงานของส่วนงานต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน รวมทั้งการเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่จะทำให้ผลการดำเนินงานสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐนั้นได้กำหนดให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในระดับสากล

คือ มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standard for the Professional Practice of Internal Auditing) ที่กำหนดโดยสถาบันผู้ตรวจสอบภายในของสหรัฐอเมริกา (The Institute of Internal Auditors : IIA) อันจะทำให้การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในหน่วยงานของรัฐได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2561)

ความมีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในภาพรวมนั้น เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน ตลอดจนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบด้วยบุคลากรด้านการตรวจสอบภายในที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเป็นอิสระ สอดคล้องกับมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing) (The Institute of Internal Auditors : IIA (2017) (อ้างอิงในรัชพล วังสุวรรณ, 2562)

ปัจจุบันสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวนนักวิชาการตรวจสอบภายในซึ่งไม่เหมาะสมกับจำนวนของหน่วยรับตรวจ ซึ่งมีมากกว่า 779 แห่ง ทำให้ไม่สามารถเข้าตรวจสอบหน่วยงานทุกแห่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้อย่างครบถ้วนภายในระยะเวลา 1 ปี และผู้ตรวจสอบภายในของกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางการศึกษาและความเชี่ยวชาญทางการเงินและบัญชี เป็นหลัก ไม่ได้เป็นผู้ที่มีความรู้แบบสหสาขาวิชาชีพหรือสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรุงเทพมหานครที่ต้องตรวจสอบ เช่น ความรู้ในสาขาวิศวกรรม การแพทย์ เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถตรวจสอบงานหรือโครงการบางประเภทดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตรวจสอบโครงการก่อสร้าง โครงการทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข เป็นต้น รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างองค์กร กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในต้องติดตามและปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด การติดตามและปรับปรุงข้อมูลดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติราชการ และแผนการตรวจสอบประจำปี หากไม่ติดตามหรือไม่ทราบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรและกฎหมายต่าง ๆ อาจทำให้ผู้ตรวจสอบภายในทั่วทั้งหน่วยงานใน ประเด็นที่ไม่ถูกต้องหรือล้าสมัย ซึ่งมีผลต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของผู้ตรวจสอบภายใน รวมทั้งหน่วยรับตรวจมีทัศนคติที่เป็นลบต่อผู้ตรวจสอบภายใน เนื่องจากมีประสบการณ์ที่ไม่ดีเมื่อถูกตรวจสอบ และไม่เข้าใจบทบาทของผู้ตรวจสอบภายในที่เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งทางการบริหาร จึงไม่ให้ความร่วมมือที่ดีในการปฏิบัติงานตรวจสอบ เช่น จัดส่งข้อมูลหรือเอกสารการตรวจสอบให้ล่าช้า หรือส่งเอกสารไม่ครบถ้วน และอาจทำให้ผลการตรวจสอบหรือข้อเสนอแนะที่ได้ไม่สามารถทำให้เกิดประโยชน์ หรือนำไปแก้ไขปัญหาก็จริงกับหน่วยรับตรวจ (สำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, 2565)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษากระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในการพัฒนาและปรับปรุงการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา
ศึกษากระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการของฮาร์โรลด์ ดี คูลซ์ (Harold D. Koontz) (บุญญาดา นาสมบูรณ์ และคณะ, 2559) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การเจ้าหน้าที่ (Staffing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) และประสิทธิผลของการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การรับรู้ผลการปฏิบัติงานและการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน ความทันเวลา การนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติ และความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบ

2. ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้ตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2564 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 42 คน ประกอบด้วย ตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 19 คน ชำนาญการ จำนวน 14 คน และตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 9 คน

3. ด้านระยะเวลา

ศึกษาระหว่างเดือนมิถุนายน - เดือนกันยายน พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้ตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากตำรา รายงานการศึกษา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและอินเทอร์เน็ต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

2.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามทั้งสิ้น 4 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2.2 ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การเจ้าหน้าที่ (Staffing) การอำนวยความสะดวก (Directing) และการควบคุม (Controlling) โดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน

แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วย คำถามทั้งสิ้น 23 ข้อ

2.3 ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร โดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วย คำถามทั้งสิ้น 15 ข้อ

2.4 ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้งานตรวจสอบภายในไม่บรรลุผลสำเร็จ เป็นแบบคำถามปลายเปิด จำนวนข้อคำถาม 1 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นการวัดข้อมูลเพื่อหาค่า IOC (มีค่าระหว่าง 0.67-1.00) ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.833 ซึ่งมากกว่า .67 ถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปเป็นแบบสอบถามได้

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรต่าง ๆ

3.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ t-test การวิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test, (One-way ANOVA) Pearson Product Moment Correlation และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 42 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.4 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 38.1 สถานภาพ โสด ร้อยละ 66.7 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 66.7 มีตำแหน่งในระดับปฏิบัติการ ร้อยละ 45.2 และมีประสบการณ์การทำงาน ในตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในจำนวน 1 - 5 ปี ร้อยละ 33.3

2. ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = .859) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผน (Planning) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = .599) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) สำนักงานตรวจสอบภายในมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายระเบียบปฏิบัติ หรือข้อกำหนดต่าง ๆ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = .497) 2) แผนการตรวจสอบมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขต วิธีการ ระยะเวลา และข้อจำกัดในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = .544) 3) สำนักงานตรวจสอบภายในมีการวางแผนการตรวจสอบตามผลการประเมินความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = .501) และอยู่ในระดับสำคัญมาก 1 รายการ ได้แก่ มีการปรับแผนการตรวจสอบตามความจำเป็น เพื่อให้สามารถบริหารจัดการต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กรได้ ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = .750)

ด้านการจัดองค์การ (Organizing) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = .891) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) สำนักงานตรวจสอบภายในมีโครงสร้างสำนักงาน และกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = .891) 2) ผู้ตรวจสอบภายในไม่มีส่วนร่วมในการประเมินงานที่ตนเคยรับผิดชอบมาก่อน ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = .872) 3) ผู้ตรวจสอบภายในมีสิทธิเข้าถึงการตรวจสอบข้อมูล เอกสารหลักฐาน ทรัพย์สิน ระบบงานและบุคลากรของหน่วยรับตรวจ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = .745) 4) ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติงานโดยปราศจากการแทรกแซงในการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงาน และการรายงานผลการตรวจสอบ ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .795) และ 5) สำนักงานตรวจสอบภายในมีการกำหนดโครงสร้างสำนักงานและสายการบังคับบัญชา โดยขึ้นตรงต่อหัวหน้าหน่วยงานขององค์กร ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 1.194)

ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = .835) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้ตรวจสอบภายในมีความรู้ ทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = .550) 2) ผู้ตรวจสอบภายในมีความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมของหน่วยรับตรวจ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = .407) 3) ผู้ตรวจสอบภายในมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = .513) 4) สำนักงานตรวจสอบภายในมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะให้ผู้ตรวจสอบภายในอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = .854) 5) นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

($\bar{x}$ = 3.57, S.D. = .914) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ ได้แก่ สำนักงานตรวจสอบภายในมีบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญเพียงพอเหมาะสมกับจำนวนของหน่วยรับตรวจ ($\bar{x}$ = 3.19, S.D. = 1.110)

ด้านการอำนวยความสะดวก (Directing) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.78, S.D. = .912) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการวางแผนการตรวจสอบ และการปฏิบัติงาน ($\bar{x}$ = 4.07, S.D. = .745) 2) หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมอบอำนาจและงานให้ทีมผู้ตรวจสอบอย่างเหมาะสม ($\bar{x}$ = 3.83, S.D. = .824) 3) หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{x}$ = 3.79, S.D. = 1.048) 4) หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมีการยกย่อง ชมเชย เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{x}$ = 3.64, S.D. = .958) และ 5) หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมีข้อเสนอแนะให้คำปรึกษาและให้อิสระในการปฏิบัติงานแก่ผู้ได้บังคับบัญชา ($\bar{x}$ = 3.57, S.D. = .914)

ด้านการควบคุม (Controlling) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.24, S.D. = .763) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติงานตามขอบเขตที่กำหนดในกฎบัตรและคู่มือการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจสอบภายใน ($\bar{x}$ = 4.29, S.D. = .636) 2) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน และจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน ($\bar{x}$ = 4.29, S.D. = .596) และ 3) หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมีการสอบทานและประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายใน (QAR) ($\bar{x}$ = 4.14, S.D. = 1.002)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.07, S.D. = .750) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานและการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.27, S.D. = .696) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 6 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) งานตรวจสอบภายในมีส่วนช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการควบคุมภายในขององค์กร ($\bar{x}$ = 4.33, S.D. = .650) 2) งานตรวจสอบภายในมีส่วนช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ($\bar{x}$ = 4.31, S.D. = .715) 3) การตรวจสอบภายในช่วยลดโอกาสการกระทำที่สุ่อทุจริต การประพฤติมิชอบ หรือเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูง ($\bar{x}$ = 4.29, S.D. = .742) 4) รายงานผลการตรวจสอบมีความครบถ้วนสมบูรณ์ ชัดเจน เข้าใจง่าย และข้อมูลน่าเชื่อถือ ($\bar{x}$ = 4.29, S.D. = .673) 5) การตรวจสอบภายในมีส่วนช่วยผลักดันและส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดีภายในองค์กร ($\bar{x}$ = 4.24, S.D. = .759) และ 6) ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานได้ครบถ้วนตามแผนการตรวจสอบและตามระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{x}$ = 4.17, S.D. = .660)

ด้านความทันเวลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = .719) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) กรณีตรวจพบเรื่องที่จะมีผลเสียหายต่อทางราชการมีการรายงานผลการตรวจสอบทันที ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = .707) 2) ผู้ตรวจสอบภายในสามารถส่งรายงานผลการตรวจสอบให้กับหน่วยรับตรวจได้อย่างทันกาล ($\bar{x}$ = 4.05, S.D. = .661)

และ 3) ผู้ตรวจสอบภายในสามารถส่งรายงานผลการตรวจสอบให้กับหน่วยรับตรวจได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.93, S.D. = .778$)

ด้านการนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94, S.D. = .767$) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภายในสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\bar{x} = 4.24, S.D. = .656$) 2) ผลการตรวจสอบภายในช่วยให้ข้อตรวจพบในเรื่องเดิมลดลง ($\bar{x} = 3.81, S.D. = .804$) และ 3) จากการติดตามผลการตรวจสอบ หน่วยรับตรวจปฏิบัติตามข้อทักท้วงและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภายใน ($\bar{x} = 3.76, S.D. = .759$)

ด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00, S.D. = .810$) โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ความพึงพอใจของทีมงานตรวจสอบ มีความสุขในการทำงาน และเต็มใจที่จะทำงานให้กับองค์กร ($\bar{x} = 4.12, S.D. = .916$) 2) ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน และเป็นไปตามแผนการตรวจสอบ ($\bar{x} = 4.05, S.D. = .697$) และ 3) ความพึงพอใจด้านระยะเวลาที่กำหนดกับผลงานที่ได้ ($\bar{x} = 3.83, S.D. = .794$)

4. เปรียบเทียบประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลมีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเพศ (Sig. = .083) 2) อายุ (Sig. = .430) 3) สถานภาพ (Sig. = .760) 4) ระดับการศึกษา (Sig. = .358) 5) ตำแหน่งงาน (Sig. = .993) และ 6) ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายใน (Sig. = .620) โดยมีค่า Sig. มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัด กรุงเทพมหานครที่ไม่แตกต่างกัน

5. วิเคราะห์กระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 กระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานครมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบกระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัด กรุงเทพมหานครมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัด กรุงเทพมหานคร

กระบวนการจัดการการตรวจสอบภายใน	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	ผลการทดสอบ
(Constant)	.604	.681		.887	.381	ไม่มี
ด้านการวางแผน (Planning)	.019	.141	.015	.137	.892	ไม่มี
ด้านการจัดองค์กร(Organizing)	.198	.162	.204	1.224	.229	ไม่มี
ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing)	.341	.148	.340	2.306	.027*	มี
ด้านการอำนวยการ (Directing)	.127	.116	.180	1.100	.279	ไม่มี
ด้านการควบคุม (Controlling)	.182	.120	.210	1.515	.139	ไม่มี

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2-tailed)

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing) (Sig. = .027) และไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร โดยมีค่า Sig. มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) (Sig. = .892) 2) การจัดองค์กร (Organizing) (Sig. = .229) 3) การอำนวยการ (Directing) (Sig. = .279) และ 4) การควบคุม (Controlling) (Sig. = .139)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร มีผลการศึกษาโดยสรุปและอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

กระบวนการจัดการของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน (Planning) 2) ด้านการควบคุม (Controlling) 3) ด้านการจัดองค์กร (Organizing) 4) ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing) และ 5) ด้านการอำนวยการ (Directing) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = .859)

ด้านการวางแผน (Planning) ซึ่งเป็นกระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ นโยบาย โครงสร้าง และวิธีการดำเนินงานจากการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. = .599) แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องจัดทำกฎบัตรการตรวจสอบภายในโดยกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบนำเสนอต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งเผยแพร่ให้หน่วยรับตรวจทราบเพื่อใช้เป็นกรอบอ้างอิง และแนวทางการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ สำนักงานตรวจสอบภายใน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระเบียบปฏิบัติหรือข้อกำหนดต่าง ๆ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{x}$ = 4.60, S.D. = .497) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑลชยธิดา

พรมเยี่ยม (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล การตรวจสอบภายในของการยางแห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างหน่วยตรวจสอบภายใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า องค์กรมีการกำหนดนโยบาย ระเบียบการปฏิบัติ ข้อกำหนดต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ซึ่งเป็นการกำหนดรูปแบบโครงสร้างขององค์การ จัดระเบียบ การทำงานขององค์การ และกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงานอย่างชัดเจน จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = .891) แสดงให้เห็นว่า การกำหนด ให้มีโครงสร้างสำนักงาน อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อหัวหน้าหน่วยงาน ของรัฐ ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในมีอิสระในการ ตรวจสอบ สามารถเข้าถึงข้อมูล ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบ และเพื่อให้ ข้อตรวจพบข้อเสนอนั้นต่าง ๆ ได้รับการพิจารณา สั่งการให้เกิดการปรับปรุง แก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความเป็นอิสระ และความเที่ยงธรรม ทั้งในการปฏิบัติงานและการเสนอ ความเห็นในการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายใน จึงไม่ควรเข้าไปมีส่วนได้เสียหรือมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานขององค์การที่ตรวจสอบหรือประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ สำนักงานตรวจสอบภายใน มีโครงสร้างสำนักงาน และกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และรองลงมา คือ ผู้ตรวจสอบภายในไม่มีส่วนร่วม ในการประเมินงานที่ตนเคยรับผิดชอบมาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑลชยธิดา พรมเยี่ยม (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล การตรวจสอบภายในของการยางแห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านอำนาจหน้าที่ของหน่วยตรวจสอบ

ภายใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในไม่มีส่วนร่วม ในการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงาน ขององค์กรในกิจกรรมที่ตนเคยสังกัดหรือเคยดำรง ตำแหน่งโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing) ซึ่งเป็นการ บริหารงานบุคคล นับตั้งแต่การสรรหา คัดเลือก ดูแล บำรุงรักษา การแต่งตั้ง โยกย้าย การพัฒนา จนกระทั่งพ้นไปจากการปฏิบัติงาน จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = .835) แสดงให้เห็นว่าผู้ตรวจสอบภายในต้องปฏิบัติงาน ด้วยความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม ปกปิดความลับที่ได้รับ ทราบจากการปฏิบัติงาน ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในส่วน ที่ตนมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และพัฒนา ความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง โดยยึดมาตรฐาน การตรวจสอบภายใน เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นที่ น่าเชื่อถือมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ตรวจสอบ ภายในมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ มณฑลชยธิดา พรมเยี่ยม (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการตรวจสอบ ภายในของการยางแห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัย ด้านทรัพยากรบุคคล และสิ่งอำนวยความสะดวก ภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สำนักงานตรวจสอบภายในมีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเพียงพอโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านอำนาจการ (Directing) อำนาจการหรือการ สั่งการ โดยผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี และใช้ศิลปะในการบังคับบัญชา จากการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = .912) แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและดำเนิน

กิจกรรมต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน การมอบอำนาจให้ผู้ใช้บังคับบัญชา ถือเป็น การสนับสนุนการใช้และพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้บุคลากรมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น มีความยืดหยุ่นยอมรับฟังความคิดเห็น ความมีภาวะผู้นำ จึงมีประโยชน์ต่อการบริหารงานและบุคลากร นำพาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการวางแผนการตรวจสอบและการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริภัทรดา ผิวขาว (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดนโยบายขององค์กร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านการควบคุม (Controlling) เป็นการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลให้เป็นไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและมาตรฐานที่กำหนด หากพบข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข จากการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24, S.D. = .763$) แสดงให้เห็นว่า ผู้ตรวจสอบภายในต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามแผนการตรวจสอบภายใน รวมทั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องปรับปรุงและรักษาคุณภาพงานตรวจสอบโดยมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนางานตรวจสอบภายในอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ตรวจสอบภายใน

ปฏิบัติงานตามขอบเขตที่กำหนดในกฎบัตรและคู่มือ การปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจสอบภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑลชยธิดา พรหมเยี่ยม (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของการยางแห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติผู้ตรวจสอบภายในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในดำเนินงานตามขอบเขตที่กำหนดในกฎบัตรของสำนักงานตรวจสอบภายใน รวมทั้งคู่มือการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในของรัฐวิสาหกิจโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

กระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กระบวนการจัดการการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร หมายความว่า การดำเนินงานของสำนักงานตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม ปกปิดความลับ ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในส่วนที่ตนมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ และพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องโดยยึดมาตรฐานการตรวจสอบภายใน เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นที่น่าเชื่อถือ มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สร้างความเชื่อมั่นได้ว่ากรุงเทพมหานครดำเนินงานได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑลชยธิดา พรหมเยี่ยม (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของการยาง

แห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล การตรวจสอบภายใน ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล และสิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการวางแผน (Planning) หน่วยงาน ควรทบทวนแผนการตรวจสอบให้เหมาะสมสัมพันธ์กัน ระหว่างจำนวนเจ้าหน้าที่กับระยะเวลา รวมทั้งปรับปรุง กระดาษทำการประกอบการวางแผนการตรวจสอบ ประจำปีโดยกำหนดกิจกรรมการตรวจสอบ หน่วยรับตรวจ และประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนด หน่วยงานที่จะตรวจสอบตามฐานความเสี่ยง

1.2 ด้านการจัดองค์การ (Organizing) หน่วยงานควรปรับปรุงโครงสร้างสำนักงานให้มีความเหมาะสมโดยมีคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อกำกับ ดูแลงานตรวจสอบอย่างเป็นอิสระ ในรายงานผลการตรวจสอบควรกำหนดขอบเขตและข้อจำกัด การตรวจสอบให้ชัดเจน รวมทั้งควรสื่อสารสร้างความ เข้าใจให้หน่วยรับตรวจทราบถึงบทบาทของผู้ตรวจสอบ ภายใน ชี้แจงวัตถุประสงค์การตรวจสอบในเชิง การตรวจสอบแบบเพิ่มคุณค่าไม่ใช่มุ่งเน้นการตรวจสอบ ทุกจริต เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ตรวจสอบภายใน

1.3 ด้านการเจ้าหน้าที่ (Staffing) หน่วยงาน ควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับงานตรวจสอบภายใน เช่น จัดทำ กระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการตรวจสอบ ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านพัสดุ ด้านราชการ และด้านน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น

เอกสารอ้างอิง

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2561). **หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์**

ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. 2561. ค้นเมื่อ มกราคม 24, 2565,

จาก <http://www.dlt.go.th/site/ia/m-download/9044/>.

กรุงเทพมหานคร. (2564). **อำนาจหน้าที่.** ค้นเมื่อ มกราคม 14, 2565, จาก <https://official.bangkok.go.th>.

เป็นต้น เพื่อให้ปฏิบัติงานสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งควรสนับสนุนให้มีการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความชำนาญด้านงานตรวจสอบ ภายในให้กับผู้ตรวจสอบภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลการปฏิบัติงาน วิชาชีพการตรวจสอบภายใน

1.4 ด้านอำนวยการ (Directing) หน่วยงาน ควรประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายในแต่ละงาน โดยให้หัวหน้าหน่วยงาน ตรวจสอบ ภายใน เป็นผู้ประเมิน เพื่อให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแลกเปลี่ยนทัศนคติกับผู้ตรวจสอบภายใน

1.5 ด้านการควบคุม (Controlling) หน่วยงาน ควรประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายในเป็นประจำ ทุกปีตามมาตรฐานที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง กำหนด เพื่อสอบทานและประเมินคุณภาพงาน ตรวจสอบภายในอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ควรขยายการศึกษาปัจจัยที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงาน ตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ไปยังหน่วยรับตรวจซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัด กรุงเทพมหานคร

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของสำนักงาน ตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร เพื่อสามารถอธิบายระดับความสัมพันธ์ และปัจจัย ต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุม เช่น การพัฒนางาน ตรวจสอบให้ทันสมัย ตรวจสอบแบบเชิงรุก เป็นต้น

- ชัยพล วังสุวรรณ. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของ บริษัท นอร์ทอีส รับเบอร์ จำกัด (มหาชน)**. ค้นเมื่อ ธันวาคม 13, 2564, จาก <https://scholar.utcc.ac.th/bitstream/6626976254/4247/1/310749.pdf>.
- บุญญาดา นาสุมบูรณ์ และคณะ. (2559). **โครงการศึกษาพฤติกรรมและความตระหนักต่อการสวมหมวกนิรภัยของผู้ใช้รถจักรยานยนต์**. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 27, 2565, จาก http://www.dlt.go.th/minisite/m_upload/m_files/tsb/file_26b4c04dc12affd82c5c9c99ffe83429.pdf.
- มณฑลชยธิดา พรหมเยี่ยม. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของการยางแห่งประเทศไทย**. ค้นเมื่อ ธันวาคม 12, 2564, จาก <https://searchlib.utcc.ac.th/library/onlinethesis/302389.pdf>.
- สำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565**. ค้นเมื่อ มกราคม 14, 2565, จาก <https://drive.google.com/file/d/17Nkb7qcru42gOM23IJ CcS6dNwr362iO9/view?usp=sharing>.
- สิภัทรธรรดา ผิวขาว. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์**. ค้นเมื่อ ธันวาคม 12, 2564, จาก <https://searchlib.utcc.ac.th/library/onlinethesis/264674.pdf>.

ข้อกำหนดการเขียนต้นฉบับใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี”

คำแนะนำการเขียนต้นฉบับ

“วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” กำหนดออกเป็น ราย 6 เดือน (มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม) วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความทางวิชาการ ได้แก่ บทความวิจัย (research article) บทความวิชาการปริทรรศน์ (review article) บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น (short communication) และบทความวิชาการ ให้แก่ครู อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และแนวคิดระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจ

ผลงานทางวิชาการจะต้องไม่เคยลงพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น

กำหนดการรับพิจารณาบทความ

1. กำหนดระยะเวลาส่งต้นฉบับ
  - 1.1 ฉบับที่ 1 ส่งบทความระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน
  - 1.2 ฉบับที่ 2 ส่งบทความระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายน
2. บทความ **เปิดรับจากบุคคลภายใน และบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี** โดยผู้สมัครต้องชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี บทความละ 3,500 บาท
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จะรับพิจารณาบทความต่อเมื่อผู้สมัครได้ชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการฯ ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้วเท่านั้น
4. ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความแล้ว แต่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เจ้าของบทความต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ เงินค่าธรรมเนียมในการสมัครลงวารสารวิชาการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จะไม่คืนให้แก่ผู้สมัคร

หมายเหตุ การโอนเงิน ให้โอนเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขากาญจนบุรี ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” เลขที่ 713-0-63225-9 พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินไปยัง สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71190 หรือทางโทรสารหมายเลข 0 3453 4030 และโทรสอบถามที่หมายเลข 0 3453 4030

การเตรียมต้นฉบับ (ท่านสามารถดาวน์โหลดรูปแบบการเขียนบทความได้ที่ www.kru.ac.th/journal/)

มหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบการเขียนบทความที่จะลงวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. การจัดเค้าโครงหน้ากระดาษ ขนาด A4 จำนวนไม่เกิน 10 หน้า
2. กรอบของข้อความหน้ากระดาษ ระยะของหน้ากระดาษในแต่ละหน้ากำหนดดังนี้
  - ระยะขอบบน 1.25 นิ้ว , ระยะขอบล่าง 1.0 นิ้ว
  - ระยะขอบซ้าย 1.25 นิ้ว , ระยะขอบขวา 1.0 นิ้ว
3. การใช้แบบตัวอักษรและการจัดหน้า มีรายละเอียดดังนี้
  - 3.1 ตัวอักษรใช้แบบ TH Sarabun PSK เท่านั้นตลอดทั้งบทความ
  - 3.2 หมายเลขหน้า อยู่ด้านขวาล่าง
  - 3.3 การย่อหน้า ส่วนปก (บทคัดย่อ, Abstract) ย่อ 7 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 8 ส่วนเนื้อหา ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5
4. รายละเอียดต่าง ๆ ของบทความกำหนดดังนี้
  - 4.1 ชื่อเรื่อง (Title)
    - ภาษาไทย กำหนดขีดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์, ตัวหนา
    - ภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่) กำหนดขีดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์, ตัวหนา
  - 4.2 ชื่อผู้นิพนธ์ (Author)
    - ชื่อผู้นิพนธ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขีดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา
    - ชื่อหน่วยงานของผู้นิพนธ์ทุกลำดับ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขีดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดาเช่น นักศึกษาระดับ.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....หรือ
อาจารย์.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....
  - 4.3 บทคัดย่อ (Abstract)
    - 1) บทคัดย่อ และ Abstract กำหนดวางไว้ขีดซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา
    - 2) เนื้อความของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) บรรทัดแรกจัดย่อหน้า โดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.50 นิ้ว ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา และบรรทัดต่อไปกำหนดขีดซ้าย
  - 4.4 คำสำคัญ (Keyword) ระบุภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 14 พอยต์, ตัวหนา ขีดขอบซ้าย เลือกใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบทความ

5. เนื้อหา

5.1 รายงานการวิจัย ส่วนของเนื้อหาทั้งหมด ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) บทนำ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) ขอบเขตของการวิจัย
- 4) วิธีดำเนินการวิจัย
  - การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) ผลการวิจัย
- 6) สรุปและอภิปรายผล
- 7) ข้อเสนอแนะ
- 8) เอกสารอ้างอิง

5.2 บทความวิชาการ ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) บทนำ
- 2) สารประเด็นต่าง ๆ
- 3) สรุปผลและอภิปรายผล
- 4) เอกสารอ้างอิง

ชื่อหัวข้อ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา

ส่วนของเนื้อความ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา แบ่งเป็น 2 คอลัมน์ (ระยะห่างระหว่างคอลัมน์ 0.75 ซม. หรือ 0.3 นิ้ว)

6. ภาพประกอบ เช่น ภาพถ่าย แผนภูมิ ตารางภาพจะต้องชัดเจน (ถ้าเป็นตารางใหญ่พิมพ์แบบเต็มขอบ) แสดงเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ภาพถ่ายควรเป็นภาพขาว – ดำ มีคำอธิบายภาพประกอบ
7. เอกสารอ้างอิง/References
เรียงลำดับชื่อผู้แต่งจาก ก-ฮ ตามลำดับ (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย) แล้วตามด้วยนามสกุลผู้แต่งจาก A-Z (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ)

หมายเหตุ นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือวารสารนิพนธ์ จะต้องมีคำรับรองจากประธาน หรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณา ลงพิมพ์เผยแพร่

การส่งต้นฉบับ

โปรดสมัครส่งบทความเพื่อการพิจารณาลงตีพิมพ์เผยแพร่ใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” ในระบบ <https://www.kru.ac.th/journal/> พร้อมทั้งจัดส่งสำเนาไฟล์ต้นฉบับแนบมา 1 ชุด และใบสำคัญการโอนเงินค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ ส่งมาตามที่อยู่ด้านล่างนี้

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

เลขที่ 70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง

จังหวัดกาญจนบุรี 71190

(โทรศัพท์ 034 534 030, 0-3453-4059-60 ต่อ 211 , 213 โทรสาร 034 534 030)

ออนไลน์ : www.kru.ac.th/journal/

อีเมลล์ : krujournal@hotmail.com

ผลงานของท่านจะได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิตรงในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ท่าน หากบทความที่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิไม่เป็นเอกฉันท์ ฝ่ายจัดทำวารสารจะดำเนินการจัดส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี ถ้ามีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขกองบรรณาธิการจะแจ้งให้ท่านทราบเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เมื่อผู้เขียนได้แก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วบทความจะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากกองบรรณาธิการแล้วท่านนั้นจึงจะนำมาตีพิมพ์ในวารสาร หลังการจัดพิมพ์แล้วเสร็จ ท่านจะได้รับวารสารจำนวน 1 ฉบับ

เอกสารอ้างอิง

- กองจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กฎ ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 29, 2553, จาก http://www.reo05monre.com/.../water_quality_standard_narmpiwdin.htm
- คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2537). กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: ฝ่ายพัฒนาสื่อ กองส่งเสริมและเผยแพร่.
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว. (2555). ฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทาน. ค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 11, 2555, จาก <http://www.Krasaew.co.th>.
- American Public Health Association, American Water Works Association, & Water Environment Federation. (2005). **Standard methods for the examination of water and wastewater (21st ed.)**. American Public Health Association. Washington.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับ

1	ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์	สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
2	รองศาสตราจารย์ ดร.กัณย์พล	วิวรรธมมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
3	รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์	แสงเลิศอุทัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
4	รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวต์	มณีโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5	รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ	เอี่ยมสะอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
6	รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร	จันทร์นำชู	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (พระราชวังสนามจันทร์)
7	รองศาสตราจารย์ ดร.วาณี	ชัยวัฒน์สิน	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาราวรรณ	ญาณะนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษา	พัตเกิด	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร	ถาวรธิดาสน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม-ชัยนาท
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ชนาธิป	ชินะนาวิณ	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังรอง	งามศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา	ตรีสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมล	กิตติรักษ์ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ	คังคะศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกายกาวิล	ศรีจินดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทกฤษณ์	บุญช่วย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎาพร	โพคัยสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรัณศุภมาส	เอ่งฉ้วน	มหาวิทยาลัยมหิดล
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย	พิลึก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์	วันลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์	พวงยาณี	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนิสา	โพธิ์พรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
24	ดร.ธนภูมิ	ปองเสียม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
25	ดร.ชฎาณัฐ	ปิยะวิบูลย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
26	ดร.ธนวัฒน์	จอมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
27	ดร.โถมยง	โตะทอง	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ความเป็นมา

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นวารสารทางวิชาการ เริ่มออกฉบับแรก เมื่อปี พ.ศ. 2555 โดยอยู่ในความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัย ต่อมาปี พ.ศ. 2556 ได้โอนมาให้สถาบันวิจัยและพัฒนา เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการจนกระทั่งวารสารมีอายุครบ 3 ปี จึงส่งเข้ารับประเมินคุณภาพวารสารวิชาการ รอบที่ 3 (พ.ศ. 2558-2562) ผลการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ได้รับการรับรองคุณภาพจัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre (TCI)) ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2563 ได้รับการรับรองคุณภาพจัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2563-2567

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศ
2. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมบทความทางวิชาการที่น่าสนใจและมีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ทางวิชาการระหว่างคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป

นโยบาย

บทความที่เสนอตีพิมพ์ต้องเป็นบทความที่มีคุณค่าทางวิชาการเป็นบทความที่เสนอถึงความคิดหรือหลักการใหม่ที่เป็นไปได้และมีทฤษฎีประกอบสนับสนุนอย่างเพียงพอ หรือเป็นบทความทางวิชาการที่น่าสนใจ มีประโยชน์ต่อคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป โดยผู้เขียนเป็นผู้รวบรวมและเรียบเรียง

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

การเผยแพร่ มอบให้ห้องสมุดสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ และทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สถานที่ติดต่อ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
70 ม. 4 ถ.กาญจนบุรี-ไทรโยค ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190
โทรศัพท์ 0-3453-4030, 0-3453-4059-60 ต่อ 211, 213 โทรสาร 0-3453-4030
สมัครออนไลน์ที่ <http://kru.ac.th/journal/>

บทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

จัดพิมพ์โดย รัานราชการ 39/6 ซอยโรงน้ำแข็ง ถ.แสงชูโต ต.บ้านใต้ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000
RAJAKAN 081-941-2356

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2566 ISSN 2286-7589

บทความวิชาการ

ทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงสู่การพัฒนาทักษะชีวิต.....3	
นวิวิช นวชีวินมัย	
การเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (4-6 ปี).....15	
รวีวรรณ ลือสุวรรณ และศุภวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์	

บทความวิจัย

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์.....27	
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	
ปนัดดา ประสพกาญจน์ สุพัฒน์ เศรษฐคุณกุล และอังคณา กุลนาคาด	
การจัดการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการเล่าเรื่องดิจิทัล 40	
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ	
จิรภิญญา ศิลปะศาสตร์พิริยะ อุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ และภาณุวัฒน์ ศรีไชยเลิศ	
ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความเครียดจากการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว.....54	
ชุลีวรรณ ปราณีธรรม และอินทริยา ทลิกันชะ	
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 63	
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4E×2	
ชนานันท์ กุ่มพรม และมีชัย เอี่ยมจินดา	
การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของเยาวชนไทยในยุค DISRUPTIVE INNOVATION 76	
ศศิพิมพ์มาศ หงษ์สมบัติ	
การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดตรังที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย.....90	
ณัฐภัทร เทพพูลผล และกัลยา สว่างคง	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว.....101	
ภายในประเทศในเขตกรุงเทพมหานคร ภายใต้สภาวะวิกฤต COVID-19	
ดวงอมร กลิกรชำนาญกุล และกัลยา สว่างคง	
การสื่อสารการตลาดส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ 112	
สุภา จิรวัดนานนท์	
การวิเคราะห์สภาวะหนี้สินและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหนี้ 126	
ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
โหมจรัส ปิ่นทอง และวิจิตต์ศรี สวงวงศ์	
การพัฒนาระบบการใช้จ่ายเงินให้อ่าง่าย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.....140	
สุทธาสินี บุญประดิษฐ์	
การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร.....154	
ขวัญฤทัย สนใจ และชินโสณ วิสิฐนิจิกิจา	